

Master thesis

Contribution of social entrepreneurs on labour participation in The Hague

Social entrepreneurial ecosystem of The Hague

Faculty of Geosciences Utrecht University
I.C. van den Bosch
February 2019

Colophon

Contribution of social entrepreneurs on labour participation in The Hague

Social entrepreneurial ecosystem in The Hague

Version

Final version

Date

1 February 2019

Institution

University: University of Utrecht

Faculty: Geosciences

Master Human Geography

Track Business & Location

Course Master Thesis (20 ECTS)

Author I.C. van den Bosch

Student number: 4021894

Contact: i.c.vandenbosch@students.uu.nl

imkevandenbosch@gmail.com

Phone number: +316 28565335

Supervisor: dr. A. Ascani

The picture on the front is obtained from: <https://wallhere.com/en/wallpaper/1034102>

Preface

In front of you lies the final product of my master Human Geography in Utrecht. The thesis is about the current contribution of social entrepreneurs to the labour participation in The Hague, applied to the social entrepreneurial ecosystem. In response to this research I hope improvements can be made within this ecosystem, which will contribute to a higher labour participation. The way entrepreneurs can combine economic objectives with social objectives triggered my interest and was my motivation to research into this subject.

I was looking forward to this moment of presenting my thesis, the end of a period of doing research, gaining knowledge, inspiration and development. I want to thank everyone who supported me during the process of writing this thesis.

An internship at Public Result and the trainee program Starters4communities crossed my path during the time of writing this thesis. Both helped me developing my skills and extending my knowledge and experience about the subject.

A special thanks to my supervisor Andrea Ascani who was really patient and gave me the freedom in doing my own research. Also, thanks to my family and friends who supported me during the writing process. They helped me a lot improving my writing and to see things from another perspective.

Enjoy reading!

Imke van den Bosch

Delft, 1st of February 2019

Summary

Social and environmental challenges of these days can be the best opportunities for business. The reintegration of the long-term unemployed into the labour market, by means of the engagement of social entrepreneurs was focussed on in this research. The Hague was chosen to analyse, because it is characterised by a low labour participation rate and the municipality launched the “Program of Action 2015-2018” to foster social entrepreneurship and labour participation. This study aimed to identify the indispensable actors and their roles within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. Consistently, the entrepreneurial ecosystem model of Stam (2015) was used as a starting point within this research. By means of a qualitative approach and secondary research this research contributed to the understanding of the social entrepreneurial ecosystem in The Hague.

Both social entrepreneurs and entrepreneurial ecosystems are considered as generators of economic development and revitalization. Furthermore, the government involves society in the challenges they pursue. They are open for partnerships and new forms of collaboration to tackle these challenges. Recently, the The Hague labour market has to cope with a mismatch of demand and supply of labour. Especially, the vulnerable groups of people are unemployed. Social entrepreneurs could play an important role in employing this group, because they are often specialised in this specific target group.

Based on the gathered data, it can be concluded that the necessity of creating partnerships between stakeholders is crucial to create a good environment for social enterprises to settle within the municipality of The Hague. Social entrepreneurs see partnerships as indispensable when running their social enterprise focussed on labour participation. But sometimes the partnerships are not efficient enough to get optimal results.

The The Hague labour market is mostly pointed at creating jobs for (high) educated people. Social entrepreneurs mainly focus on small –scale manufacturing, which is an added value for the existing mismatch on the labour market. The outcome of this study could be an incentive for local governments to put more effort in an efficient collaboration within the social entrepreneurial ecosystem in order to make the match between demand and supply of labour.

Table of content

Colophon	III
Preface	IV
Summary	V
1. Introduction	1
2. Theoretical Framework	4
2.1 (Social) Entrepreneurship	4
2.1.1 Definition of social entrepreneurship.....	5
2.1.2 Comparison between social entrepreneurs and commercial entrepreneurs	6
2.1.3 Organizational types and scale.....	7
2.2 (Social) entrepreneurial ecosystem.....	9
2.2.1 Elements.....	11
2.2.2 Partnerships.....	13
2.3 Labour participation.....	14
2.3.1 People.....	14
3. Context of study	16
3.1 National level.....	16
3.2 Regional level	16
3.3 Local level	17
3.4 Concluding.....	18
4. Methodology and data	19
4.1 Research design	19
4.1.1 Progressive case study	19
4.2 Data collection.....	21
4.2.1 Interviews.....	21
4.2.2 Selection interview participants	22
4.3 Data analysis and coding	24
4.4 Methodological limitations.....	24
5. Results and findings	26
5.1 Social entrepreneurial ecosystem The Hague	26
5.1.1 Stakeholders.....	26
5.1.2 Input	39
5.1.3 Concluding.....	47

5.2 Partnerships	48
5.2.1 Public-Private Partnership	48
5.2.2 Concluding	55
5.3 Labour participation.....	56
5.3.1 Structure of labour market The Hague.....	56
5.3.2 Obstacles to labour participation.....	58
5.3.3 Concluding	60
6. Conclusion.....	62
6.1 Policy recommendations and further research.....	63
References	64
Appendix	70
A. Description of stakeholders social entrepreneurial ecosystem The Hague	70
B. Overview stakeholders Social Entrepreneurial Ecosystem The Hague	71
C. Interview questions	72
D. Code tree	75
E. Transcripts	77

1. Introduction

The enormous social and environmental challenges of these days can be the best opportunities for business (Fisk, 2010). At the most general level, these challenges include the reduction of social, financial and economic exclusion. More particularly, social entrepreneurship addresses these challenges in order to do ‘Business as a Force for Good’ as Ban Ki-moon said on The General assembly of the UN Global Compact (2015). The challenges are tackled by providing access to health care, revitalizing disadvantaged communities, generating solutions to environmental downfall and reintegrating the long-term unemployed into the labour market (Hoogendoorn, 2011). The reintegration of the long-term unemployed by means of the engagement of social entrepreneurs will be the focus of this research. The underlying research question is the following:

To what extent do social entrepreneurs contribute to the labour participation in The Hague and how is their ecosystem structured?

This study aims to identify the indispensable actors and their roles within the social entrepreneurial ecosystem. The following sub-questions have been defined to answer the research question:

1. What is the background and definition of social entrepreneurs and what is the difference with commercial entrepreneurs?
2. How is the ecosystem of social entrepreneurs shaped and what is the role of each actor in this network?
3. What role do partnerships play within the social entrepreneurial ecosystem?
4. What is the structure of the The Hague labour market and which are the main obstacles to labour participation?

Before going into depth, the research context is defined below. This research answers the questions above by considering the social entrepreneurship scene of the city of The Hague as a case-study. This is an interesting case for at least two reasons: first, The Hague is characterised by a low labour participation rate and, second, the municipality has launched the “Program of Action 2015-2018” to foster social entrepreneurship and labour participation. As

such, this research offers a deeper perspective on the contribution that social entrepreneurs could make to the labour participation of vulnerable groups in The Hague. During the research it became clear that the network of stakeholders is the most important medium of the success of social entrepreneurs. Consistently, the entrepreneurial ecosystem model of Stam (2015) is used as a starting point within this research. By means of a qualitative approach and secondary research this research contributes to the understanding of the social entrepreneurial ecosystem in The Hague.

Research on social entrepreneurship is often focussed on defining the concept. Because of the novelty of this research field, there is still no common definition of a social enterprise (Zahra, 2009). According to Zahra (2009, p.522), it should "...reflect both social and economic considerations." This will be further elaborated in detail in the first chapter of this thesis. The network of social entrepreneurs appeared to be very important during the execution of this research. Previous research into entrepreneurial ecosystems has made progress to the understanding of the concept, but there is still much to be learned. Both social entrepreneurs and entrepreneurial ecosystems are considered as generators of economic development and revitalization. Economic development includes job creation, innovation and entrepreneurial activity. This is why these elements are combined in finding a long term positive effect on the labour participation in The Hague, which can be reached by integrating them in a social entrepreneurial ecosystem. Unfortunately, literature about this integration is very limited and mostly focused on the individual factors within entrepreneurial ecosystems. An applied case study research on the social entrepreneurial ecosystem could add value to the empirical data available. The literature lacks theory about the involvement and the role of social entrepreneurs in the entrepreneurial ecosystem (Roundy, 2017), which makes this research empirically relevant.

Within the entrepreneurial sector, social entrepreneurs contribute to EU's employment, social cohesion, regional and rural development, environmental and consumer protection, agriculture, third countries development and social security policies (European Commission, Social economy in the EU, 2018).

The government involves society in the challenges they pursue. They are open for partnerships and new forms of collaboration with citizens and entrepreneurs to tackle these challenges (G40Stedennetwerk, 2018). Next to the role of the government, private organisations or support services can offer investment and resources, facilities and capabilities (Stam, 2015). It is important to find business partners who can help them structure and develop their ideas, get access to finance and markets in order to achieve the social and

economic objectives. The market for social entrepreneurs consists of a lot of players in where it is of great interest to bring the best of them together.

The labour market in The Hague has to cope with a mismatch of demand and supply (UWV, 2018). Especially the vulnerable groups of people are unemployed (UWV, 2018). TNO and SER (Social Economic Board) advised the government to pay more attention to social entrepreneurs, because they are supposed to play an important role regarding labour participation. On European level and national level, increasing attention has been paid to the subject to use this potential (Mourik, 2016).

The current situation on the labour market and the goal of the Dutch government to ‘support people who need it’, (Coalitieakkoord, 2018) makes this research socially and politically relevant. The outcome of this study could be an incentive for local governments to put more effort in an efficient collaboration within the social entrepreneurial ecosystem in order to make the match between demand and supply of labour.

In the second chapter, the relevant and existing literature about social entrepreneurs, their ecosystem and the importance of labour participation in the Dutch economy is reviewed to build a theoretical basis. In chapter three, the context of study will be outlined. Furthermore, in chapter four the choice of a qualitative research approach by means of a progressive case study is discussed. Subsequently, chapter five contains an analysis of the results and findings in relation to the research question. In conclusion, the research question is answered in chapter six and recommendations for further research are given.

2. Theoretical Framework

This chapter elaborates on the relevant literature about social entrepreneurship and its importance in the economy. First, the importance, definition and scale of (social) entrepreneurship are explained and answer the first sub-question: *What is the background and definition of social entrepreneurs and what is the difference with commercial entrepreneurs?* Second, the network of the active stakeholders and the input they give is outlined in the (social) entrepreneurial ecosystem. The importance of labour participation and its main target group is explained in the last paragraph.

2.1 (Social) Entrepreneurship

The rise of the concept of social enterprises started with the increasing acceptance of the Third Sector (organisations that are neither public sector nor private sector) in Europe and the interests in entrepreneurs addressing current challenges (Nyssens, 2006). In the early 90's a support and training program was set up by Harvard Business School and other large universities followed. The global movement of privatization and marketization motivated entrepreneurs to respond to gaps that appeared in social services. Forming collaborative relationships that pursue their social objective became an important feature (Zahra et al, 2006). Nevertheless, in literature a social enterprise remains a vague concept, which makes it even more relevant to discuss the context and the field of research.

Social enterprises are the driving force behind social innovation (European Commission, 2013). They have the size of mostly micro, small and medium-sized enterprises (SME's), which are the engine of growth and play an important role in the economy (Acs, 1992). SME's account for 99% of all business in the European Union. The entrepreneurial sector is important for small-firm development and the network where they entangled in is important when it comes to new business formation (European Commission, 2018).

Entrepreneurship is defined as a process that encompasses evaluating, discovering and exploiting opportunities to create new goods and services (Shane and Venkataran, 2000). It is key to economic growth, job creation and social integration in the EU (European Commission, 2013). Entrepreneurs are the engines of new technologies which lead to creating jobs and the improvement of social and economic conditions of nations in emerging and less developed countries. It is key to economic recovery (Audretsch et al, 2006). One of the former presidents of the European commission, Romano Prodi (2002), strived for the promotion of entrepreneurship as a corner stone in economic growth policy: "...the key to

*economic growth and productivity improvements lies in the entrepreneurial capacity of an economy”.*¹

According Thurik & Wennekers (1999), the most relevant factors that link entrepreneurship to economic growth are innovation and start-ups. Innovation because this refers to the development of new products, new sources of supply and the exploitation of new markets (Schumpeter, 1934; Szirmai et al. 2011) and start-ups add to this by their newness on the market and the competition, in which unsatisfied needs are fulfilled and market inefficiencies and deficiencies are improved. Entrepreneurs are able to recognise opportunities at places that are not obvious for others. When entrepreneurs are actively engaged to a certain environment and have knowledge about the history and context of a place they can build relationships and mobilise resources more easily. They can apply their skills to a place-based opportunity which could create prosperity and economic change (Malecki, 2007; Feldman, 2014). According to Feldman (2001) the characteristics of entrepreneurial places are: the availability to venture capital, supportive social capital, entrepreneurial expertise/support services and research institutes as growth engines. Social entrepreneurs react on place-based opportunities as well. They are mostly responding to local opportunities such as employing the vulnerable group of people. Social enterprises are focusing on different areas in different industries. The Social Enterprise Monitor (2018), a yearly survey on the activities of social entrepreneurs in the Netherlands, distinguishes four impact areas. These impact areas are related to the UN global development goals combined with Dutch societal issues. The impact area's where social entrepreneurs are mostly focusing on is increasing the labour participation of the vulnerable group of people (Social Enterprise Monitor, 2018). To clearly explain the term social entrepreneurship, the next section defines the concept as much as possible.

2.1.1 Definition of social entrepreneurship

Social entrepreneurship is a relatively new phenomenon that has attracted academic attention in recent years (Bacq et al, 2011). Multiple definitions have emerged from studies in different disciplines. One of the barriers of understanding the concept is the lack of a common definition (Zahra et al, 2009). Shaw (2004) defines social entrepreneurship as the work of a community, voluntary and public organizations as well as private firms working for social rather than profit-only objectives. MacMillan (2005) states that social entrepreneurship is a process whereby the creation of new business enterprise leads to social wealth enhancement in which both society and the entrepreneur benefit. While commercial entrepreneurs are

¹ Romano Prodi was the president of the European Commission from 1999 till 2004. During his time as committee chairman he dealt with, among others, the climate problem.

mostly driven by profits and their performance is measured by financial returns, social entrepreneurs often thrive for both social and economic goals in finding an opportunity (Zahra et al., 2009). Said School (2005) claimed that social entrepreneurship is “a professional, innovative, and sustainable approach to systemic change that resolves social market failures and grasps opportunities”. Where NYU Stern (2005, p.521) calls it “a process of using entrepreneurial and business skills to create innovative approaches to social problems. These non-profit and for profit ventures pursue the double bottom line of social impact and financial self-sustainability or profitability”.

Overall, the core of the definitions of Zahra et al (2009), MacMillan (2005), Said School (2005) and NYU Stern (2005) is adding social value to a business that is financially sustainable and where the social mission is prioritized. To have a clear view of the difference between commercial entrepreneurs and social entrepreneurs the next section clarifies the main distinctions.

2.1.2 Comparison between social entrepreneurs and commercial entrepreneurs

The major drive of the commercial entrepreneur is the economic objective measured by financial returns (Knight, 1921; Schumpeter, 1934; Kirzner, 1973; Austin et al, 2006). According the research of Austin et al. (2006), social and commercial entrepreneurs can be distinguished through four different variables: market failure, mission, resource mobilization and performance management, see Table 1 below.

Table 1 Differences between social and commercial entrepreneurs. Source: Austin et al (2006)

<i>Variables</i>	<i>Social entrepreneur</i>	<i>Commercial entrepreneur</i>
Market failure	Social purpose organizations emerge and activities exist, when there is a social-market failure. Existence of externalities is another cause of social or public intervention.	Do not meet a social need, such as in public goods. A problem for a commercial entrepreneur could be an opportunity for the social entrepreneur.
Mission	Creating social value for the public good.	Creating profitable operations resulting in private gain.
Resource mobilization	Difficult to compensate staff and be as competitive as a commercial entrepreneur because they are embedded in a social purpose.	Other capital markets. Other human and financial resource mobilization.
Performance measurement	Greater challenges on measuring performance. Hard to measure social impact.	Performance measured by financial indicators, market share, customer satisfaction and quality.

The degree to which they differentiate can vary, but it gives an indication of the differences (Austin et al. 2006). In addition, social entrepreneurs have been seen as part of the entrepreneurs' family. They also share a majority of the behavioural characteristics with the commercial entrepreneurs, for example according to Mair and Martí (2014) they share the "entrepreneurial spirit". Other elements that are commonly shared are: the ability to detect opportunities, the drive to innovate, the willingness to bear the risk and the display of proactive behaviour towards survival, growth and serving the market (Bacq et al., 2011).

The share of social and financial value for charities, social enterprises and commercial business vary according the definition of Social Enterprise NL² (2018). There is not a solid separation between the firms with social value and financial value. It overlaps and it depends for each company what the share of social and financial value is. The different types of organisations and the scale upon which they operate are outlined in the next section.

2.1.3 Organizational types and scale

Social entrepreneurs are distinguished by different forms: for-profit (social purpose commercial ventures), corporate social entrepreneurship, non-profit and across sectors (hybrid structural form, which is a mix between for-profit and non-profit approaches). The chosen organizational form depends on which form would be most effective to mobilize resources needed to address that problem (Austin et al, 2006). For the purpose of this research the focus will be on social entrepreneurship within and across the non-profit- and profit sectors. They operate in a sphere between markets and state (Defournay and Nyssens, 2008).

Social entrepreneurs vary in the different activities they are focussing on. The dominant type is the Work Integration Social Enterprise (WISE), which helps low-qualified unemployed people who may otherwise be excluded from the labour market (Defournay and Nyssens, 2008). According Buckingham et al (2013) and Social Enterprise Monitor (2018), social entrepreneurs that are focussed on making impact on the participation of vulnerable groups (long-term unemployed, people with mental or health issues, youth, people without a start qualification) are divided in three categories, social entrepreneurs as: training providers, employment providers or support providers. As *training provider*, the social entrepreneur offers a learning trajectory where people are trained and could flow to another job within a certain period. As *employment provider*, social entrepreneurs employ people in their own firm and offer them a contract, possibly with a wage subsidy. As *support providers*, social entrepreneurs facilitate the throughput to a suitable employer. Possible retraining and helping

² Social Enterprise NL is the national organisation of social entrepreneurs who strive for a higher social and economical impact. <https://www.social-enterprise.nl/>

them find a learn work trajectory is part of this. The Social Enterprise Monitor (2018) puts the employment- and training providers in one group as social entrepreneurs often act as both.

Geographical scale

The scope the social entrepreneurial activity is focused on, is mainly across regions and countries according the research of Kerlin (2010). He showed in its research that region specific factors shape social enterprises. Kerlin (2010) studied the organizational forms, legal structures and the supportive environment. According this research, social enterprises are broadly defined as the use of market-based approaches to address social issues and creating a source of revenue for civil society organizations (Kerlin, 2010). The research of Hoogendoorn (2011) also mentions the market-based solutions to address social problems. Social entrepreneurs appear to be acting on the intersection of civil society organisations, the market and state (see figure 1 below). As social enterprises have a close link to civil society organizations, the social origins theory of Salamon (2000) was used to understand the formation and variation in social enterprises. Within this theory the size of the non-profit sector and the height of government spending on social welfare are used as variables to explain social enterprise variation. This variation can be explained by their differing social, economic and political contexts. In addition to this, according Nyssens (2006) and Nicholls (2006) the market is an important characteristic as well. It is important for a social enterprise to find opportunities to sell goods or services. Furthermore, the western economy is according to Kerlin (2010, p.169) mainly focused on “the social benefit with an emphasis on employment and the reduction of social exclusion mostly supported by state funding”. It also provides social enterprises with funding and strategic development programming in its special activity of unemployment programming (Kerlin, 2010). Thus, state intervention is an important aspect in the development and growth of social enterprises. This makes Figure 1 below, complete.

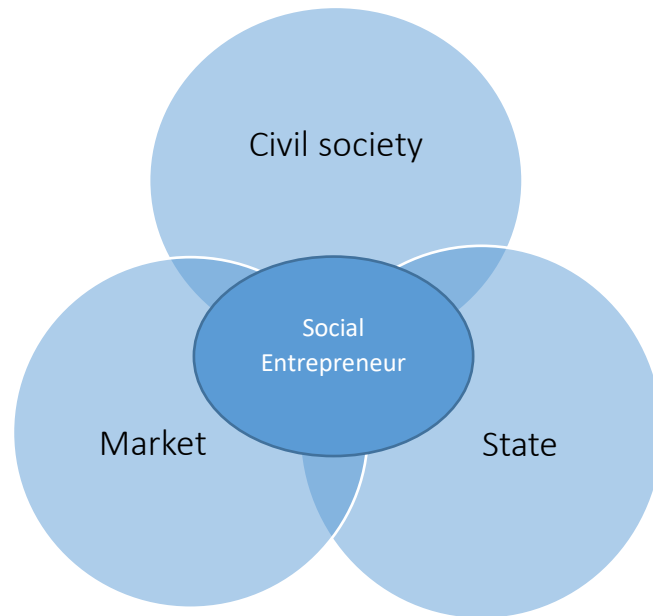

Figure 1 Social entrepreneur at the intersection of market, state and civil society (Pestoff, 1992)

Social entrepreneurs intersect with civil society organisations, market and state. They are operating in the welfare sector, they make a business of it and react on recent environmental or social challenges the local government is facing. To create a deeper understanding of the network of active stakeholders related to social entrepreneurs, the next section explains the importance of the (social) entrepreneurial ecosystem which “comprises a set of interdependent actors and factors that are governed in such a way that they enable productive entrepreneurship” (Stam & van der Ven, 2018, p1). Within the productive entrepreneurship the creation of innovative opportunities are central (Stam, 2015).

2.2 (Social) entrepreneurial ecosystem

The original ideas of the entrepreneurial ecosystem started with the concept of an “entrepreneurial infrastructure”, wherein the influence of regional, economic and social factors is explained (Pennings, 1982; Dubini, 1989; Van de Ven, 1993; Bahrami and Evans, 199). This concept turned into the idea of situating entrepreneurship in a broader context that combine temporal, spatial, social, organizational and market dimensions (Stam & Van der Ven, 2018). The concept of an entrepreneurial ecosystem emphasizes the entrepreneurial activity taking place in a community of interdependent actors. It represents the firm’s external environment. The entrepreneur rather than the enterprise is the focal point (Stam, 2015; Malecki, 2018). An entrepreneurial ecosystem consists of actors that encourage and enhance new firm formation and growth. The concept of an entrepreneurial ecosystem is relatively

new. What is missing in previous research is mostly the theory and empirical research about the involvement and role of social entrepreneurs in an entrepreneurial ecosystem. Both social entrepreneurs and entrepreneurial ecosystems are considered as generators of economic development and revitalization (Roundy, 2017). But most research is done on the individual level of the social entrepreneur and not on the larger social, cultural and economic environment the social entrepreneur is entangled in (Austin et al., 2006).

A research of Biggeri et al., (2017) mentioned a few features that could lead to the success of the social entrepreneurial ecosystem. First, he defines a social entrepreneurial ecosystem as one that “provides social enterprises the power, means, opportunity and authority to pursue their final objectives of benefiting society” (Biggeri et al. 2017, p300). Second, the institutional context has an important influence on the success of social enterprises. It can provide social enterprises of a flexible regulatory framework, a culture that aimed to be improving and collaborative and a will to improve sustainable human development (Biggeri et al., 2017). Besides the social innovativeness of social entrepreneurs and the attraction of internal and external stakeholders, the role social entrepreneurs could have within the ecosystem is not explicitly mentioned (Roundy, 2017).

A few critical points are made within the literature of entrepreneurial ecosystems written by Stam & Van de Ven (2018). First, the success of an entrepreneurial ecosystem, could be tautological, because entrepreneurial ecosystems produce successful entrepreneurship which on their turn leads to a good working entrepreneurial ecosystem. This is not offering enough to use for public policy. Second, the relevant factors are not offering applied effects on entrepreneurship. It lacks an explanation of the causes of the success of the ecosystem. And last, the entrepreneurial ecosystem could be different depending on geographical scale. It could be analysed on national level, regional level, but also within sectors or technologies, which makes it hard to define and compare the success of entrepreneurial ecosystems.

But the different levels can all create opportunities for firm creation and growth where interdependent actors are important to end up in productive entrepreneurship (Stam & van der Ven, 2018). The entrepreneurial ecosystem is mostly differentiated at the regional level, as labour markets are mostly constrained to regions (Stam & Bosma, 2015b).

2.2.1 Elements

The core of the entrepreneurial ecosystem is the combination of elements, through networks of stakeholders and producing shared cultural values that support entrepreneurial activity (Malecki, 2018). Different studies of entrepreneurial ecosystems are focused on distinguishing the role of key factors of ecosystems' participants. For example, Neck et al. (2004) focused on factors such as the informal and formal networks among entrepreneurs, the physical ecosystem and the ecosystems culture, but also on the existence of large established firms which on their turn can spinoff new ventures. Stam (2015) identified the success of an ecosystem by comparable elements, namely networks of entrepreneurs, finance, leadership, talent, knowledge, support services and government. According to Isenberg (2011) an entrepreneurial ecosystem consists of six key domains: a conducive culture, enabling policies and leadership, availability of appropriate finance, quality of human capital, venture-friendly markets for products and a range of institutional and infrastructural support. He focusses mainly on the quality of human capital including serial entrepreneurs. Every ecosystem is unique, but contains specific social, cultural and economic elements (Roundy, 2017). The elements of the entrepreneurial ecosystem of Stam (2015) are highlighted below in Table 2.

Table 2 Elements within the entrepreneurial ecosystem. Based on the research of Stam (2015).

Elements	Description
Network of entrepreneurs	linked to the community of entrepreneurs which is provided by support organisations and where the information leads to an effective distribution of labour and capital.
Intermediaries (Support services)	variety of intermediaries can lower entry barriers for new entrepreneurial projects. It includes network organisations and investment.
Government	strong government support for and understanding start-ups to economic development, tax and investment vehicles.
Knowledge	is an important source of opportunities and comes from both public and private organisations.
Finance	input that is given from the government in the form of a subsidy and it is access to finance provided by actors with knowledge of entrepreneurship, such as the support organizations and investors. It is crucial for investments in entrepreneurial projects with a long-term horizon.
Leadership	Provides direction and role models for the ecosystem. It involves a set of visible entrepreneurial leaders. Leadership is critical in building and maintaining a healthy ecosystem. Connectors between regional entrepreneurial ecosystems and could act as leaders and provide knowledge to smaller or starting entrepreneurs on local level.
Talent (people)	is the most important element and is the presence of workers.

Figure 2 below, shows the elements divided in systemic- and framework conditions and it shows the generated output of the interaction of the elements.

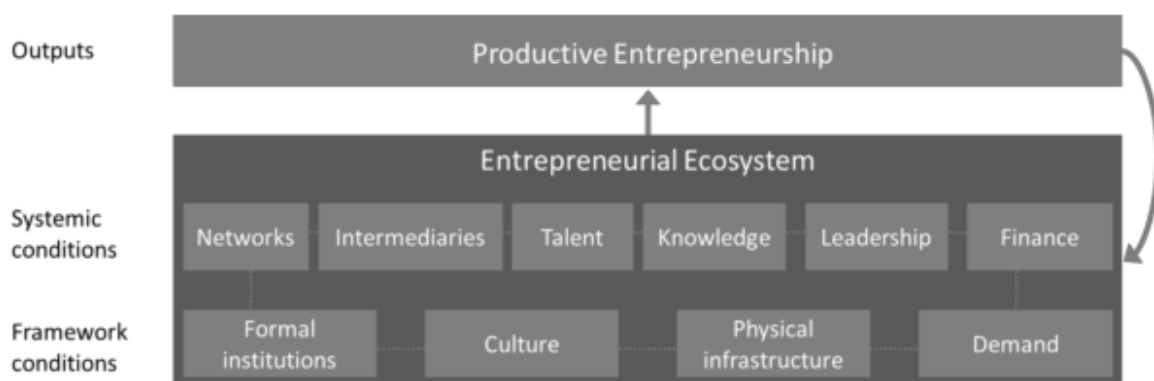

Figure 2 Key elements and outputs of the entrepreneurial ecosystem (based on Stam (2015)).

The output an entrepreneurial ecosystem gives is productive entrepreneurship. It is the process by which individuals create opportunities for innovation. It leads to new value in society. This is the ultimate outcome of the system, while entrepreneurial activity only gives a more intermediary output (Stam & van de Ven, 2018). The *systemic conditions* are the heart of the ecosystem: network of entrepreneurs, intermediaries (support services), talent, knowledge, leadership and finance. “The presence and the interaction between these elements are crucial for the success of the system (Stam & van de Ven, 2018, p6)”. *The framework conditions* consist of formal institutions, culture, physical infrastructure and demand, which enable or constrain interaction. Formal institutions include the regulatory framework and the quality and efficiency of government. Culture is the element which is one of the fundamental causes of the entrepreneurial ecosystem. It stands for the degree the society values entrepreneurial activity. The demand of goods and services is related to people who are interested to buy new goods and services on the market.

It is necessary to be closely attuned to the related actors and stakeholders within the ecosystem and collaborate across organizational boundaries to obtain greater social value (Austin et al., 2006). Having a robust network is important for both social entrepreneurs and commercial entrepreneurs when it comes to capturing human talent (Austin et al, 2016). Isenberg (2010) and Stam (2015) both mentioned the importance of access to knowledgeable and skilled people within a strong entrepreneurial ecosystem.- The market consists of many players and it lacks ways of bringing them together in an effective way (Fisk, 2010). In this ecosystem the different stakeholders in a local or regional economy are putted together where the physical and social interaction is needed to make it work efficiently Stam (2015). The importance of partnerships within the ecosystem is emphasized and described in the following section.

2.2.2 Partnerships

Social entrepreneurs play an important role in the creation and development of partnerships, especially public-private partnerships. “Building collaborative relationships to implement social initiatives is crucial for success” (Zahra et al, 2009. p.523). For example, the collaboration between the municipality and the social entrepreneurs is important as they often pursue the same societal goal. A public-private partnership is a term that involves the use of government resources, which could be financial resources, infrastructural resources or research resources. “Private” refers to the use of private sector resources or firm-specific resources which includes the innovation process. The partnership in this case refers to the

“cooperative arrangements between companies, universities or government agencies in various combinations to pool resources in pursuit of a shared (R&D) objective” (Link, 2006 p.2).

2.3 Labour participation

Labour is not only important to create an income, but also to get structure in life, a social environment, it is a possibility to develop yourself and to create self-confidence (Hillen, 2014). Previous experiences in entrepreneurship show the promise of upward social mobility (Bates, 1997). According to the research of Paul K and Moser K (2009) it is also beneficial for human health to have a job that fits the interests.

The biggest challenge the labour market is facing at the moment is the mismatch between employers from the sectors technology, healthcare, ICT and construction and suitable employees. Not only the right potential is important but social skills, digital and communicating skills are increasingly important as well (UWV, 2017).

2.3.1 People

As mentioned in the previous section, the majority of the social entrepreneurs operate as work integration social enterprises (WISE). They especially employ and/or support vulnerable groups of people. This vulnerable group varies from high educated people with a physical disability, to people who are labour-incapacitated. They often make use of the social security system that is offered by the government in the Netherlands. Within the social security system, different laws and arrangements provide people from an income when they are (long-term) labour-incapacitated, sick, unemployed or retired. A yearly report published by UWV (2017) about the situation on the labour market shows that the Dutch labour market is changing. The number of vacancies is increasing and the rate of unemployment is decreasing. Technological changes are now affecting the chances for people on the labour market in a positive way, because of the occurrence of new jobs. Because of this change, mainly jobs in the middle segment are disappearing. The growth of employment is large enough to make the rate of unemployment decrease, but not for all groups on the labour market the decrease is realised. The gap between the different groups of people has become bigger. The average unemployment under the so-called low-skilled people is 9%, in the Netherlands in 2017 (UWV, 2017). The supply of labour includes all the people who want to work and are capable to work. It is economically and socially important to have a job and to keep people on the labour market as well (Hillen, 2014). The factors that play a role in the vulnerability of people on the labour market are: age, level of education, year's unemployed and health (UWV,

2017). The social security system could provide these people from an income or supplement the income when they are not able to earn their own.

3. Context of study

This section explains briefly the context of this research on national, regional and local level. The reason why The Hague is chosen to analyse and how the municipality is politically organised, is discussed within this section.

3.1 National level

On national level, social enterprises that focus on labour market participation grew among others, because of the ‘participation legislation’. In 2013 the Dutch King Willem Alexander pitched the term ‘participatie samenleving’. This society of participation is meant to encourage ‘people with a distance to the labour market’ (people who are long-term unemployed) to contribute to society. In 2015 the participation legislation is adopted and implies that people with a disability to work or with a distance to the labour market could get to work more easily (Rijksoverheid, 2018). Since 2015, decentralisation of three departments of the central government caused that municipalities are responsible for: youth care, employment and income and healthcare for long term sick elderly people. Every municipality has its own regulatory framework in the Netherlands and is responsible offering people extra support when they could not find a job easily.

3.2 Regional level

In the Netherlands labour markets are organised in labour market regions. These regions all have an employersservicecentre³ that offer service to employees who need extra support in developing their competences or other skills. It offers people service to find a suitable job and fills the vacancies of affiliated companies. They arrange this by asking for a small change in the demand of labour or train the employee to make the right match between the employer and the potential employee (UWV, 2017).

The municipality of The Hague belongs to the labour market region ‘Haaglanden’. Which include the municipalities of Delft, The Hague, Midden-Delfland, Rijswijk and Westland (see map below). Only the central municipality of The Hague is analysed in this research, because the municipality of The Hague has its own policy regarding social entrepreneurship.

³ WSP (Werkgeversservicepunt): Regional and local labour organization which offers service to employees who need extra support in finding a suitable job. <https://www.werkgeversservicepuntdenhaag.nl/>

3.3 Local level

The unemployment rate in 2015 in The Hague was much higher compared to the national average. In response to this, the ambition of the new coalition was employing more people within the next period. This was followed by the coalition agreement of 2015-2018 in which they established the programme: Den Haag maakt werk! This programme contained several specific actions, among others the ‘Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018’. With this program, the intention was to increase labour participation by means of stimulating and supporting social entrepreneurship. With the end of the program the goal was to let two social entrepreneurs start their business, scale-up two social entrepreneurs and bring two successful social entrepreneurs to The Hague. The programme ended this year with the change of the local council.

Last year, the participation rate in The Hague was after Rotterdam the lowest of the four biggest cities, see Table 3 below. This is one of the reasons why it is necessary to take a deeper look into the possibility of increasing this labour participation.

Because the labour market regulations in the Netherlands differ on municipality level, this research is constrained to the local city level.

	Netto labour participation⁴
percentage	%
Nederland	66.7
Amsterdam	67.1
The Hague	61.6
Rotterdam	60.6
Utrecht	70.5

Table 3 Labour participation 2017 Source: Stat line

3.4 Concluding

This research shows a clear overview of the situation within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague and why it stagnates at some points. The ecosystem is applied on the social entrepreneurs that focus on labour participation. It is expected that the outcome of this research gives an overview of the problems faced by the different stakeholders and what they value as important to reach their goal. Next, it is expected that an efficient working social entrepreneurial ecosystem could contribute to a higher labour participation in The Hague. Furthermore, the ideal would be to come up with recommendations for further actions to improve the ecosystem. The next chapter elaborates on the methodology used to find an answer on the research question.

⁴ Netto labour participation stands for the share of the employed labour force.

4. Methodology and data

The aim of this research is to find exploratory insights in the contribution of social entrepreneurs on the labour participation in The Hague. This chapter elaborates on the methodology used in this research. First, the choice of a qualitative research by means of a progressive case study will be discussed. The second section explains how the data is collected in which the in-depth interviews and the selection of participants are discussed. Afterwards, the data analysis and coding will be further explained. The chapter ends with the validity and methodological limitations of this research approach.

4.1 Research design

4.1.1 Progressive case study

Due to the explorative nature and the native state of literature the used methodology is a qualitative approach. Qualitative research is used to understand and explain human experience (Philip, 1998). Qualitative research is conducted to understand what the influence and the process is of certain concepts, in contrast to quantitative research where relationships between data and quantity are measured (Hennink et al, 2011). In this research it is important to understand the experience of social entrepreneurs in The Hague and the consequences of human actions within the social entrepreneurial ecosystem. A progressive case study is chosen to allow the development of new insights and simultaneously strengthening prior established concepts. It combines a grounded theory approach and a case study approach. According to Yin (2009), case study research is used when it comes to people's perceptions. It has an interpretivist nature, the study is done in a natural setting "attempting to make sense of phenomena in terms of meanings people bring to them" (Hennink et al, 2011). The starting point is mostly deductive research where theory is been tested by observations. Conversely, within the grounded theory approach it is assumed that theory is generated from a continuous revision of empirical data and data analysis. Within this method it is common to use multiple cases which acknowledge a deeper understanding of concepts. Besides, it also can lead to new insights or it can clarify earlier insights (Steenhuis and Bruijn, 2006). Where Yin (2009) states, cases are meant to verify the theory that is researched in advance, the Grounded theory approach is developing its framework during and after the research process (Glaser, 1978). Also the cases are, in contrast to Yin (2009), used to create additional insights to enrich existing concepts. According to Steenhuis and Bruijn (2006) the combination of these two different methods captures the strengths of both theories. The deductive method of Yin (1994)

has the certainty about the theoretical framework and where replication is easier, but it misses the openness to new insights of the more inductive grounded theory method during the research.

In this research, a (embedded) case study is combined with the grounded theory approach. Figure 3 shows the case study with the different units of analysis. The case context is the social entrepreneurial ecosystem in The Hague. As the gathered data can be traced back to the elements of the model of Stam (2015), the social entrepreneurial ecosystem is used to analyse the data. This research is set up from an entrepreneurial perspective on municipality level. As mentioned earlier in paragraph 2.2, this social entrepreneurial ecosystem is the entangled network of stakeholders who are able to influence labour participation. The combination of stakeholders and their interaction could lead to productive entrepreneurship, the creation of innovative opportunities. As a consequence, this could contribute to the match of demand and supply in the labour market. Because of the scope of this research, it is chosen to focus on the systemic conditions of the entrepreneurial ecosystem and interview social entrepreneurs, support organisations and local government as the partnership between these stakeholders could lead to the employment of long term unemployed. The sub-units of analysis are the participants allocated in different expert groups.

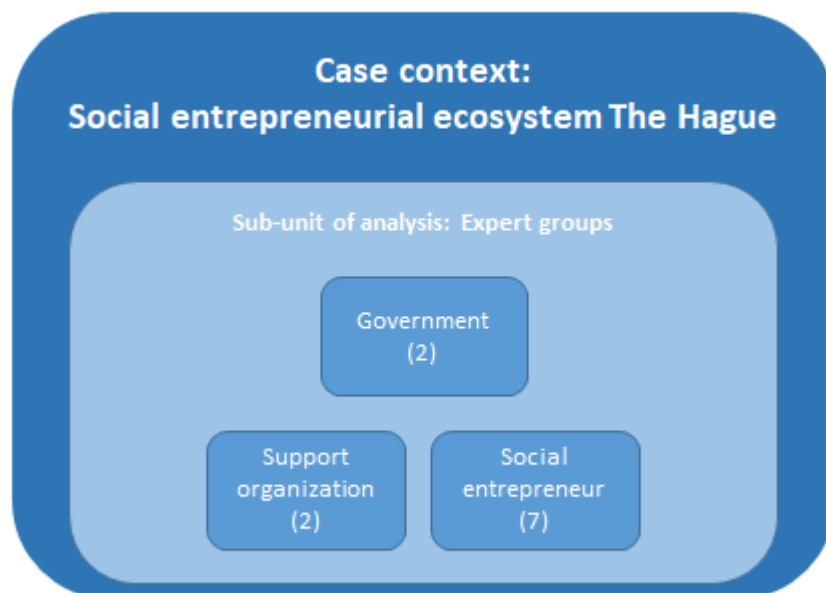

Figure 3 Case model inspired by Yin (1994) elaborated by author (2018)

The research process is not linear but characterised as an iterative cycle where different steps are repeated over time (Rudestam & Newton, 1992). In this research, the first round of desk research is to obtain knowledge about the context and the research field. After this, the first interview participants were selected and executed to get insights in which direction the research was going and what the situation is in The Hague related to the subject of this research. Subsequently, the theoretical framework was revised and the interviews were globally analysed to plan which interviews were next, this in relation to the research done earlier. During the research the first selected participants gave insights in relevant themes and stakeholders. This method used is called ‘snowball sampling’, where throughout the project the need for a new case occurs (Miles & Huberman, 1994). Meanwhile, the network of stakeholders who are related to social entrepreneurs and labour participation formed gradually.

4.2 Data collection

The primary data collected for this research is the data obtained by the progressive (embedded) case study by means of in-depth interviews. Next to this, the existing literature has been studied to come up with preliminary ideas regarding the research problem and secondary data is used to get a first impression of the labour market situation in The Hague. Furthermore, the knowledge obtained during the training program Starters4communities is used to support the results.

4.2.1 Interviews

In order to gather data that answers the research question a suitable method is needed. This research is based on semi-structured interviews, because they allow asking open questions to a small sample and explores individual experiences, opinions and beliefs (Bryman, 2012). Structured interviews are used in order to reach a high validity and reliability and is mostly used in quantitative research when it is intended to deliver generalizable data (Pole and Lampard, 2002). In a study like this, the focus is not especially on generalizing the case to other municipalities but on improving the situation in The Hague, therefore the questions can be more open.

A list with questions categorized in subjects is made to structure the interviews (see Annex C). The interview questions are formulated around four categories, the input or investment of the different actors, the process of the activities of the stakeholders within the

social entrepreneurial ecosystem, the preferred output and the long-term effect is being studied. This method used is inspired by Public Result, the consultancy agency where I followed an internship for three months.

4.2.2 Selection interview participants

In this research the municipality of The Hague was chosen to analyse. The reason for this is the low participation rate and the presence of a ‘Program of Action Social Entrepreneurship’, which means that an active public sector involved who sees the potential of this for the future.

The participants of this study are social entrepreneurs and stakeholders from government and private organizations who play an important role regarding social entrepreneurship. The semi-structured interviews are the primary source of data, where a list of subjects and questions is made for this study to explore the data.

The sub-units of analysis as shown in Figure 3 reflect the expert groups within the social entrepreneurial ecosystem in The Hague. They contain among others the interview participants, and the documents with information about these expert groups. The interview participants are selected by the information that is already known, concepts that provide new insights, concepts that need further development and the amount of theoretical saturation already occurred. A global selection of stakeholders is made based on the theory of the entrepreneurial ecosystem where different key domains were mentioned. During the research the first selected participants gave me insights in relevant new ones.

The global selection of participants for the interviews is made based on a list of social entrepreneurs in The Hague that are registered on the MAEX platform⁵ and the Social Map The Hague⁶. MAEX is a platform that maps the social initiatives in different cities in the Netherlands where big companies can find social entrepreneurs to outsource activities. The Social Map The Hague is a website that lead professionals and inhabitants and their network find their way in the offer of all the organizations in the area of health care, wellbeing and living. Next to this, the information of the interviewees and the knowledge gained during the research process is used to find new cases. Table 4 shows the expert groups with the allocated participants. It shows how the information is gathered. The follow-up of participants proves the snowball-sampling method. The participants are spread on the map of municipality of The Hague, see Figure 4 (a brief description of all participants can be found in Annex A. The

⁵ <https://maex.nl/denhaag>

⁶ <https://www.socialekaartdenhaag.nl>

municipality of The Hague and RPA Haaglanden were the first participants, because they have extensive knowledge about the labour market of The Hague.

Table 4 Overview interview participants their business function and the source of

Expert groups	Participants	Business function	Source of information
Government	Municipality of The Hague	Program manager Innovation and Social Entrepreneurship and coordinator of “Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018”	Own search
	RPA Haaglanden	Project manager collaboration employment service	Own search
Support organization	The Social Club	Formal chairman of the board	Via municipality
	Fonds1818	Director	Via Traubstuc
Social entrepreneurs	Traubstuc	One of the founders	Own search
	Mamoes	Founder	Own search
	Made in Moerwijk	One of the founders	Via Internship
	De Maaltijdexpress	Founder	Own search
	Paviljoen Kobus (!)	Owner	Via internship
	Brouwerij de Prael	Manager and host	Via municipality
	Anonymous social entrepreneur	Founder	Via Fonds1818

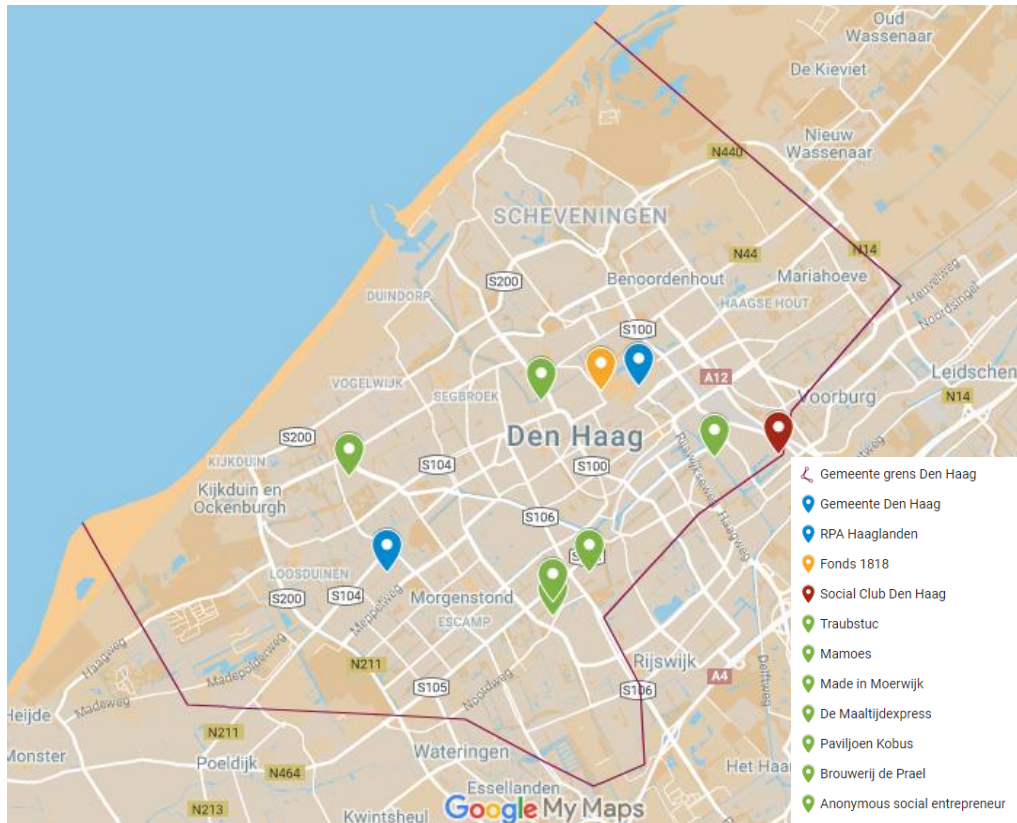

Figure 4 Map of municipality The Hague with interview participants Made by author (2018) (borders are approximate)

4.3 Data analysis and coding

The analysis programme *Nvivo* is used to analyse the data and to find evidence for the research questions. The analytical program makes the connection between the analyst and the data and assists in understanding possible meanings. It stimulates conceptual thinking and stimulates alternative interpretations of data (Cobin and Strauss, 2008). The interviews are recorded, transcribed and coded in response to the categories set up in advance. The method is inspired by the method used by the consultancy firm Public Result where I followed an internship for three months to gain experience in the working field and to make use of the network and knowledge they have. In Annex C the interview subjects and questions are given. In Annex D the code tree is provided in which the used codes are described.

4.4 Methodological limitations

A weakness of interviews as source of evidence is possible reflexivity, which means that “interviewee gives what interviewer wants to hear” (Yin, 2009). For example, the interview with Paviljoen Kobus is not used in this research, because after the interview a reliable source countered the information given by Paviljoen Kobus.

Triangulation techniques, the use of multiple sources or methods is recommended to increase the credibility of research (Steenhuis & Bruijn, 2006). In this research, this is done by the use of a progressive case study where ‘the best’ of two methods is captured. Besides, available documentation has been studied, while preparing the interviews. This provided more knowledge during the interviews.

Continuing to find extra participants depended on the theoretical saturation, if the same things keep coming up in the data or not (Steenhuis & Bruijn, 2006) and the time constraint of the research course.

Because within this research, where the qualitative data is only collected in one municipality, the results are not (completely) representative for other municipalities where other rules hold and the network consists of more or less stakeholders. But the factors that influence the network of social entrepreneurs and its labour participation are national issues. This data illustrate how these are experienced locally. The research could be replicated to other municipalities to get detailed results for specific municipalities.

5. Results and findings

This chapter provides evidence that gives an answer to the research question as stated in the introduction: *How do social entrepreneurs contribute to the labour participation in The Hague and how is their network shaped?* The data gained during the interviews is represented by quotes from the different participants. In Annex E the transcripts of the interviews can be found. All the quotes are translated from Dutch. The tool called *Nvivo* is used to analyse the data. In Annex D the code tree is provided in which the used codes are described. This chapter is divided into three sections that contribute to the answer of the research question.

5.1 Social entrepreneurial ecosystem The Hague

During the data gathering, the main actors in the network can be traced back to the elements of the model of Stam (2015), see Figure 2 in chapter 2.2.1. His model is used as a starting point to analyse the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. Since the government is an important stakeholder in the ecosystem of social entrepreneurs, this research adds local government to the systemic conditions. Further elaboration on local government is given in section 5.1.1. The framework conditions are not taken into account, because of the scope of this research. Based on the gathered data, the elements are divided in active stakeholders and the input they give. The second sub-question is answered in this section: *How is the ecosystem of social entrepreneurs shaped and what is the role of each actor in this network?*

5.1.1 Stakeholders

At the beginning of this research it became clear that there are a lot of stakeholders, actors and organizations intertwined in the network of the social entrepreneurs in The Hague. The focus will be on the systemic conditions within the entrepreneurial ecosystem, because these are crucial for the success of the system (Stam & Van de Ven, 2018). The ecosystem is applied to the social entrepreneurial sector of the municipality of The Hague. The first and most important group is the network of social entrepreneurs.

Social entrepreneurs

As the literature describes, social entrepreneurs all want to put impact first. They work for social objectives rather than profit objectives (Shaw, 2004; Zahra et al, 2009). According the gathered data, the interviewed social entrepreneurs in The Hague all pursue a social objective. The literature states that it is the most important characteristic of social entrepreneurs. Opportunities are found in local challenges and social objectives are prioritised

(Said School, 2005; MacMillan, 2005). They often react on social market failures (Austin et al, 2006). The six social entrepreneurs questioned, all mentioned this ideal. Three examples:

“I am a social entrepreneur for 17 years. [...] Many years now, and I want to earn money with my ideals.”

– Anonymous social entrepreneur (2018)⁷

“... I am socially involved and thought that it would be nice to do something next to only selling beers. I have a background in hospitality and working with the target group is nice, new and challenging.”

– Manager and host of the Prael the Hague (2018)⁸

“Is it possible to bring structure in someone’s life and is it possible to bring them to the labour market. In the period since 2015, there are a lot of companies who could not fulfil their vacancies, especially hospitality, construction and cleaning. We started in this niche and that is how we started.”

One of the founders of Made in Moerwijk, social entrepreneur (2018)⁹

Regarding the economic objective, the literature states that financial self-sustainability is important (NYU Stern, 2005; Mair and Marti, 2014). The data found within this research emphasized that there is often financial support from local government needed to sustain their business. According to the literature, social entrepreneurs belong to the ‘entrepreneurs family’ and need the ‘entrepreneurial spirit’ (Mair and Marti, 2014). Results from the interviews with The Social Club and the municipality of The Hague (personal communication, May-June 2018) indicated this characteristic as well. Subsidies should not be the main source of income of a social enterprise. Program manager Innovation and Social Entrepreneurship of the municipality of The Hague (personal communication, May 2018) said: *“You can help the youth, fine, but you also need to have a good business model. That is really important to me.*

⁷ “Ik ben al 17 jaar sociaal ondernemer.[...] Al heel wat jaren en ik wil met mijn idealen geld verdienen. “ – Anonymous social entrepreneur (2018)

⁸ “... ik ben ook best wel sociaal betrokken en vond het ook wel leuk om niet alleen maar bier te verkopen maar ook gewoon met de doelgroep te werken en beide te doen. Ik heb een horeca achtergrond en de mensen dat vind ik leuk en is nieuw en spannend. “ – Manager en gastheer Prael Den Haag (2018)

⁹ “Kunnen we structuur aanbrenge in iemands leven en kijken of we ze dan op de arbeidsmarkt kunnen brengen. In die tijd vanaf 2015 zijn er heel veel bedrijven die hun vacatures niet kunnen vervullen vooral horeca bouwschoonmaak. In die niche zijn wij eigenlijk gesprongen en zo zijn we gestart. “ – Eén van de oprichters Made in Moerwijk, Sociaal Ondernemer (2018)

It should be financially independent.”¹⁰ The former chairman of the Social Club The Hague (personal communication, June 2018) also mentioned the importance of the entrepreneurial spirit, when it comes to financing the social enterprise. “...you are a real entrepreneur, of course using grant schemes to start up and the need of an investor to start up is credible, but the municipality is not the first one you involve when you need money.”¹¹

In addition to the previous discussion, there are several interviewed social entrepreneurs who state that next to financial independency, you are not allowed to make profit as a social enterprise.

“The only profit is the name recognition of the Maaltijd Express.”

-Founder Maaltijd Express, social entrepreneur (2018)¹²

In contradiction to the section above, a single social entrepreneur states that the subsidy is the most important source of income. This is the only way how to reach their social goal, in this case teaching people (Traubstuc, personal communication, May 2018).

In general, according to the results, most of the social entrepreneurs interviewed during this research share the same ambition of a social enterprise which is financially independent (within a certain period) as shown in the quotes below:

“My ambition is to give more priority to the meals and strive for 40 meals a day, so I can earn money with it and not being independent of any organisation.”

– Founder of Maaltijd Express (2018)¹³

“Working hard on fendng for ourselves, because less subsidies are paid out. We are selling beers and hospitality. [...] The place needs a bit more name recognition.”

– Manager and host de Prael The Hague¹⁴

¹⁰ “Je mag jongeren helpen prima, maar je moet ook een business model hebben. Dat is voor mij heel belangrijk. Het moet zichzelf kunnen bedruipen” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap Gemeente Den Haag (2018)

¹¹ “En één ding wat wij als club.., je bent echt een ondernemer, tuurlijk dat er subsidie regelingen zijn om op te starten snap ik en ook dat je een investeerder nodig hebt ook, maar de gemeente is niet de eerste waar je heen gaat als je geld nodig hebt. Ondernemerschap staat bovenaan.” – Voorzitter Social Club Den Haag, support service (2018)

¹² “De enige winst is de naamsbekendheid van de maaltijdexpress. “ – Oprichter Maaltijdexpress, sociaal ondernemer (2018)

¹³ “Mijn ambitie is om toch nog mijn rug te zetten onder de maaltijden. Om door te gaan naar 40 maaltijden epr dag. Zodat ik er ook wat aan ga verdienen en niet afhankelijk ben van welke organisatie dan ook. “ – Oprichter Maaltijd express (2018)

“I do not want to be dependent of subsidies.”
– FounderMamoes (2018)

This discussion also shows the importance of a common definition of a social enterprise, mentioned in the literature as well (Zahra et al, 2009). It is experienced as an obstacle by different social entrepreneurs in this research, as it is difficult to communicate goals and visions about their business, to potential partners for example. According to the director of Fonds1818 (personal communication, June 2018) it could be profitable to label a social enterprise, because then it is possible to qualify for subsidies when there is a social objective involved: *“It fits in the period of time to call it a Social Enterprise and this helps to bring in funds.”*¹⁵ The overall discussion indicates that there is not yet a balance between trading revenue and money obtained by grants. Social Enterprise NL (2018) is developing a “Code Sociaal Ondernem”, which should take this uncertainty away. With this label, entrepreneurs could position themselves more efficient within the societal goal and find the right balance in their source of income. The municipality The Hague is the first municipality which started to apply the “Code Sociaal Ondernemen”. During a learning trajectory social entrepreneurs gain knowledge about how to be accepted to the official register (so/creatie, 2018).

The role of the social entrepreneurs in this ecosystem is the employment of the vulnerable group of people on the labour market, as a Work Integration Social Enterprise. Three categories of the WISEs are distinguished by Defrouney and Nyssens (2008): employment providers, training providers and support providers. The interviewed social entrepreneurs of this research often act as employment- and training providers. The research of Social Enterprise NL (2018) mentions this likewise and puts employment- and training providers together in one category. But according the gathered data, several entrepreneurs try to act within all three categories, as one of the founders of Made in Moerwijk and manager and host of the Prael said:

¹⁴ “Hard op weg om eigen zelf broek op te kunnen houden. Ook omdat er steeds minder subsidies komen. We verkopen ook gewoon bier en horeca.[...] De plek heeft ook iets meer bekendheid nodig. “ – Manager en host de Prael Den Haag

¹⁵ “Het past in de tijdgeest om het een social enterprise te noemen en dat helpt om fondsen binnen te halen. “ – Fonds1818

“We started to set up some businesses where youth could be trained, employed or through-flow to a regular job. Hospitality, security, construction, bike repair or a social employment agency. Its all in Made in Moerwijk.”

– One of the founders of Made in Moerwijk, social entrepreneur (2018)¹⁶

“Three years of subsidy is what we get from the municipality and after that it is the purpose to employ them in this firm or that there is a throughput to another regular job. They are accompanied by the municipality.”

– Manager and host De Prael Den Haag, social entrepreneur (2018)¹⁷

A more negative role of the social entrepreneur mentioned by a respondent is the possibility of unfair competition with commercial entrepreneurs. The director of Fonds1818 (2018) said: *“But if they [social entrepreneurs] are working “normal”, what is the difference with the other lunchroom? Except for the staff. The commercial entrepreneur said, now I do not care, but it could be a bit of unfair competition, because he can get the permits more easy.”*¹⁸ The commercial entrepreneur should not be disadvantaged by a social entrepreneur who can get permits more easily, especially when they share the same entrepreneurial behaviour.

The most mentioned obstacle of (Work Integration) social entrepreneurs to be successful in The Hague is the engagement of the target group within their business. According the statistics (CBS, 2018) there are a lot of people long term unemployed or labour incapacitated, but social entrepreneurs experience it as difficult to reach and engage them in their projects as stated below.

“I think the most difficult thing is, we are doing it for the target group, who it might be, and it stays difficult to engage them, it sounds idiot, but it is reality unfortunately.”

– Director Fonds1818 (2018)¹⁹

¹⁶ “We zijn begonnen met aantal bedrijfjes op te richten waar jongeren opgeleid kunnen worden/kunnen werken en doorstromen of kunnen blijven hangen. Horeca. Beveiliging. Bouw. Fietsenmaker. Sociaal uitzendbureau. Made in Moerwijk. “ – One of the founders of Made in Moerwijk, social entrepreneur (2018)

¹⁷ “Je krijgt 3 jaar een subsidie van de gemeente en erna is het de bedoeling dat ze dan bij ons in dienst komen of dat ze doorgroeien naar een andere baan en die worden dan ook begeleidt vanuit de gemeente. “ – Manager and host De Prael Den Haag, sociaal ondernemer (2018)

¹⁸ “Maar als ze gewoon draaien, wat is dan nog het verschil met de andere lunchroom? Behalve het personeel. Dus die gewonen ondernemer zei nu heb ik er nog neit zoveel last van maar ergens wordt het ook een beetje concurrentie vervalsend dat die andere vergunningen makkelijk krijgt bijvoorbeeld.” – Directeur Fonds1818, support service (2018)

¹⁹ “Het moeilijkste vind ik, we doen het uiteindelijk voor de doelgroep, wie het ook zijn, en dat blijkt elke keer heel erg lastig om die erbij te betrekken wat idioot is maar wel de realiteit helaas. “ – Directeur Fonds1818 (2018)

One of the interviewees mentioned that this was the problem and the main reason of leaving The Hague as a social business (Anonymous social entrepreneur, personal communication, July 2018).

To conclude, according the literature of Stam (2015) the main role of the entrepreneur within an entrepreneurial ecosystem is to distribute labour and capital in an efficient way by the information gathered by, among others support organizations. The role of (Work Integration) social entrepreneurs within this ecosystem of The Hague is to distribute financial capital and labour of vulnerable group of people in an efficient way. They mainly need support from support organizations and local government. In this a common definition and engaging the target group are the most frequently mentioned obstacles by the interviewees. It is important to characterise the balance of the trading revenue and the money obtained by grants. Social entrepreneurs need to be independent of grant money when they want to survive as it is a characteristic of a social entrepreneur to be financially self-sustainable. Besides, the engagement of the target group is where social entrepreneurs need to make a better agreement with local government, paragraph 5.2 elaborates further on this.

Local government

The government appears to be a dominant leader in the entrepreneurial ecosystem. They control access to critical resources (money, competence) (Stam & Van de Ven, 2018). In the social entrepreneurial ecosystem of The Hague this appears to be the case as well. According the literature of Austin et al. (2006), social entrepreneurs react to a social-market failure and commercial entrepreneurs (often) do not meet a social need. This is one of the reasons why the government takes an extra role within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. The role of the local government regarding social entrepreneurs is to be a business partner, because they often pursue the same societal goal. State intervention is an important aspect in the growth and development of social entrepreneurs (Kerlin, 2010). The collaboration of local government with the employersservicecentre The Hague²⁰ is an important link to (Work Integration) social entrepreneurs. It is a labour organization and a collaboration between municipalities employers and the UWV (Institute for Employee Benefit Schemes), who support people in finding a suitable job. They work from the employers perspective. They connect employers with open vacancies to jobseekers. (Work Integration) Social Entrepreneurs are the ones who can be connected to jobseekers as well.

²⁰ Werkgeversservicepunt (WSP), Labour Organization, part of the government.

The data obtained in this research confirms this crucial role of a local government, regarding the input of talent and the available work trajectories of the employersservicecentre. The Director of Fonds1818 (support service, personal communication, June 2018) said: *“At a lot of subjects I recognise the crucial role of the government, when it comes to work trajectories and the input of talent who are in the database of unemployed”*²¹ Being a business partner as a local government means to collaborate with relevant stakeholders and provide social entrepreneurs of information and support wherever it is possible. During the ‘Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018’ of the local government, one of the goals was to create employment in an innovative way and support social entrepreneurs in The Hague (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). In the end, the idea was to reach the following with the ending of the program:

*“...we want to help two social entrepreneurs to start up, scale up two social entrepreneurs and attract two social entrepreneurs to The Hague. “ – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018).”*²²

Two of the interviewed social entrepreneurs stated that the ‘Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018’ was not supporting entrepreneurs within The Hague, but only outside The Hague (social entrepreneurs, personal communication, May-June 2018). The municipality of The Hague (personal communication, May 2018) reacted as follows: *“Because the ecosystem was not mature enough, we thought, we started to think of examples of successful entrepreneurs that we wanted to have in The Hague.”*²³ First, the municipality searched for initiatives in The Hague that needed support with a small subsidy. They found out that there were a lot of ‘social people’ with great ideas, but with a lack of the ‘entrepreneurial spirit’ (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). According Gert-Willem van Mourik, the program manager of the ‘Program of Action Social entrepreneurship 2015-2018’ (personal communication, May 2018), the goals of the program are achieved: *“Everything we wanted to do, we did it and we reached it. The goal was to*

²¹ “Bij heel veel dingen merk ik dat de gemeente echt cruciaal is als het gaat om werkprojecten en de aanlevering van de mensen die dus daar vandaan moeten komen. “ – Directeur van Fonds1818, support service (2018).

²² “ ... we willen er 2 helpen met starten, 2 helpen met ospchalen en 2 hiernaartoe halen.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

²³ “Maar omdat dus het ecosysteem niet volwassen genoeg was, vonden wij, zijn we gaan kijken waar vinden we nou voorbeelden van typische sociaal ondernemen die we graag in Den Haag zouden willen hebben. “ – Programma manager Innovation and Sociaal Ondernemerschap (2018)

trigger the subject, make it visible and develop some useful instruments.”²⁴ One of the results is the Social Hub. It is a digital counter and knowledge database where entrepreneurs could go when they have questions. Now, other cities are initiating the idea of starting a knowledge database as well (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). In addition, The Social Impact Lab was set up. This is a frequently organized event on which stakeholders brainstorm about their business idea and where they could overcome obstacles right away, because the right stakeholders are present.

“It is a method to attract social entrepreneurs to The Hague.”

- Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague
(2018)²⁵

The role of the employersservicecentre in The Hague is to create matches between employers and jobseekers. The employersservicecentre makes an estimation of the distance of jobseekers to the labour market. When the distance to the labour market is more than six months, you do not have the priority to get placed to a job anymore. In other municipalities compared to The Hague, you are still a priority (Municipality The Hague, personal communication, May 2018).

“The WSP is aimed at employing people with a short distance to the labour market, this means shorter than 6 months.” – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship
Municipality The Hague (2018)²⁶

According to the Municipality The Hague (personal communication, May 2018), the employersservicecentre is less well able to handle complex target groups. Social entrepreneurs offer solutions for this group and are mostly specialised in a specific subgroup, for example, blind or deaf people.

During this research, a few limitations were mentioned regarding the role of the employersservicecentre. First, they do not have an overview of open vacancies on their

²⁴ “Alles wat we wilden doen hebben we gedaan en bereikt. Het hele doel was het een en ander op gang te brengen we hebben dingen zichtbaar gemaakt en we hebben ook een paar instrumenten ontwikkeld.” – Programma manager Sociaal Ondernemerschap (2018)

²⁵ En de Social Impact Lab, is methode om bedrijven uit andere steden naar Den Haag proberen te lokken. “ – Program manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018).

²⁶ “Het WSP is erop gericht om mensen met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt, dat betekent binnen 6 maanden naar werk zou kunnen, die helpen ze om naar werk te kunnen gaan” – Programmanager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

website. Jobseekers cannot search for work possibilities themselves. To hire someone who can organise this costs money, but could be profitable on the long term (Fonds1818, personal communication, June 2018).

“... the WSP has agreements with a lot of parties within the city but they are not visible on the website, so as jobseeker you cannot look for vacancies by yourself.”

– Director Fonds1818 (2018).²⁷

Second, RPA Haaglanden (personal communication, May 2018) mentioned that the ‘the social entrepreneurship story’ sometimes interferes with the regular services. This makes it sometimes difficult for the employersservicecentre to include social entrepreneurs in the work trajectories. Some of the social entrepreneurs, who act like support providers, are seen as competitors by the employersservicecentre. But the most frequent mentioned problem of the social entrepreneur is engaging the target group. The municipality The Hague (personal communication, May 2018) sees potential and says: ‘*work together*’.

Another problem mentioned during the interviews, is that there are governmental constraints when it comes to the organization of the employersservicecentre. They think too much ‘between the lines’ of a certain department within the organisation. There are a lot of different labels people could get (Fonds1818, personal communication, June 2018). People get a certain label which could limit them to be eligible for other trajectories.

For example, a person who wants to repair bikes but bike repair is a project from OCW and that person has another label. Apparently, this is really difficult to arrange. We think, just solve this first.” – Director of Fonds1818 (2018)²⁸

This is a bureaucratic way of working (RPA Haaglanden, personal communication, May 2018). One of the reasons for this is that these different projects are realised from different budgets and are only available for people who fit these budgets. It is understandable from a organisations perspective, but not from a peoples perspective (Fonds1818, personal communication, June 2018).

²⁷ “Wat heel gek is bij het WSP, die hebben met allerlei partijen in de stad afspraken en contacten en je zou verwachten als je op de website van het wsp kijkt als individu dat je kan kijken wat je allemaal kan doen.” – Directeur Fonds1818, support service (2018)

²⁸ “Mensen lopen er juist tegenaan dan willen ze graag fietsenmaken maar dan is het fietsenmaken net een project van het ocw en zij hebben een szw pet op. Dan denken wij los het op. Maar dat is dan voor de overheid of de gemeente dan heel lastig.” – Directeur Fonds1818 (2018)

One of the questions in the interview was how the local government sees their future role. The answer lies in the local government as the facilitator of social entrepreneurs. Local government wants to broaden the ecosystem and provide a good climate for social entrepreneurs in The Hague, in which they can reach their shared goals. The employersservicecentre could buy trajectories from companies who can train youth and elderly to be able to find a regular job afterwards. Now, it becomes clear that these trajectories can sometimes be bought at social entrepreneurs (Municipality The Hague, personal communication, May 2018).

“...we want to support this movement more. We experimented [with the Program of Action] but we want to broaden the ecosystem for social entrepreneurs.”

– Program manager Innovation and Social Entrepreneurship municipality The Hague (2018)²⁹

“...what I want is that people could start their career and sustainably contributing to staying employed.” – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship municipality The Hague (2018)³⁰

“We still try to look at how to support social entrepreneurship, because it is in an early stage. We are using the ecosystem a lot.”

– Program manager Innovation and Social Entrepreneurship municipality The Hague (2018)³¹

With the program the municipality of The Hague strived for the creation of sustainable jobs and not only for fast outflow of social assistance. Social entrepreneurs can mediate within sector. In the Netherlands, cities are the driver of social entrepreneurship, not ministries (Municipality The Hague, personal communication, June 2018).

To conclude, the role of government in the entrepreneurial ecosystem of Stam (2015) is to support and understand start-ups in challenging the economic development, tax and investment vehicles. The main role of the local government in the social entrepreneurial

²⁹ “Maar als het aan mij ligt en aan mijn directeur dan willen we deze beweging nog meer ondersteunen. We hebben het een beetje aangeraakt en geëxperimenteerd maar we willen eigenlijk het ecosysteem rond sociaal ondernemers nog meer uitbouwen.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

³⁰ “... ik wil dat mensen ook een carrière kunnen beginnen en daarmee ook duurzaam aan het werk kunnen blijven.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

³¹ “Wij proberen steeds te kijken hoe we sociaal ondernemerschap kunnen ondersteunen want het is nog zo pril waar wij gebruiken vaak het ecosysteem.” – Programama manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

ecosystem of The Hague is supporting and recognising social entrepreneurs as partners in the similar social challenges they pursue. They offer them information and help in starting up their business and employing the vulnerable group of people. They could facilitate this by, for example, setting up contracts with social entrepreneurs and the employersservicecentre, or buying work- and learn trajectory's at social enterprises.

Support organizations

Support organizations are the intermediate services which can lower the barriers and increase the speed of new value creation within an entrepreneurial ecosystem (Stam & van der Ven, 2018). The role of support services in the social entrepreneurial ecosystem of The Hague is emphasized by stimulating social entrepreneurs to start, to be inspired by likeminded entrepreneurs and extending knowledge. The support organizations found in The Hague are listed in Table 5.

Table 5 Overview support organizations Social Entrepreneurial Ecosystem The Hague, made by author (2019)

Support organizations	
<u>Public support organizations</u>	<u>Private support organizations</u>
The Social Hub The Hague <i>'Result of Program of Action Social Entrepreneurship The Hague 2015-2018'</i>	The MAEX <i>Foundation who want to make social impact visible and stimulate buying social.</i>
The Social Impact Labs <i>'Result of Program of Action Social Entrepreneurship The Hague 2015-2018'</i>	Staedion <i>Housing cooperation who facilitates temporary housing for (social) entrepreneurs</i>
Impact City <i>Initiative from Service Urban Development municipality The Hague</i>	The Social Club The Hague <i>Network organization to inspire and facilitate social entrepreneurs</i>
	Fonds1818 <i>Fund that invests in social entrepreneurs</i>
	Triodos bank <i>Invests in social initiatives and has a link with The Hague Municipality</i>
	Starters4Communities The Hague <i>Educational program which brings theory directly into practice</i>

The Social Club The Hague, Fonds1818 and the Program manager of the ‘Program of Action Social Entrepreneurship The Hague 2015-2018’ are interviewed within this research. The author of this research participated in the Starters4Communities program during the execution of this research. The roles of the different support organizations are discussed below.

The Social Hub is an online knowledge database facilitated by the municipality of The Hague and The Social Club The Hague. It offers a lot of information and has ones in a month a physical location which can be visited when you have questions. The location differs each time to give everyone the opportunity to come. The Social Hub could be an incentive for entrepreneurs and lower the barriers to start a firm (RPA Haaglanden, personal communication, May 2018). *The Social Impact Labs* are part of this Social Hub (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). Relevant stakeholders are gathering together with a social entrepreneur who is facing obstacles to do business in The Hague. They use events to find solutions for problems they face. These are both initiated as a consequence of the “Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018”. The most discussed problems during these meetings are: housing and engaging the target group into their business (Fonds1818, personal communication, June 2018). Furthermore, *Starters4communities*, an educational program in which starters are trained by professionals for a period of five months, is an educational support service where starters could extend their knowledge and can easily try out their ideas related to social enterprises (Starters4Communities Den Haag, 2018). Next to this, The Hague has a network organisation called *The Social Club The Hague*. The Social Club The Hague is a community of social entrepreneurs that has the intention to inspire and facilitate sessions where they can extend their network and knowledge (The Social Club, personal communication, June 2018). According the formal chairman of the Social Club The Hague (2018):

*“Social Club is, really simple, the The Hague community for entrepreneurs who want to make a social or environmental impact. It is the group who is already acting like this, the group who is intending to do it and the group of entrepreneurs who want to contribute to this.”*³²

The Social Club is located in the building of the *Impact City* which is a programme set up by the economical department of the municipality of The Hague. It is focused on mostly tech

³² “Social Club is heel simpel de haagse community voor ondernemers die duurzaam ofwel maatschappelijk willen ondernemen dat is de groep die dat al doet maar ook voor de ondernemers die dit beogen en de ondernemers die eraan willen bijdragen.” – Voormalig voorzitter Social club Den Haag (2018)

start-ups that want to make impact and locate in The Hague. The Impact City program intends to stimulate and attract firms to The Hague, put The Hague on the map as ‘impact city’. The Impact City Program and the Program of Action are both from different municipal departments and overlap with each other. But they are not collaborating (yet) (Municipality The Hague, personal communication, May 2018).

“From my point of view, it is really important that The Hague is on the map as healthy vital city where people taking each other and the environment into account, a green economy, circular, whatever, it is more than only profit and that is what we stand for.”

– Formal chairman Social Club The Hague (2018)³³

Another support service in The Hague is *The MAEX*. It is a (almost) nationwide platform where social entrepreneurs could register. It is to promote social entrepreneurs and local initiatives to show what they could offer to companies that want to Buy Social³⁴ (RPA Haaglanden, personal communication, May 2018). But registering seems not to be an easy process. The founder of ‘Sportief Plus’ and chairman of ‘Haagse Community Tegen Eenzaamheid’ states: *“So many questions, I stopped the register process.”* (Starters4Communities, personal communication, October 2018). Also the founder of Made in Moerwijk (personal communication, May 2018) experienced troubles registering.

When it comes to housing, Mamoës is located in a building facilitated by *Staedion*, it’s called ‘Hart van Moerwijk’. *Staedion* wanted to renovate the building but came with the idea of renting it to small starting (social) businesses (Mamoës, personal communication, May 2018). The existence of a network of other firms could have a positive influence on the success of the firms, because they could support each other.

“There are a lot of small company’s which are helping each other. It is a success and they want to make a replication in the Schilderswijk. It is approachable against a low contribution.” – Founder of Mamoës (2018)³⁵

³³ “Vanuit mijn eigen oogpunt heel erg belangrijk dat den haag op de kaart komt te staan als de gezonde vitale stad waar men rekening houdt met elkaar en bijdraagt aan een beter milieu, groene economie, circulair whatever, het is meer dan alleen profit en daar willen wij ook voor staan als social club.” – Voormalig voorzitter Social Club Den Haag (2018)

³⁴ Buying Social, is outsourcing certain activities to social enterprises.

³⁵ “Er zijn verschillende bedrijfjes. [...] *Staedion* eh, 10 jaar geleden wilden ze renoveren, en toen dachten ze we gaan verhuren aan bedrijven enzo. Maar omdat het zo mooi is geworden willen ze in de schilderswijk

Furthermore, Fonds1818 is a fund that stands for a better society and wants to achieve this by investing and donating money in interesting projects. The director of Fonds1818 (2018) states:

“...a better society and we act in a wide range of subjects: lonely elderly, disabled, environment, festivals, sustainability, youth unemployment.” – Director of Fonds1818 (2018)³⁶

Fonds1818 has the possibility to support people in two different ways. They could donate direct money and they can invest in certain projects. Investing is a way in which they support social entrepreneurs mostly. They have a share in the enterprise and this share is paid back when the enterprise is profitable. It is used as a start-up capital.

“This is a loan that we can give or we take a share in the enterprise. This is the distinguishment we make with donations.” – Director Fonds1818 (2018)³⁷.

But he also said that the business plan should be right and that they need to have confidence in the organization (Fonds1818, personal communication, June 2018).

The role of support services mentioned in the literature, which was lowering the barriers and increase the speed of value creation, is clearly the role of the support organizations in the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. What social entrepreneurs think of the collaborations with them is discussed in 5.1.3 about partnerships.

5.1.2 Input

Within the social entrepreneurial ecosystem, a number of elements could be determined as the input given by stakeholders. In this case it is about knowledge, finance, talent and leadership.

Knowledge

Knowledge is an important source of opportunities and comes from both public and private organisations (Audretsch & Lehman, 2005). Entrepreneurial activities contain sources

tweede Hart van Moerwijk maken. Omdat hte een succes is. Laagdrempelig beginnen tegen een kleine bijdrage” – Oprichter Mamoos (2018)

³⁶ “Een betere maatschappij en dat doen we dus heel breed. Eenzame ouderen, gehandicaptten, natuur milieu, festivals, duurzaamheid, jeugdwerkloosheid.” – Directeur Fonds1818

³⁷ “Dat is een lening die we dan geven of we nemen een aandeel in een onderneming. Dat is het onderscheid wat we maken met onze donaties.” – Directeur Fonds1818 (2018)

of investment in new knowledge and relevant stakeholders ensure to distribute this knowledge efficiently (Malecki, 1997). Based on the gathered data, knowledge within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague is obtained by: previous experience, the network of social entrepreneur before starting their firm and the (social return) opportunities of the municipality.

Network and experience

To start a firm it is important to have local knowledge of the market and the experience with the sector (Malecki, 2007). The social network of people was very important for Mamoës (personal communication, May 2018) for example. She gathered a lot of people around her in all the years of volunteer experience, which caused greater name recognition from the beginning. Social Entrepreneur and founder of Maaltijd Express (personal communication, May 2018) had experience in guiding the target group before starting his own firm: “20 target people each day. It was a new project. I had to support and train people with a distance to the labour market to let them outflow to a paid job.”³⁸ Manager and host of the Prael The Hague (personal communication, July 2018) also had some experience with the target group: “Before this, I worked with the target group already but I did not have a background in this.”³⁹ The respondents in this network all obtained knowledge from previous experience or their social network.

(Social return) opportunities municipality

As social entrepreneurs strive for social objectives, they (often) pursue the same goal as the municipality. The municipality could provide social entrepreneurs with chances of creating social return or buying social opportunities (UWV, 2017). Social return is a way to create more employment for people with a distance to the labour market by involving social enterprises in their public contracts. Buying Social is the possibility for a company to buy certain services from social entrepreneurs, for example catering facilities. The MAEX platform gives an overview of social initiatives where commercial companies could do sustainable procurements (Municipality The Hague; RPA Haaglanden, personal communication, May 2018).

³⁸ “20 doelgroep mensen per dag. Het was een nieuw opgezet project. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en moest ik begeleiden en opleiden en proberen te laten uitstromen naar een betaalde baan” – Founder Maaltijd Express (2018)

³⁹ “Wel een beetje met doelgroepen gewerkt maar geen achtergrond hierin.” – Manager en host de Prael Den Haag (2018)

“We want to make it available to get finance, to hire talent and that more companies will ‘Buy Social’. We want to facilitate this.” – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018)⁴⁰

Furthermore, the municipality could release social challenges which can be tackled by social entrepreneurs. The project Den Haag maakt werk! is an example of a priority of the local council to employ more people in the future. Besides, the municipality was actively searching to attract successful projects in the rest of the Netherlands to The Hague. They want to create an image of a city that makes impact. These are opportunities that social entrepreneurs could react to. Sometimes, social entrepreneurs react to these challenges themselves by recognising local opportunities in the neighborhood. For example, one of the founders of Made in Moerwijk (personal communication, May 2018) reacts to the problems standing out in the neighbourhood. Made in Moerwijk is busy doing projects with respect to liveability and poverty reduction, where they include people who need a job. Besides, they try to find a business in this as well: *“... it is about employment. And with everything we execute, we try to find a revenue model.”*⁴¹ As Feldman (2014) mentioned in his research, entrepreneurs could apply their skills to place-based opportunities which could lead to prosperity and economic change. This problem neighbourhood is an example of this. The neighbourhood could profit of the local knowledge of Made in Moerwijk. They could bring prosperity and growth to the problem neighbourhood.

Finally, as social entrepreneurs touch upon different policy areas, it is hard for them to address the right person at the municipality when they have questions. The municipality of The Hague could provide social entrepreneurs of knowledge about housing, permits and other services by means of the created Social Hub (Municipality The Hague, personal communication, May 2018).

*What you can do is facilitating, a lot goes wrong within services, housing or permits. We created The Social Hub to arrange this.”*⁴² - Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018) “

⁴⁰ “zorgen dat [...] financiers beschikbaar zijn dat ze makkelijk aan personeel kunnen komen en dat ze bedrijven om zich heen hebben die ook graag bij ze inkopen en wij willen daarin faciliteren.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

⁴¹ “...het gaat dus om werkgelegenheid. En alles wat we doen proberen we het verdieneffect bij te verzinnen.” – Een van de oprichters Made in Moerwijk, sociaal ondernemer (2018)

⁴² “Wat jullie wel kunnen doen is faciliteren er gaat heel veel mis met diensten, huisvesting, of een vergunning. Het helpen om gaten dicht te lopen, daarop hebben we ons spreekuur en de Hub op ingericht om te zorgen dat

The element knowledge explains the level of entrepreneurial activity in the form of network, experience and opportunities of the municipality by distributing it within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague.

Finance

Besides knowledge, finance is the input that is given by local government in the form of a subsidy. Financial input is also access to finance provided by actors with knowledge of entrepreneurship, such as support organizations and other investors. It is crucial for investments in entrepreneurial projects with a long-term horizon (Stam, 2015). Within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague, finance is mostly represented by municipal subsidies or support from bank or funds.

Municipal subsidies

The municipality is offering opportunities for social entrepreneurs when it comes to finance. When they meet certain conditions which match one of the goals of the municipality, social entrepreneurs are able to get a subsidy. For the municipality it is important to employ someone for a minimum of six months (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). Furthermore, social entrepreneurs will be held accountable to the municipality for the money spent, mostly by means of measuring the impact.

“The impact is the most important thing. This is why you are a social entrepreneur. Your expected results and your realised results.” – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018)⁴³

According the respondents, the subsidy from the municipality is not easy to obtain. For example, founder of Maaltijd Express (personal communication, May 2018) had an agreement with the employerservicecentre that made it possible to get a bonus if the company created a so-called positive outflow. But after a financial investment to start this business, Maaltijd Express could not get into contact with the employerservicecentre anymore. One of the founders of Traubstuc (personal communication, May 2018) also experienced problems with the application of a subsidy:

ze dat kunnen regelen.” – Programma manager Innovatie and Sociaal Ondernemerschap Gemeente Den Haag (2018)

⁴³ “De impact is het allerbelangrijkste dat is waar je het voor doet. Je beoogde impact en je gerealiseerde impact.” – Programma manager Innovatie and Sociaal Ondernemerschap (2018)

“A lot of boys find us because family or friends who were following a programme at Traubstuc, but I cannot get the subsidy for them because they are not in the right box of the UWV.”⁴⁴

The supply of people at Traubstuc is great, but the people have the wrong label to offer them a subsidised training. There are also examples in which social entrepreneurs do actually get subsidy. For example Mamoës (personal communication, May 2018) gets subsidy from the municipality for language lessons, but notes that the process of getting a subsidy is taking too long. Also, Mamoës does not want to be dependent of subsidies. *“I did not receive the subsidy yet and weeks have passed by. I do not want to be dependent of subsidies.”⁴⁵*

Because of the experienced inconsistency in subsidy given by the local government, social entrepreneurs do not want to be (fully) dependent on financial assistance from the (local) government. The confidence of getting it done is low and just a few entrepreneurs take the chance of actually getting financial support.

Bank or funds

As a social entrepreneur it is hard to obtain a loan from a bank. Regular entrepreneurs often get a loan as a starting capital, because they have a profitable business plan with the effect that banks see limited risks in losing money (Starters4communities workshop ‘social entrepreneurship’, personal communication, November 2018). Therefore, social entrepreneurs are somewhat “forced” to take other steps, namely: qualifying for subsidies at the municipality, qualifying for a fund or setting up a crowdfunding. (Starters4communities workshop ‘Business models, personal communication, November 2018). But since the experienced inconsistency in subsidy given by the local government, social entrepreneurs try to find other ways of obtaining finance. Qualifying for a fund is an option, but also setting up a crowdfunding in which people could donate money to your project. Furthermore, the municipality has connections with Triodos bank and could recite a project to them. Triodos bank is renowned for investing in social initiatives (Municipality The Hague, personal communication, May 2018).

⁴⁴ “Heleboel jongens komen aan die zien ons die herkennen ons die oom neef heeft er gezeten of een buurjongen, maar ik krijg er geen financiering voor omdat ze niet in het UWV in het juiste vakje zitten.” – Een van de oprichters Traubstuc, Sociaal Ondernemer (2018)

⁴⁵ “Ik heb de subsidie nog steeds niet gekregen en ik ben al weken verder. Ik wil er niet afhankelijk van zijn.” – Founder of Mamoës (2018)

Financial resources help social entrepreneurs in starting up their business and scale up their projects on the long term. But in The Hague access to these financial resources is experienced as difficult, which stagnates scaling of social entrepreneurs.

Talent

Talent is the most important input in the social entrepreneurial ecosystem of The Hague, because it is the main reason why (Work Integration) social entrepreneurs set up their business. It could be measured in different ways. It could be measured as individuals with high levels of human capital. It could also be measured as the share of labour force with at least secondary education (Stam & van der Ven, 2018). Because this research is focused on the “vulnerable” group of people with potential who could not find a job easily, they represent talent. This group is indispensable within the social entrepreneurial ecosystem when it comes to labour participation. According the gathered data, the group is hard to define. For example, what determines the distance to the labour market? According Hillen (2014) and UWV report (2017) it is the group who is, despite the decrease of unemployment, still lacking behind.

“What we see is that the economy is getting better, people are finding a job easier, but the people with a big distance to the labour market stay unemployed.”⁴⁶ – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018)

“..as you can see now, the “quick wins” within the society are employed. Now we are looking for the “slower-wins”, the people who have more difficulties finding a suitable job.”
– One of the founders Made in Moerwijk, Social Entrepreneur (2018).⁴⁷

There are a few characteristics of individuals that experience a distance to the labour market that were frequently mentioned by the respondents. The individual is mostly more than six months unemployed and need extra support in finding a suitable job. All these individuals create a target group for social entrepreneurs. Within this research different sub-groups are mentioned, including single moms, people with learning disabilities (mostly youth), people with mental problems, nearly pensioned people and labour incapacitated people.

⁴⁶ “Wat wij zien is dat, het gaat beter met de economie, de mensen met wie het goed gaat, die zijn nu makkelijk aan het werk. De mensen met een grote afstand blijven in de bakken zitten. “ – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap Gemeente Den Haag (2018)

⁴⁷ “...je ziet nu dat het laaghangend fruit allemaal aan het werk is, en nu kijken we naar het hooghangend fruit naar de mensen die een rugzakje hebben. Eén van de oprichters van Made in Moerwijk, Sociaal ondernemer (2018).

“People who have, whatever the reason is, never obtained a start qualification, people who have a disability, people who have a degree but cannot find a job, unemployed youth with mental problems, ex-detainees, discrimination, people with autism, it could be very divers” – Director of Fonds1818, support service (2018).⁴⁸

“They are people with a distance to the labour market. I do not have a clear definition, but they could wander around, have high debts, receive a social assistance, have psychological problems, are ex-detainees are mentally- or physically disabled.” – One of the founders Made in Moerwijk, Social Entrepreneur (2018).⁴⁹

The focus on the sub-groups could differ per social enterprise. For example, Mamoës states that there are a lot of unemployed single moms with a lot of talents (Mamoës, personal communication, May 2018) while De Maaltijd Express works with youth with learning disabilities (Maaltijd Express, personal communication, May 2018). Manager and host of the Prael The Hague (personal communication, July 2018) is working with people who lived on the street for a long time and were not employed for at least one year. Made in Moerwijk (personal communication, May 2018) is working with homeless youth, people with autism or psychological problems and people who did not work for a long time. Recently, social enterprises focus more on near pensioned people.

“First we only focused on the group of 17-22 years old, but on request of the municipality we also added the group of 50-66 years old. It became a priority group.” – Made in Moerwijk, Project manager Social entrepreneur 2018⁵⁰

Currently, besides the elderly group, the municipality is giving more attention to the visual and sensory labour incapacitated group of people. Formally, this group does not have a distance to the labour market, but practise shows that employers will not hire this group of people easily.

⁴⁸ “Dat zijn mensen die om wat voor reden dan ook nooit een schooldiploma hebben gehaald, mensen die een arbeidshandicap hebben, mensen die wel een diploma hebben maar daarmee niet aan de bak komen, werkloze jongeren die geestelijk in de problemen zijn, ex-gedetineerden, discriminatie, autistische (jongeren), het kan heel divers, “ – Directeur van Fonds1818, support service (2018).

⁴⁹ “het zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een heldere definitie heb ik ook niet. Maar het zijn mensen met een rugzakje, zwerf, schuld, wajong, psychisch, of mensen die al 12 jaar in de bak zitten, verstandelijk of lichamelijk beperkt.” – Eén van de oprichters van Made in Moerwijk, Sociaal ondernemer (2018).

⁵⁰ “Maar we kwamen erachter gedurende rit dat op verzoek van de gemeente, in eerste instantie richtten we ons op de groep 17-27 en nu ook de groep 50-66 bij betrokken omdat het ook een prioritaire doelgroep is geworden. “ – Eén van de oprichters van Made in Moerwijk, Sociaal ondernemer (2018).

“Social entrepreneurs could bring this target group to the labour market.”

– Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (2018).⁵¹

Support organization, Fonds1818 (personal communication, June 2018) also spoke out their priority to support the visual and sensory incapacitated people. Besides, employersservicecentre experience more registrations of this more ‘difficult target group’ (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). In the ‘Program of action Social Entrepreneurship 2015-2018’ is mentioned that social entrepreneurs know the target group better than the employersservicecentre and could help them better in finding a suitable job (Municipality The Hague, personal communication May 2018). According an anonymous social entrepreneur (personal communication, July 2018) the employersservicecentre no longer knows best what to offer youngsters with multiple problems. There are more specialised social entrepreneurs now.

Overall, according the respondents a lot of talent and potential of people is not used. These people are divided among different sub-groups who are together the target group for social entrepreneurs. The target group shares a certain distance to the labour market. The employersservicecentre has difficulties and limited knowledge to employ this ‘complex’ target group. This is where social entrepreneurs could complement them, because they are mostly specialised in (a few) sub-groups.

Leadership

The element leadership stands for the connectors between regional entrepreneurial ecosystems. The connectors could act as leaders and provide knowledge to smaller or starting entrepreneurs on local level (Sternberg, 2007; Malecki, 2011). Within this study these connectors are recognised as the social entrepreneurs who act on bigger scale and have multiple locations. For example, de Prael The Hague started in Amsterdam but is attracted to The Hague by means of the ‘Program of action Social Entrepreneurship 2015-2018’. At the same time, i-Did, a social entrepreneur from Utrecht, moved to The Hague as well. They are attracted by the municipality of The Hague to be a good example for other social

⁵¹ “Wij kijken nadrukkelijk ook naar of je een arbeidsbeperking hebt, visueel of zintuigelijke beperking (dus doof blind etc) waarbij formeel volgens de regels die mijn collega's hanteren, je dan niet een afstand tot de arbeidsmarkt hebt, want als je doof bent kun je wel gewoon een universitaire opleiding doen, maar toch zullen werkgevers niet zo snel iemand aannemen zien wij. Wij willen daar aandacht voor. Dat is heel ingewikkeld, want dat betekent dat er geen subsidie beschikbaar voor is en je ziet wel dat sociaal ondernemers deze doelgroep bijvoorbeeld heel goed kunnen bemiddelen op de arbeidsmarkt” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap Gemeente Den Haag (2018)

entrepreneurs. Besides, it gives The Hague an image of an exemplary role for other cities (Municipality The Hague, personal communication, May 2018). When successful social entrepreneurs are active within the ecosystem, they could provide knowledge and experience to other (starting) local entrepreneurs and take advantage of good and bad examples and experiences. Support organization Fonds1818 (personal communication, June 2018) states that it is really smart to attract successful projects to The Hague, because *'why reinventing the wheel when so much excellent projects already exists'*. If social entrepreneurs in The Hague really see these successful entrepreneurs as role models, did not come forward within this research.

5.1.3 Concluding

How is the ecosystem of social entrepreneurs shaped and what are the roles of the actors in this network?

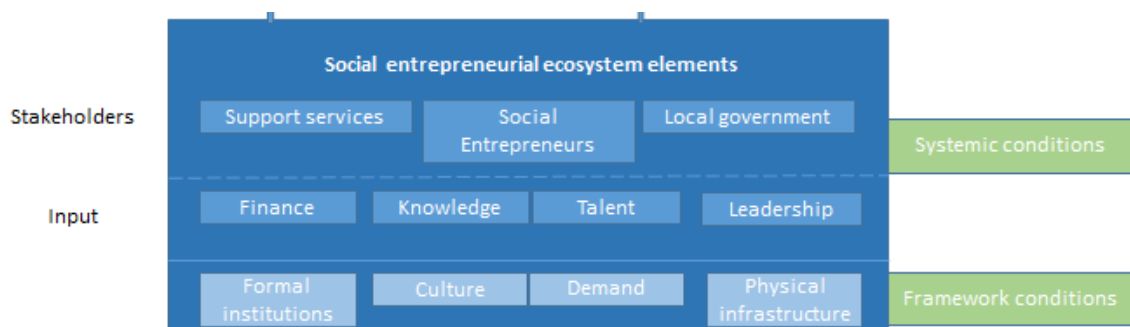

Figure 5 Overview and first part of the social entrepreneurial ecosystem of The Hague (made by author, 2018)

Figure 5 gives an overview of the elements in the social entrepreneurial ecosystem focussed on labour participation, applied to The Hague. The framework conditions are not taken into account in this research and the systemic conditions are divided into stakeholders and input. In Annex B an overview is given of all the involved actors in the ecosystem per stakeholder group. The elements within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague overlap with the elements from the ecosystem of Stam & Van der Ven (2018). In their research there is not made a distinction within the elements by stakeholders and input. Within this research it is useful to distinguish these elements, because it gives a more detailed overview of the social entrepreneurial ecosystem and the specific roles and possibilities stakeholders could offer to create entrepreneurial activity. Next, an important difference with

the entrepreneurial ecosystem of Stam & Van de Ven (2018) is the addition of local government as a business partner, which is one of the most important conclusions.

The stakeholders are social entrepreneurs, support organizations and government, who all give access to resources in the form of: knowledge, experience, talent and/or finance. The role of social entrepreneurs within this ecosystem is to be financial self-sustainable and mainly the one of employment and/or training provider, which overlaps with the role of local government and its employersservicecentre. The employersservicecentre is supposed to employ the (long-term) unemployed. But they are not always able to arrange this, because the 'complex' target group is hard to handle. The target group is represented by *Talent*. Social entrepreneurs are often specialised in certain sub-groups of this 'complex' target group and could complement the service of the employersservicecentre. The role of support organizations is to facilitate, inspire and share knowledge which can help social entrepreneurs to grow.

5.2 Partnerships

Last section gave insight in which stakeholders are active and what input they give within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. This section analyses the partnerships between these stakeholders. This section gives an answer to the sub-question: *What role do partnerships play within the social entrepreneurial ecosystem?*

5.2.1 Public-Private Partnership

The interaction between the elements of the systemic conditions is crucial for the success of the ecosystem (Zahra et al., 2009; Stam & Van der Ven, 2018). During this research, it became clear that the necessity of creating partnerships between stakeholders is crucial to create a good environment for social enterprises to settle within the municipality of The Hague. As shown in Figure 6 below, three categories of stakeholders are defined; Social entrepreneurs, Support organizations and Local government. Next paragraphs will give insight in the relations between them.

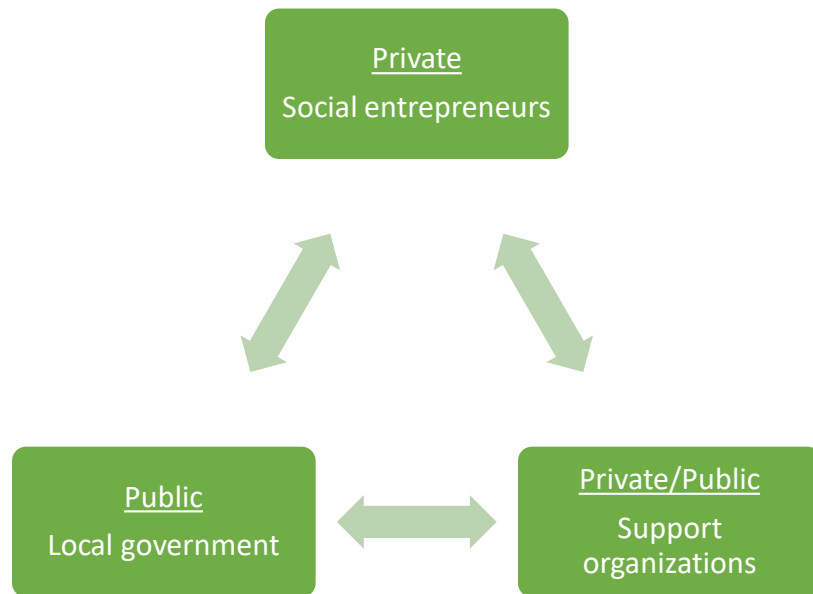

Figure 6 Partnerships between stakeholders

Social entrepreneur – Local government

The first relation is the relation between the local government and the social entrepreneur. This relation is highly valued by social entrepreneurs, according to the interviews. As described in the sections before, the most important input social entrepreneurs need is talent. The municipality is an indispensable actor in delivering this input by the partnership they have with the employersservicecentre. They assign people to open vacancies of firms they have contracts with. On the other hand, the municipality experience working with social entrepreneurs as an advantage, because they often pursue the same societal goal.

As mentioned earlier, the government appears to have an important role within the ecosystem, but research from the yearly survey of the Social Enterprise Monitor (2018) confirms that 16% of the social entrepreneurs experience the collaboration with the municipality as an obstacle in increasing their impact. Based on the gathered data, the interviewed social entrepreneurs see the partnership with the municipality as an obstacle when they want to arrange, for example, permits. A reason for the experienced “obstacle” by some of the social entrepreneurs is two -or more- departments within the municipality making contradicting decisions (Fonds1818, personal communication, June 2018; Municipality, personal communication, May 2018). Different aldermen are responsible for different so-called policy areas in The Hague. Since social entrepreneurs are active on different policy areas, they are designated to different aldermen who all need to agree to their plans. This

makes it a bureaucratic process. Every policy area has its own priorities. The collaboration between the departments is experienced by social entrepreneurs as non-efficient. This observation is confirmed by the quotes as described below.

“My function was invented from Social Affairs and Employment, but I was asked specifically to make the link to department Economics and service urban development (DSO). When I started, there was not really a good connection with them.” - Program manager Innovation and Social Entrepreneurship (2018)⁵²

Department economics has the ‘Impact City program’ which is supposed to attract tech start-ups to The Hague. There are conflicting interests and priorities between the different officials of the local alderman and the regional collaboration. The problem occurring here is the compartmentalisation of the different departments of the municipality.

Not all interviewed social entrepreneurs fully agree with the relatively negative image of the relation between the municipality and social entrepreneurs, for example:

“The Municipality provides me of a small payment for my space because it is available for language courses. Collaboration is okay, but you are not supposed to be dependent of this.”
– Founder Mamoos (2018)⁵³

“We also have this system with the ‘Ooievaarspas’, which gives elderly discount on a diner. A part of this diner is paid by the municipality and we pay the rest.”
– Founder Maaltijd Express (2018)⁵⁴

According to the results, the most important link between social entrepreneurs and municipalities is that municipalities have access to *talent*, because of the employersservicecentre. Like mentioned before, the image between the stakeholders about this relation differs. Made in Moerwijk (personal communication, May 2018) has an intensive corporation with the employersservicecentre and experiences this collaboration as positive.

⁵² “Mijn functie is vanuit sociale zaken en werkgelegenheid, maar ik werd nadrukkelijk gevraagd, leg de link naar de afdeling economie dus een andere dienst, stedelijke ontwikkeling/economie en daar was niet echt een hele goede relatie mee. Eigenlijk geen.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap (2018)

⁵³ “In ruil voor een subsidie voor de ruimte geeft de gemeente taallessen in deze ruimte. Goede samenwerking. Maar we zijn niet afhankelijk.” – Oprichter Mamoos (2018)

⁵⁴ “We hebben ook het systeem de ooievaarspas, alle 65-plussers met ooievaarspas krijgen van ons op een diner korting. Een deel krijg ik dan van de gemeente terug en het andere gedeelte sponsoren we zelf.” – Maaltijd Express

“We have an account manager within the WSP and this collaboration is very positive.” –

One of the founders Made in Moerwijk (2018)⁵⁵

Besides the positive experiences, also a few obstacles are experienced by the interviewed social entrepreneurs when it comes to collaboration with the municipality, specifically with the employersservicecentre as a part of the municipality. According Traubstuc (personal communication, May 2018) there is too little time and money to train youth for a regular job.

“I need 6-9 months to teach them norms and values and the profession of plasterer.”⁵⁶

In addition, the Prael (personal communication, July 2018) experiences a lot of paperwork because of bureaucratic processes. The Program manager Innovation and Social Entrepreneurship Municipality The Hague (personal communication, May 2018) states that employersservicecentre sees social entrepreneurs as competitors, while social entrepreneurs experience that the promises about the amount of talent delivered by the employersservicecentre is not fulfilled. For the interviewed anonymous social entrepreneur (personal communication, July 2018) it was the main reason of leaving The Hague a couple of years ago. The Rotterdam municipality could fulfil their promises better compared to the municipality of The Hague.

“The problem is they promise me 100 people, but the contract states that it could be zero as well.” – Anonymous social entrepreneur (2018)⁵⁷

“If they could not deliver, I move to other municipalities where they actually can fulfil their promises.” – Anonymous social entrepreneur (2018)⁵⁸

To conclude based on the results, it is for social entrepreneurs difficult to get access to talent via the employersservicecentre. The entrepreneurs see partnerships as indispensable when running their social enterprise focussed on labour participation. The yearly research from Social Enterprise NL (2018) to social enterprises in the Netherlands showed that 71% of

⁵⁵ “We hebben een accountmanager binnen het WSP en opzich is die samenwerking hartstikke goed.” – Eén van de oprichters Made in Moerwijk (2018)

⁵⁶ “Ik heb rond de 6-9 maanden nodig. Eerder 9 dan 6 heb ik nodig om van een drol een gebakje te maken.” – One of the founders of Traubstuc (2018)

⁵⁷ “Het probleem is gewoon dat de gemeente er 100 belooft maar in het contract staat het kunnen er ook 0 worden.” – Anonymous social entrepreneur (2018)

⁵⁸ “als ze ze dan niet kunnen leveren dan spreek ik met de volgende gemeente wel wat anders af.” – Anonieme sociaal ondernemer (2018)

the respondents think the municipality is a relevant stakeholder. But as described in the sections before, sometimes the partnerships are not efficient enough to get optimal results. In addition, because of this fact, social entrepreneurs started to collaborate with schools. In this way they try to get access to talent. For example, Maaltijd Express (personal communication, May 2018) tries to recruit youth with learning disabilities from schools and let them discover different jobs. Also, the Prael The Hague (personal communication, July 2018) has contact with several schools. Social entrepreneur Traubstuc (personal communication, May 2018) has a partnership with a school as well. He offers early school leavers training in plastering. Traubstuc is paid by this school to train them. Both parties profit from this partnership as they have a shared objective (Link, 2006), namely training youth and help them getting a job they like.

Social entrepreneur – Support organizations

Now the relation between the social entrepreneur and the municipality is elaborated in the section above, this paragraph is focused on the relation between the social entrepreneur and support organizations. During this research, the group of social entrepreneurs were asked how they value and experience the relation with support organizations in The Hague. The opinions are divided. Three of the six social entrepreneurs value the support organizations positively, because of the share of knowledge and inspiration.

“Yes sure. We were gathering with everyone we could. “

– Anonymous Social Entrepreneur (2018)⁵⁹

[About the nomination of ‘most inspiring social entrepreneur 2018’] *“I think the Social Hub is important, also because they putted me on the stage”*

– Founder of De Maaltijd Express, S.E (2018)⁶⁰

“I think it could strengthen the enterprise [...] networking and inspire others and show them your place.”

– Manager and host de Prael The Hague, S.E (2018)⁶¹

⁵⁹ “Ja, zeker. We zochten iedereen op.” – Anonymous social entrepreneur (2018)

⁶⁰ “De Social Hub vind ik wel belangrijk ook omdat ze mij het prodiom op geholpen hebben” - Oprichter De Maaltijd Express (2018)

⁶¹ “Ik denk dat het zeker wel kan versterken. [...] kan netwerken en je plek kan laten zien en kan vertellen. “ – Manager en host de Prael Den Haag (2018)

Despite this, the barrier is experienced as high to join the community of likeminded social entrepreneurs. One of the reasons is that it (sometimes) requires a financial contribution. The other reason is that it has a certain “image”.

“I think these organisations are terrible. They are ‘wealthy people organisations’, because they sit together and divide a lot of money via the Rabobank and then they say they are social entrepreneurs. I don’t like it.”

– One of the founders Made in Moerwijk (2018)⁶²

The goal of The Social Club The Hague for the upcoming years is committing more people with different impact areas to their community. The Social Club somewhat recognises the barrier and is working on lowering the barrier to join (The Social Club, personal communication, June 2018).

“We want to broaden the perspective and commit more social entrepreneurs to the community in the area of sustainability, environment, health care and elderly care. It is this cross-fertilization which can give you an open mind.”

– Formal chairman Social Club The Hague⁶³

In addition, she spoke out her concern about the similar names the support services have. It makes communication difficult and confusing.

“Terms that are used like: Impact City, Social Impact Lab, Impact Hub, you name it. This makes it hard. They become umbrella terms.”

– Formal chairman Social Club The Hague⁶⁴

To conclude, based on the results, the network of entrepreneurs who share experiences, knowledge and inspiration, is positively valued by most of the respondents. It is hard and

⁶² “Ik vind het bagger organisaties. Het zijn rijkeluisorganisaties [...] Het zijn rijke blanke mensen die bij elkaar gaan zitten en elkaar een hoop geld toe delen via de rabobank en dan zeggen dat ze sociaal ondernemer zijn. Ik vind dat helemaal niks.” – One of the founders Made in Moerwijk (2018)

⁶³ “Wij willen het eigenlijk alleen maar breder trekken en het veel meer de sociaal ondernemers op het gebied van duurzaamheid aan ons te binden. Milieu, gezondheidszorg, ouderenzorg. Het is juist de kruisbestuiving die je een open mind kan geven.” – Voormalig voorzitter Social Club Den Haag

⁶⁴ “Kreten die gebruikt worden zoals: impact city, social impact lab, impact hub, noem maar op. En dat maakt het lastig. Daardoor worden het containerbegrippen.” – Voormalig directeur Social Club Den Haag

nearly impossible to imagine the social entrepreneurial ecosystem without support organizations. But there is potential to improve it.

Local government – Support organization

The last relation is the relation between the local government and the support organization. The municipality of The Hague as local government has different partnerships with support organisations, among others: Fonds1818, Triodos Bank, MKB The Hague and Social Club The Hague.

“Together with funds, municipality of The Hague and MKB The Hague, we signed a covenant two years ago, in which we talk about what we can do for each other.” – Director Fonds1818 (2018)⁶⁵

The collaboration between the municipality The Hague and The Social Club resulted in the creation of the Social Hub, as already mentioned in the paragraph before. The municipality wants to contribute to the implementation of the ‘Code Sociaal Ondernemen’, which is a label that social enterprises could get when they fulfil certain conditions as an entrepreneur. For example, the source of income of a social enterprise should consist of 75% trading revenue. Next, the Social Club is introducing this “Code” among their members to create some kind of uniformity and standardisation.

“The municipality wants to pay for the implementation, which is the collaboration with the Social Club at the moment.” – Program manager Innovation and Social Entrepreneurship (2018)⁶⁶

What is striking is the fact that the focus is on bringing social entrepreneurs together, and the municipality and the Social Club offer a platform to facilitate this. For example, the Social Impact Lab is a product from the Social Hub and is also created to bring relevant stakeholders together and discuss their problems. The focus is on coming up with solutions for problems, right away. Also, Fonds1818 (personal communication, June 2018) states to be open to collaborate with different stakeholders to reach their goals.

“We can do things that the municipality cannot do. We have to explore where we could complement each other. This is difficult but it has potential.” – Director Fonds1818⁶⁷

⁶⁵ “We hebben 2 jaar geleden een covenant gesloten tussen de fondsen gemeente den haag en mkb den haag en daar hebben we regelmatig overleg over wat we met elkaar samen kunnen doen.” – Director Fonds1818 (2018)

⁶⁶ “Gemeente wil daar dan voor betalen en dat is de samenwerking die nu met de social club wordt aangegaan.” – Programma manager Innovatie en Social Ondernemerschap Gemeente Den Haag (2018)

The other support organization that offers a platform is The MAEX. It stimulates the partnerships between public and private organizations. Firms or government are able to search on this platform to services that they want to outsource.

To conclude based on the results; the relation between the local government and support organizations is developing. There are a lot of initiatives and both stakeholder-groups are open to collaboration. This makes it a relation with a lot of potential.

5.2.2 Concluding

What role do partnerships play within the social entrepreneurial ecosystem?

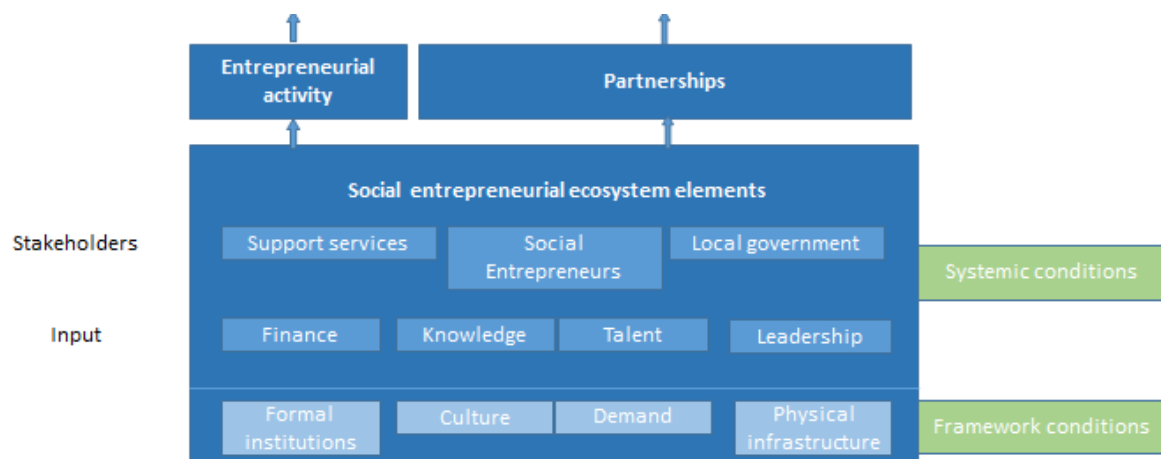

Figure 7 Importance of partnerships and entrepreneurial activity Source: Made by author (2019)

Figure 7 shows the extended model, adding partnerships and entrepreneurial activity. Next to the creation of the intermediate entrepreneurial activity that occurs, social entrepreneurs see partnerships as indispensable when running their social enterprise focussed on labour participation. But sometimes the partnerships are not efficient enough to get optimal results. Compartmentalisation is a problem within the departments of the municipality which is experienced as an obstacle by social entrepreneurs when they want to arrange permits. Also, it is for social entrepreneurs difficult to get access to talent via the employersservicecentre. Social entrepreneurs started to collaborate with schools, which is experienced by the interviewed social entrepreneurs as a successful partnership. The collaboration between social entrepreneurs and support organizations is overall valued as positive. But it still has got a few barriers to resolve to attract more social entrepreneurs with whom they can share experiences, knowledge and inspiration. Likewise, local government

⁶⁷ “Wij kunnen dingen doen die de overheid niet kan doen. We moeten dat samen verkennen om te kijken waar kunnen we complementair zijn en dat is best lastig maar daar zie ik allerlei mogelijkheden voor. “ – Fonds1818

and support organizations are open for collaboration but there is still a lot of potential to develop, especially with the “Code Sociaal Ondernemen” in mind.

5.3 Labour participation

Now, it is clear what the importance is of partnerships within the social entrepreneurial ecosystem of The Hague. The main reason of studying the ecosystem is discussed in this section. It answers the last sub-question: *What is the structure of the The Hague labour market and which are the main obstacles to labour participation?*

5.3.1 Structure of labour market The Hague

In The Hague the labour force participation in 2017 is 61,6% which is, compared to 66,6% at national level, very low (Stat line, 2017). When it comes to income, The Hague is the most segregated city in the Netherlands between 2001 and 2012 (PBL, 2016). Several social interviewees recognise this situation of The Hague, as described as above.

“The Hague is, as they say the most segregated city in the Netherlands and there are a lot of projects set up from different budgets to fight this problem.”⁶⁸

- RPA Haaglanden (personal communication, May 2018)

The coalition agreement 2018-2022 (Gemeente Den Haag, 2018) of the new local council of The Hague mentions the goal to create chances for everyone. In addition, it mentions that less people should live in poverty and less people should have debts. This applies to young and old people, people who are in need for care and people with a distance to the labour market. Besides, The Hague has a deficit on the annual account since a long time. This deficit is caused by the scope of the amount of social assistances and the costs of youth assistance (Gemeente Den Haag, 2018). To create chances for everyone in The Hague, there is a need for more jobs. The economy of The Hague is largely determined by jobs at the central government and related businesses. According the program manager Innovation and Social entrepreneurship of the Municipality The Hague (personal communication, May 2018), the focus of the municipality is on the improvement of the knowledge-based economy. It was focused at the higher educated population. In this way, the trickle-down effect should have generated jobs for all layers of the population. Eventual, the effect was not as hoped and the unemployment among low educated, non-educated and people with a labour disability is nowadays still high. Within the ‘Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018’, the

⁶⁸ “Den haag is zoals ze zeggen de meest gesegregeerde stad van Nederland en daar zijn weer allerlei projecten op vanuit allerlei potjes” – RPA Haaglanden

reinvention of the so called small-scale manufacturing is emphasized. Social entrepreneurs are often active in this kind of industry. The interviewed social entrepreneurs within this research are in: construction, beauty and fashion, creative manufacturing, hospitality and training and support.

As mentioned in the literature, it is efficient when entrepreneurs in general are active on local level (Feldman, 2001; Feldman, 2004). They have knowledge about the environment and can recognise local opportunities. To be engaged to the area where the problems or opportunities are, is one of the aspects the data is mentioning as well. According to one of the founders of Made in Moerwijk (personal communication, May 2018):

*“We think that it is important to create more employment opportunities in the problem neighbourhoods. Residential areas can become also working areas. For example, the barrier for single moms to travel to the other side of the city for a job is too high.”*⁶⁹

A problem neighbourhood (for the municipality), can be an opportunity for (social) entrepreneurs by tackling the problem with a business idea. Although there are no strict definitions of a problem neighbourhood, stakeholders in the ecosystem of The Hague share the same image of this kind of neighbourhood.

“A problem neighbourhood is the area where 85% of the inhabitants have high debts. Besides, the unemployment rate is high, high crime rate, a lot of different ethnic groups and a high rate of single moms.”

– Founder of Made in Moerwijk, Social Entrepreneur 2018⁷⁰

Besides reacting on local opportunities, many reasons of the importance of increasing the labour participation were mentioned. It became clear that an increase of the labour participation is socially, economically and politically relevant. It is socially relevant, because of the maintaining of the social network, the increase of communicative skills and the feeling you are helpful. The effect Mamoos (personal communication, May 2018) experienced was the following: *“I know a hairdresser, and a make-up artist who come here when they have*

⁶⁹ “Wij vinden dat in de probleemwijken ook werkgelegenheid gecreëerd moet worden. Niet alleen maar woonwijken, maar het moet wonen en werken worden Moeders die kinderen hebben en willen werken die kunnen niet helemaal naar de andere kant van den haag komen want daar is geen tijd voor.” – Founder of Made in Moerwijk, Social Entrepreneur (2018).

⁷⁰ “Een probleemwijk is dat meer dan 85% problematische schulden heeft en dat betekent dat je rekening meer dan 3 maanden blijft liggen. Daarnaast hoge werkloosheid, criminaliteit, veel verschillende bevolkingsgroepen, alleenstaande vrouwen/moeders.” – Donne Bax

*clients. First she did not dare to come outside and know she has a purpose to go.*⁷¹

Likewise, support organization Fonds1818 (personal communication, June 2018) mentioned a social importance as well: *“We as Fonds1818 think it is really important, because when you have a job you can support yourself and this really helps to feel good and happy.”*⁷²

The economic importance is emphasized by the possibility of decreasing the deficit on the annual account of the municipality. As more people are working, less social assistance is paid out by the municipality and more tax is coming in (Hillen, 2014). Considering the data obtained within this research, political constraints could be an obstacle when increasing the labour participation by social entrepreneurs. Social entrepreneurs are not fully able to pursue their goal, because policy is not (yet) paying enough attention to the inclusion of social entrepreneurs within the employersservicecentre.

5.3.2 Obstacles to labour participation

The labour market of The Hague faces obstacles regarding the labour participation in all levels of the population. An important fact is that the economic structure causes that the demand of labour not matches the supply of labour. According the manager of the ‘Program of action Social Entrepreneurship 2015-2018’ of the municipality of The Hague (personal communication, May 2018) this so-called mismatch on the labour market causes the vulnerable group of people not working yet. The absence of a harbour, the increase to a knowledge-intensive economy and service sector is making this mismatch even bigger because it creates mostly jobs for (high-) educated people.

“One of the reasons is that the structure of The Hague does not fit the supply of labour. The Hague has a service-based economy [...], which is mostly for higher educated people. The demand of labour is not equal to the supply of labour.” – Programme manager Innovation and Social Entrepreneurship municipality The Hague, government (2018).⁷³

The report ‘Regio in beeld Haaglanden’ of UWV (2018) confirms the problem of a mismatch and emphasizes the importance of including people who want to participate on the labour

⁷¹ “Ik ken een kapper en een visagist die hier komen als ze klanten hebben. Op het begin durfde ze niet naar buiten en nu heeft ze een doel om dat wel te doen.” – Mamoës Sociaal ondernemer

⁷² “wij als fonds1818 heel belangrijk want als je maar werk hebt kun je in je eigen levensonderhoud voorzien en dat helpt enorm om zich goed en gelukkig te voelen.” – Fonds1818, support organisatie (2018)

⁷³ “Het heeft ook te maken met de structuur van den haag, dat we echt een diensteneconomie zijn,[dat er veel werk is in de ambtenarenssector in de dienstverlening, expat, tribunalen etc] Dat is gewoon hoogopgeleid werk. Er wordt ook wel gesproken over een mismatch op de arbeidsmarkt. Wat wij nodig hebben in den haag is niet wat de werkloze mensen kunnen aanbieden.” – Programma manager Innovatie en Sociaal Ondernemerschap Gemeente Den Haag, Overheid (2018)

market. There are different methods mentioned within this research to challenge the mismatch of demand and supply of labour. One of the methods is to create jobs for long-term unemployed people.

“What is happening now, it is hard to employ the group of people which is not employed yet and match them to the available vacancies. It is important that WSP and employers are going to talk to each other and search what fits the unemployed and for example create jobs for them.” – Programme manager RPA Haaglanden, government (2018)⁷⁴

Another method mentioned in the data is retraining people.

“[continuing the previous conversation of creating jobs] “...the opposite way is, for when it is possible, to train people so they can obtain a certain certificate which could possibly lead to more opportunities on the labour market” – Programme manager RPA Haaglanden, government (2018)⁷⁵

“I do not understand that there are so much unemployed people, and WSP cannot find them and say you are going to be trained in something you like and of which there are vacancies available. There is a mismatch.” – Founder of Traubstuc, Social Entrepreneur (2018)⁷⁶

The director of Fonds1818 (personal communication, June 2018) mentioned the difficulty of the personal contact with the unemployed. There are approximately 7000 officials in The Hague which makes personal contact challenging to organise.

“What we think is that there is too little personal contact with the people who need it.” – Director of Fonds1818, support service (2018)⁷⁷

It is important to know what people motivate, to find them a suitable job. An example mentioned is that employers often do not know about deaf and blind people, which is not registered in their profile because of privacy reasons. Here is where social entrepreneurs can help. They are often specialised in a specific “niche” and focused on a specific target group.

⁷⁴ “Je merkt wel dat de groep mensen die nu nog niet aan het werk is het niet altijd lukt om die op een reguliere vacature te plaatsen, dus wat nu heel erg belangrijk is dat de mensen van bij het WSP ook echt in gesprek gaan met een werkgever van zouden jullie iets kunnen creëren dus niet een vacature maar iets waar jij behoefte aan hebt gewoon iets wat past.” – RPA

⁷⁵ “...andersom geldt ook voor zover dat nog kan mensen opleiden al dan niet via het ROC, zorg dat ze iets van een certificaat kunnen halen zodat ze op de arbeidsmarkt beter bemiddelbaar zijn.” – RPA

⁷⁶ “Ik snap niet dat je als je zoveel werklozen hebt dat je daarin niet een handje vol kan vinden en zeggen van luister is jij gaat wat anders doen. Er is een mismatch.” - Oprichter Traubstuc, Sociaal Ondernemer (2018)

⁷⁷ “Wat wij vinden is dat er veel te weinig persoonlijk contact is met de mensen die dat wel nodig hebben.” – Fonds1818

Where the employersservicecentre finds it difficult to employ this target group this could be outsourced to social entrepreneurs.

[About attending a presentation of Kim Puttens from the Social Cultural Planbureau (SCP)]
“During the presentation of Kim Puttens of the SCP, she emphasized the big differences on the labour market between groups of people. People who have a big distance to the labour market are not getting there if they are not pushed a little. “– Director Fonds1818, support service (2018)⁷⁸

5.3.3 Concluding

What is the structure of the The Hague labour market and which are the main obstacles to labour participation?

According the data, The Hague appears to be a segregated city with a low participation rate and a high unemployment rate among the vulnerable group of people. Increasing this labour participation has social, economic and political relevance. It is socially relevant because it helps people maintain their social network. It is economically relevant, because it could decrease the deficit on the annual account and it is politically relevant as policy limits the inclusion of social entrepreneurs in the process of employing specific target groups.

The Hague labour market is mostly pointed at creating jobs for (high) educated people. Social entrepreneurs mainly focus on small –scale manufacturing, which is an added value for the so-called mismatch on the labour market. The mismatch could be challenged, by among others social entrepreneurs, by: creating jobs for (long-term) unemployed people, retraining people and improving the personal contact with the unemployed.

The complete model in Figure 8 below shows when the social entrepreneurial ecosystem of The Hague is a success. When all the elements in the social entrepreneurial ecosystem interact and collaborate efficiently, the output contains productive entrepreneurship. It is the process of which individuals create opportunities for innovation. An example is the opportunity social entrepreneurs create to employ the vulnerable group of people by creating better matches between demand and supply. But this can only be reached when the partnerships are optimally utilised. The possible effect on the long term could be a higher labour participation of the vulnerable group of people.

⁷⁸ “presentatie gehoord van Kim Puttens van het sociaal cultureel planbureau en dan zie je dat er toch op de arbeidsmarkt nog grote verschillen zijn tussen groepen mensen. En dus een hele grote groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die er niet komen als ze niet een beetje geholpen worden.” – Director Fonds1818 (2018)

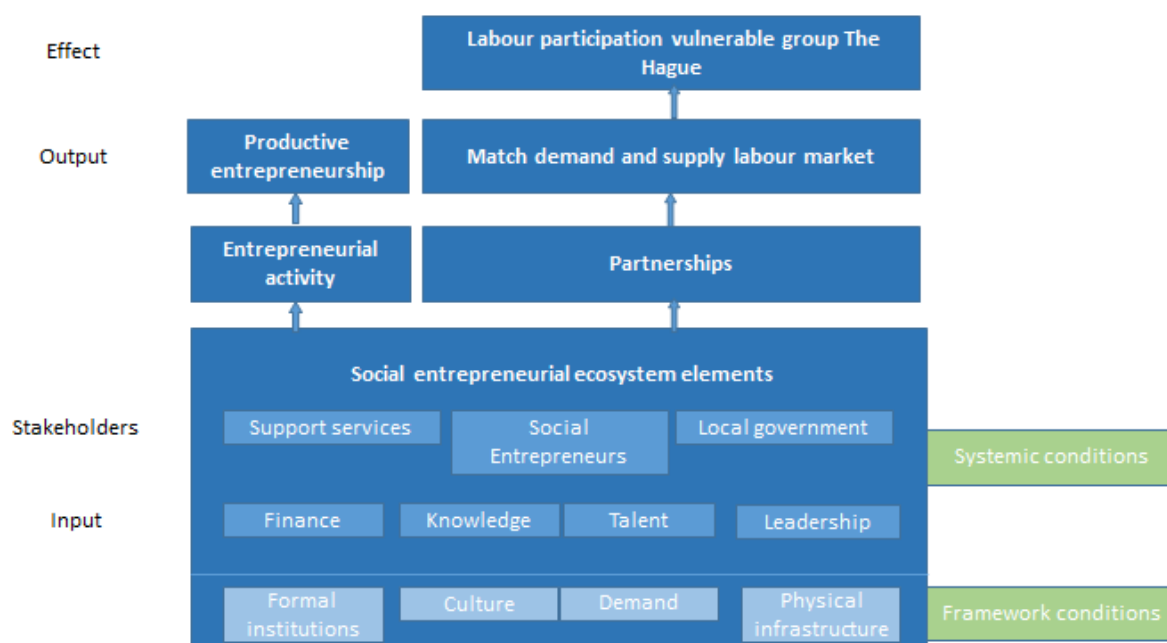

Figure 8 Complete social entrepreneurial ecosystem The Hague Source: Made by author (2019)

Also a few critics of the entrepreneurial ecosystem were mentioned in the literature. The first one is that the success of an entrepreneurial ecosystem could be tautological. The social entrepreneurial ecosystem of The Hague is extended with the effect of the created entrepreneurial activity and productive entrepreneurship on the long term. It zooms in on the effect this ecosystem could have on the labour participation, which makes this ecosystem more specific and useful for (new) public policy. Another critic mentioned was, entrepreneurial ecosystems differ on geographical scale, which makes defining the success of ecosystems difficult. It relates to the former critic, because this social entrepreneurial ecosystem is applied on the local level and has a specific preferred effect, namely the match between demand and supply of labour. When this effect is reached it is assumed that the entrepreneurial ecosystem is successful in this area.

6. Conclusion

This research studied the contribution of social entrepreneurs on labour participation in The Hague and the structure of their ecosystem. The roles of the actors, the problems they face, the input they give and the partnerships they have within this ecosystem were discussed. A qualitative approach by means of a progressive case study is used to study the subject. To gather information, semi-structured interviews were executed among a group of social entrepreneurs, support organizations and governmental institutions. The entrepreneurial ecosystem of Stam proved to be a good basis for the analysis of the social entrepreneurial ecosystem of The Hague.

Based on the results, the social entrepreneurial ecosystem and the interaction between the elements appeared to be very important for the output it could generate. The preferred output is creating a better match between demand and supply of labour, as the The Hague labour market is mostly pointed at creating jobs for (high) educated people. Social entrepreneurs mainly focus on small –scale manufacturing, which is an added value for the so-called mismatch. This study showed that the role of social entrepreneurs within this ecosystem is to be an employment and/or training provider, which overlaps with the role of local government and its employersservicecentre. What is striking in this research is that both social entrepreneurs and local government pursue the same goal, but according to the respondents are not collaborating efficiently. The employersservicecentre is not always able to employ the vulnerable group of people, because of the limited knowledge of this target group. Social entrepreneurs are often specialised in this target group and could complement the service of the employersservicecentre. Pursuing the same societal goal make them good business partners. Because social entrepreneurs could not get access to the unused talent easily, they searched for other possibilities and made agreements with schools. These partnerships were valued by the respondents as highly positive.

For the future, local government aims to be the facilitator in supporting social entrepreneurs in The Hague by giving more focus on social return possibilities (outsourcing of services) and the development of the ‘Code Sociaal Ondernemen’. The support organizations want to lower the barriers for social entrepreneurs to join their networks to inspire, motivate and share knowledge. It became clear that the necessity of creating partnerships between stakeholders is crucial to create a good environment for social enterprises to settle within the municipality of The Hague and to contribute to labour participation.

This research provided in the need for more clearance regarding the development of the social entrepreneurial ecosystem on local level and emphasized the importance of their partnerships. Furthermore, it is extending the literature about social entrepreneurial ecosystems and their appliance on labour participation on municipality level.

The contribution of social entrepreneurs to labour participation is optimized when the right stakeholders within the relevant social entrepreneurial ecosystem are collaborating efficiently.

6.1 Policy recommendations and further research

The ecosystem applied to The Hague proved to be a good analysis of the situation and gives a clear overview. It is recommended to apply this to other cities as well to have a closer look on the sector and have results that can be compared. The experience learns that it is recommended to use one organizational type and sector of social entrepreneurs when analysing the ecosystem to get a clear analysis. When the ecosystem is specifically applied to a certain sector and clearly involves a problem to solve on the long term, the elements could be equipped with the relevant stakeholders and input.

Because the scope of this research and the time constraint not all elements within the social entrepreneurial ecosystem were discussed extensively. To get a more complete image of the bigger context of social entrepreneurial ecosystem of The Hague, the framework conditions could have been researched as well. Next to this, the target group (Talent) could have been interviewed as well to get an image of their experience. Because this research was executed from an entrepreneurial perspective, this group was not interviewed. But the target group appeared to be an important group, because one of the problems social entrepreneurs were facing was engaging the target group into their enterprise. To complete the ecosystem, further research could be executed around the reason why it is hard to engage the target group into the social enterprises from the perspective of the target group.

For all actors mentioned in this research, it could be helpful to read this overview to get a closer look on the situation in The Hague. Besides, local government could include social entrepreneurs in their local policy around employing people with a distance to the labour market as they clearly could contribute to a better match between demand and supply of labour.

References

- Acs, Z. J. (1992). Small Business Economics: A Global Perspective. *Challenge* 35 (November/December), 38–44.
- Audretsch, D.B., Lehmann, E.E. (2005). Does the knowledge spillover theory of entrepreneurship hold for regions? *Research Policy* 34(8): 1191-1202.
- Audretsch, D. B., Keilbach, M. C. and Lehmann, E. E. (2006). *Entrepreneurship and Economic Growth*. New York: Oxford University Press.
- Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different of both? *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 30(1), 1-22.
- Bacq, S., Hartog, C., Hoogendoorn, B., & Lepoutre, J. (2011). *Social and commercial entrepreneurship: Exploring individual and organizational characteristics*. *EIM Research reports*. Zoetermeer.
- Ban Ki-moon. (2015). 'Business can be a global force for good,' Bans says as General Assembly honours UN Global Compact. The Global Compact. United Nations. 25th June 2015. Retrieved from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2015/06/business-can-be-a-global-force-for-good-bans-says-as-general-assembly-honours-un-global-compact/> on 10th of January 2018.
- Bates, T. (1997). "Entrepreneurship and Upward Mobility Among Asian Immigrants and African Americans." In *Race, Self-employment, and Upward Mobility: An Illusive American Dream*, edited by T. M. Bates, 1–23. Washington, DC; Baltimore: Woodrow Wilson Center Press, Johns Hopkins University Press.
- Biggeri, M., Testi, E & Bellucci, M. (2017). Enabling Ecosystems for Social Enterprises and Social Innovation: A Capability Approach Perspective, *Journal of Human Development and Capabilities*, 18:2, 299-306, DOI: 10.1080/19452829.2017.1306690
- Bryman, A. (2012) *Social Research Methods*, chapter 3 Research Designs, pp. 44-64 Oxford: Oxford University Press

- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*, chapter 20 Interviewing in qualitative research. Oxford: Oxford University Press.
- Buckingham, H. et al. (2013). *Job creation through the social economy and social entrepreneurship*. OECD, LEED and European Commission.
- Corbin, J. & A. Strauss (2008). *Basics of qualitative research*, chapter 4: Strategies for qualitative data analysis, pp. 65-85. London: SAGE.
- Defourny, J. and M. Nyssens (2008), “Social enterprise in Europe: recent trends and developments”, *Social Enterprise Journal*, Vol. 4, No. 3, pp. 202-228.
- European Commission (2013). *Entrepreneurship Action plan 2020. Reigniting the entrepreneurial spirit in Europe*. Brussels, 9.1.2013 COM(2012) 795 final .
- European Commission (2018). *Entrepreneurship and Small and medium-sized enterprises (SMEs)*. Retrieved from: http://ec.europa.eu/growth/smes_en on 10th of September 2018.
- Feldman, M.P. (2001). The entrepreneurial event revisited: firm formation in a regional context. *Industrial and Corporate Change* , Vol. 10, pp.861-891.
- Feldman, M.P. (2014). The character of innovative places: Entrepreneurial strategy, economic development, and prosperity.
- Fisk, P.R. (2010). *People, Planet Profit: How to embrace sustainability for innovation and business growth*. London; Philadelphia Kogan Page.
- Gemeente Den Haag. (2018). Den Haag, Stad van Kansen en Ambities. Coalitieakkoord 2018-2022.
- Glaser, B.G. (1978). *Theoretical sensitivity*. Sociology Press: Mill Valley.
- G40stedennetwerk (2018). *Gemeente en sociaal ondernemerschap*. Retrieved from: <https://www.g40stedennetwerk.nl/gemeente-en-sociaal-ondernemerschap> on 10 december 2018.
- Hennink, M., Hutter, I. and A. Bailey (2011). *Qualitative Research Methods*, chapter 2 The nature of qualitative research. pp. 8-28. Sage
- Hillen, M. (2014). *Iedereen werk, iedereen winst. Hoe sociale firma's een inclusieve economie creëren*. Amsterdam: Warden Press / Wardy Poelstra

- Hoogendoorn, B. (2011). *Social Entrepreneurship in the Modern Economy Warm Glow, Cold Feet*. Erasmus University Rotterdam..
- Isenberg, D. (2011), “The entrepreneurship ecosystem strategy as a new paradigm for economic policy: principles for cultivating entrepreneurship”, Institute of International European Affairs, Dublin, pp. 1-13.
- Lincoln, Y.S. & Guba E.G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Newbury Park: SAGE Publications.
- Link, A.N. (2006). *Public/Private Partnerships: Innovation Strategies and Policy Alternatives*. Springer Science & Business Media
- Kirzner, I., (1973). *Competition and entrepreneurship*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Knight, F.H., (1921). *Risk, uncertainty, and profit*. Houghton Mifflin Company, Boston, MA
- Malecki, E.J. (1997). Entrepreneurs, networks, and economic development: a review of recent research. In Katz, J.A. (ed.), *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence, and Growth*, Vol. 3, pp. 57–118. Greenwich, CT: JAI Press.
- Malecki, E.J. (2007). Geographical environments for entrepreneurship, *Int. J. Entrepreneurship and Small Business* .
- Malecki, E. J. (2011). Connecting local entrepreneurial ecosystems to global innovation networks: Open innovation, double networks and knowledge integration, *International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 14, pp. 36–59. doi:10.1504/IJEIM.2011.040821
- Malecki, E.J. (2018). Entrepreneurship and entrepreneurial ecosystems. *Geography Compass*. DOI: 10.1111/gec3.12359
- Mair, J., & Martí , I. (2004). *Social entrepreneurship: What are we talking about? A framework for future research* No. Working Paper IESE Business School, University of Navarra.
- MacMillan, I.A. (2005). *Social Entrepreneurs: Playing the Role of Change Agents in Society. Public Policy. Knowledge @Wharton. Wharton University Pennsylvania*. Retrieved from: <http://knowledge.wharton.upenn.edu/index.cfm?fa=viewfeature&id=766> on 10-06-2018.

- Miles, M.B. and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis, An expanded sourcebook*. Second edition, Sage publication: Thousand Oaks.
- Neck, H.M., Meyer, G.D., Cohen, B. and Corbett, A.C. (2004), "An entrepreneurial system view of new venture creation", *Journal of Small Business Management*, Vol. 42 No. 2, pp. 190-208.
- Nyssens, M. (2006). *Social enterprise: At the crossroads of Market, Public Policies and Civil Society*.
- PBL. (2016). *De verdeelde triomf. Verkenning van stedelijk-economische ongelijkheid en opties voor beleid. Ruimtelijke Verkenningen 2016*, Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.
- Philip, L. J. (1998). Combining quantitative and qualitative approaches to social research in human geography—an impossible mixture? *Environment and planning A*, 30(2), 261-276
- Rijksoverheid. (2018). Participatiewet. Retrieved from: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet> on 16th of January 2019.
- Roundy, P.T. (2017) "Social entrepreneurship and entrepreneurial ecosystems: Complementary or disjoint phenomena?", *International Journal of Social Economics*, Vol. 44 Issue: 9, pp.1252-1267, <https://doi.org/10.1108/IJSE-02-2016-0045>
- Rudestam, K.E. & Newton, R.R. (1992). *Surviving your dissertation*. 1. The Research Process.
- Schumpeter, J.A., (1934). *The theory of economic development*. Oxford University Press, London
- Shane, S. & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management review*, 25 (1), 217–226.
- Shaw, E., (2004). Marketing in the social enterprise context: is it entrepreneurial? *Qualitative Marketing Research: an International Journal* 7 (3), 194–205. Spear,
- Social Enterprise NL (2018). *Social Enterprise Monitor 2018*. Retrieved from:

- SO/creatie. (2018). Den Haag als eerste Gemeente actief aan de slag met Code Sociale Ondernemingen. Retrieved from at 20-01-2019: <https://socreatie.nl/den-haag-als-eerste-gemeente-actief-aan-de-slag-met-code-sociale-ondernemingen/>
- Stam, E. (2015). Entrepreneurial ecosystems and regional policy: A sympathetic critique. *European Planning Studies*, 23, 1759–1769.
- Stam, E. & Bosma, N. (2015b). Local policies for high-growth firms, in: D. Audretsch, A. Link, & M. Walshok (Eds) Oxford Handbook of Local Competitiveness, Chapter 14, pp. 286–305 (Oxford: Oxford University Press)
- Stam, E., Bosma, N., van Witteloostuijn, A., de Jong, J., Bogaert, S., Edwards, N., & Jaspers, F. (2012). *A review of the academic literature and new directions for public policy*. Rijswijk.
- Stam, E., & Van de Ven, A. (2018). *Entrepreneurial Ecosystems A Systems Perspective* (18-06). Utrecht.
- Starters4Communities (2018). Starters4Communities Den Haag. Retrieved from: <https://www.starters4communities.nl/sociaal-ondernemen-den-haag/>
- Steenhuis, H. J., & Bruijn, E. J. (2006). Building theories from case study research: the progressive case study. Washington.
- Sternberg, R. (2007). Entrepreneurship, proximity and regional innovation systems. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 98(5), pp. 652–666. doi:10.1111/j.1467-9663.2007.00431.x
- Swedberg, R. 2000. “The Social Science View of Entrepreneurship: Introduction and Practical Applications.” In *Entrepreneurship: The Social Science View*, edited by R. Swedberg, 7–44. Oxford: Oxford University Press.
- Szirmai, A., Naudé, W. & Goedhuys, M. (2011). Entrepreneurship, innovation, and economic development
- UWV (2017) Regio in beeld: Haaglanden. Retrieved from: <https://regioinbeeld.uwv.nl/>
- UWV (2018) Regio in beeld: Haaglanden Retrieved from: <https://regioinbeeld.uwv.nl/>

Yin, R.K. (2009). Case study research:design and methods. 4th edition. Applied social research methods series vol. 5. Sage Publications: Thousand Oaks.

Zahra, S. A., E. Gedajlovic, D. O. Neubaum, and J. M. Shulman. (2009). “A Typology of Social Entrepreneurs: Motives, Search Processes, and Ethical Challenges.” *Journal of Business Venturing* 24: 519–532.

Appendix

- A. Descriptions of organizations stakeholders within ecosystem
- B. Overview stakeholders Social Entrepreneurial Ecosystem The Hague
- C. Interview questions
- D. Code tree
- E. Transcripts

A. Description of stakeholders social entrepreneurial ecosystem The Hague

Social entrepreneurs

Traubstuc

Traubstuc is a plasterer firm that is aiming to learn youth to be a plasterer and learn them to introduce themselves on the labour market (Traubstuc, personal communication, May 2018).

Mamoes

Mamoes offers women the space, knowledge and support to develop themselves and work on their future and guide them to a place on the labour market (Mamoes, May 2018).

Made in Moerwijk

Made in Moerwijk is an umbrella brand of the collection of activities in the new economy of the area. The purpose is to give Moerwijk a social and sustainable development. They should have a positive influence on employment, well-being, health and social cohesion. There is a central goal and that is creating jobs (Made in Moerwijk, personal communication, May 2018).

De Maaltijexpress

De Maaltijd Express is preparing healthy and affordable meals for seniors, students, families and health care institutions. Next to this, they create internships for youth to let them try the profession and let them to get confidence in themselves (Maaltijd Express, personal communication, May 2018).

Brouwerij de Prael –Leadership entrepreneur

Brouwerij de Prael is a beer brewery that is originally located in Amsterdam but is recently located in The Hague as well. They offer jobs to people who have certain distance to the labour market which makes it difficult to find a job. The Prael offers three forms of labour to people with a psychiatric background, namely: Labour as a daytime activity, labour as a trajectory and paid labour.

B. Overview stakeholders Social Entrepreneurial Ecosystem The Hague

<p>Social Entrepreneurs</p>	<p>Work Integration Social Entrepreneurs represented by: Traubstuc Mamoos Made in Moerwijk De Maaltijd Express Brouwerij de Prael</p>	<p>UWV) RPA Haaglanden WSP Den Haag (Employersservicecentre) ImpactCity Program of Action Social Entrepreneurship 2015-2018 SZW (Social services and employment) DSO (Service urban development)</p>
<p>Government</p>	<p><i>(National</i> <i>Regional</i> <i>Local</i> <i>Program municipality (DSO)</i> <i>Program municipality (SZW)</i> <i>Aldermen/Policy</i> <i>Aldermen/Policy</i></p>	
<p>Support services</p>	<p><i>Network organisation</i> <i>Platform</i> <i>Investor</i> <i>Investor</i> <i>Digital information counter municipality</i> <i>Part of program municipality</i> <i>Educational program</i> <i>Housing</i> <i>Part of program municipality</i></p>	<p>The Social Club Den Haag MAEX Fonds1818 Triodos Bank The Social Hub Den Haag (SZW) Social Impact labs Starters4Communities Den Haag Staedion Impact City</p>

C. Interview questions

Vragen aan de gemeente/RPAHaaglanden

ALGEMEEN

- Wat is je achtergrond ervaring voordat je startte voor de gemeente?
- Wat is precies uw rol binnen de gemeente / wat zijn de werkzaamheden en op welk gebied?
- Hoe lang al werkzaam bij de gemeente?
- Is het een fulltime baan of zijn er nog meer werkzaamheden?

PROBLEEM

- Wat is precies het probleem in Den Haag op de arbeidsmarkt? Is er een groot verschil per wijk?
- Wat is de belangrijkste doelgroep die aan het werk geholpen moet worden en waarom? En is er de afgelopen jaren iets veranderd op dat gebied? Bijvoorbeeld door de invoering van de participatiewet?
- Waarom mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aannemen?
- En welke mensen zijn kwetsbaar? Welke mensen hebben een afstand tot de arbeidsmarkt?
- Wat is de reden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen? Wat heeft de onderneming hier aan? Waarom is dit belangrijk i.p.v. ze een uitkering te betalen?

INVESTERING/INPUT

- Wat is de investering van de gemeente om deze doelgroep aan het werk te krijgen?
- hoe gaat dat proces? Hoe worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gestimuleerd, aangespoord te gaan werken? Hoe kunnen deze mensen de ondernemingen vinden? MAEX / sociale kaart?
- Hoeveel kost re-integratietraject? Hoeveel kost een leer-werktraject?
- Regelgeving?

SAMENWERKING

- Hoe zien jullie de samenwerking met verschillende partijen zoals werkgeversservicepunt, haeghe group, RPA Haaglanden, UWV en sociale ondernemers?
- Is de samenwerking effectief? Waar zitten de knelpunten? Wat kan er verbeterd worden?
- Is er een speciaal aanspreekpunt voor sociale ondernemers bij de gemeente?
- Werken jullie samen met de platforms SocialHub, Social Club en Impact city? En werkt dit goed? Welke support organisatie zou ik het beste kunnen spreken? SocialHub Club Impact city?
- MAEX en sociale kaart initiatieven van de gemeente? Doel? Twee platforms? Komen ondernemers hier zelf mee? Wat is de bedoeling ervan?
- Hoe zit het met de samenwerkende haagse fondsen? Worden die veel gebruikt en alleen voor starters? Of structurele subsidies? Of ook voor een tijdelijke subsidie? Is het nuttig om daar mee te praten bijvoorbeeld?
- Is er contact met andere gemeenten? Van elkaar te leren?

EFFECT

- Wat is het doel? Wat willen jullie bereiken komende jaren?
- Niet alle ondernemingen succesvol of als sociale onderneming een toevoeging aan de wijk. Bijvoorbeeld Paviljoen Kobus. In samenwerking met de gemeente. Maar vervolgens alleen maar mensen trekt die niet uit de buurt komen en wat meer te besteden hebben omdat er geen passende dingen worden aangeboden voor de mensen uit de buurt.
- Wat is er vanuit het actieprogramma bereikt? Komt er een nieuw actieprogramma?

- Actieprogramma van de vorige wethouder. Ik heb begrepen dat die nu weg is? En dat het niet echt een succes was, is dit zo?
- Is het rondetafelgesprek van een paar weken geleden in de tweede kamer effectief geweest?

AFSLUITING

- Zijn er mensen die ik volgens jou moet spreken? Sociaal ondernemers? Of andere partijen?
- Zijn er nog dingen die je zelf kwijt wil?

Vragen aan sociale onderneming/support organisation

ALGEMEEN

- Wat is je achtergrond, woonsituatie, ondernemersfamilie, roots, educatie?
- Wat was de ervaring op het vakgebied voordat je begon?
- Wanneer is de onderneming opgericht? En gelijk met de bedoeling maatschappelijke impact te maken? Wat was de aanleiding?
- Waarom naar Den Haag verhuisd?
- Wat is de doelgroep van de onderneming? Wie zijn de klanten?
- Wie zijn de werknemers?
- Hebben ze een afstand tot de arbeidsmarkt? Worden ze normaal betaald? Minimumloon? Krijgen jullie hier subsidie voor?
- Wat is de motivatie om deze mensen aan te nemen?
- Heb je wat gemerkt na de invoering van de participatiewet in 2015?

INPUT

- Wat is de investering vanuit de sociale onderneming geweest om onderneming te starten? Cursussen, trainingen, mensen opleiden?
- Is de onderneming financieel onafhankelijk of komen er nog subsidies bij kijken?

SAMENWERKING

- Was er een samenwerking met de gemeente bij het opzetten van het initiatief/onderneming? Geïnspireerd door gemeente? Probleem in Den Haag op arbeidsmarkt?
- Ik zag dat jullie samenwerken met verschillende partijen. Hoe verloopt die samenwerking? En wat zijn eventuele knelpunten?
- Zijn er dingen veranderd op het gebied van samenwerking de afgelopen jaren? Zijn er dingen makkelijker of juist moeilijker geworden?
- Op welk gebied zou je de samenwerking willen veranderen? Wat kan er verbeterd worden?
- Zijn jullie bekend met de verschillende support organisaties/platforms zoals de Impact City, Social Club, Social Hub? Zijn jullie lid? Hoe is de participatie van de onderneming in verschillende activiteiten?
- Maken jullie gebruik van de diensten van bijvoorbeeld de Social club en Hub?
- Zo ja, zien jullie dit als een toegevoegde waarde om te groeien als onderneming en waarom?
- Ken je sociale ondernemers die minder succesvol zijn/waren?

OUTPUT

- Wat wil je bereiken met de onderneming de komende jaren? Wat is het doel?
- Op welk gebied maakt de onderneming impact de meeste impact? Sociaal economisch of omgeving? of allemaal?
- In welke fase zit de onderneming?
- Is de onderneming een goede bron van inkomsten/winstgevend?

AFSLUITING

We gaan langzaam naar het eind van het interview. Ik heb nog een paar laatste vraagjes.

- Zou u uw onderneming een sociale onderneming noemen? Wat is de rechtsvorm en wat was de overweging?
- Zijn er nog dingen die u kwijt wil?

Zijn er dingen die we besproken hebben die ik niet mag noemen in mijn onderzoek?

D. Code tree

Nodes	Description
General	General themes
Reason of start social entrepreneur	What was the reason of start for the social entrepreneur?
Labour market situation	Wat is the situation on the labour market in The Hague at the moment?
Mismatch	The mismatch is the most discussed problem mentioned by the interviewees.
Implementation Participation Legislation	Did something change after the implementation of the participation legislation?
Social entrepreneurial ecosystem	The overall network of stakeholders and involved parties.
Social entrepreneurs	What is the role of the social entrepreneur?
Definition	What does it mean? What is the opinion of the interviewees about the definition?
Problems	What are the problems they face?
Government	What is the role of the government in the ecosystem?
Support services	What is the role of support services in the ecosystem?
Value for social entrepreneurs	What is the value of support services for social entrepreneurs?
Talent	Input; Talent stands for the target group. The group that wants to participate on the labour market.
Knowledge	Input; Where does the knowledge come from that is imported by stakeholders?
Experience	Stakeholders thought experience is source of knowledge
Opportunities municipality	Opportunities of the municipality is source of knowledge
Finance	Input; Finance, how is it financed?
Municipal subsidy	Source of finance from the government
Other investors	Bank or funds
Leadership	Input; importance of role models.
Partnerships	Interaction between different elements in ecosystem
Social entrepreneur with municipality	Partnership between social entrepreneur and municipality
Social entrepreneur	Partnership between social entrepreneur and WSP

with WSP	
Social entrepreneur with schools	Partnership between social entrepreneur and schools
Partnerships within departments of municipality	Partnerships within departments of municipality
Support organisation with municipality	Partnerships with support organization and municipality.
Output	What is the preferred output of the social entrepreneurial ecosystem
Entrepreneurial activity/productive entrepreneurship	New firms and innovative opportunities.
Match demand and supply of labour	The preferred output is a match between demand and supply of labour
Effect	Long term effect, ambition for upcoming 5 years.
Labour participation	By multiple stakeholders the preferred effect is the labour participation.

E. Transcripts

1. RPA Haaglanden

<p><u>Category:</u> Government 1 <u>Interview form:</u> Oral interview <u>Organization:</u> RPA Haaglanden <u>Name participant:</u> Mels van Meggelen <u>Function:</u> Project manager collaboration and employment <u>Date:</u> 08-05-2018 <u>Duration:</u> 57:10,2 minutes</p>	
Speaker	Content
Imke	aanzetten, yes, ehm, nee wat ik nu eigenlijk wil bespreken is meer wat RPA Haaglanden precies voor rol heeft in de samenwerking en wat ze precies doen en eh dus het gaat me nu niet zozeer om de sociale ondernemers, maar het gaat me meer om wat deze organisatie precies doet. Ik heb het onderverdeeld in een aantal kopjes, eerst wat algemene vragen daarna wil ik weten wat jullie precies vinden de situatie op de arbeidsmarkt en of er een probleem is, daarna wil ik graag weten wat de input is van deze organisatie, hoe de samenwerking is met verschillende partijen en wat jullie precies willen bereiken de komende 5 jaar. Om maar gelijk met de eerste vraag te beginnen, wat is precies jouw rol binnen RPA Haaglanden?
RPA Haaglanden	Ik ben zelf projectmanager samenwerking en dienstverlening, een hele mond vol. Dat betekent feitelijk dat ik een interne rol heb in de regionale samenwerking om al die werkgeversservicepunten in de regio Haaglanden, dat is een van de 35 arbeidsmarktregio's, om die samen te laten werken, de gedachte is dat we een eenduidige werkgeversbenadering hebben en dat betekent met name dat je gewoon de processen stroomlijnt en dat je ervoor zorgt dat een Albert Heijn of iets in die richting, is misschien een slecht voorbeeld, IKEA die heeft natuurlijk een regionale uitstraling dat het dan helpt dat je één contact persoon hebt en niet 5 en ook niet dat een werkgever andersom bij al die 5 verschillende werkgeversservicepunten gaat shoppen voor subsidies of in die richting daar hebben we gewoon 1 lijn in getrokken. Een WSP doet de arbeidsbemiddeling voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op dit moment ben je ook in een WSP namelijk in die van Den Haag, je hebt er eentje Werkse in middendelfland en Delft, je hebt Petijnenburg in Westland, WSP Rijswijk, dat was eerst Rijswijkse werkcentrum maar dat is nu sinds een paar maanden ook WSP en je hebt UWV, ons standgebouw zit toevallig ook in het gebouw van het UWV maar op een eigen verdieping en onze rol is om dat met elkaar te verbinden om ervoor te zorgen dat er regionaal wordt samengewerkt dat doen we op zowel beleidsniveau met de gemeente als op uitvoeringsniveau en het is ook zo dat petijnenburg en Werkse dat zijn echt opdrachtnemers van de gemeente, dat zijn dus geen gemeente ambtenaren dat zijn echt buiten de gemeente geplaatste mensen en hier zijn het allemaal gemeente ambtenaren.
Imke	Ja, oke en..
RPA Haaglanden	Wacht heel even hoor..
Onderbreking, verplaatsing andere ruimte.	

Imke	ehm, de volgende vraag. Wat zijn precies jouw werkzaamheden binnen RPA Haaglanden?
RPA Haaglanden	Nou specifiek, wat ik eigenlijk, ik heb rol van secretaris, we hebben allerlei overleggen mijn stafbureau zorgt ervoor dat die overleggen worden voorbereid, ook heel secretarieel, we hebben ook 2 partnersecretarissen die de zaal voorbereiden en dat soort zaken. Ik ben ambtelijk secretaris van het kernteam en dat betekent een overleg maandelijks van uitvoeringsdirecteuren van de organisaties die ik net noemde een stuk over de vergezichten en dat bereid ik dan ok inhoudelijk voor, en ik ben min of meer de adviseur in het managementoverleg dat is een laag eronder dat wordt ook op regionaal niveau samengewerkt en dat is dan ook een operationeel overleg waar we de richting met elkaar bepalen over de aanpak en de aanpak hebben we sectoraal vormgegeven. Er zijn 10 sectoren in de regio waar we op samenwerken, we gaan binnenkort, ik zit op het moment midden in een evaluatie, dus we gaan ook even kijken of dit ook de sectoren zijn of moet je misschien meer gaan focussen en we zijn een klein jaar geleden met bouw en technieken en transport en logistieke groothandel gestart als een soort nieuwe stijl sectoren dat zijn de speerpunt sectoren geweest waar we mensen hebben vrijgemaakt als een regionaal projectleider dat zijn mensen die sectorspecifieke kennis hebben, maar dan wel ook in een sector team van mensen van al die WSPen aan de slag zijn en dat zijn vaak 6 mensen ofzo, of iets in die richting en daar zijn we mee gestart. Het verhaal ziet er positief uit dus de verwachting is dat ik straks de andere sectoren ook kan opnemen in de nieuwe manier van werken en dat noem ik eigenlijk gewoon de hercontractering in de zin van we moeten weer even terug naar de tekentafel, het kernteam heeft anderhalf jaar geleden gezegd we moeten het iets anders gaan doen. We moeten het stroomlijnen en daar is mijn rol uit voortgekomen en mijn rol is dus inderdaad aantal dingen voorbereiden, maar ook dingen verbinden constant schakelen tussen kernteam en managers overleg, managementoverleg, sectoraanpak de communicatie, de wijze hoe we het monitoren, de samenwerking. We hebben 8 thema's met elkaar waarop we samenwerken. De sectorale aanpak is het centrum van, toevallig heb ik de evaluatie van het overleg hiervoor bij me, is het plan van, het jaarplan.
Imke	Het jaarplan, die had ik inderdaad gezien. En dit gaan in vanaf?
RPA Haaglanden	Dit loopt dit jaar, op deze manier wil ik het gaan clusteren, vanaf de evaluatie. Je hebt 10 sectoren en dan heb je nog een schakelpunt een schakel landelijke werkgevers, zo zou ik het uit willen rollen en dan mijn gedachte is dus dat je 4 projectleiders per cluster zou hebben. Om verder samenwerking goed vorm te geven. Je ziet er ook tussen haakjes staan welke manager er dan verantwoordelijk is voor die sector en hoe we dat dan precies gaan doen of dat dan een manager per cluster wordt, of iets in die richting moeten we nog even gaan uitzoeken. Eigenlijk mijn rol is heel veel regelen, processen regelen, we hebben bijvoorbeeld een toolbox instrumenten waar werkgevers gebruik van kunnen maken om een kandidaat met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen, die toolbox hebben we regionaal afgestemd zowel Haaglanden als Zuid-Holland centraal hebben dezelfde toolbox. Zuid-Holland centraal is bijvoorbeeld ook zoetermeer en allesbij elkaar zijn dat 1 gemeenten en het UWV. Vroeger was dat 1 arbeidsmarkt regio dat heet het oude Haaglanden, Zoetermeer had de behoefte om als groeiende gemeente zelfstandig arbeidsmarktregio te starten, maar er zijn ook samenwerkingen want ja het is zoals nu in Den Haag voor veel werkgevers wel het zelfde werkgebied. Die toolbox passen we 2x per jaar aan, ik zorg er dan ook voor dat er een helder proces is want het is natuurlijk echt 11 gemeenten, het beleid moet er wat van vinden want er zijn wetswijzigingen en dat dat dan ook allemaal loopt.
Imke	Wat is je achtergrond voordat je hier kwam werken, zat je al een beetje in die richting?
RPA Haaglanden	Hiervoor was ik beleidsadviseur stedelijk beleid SZW Den Haag. Echt op de beleidsafdeling ik heb nu wat praktischere functie/rol. Daarvoor was ik beleidsmedewerker bij de PvdA Den Haag, toen hadden ze echt 4 fulltimers in die tijd. Toen ik daar kwam hadden ze 15 zetels van de 45, toen was de PvdA echt nog groot. En toen zijn ze naar 10 naar 6 naar nu 4 gegaan. Ik volg het iets minder dan toen. Maar goed 4 fulltimers en daarvoor heb ik dus ook mijn scriptie afgerond. En daarvoor was ik consultant voor mensen met een verstandelijke beperking dat ik deed ik 20 uur naast mn studie. En ik heb bestuurskunde en geschiedenis gedaan.
Imke	Dus ook wel echt kennis van de doelgroep ook van mensen die moeilijk aan een baan komen.
RPA Haaglanden	Ik heb wel echt op de doelgroep gewerkt, dat is wel een hele specifieke doelgroep, mensen van de Haeghe Groep, dat is dan de sociale werkvoorziening van Den Haag en Werkse en Petijnenburg hebben allemaal de SW doelgroep en die wordt steeds meer geïntegreerd maar op het moment als jij nu niet aan een baan zou komen na je studie

	dan heb je waarschijnlijk nog geen WW rechten opgebouwd en uiteindelijk als je niet in je eigen levensonderhoud kan voorzien meld je je bij de gemeente en die doelgroepen zitten bij een bijstandsuitkering en dan gaan ze kijken of ze jou kunnen plaatsen ervanuit gaande dat de arbeidsmarkt nu prima is dat zijn ook de doelgroepen die bij het WSP aan de slag proberen te komen.
Imke	dus het zijn niet alleen maar mensen met een arbeidsbeperking.
RPA Haaglanden	Nee het is breder, het zijn ook mensen met een bijstandsuitkering, je hebt de Wajong nog en de WW ers die worden dan hier niet direct bemiddeld maar wel via het UWV en dat zijn de mensen die werkloos zijn die proberen zelfstandig aan de slag te komen. Ze krijgen vanuit het UWV wel wat ondersteuning en ze moeten ook solliciteren want anders krijg je geen uitkering.
Imke	En hoe is de situatie nu dan als het gaat om de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen?
RPA Haaglanden	Eigenlijk is de crisis nu voorbij er zijn dus enorm veel vacatures, maar wta wel als een enorm probleem wordt gezien is dat de mensen die nu nog niet aan de slag zijn, want he de afgelopen jaren zijn er natuurlijk werklozen bijgekomen ook met nieuwe statussen he statushouders komen naar Nederland die hebben dan al een status maar ja er zitten ook mensen die hebben gestudeerd in Syrië in het bestand, dus daardoor is het bestand in de bijstand weer wat gegroeid, maar er zijn ook heel veel mensen aan het werk geholpen. Je merkt wel dat de groep mensen die nu nog niet aan het werk is het niet altijd lukt om die op een reguliere vacature te plaatsen, dus wat nu heel erg belangrijk is dat de mensen van bij het WSP ook echt in gesprek gaan met een werkgever van zouden jullie iets kunnen creëren dus niet een vacature maar iets waar jij behoefte aan hebt gewoon iets wat past. Om maar een voorbeeld te noemen, dat ze voor mensen met een arbeidsbeperking een baan creëren als etageassistent. Het ministerie van EZK is een moeilijk gebouw om binnen te komen, vroeger liepen mensen zelf naar beneden wat ik bij jou ook heb gedaan. En daar hebben ze dan nu gewoon mensen voor. Je wint daar ook tijd mee, om bijvoorbeeld nog even een mailtje af te maken of iets in die richting. Zo creëer je ook banen voor deze doelgroep. Dit is een voorbeeld van hoe je dit zou kunnen oplossen en andersom geldt ook voor zover dat nog kan mensen opleiden al dan niet via het ROC, zorg dat ze iets van een certificaat kunnen halen zodat ze op de arbeidsmarkt beter bemiddelbaar zijn. Er zijn wel mensen en er zijn ook vacatures maar er is een mismatch tussen die 2. En dat is vooral ingewikkeld. In de bouw bijvoorbeeld zijn er wel kansen en zoeken ze ook personeel maar dat is ook een specifieke opleiding en in de bouw is blijkbaar niet zo sexy voor mensen. Dus dat is wel ingewikkeld. Dat merk je wel, van er is een tweedeling, op het moment dat je de universiteit hebt afgerond en er is verder niks met je aan de hand en je kan jezelf prima redden dan zou je in theorie nu gewoon aan de bak moeten kunnen komen. Maarja als je geen diploma's hebt en nauwelijks werkervaring hebt en dat je al jarenlang werkloos bent dan heb je wel een probleem.
Imke	Want je had hiervoor de Sociale Werkplaatsen waar die mensen dan vaak terecht konden, die gaan ze nu sluiten binnenkort. De mensen die nu aan het werk zijn mogen blijven, maar de instroom stopt, wat dus eigenlijk het probleem misschien zelfs nog groter maakt.
RPA Haaglanden	Er zijn allerlei oplossingen die worden bedacht, de gedachte is bij de werkplaatsen zelf de mensen zo worden opgeleid dat ze sneller naar buiten kunnen. Je hebt natuurlijk nog wel beschut werk en daarbij is de kans groot dat mensen in een sociale werkachtige setting wel aan het werk kunnen gaan want niet iedereen kun je buiten de poorten van zo'n werkvoorziening plaatsen, maar je hebt natuurlijk ook sociaal ondernemers die op dit moment de handschoen oppakken. En dat is natuurlijk ook wel een kans. Wat Social Enterprise NL ook zegt er is een banenafpraak gemaakt. 100.000 + 50.000 bij de overheid mensen moeten aan de slag komen. Zij hebben het geloof ik over 300.000 mensen die een arbeidsbeperking hebben en in die markt zou dan een sociaal ondernemer en dat kan iemand zijn, happy tosti, of iets in die richting, bedrijven die zeggen winst staat niet voorop voor ons, maar mensen met een beperking aan de slag helpen maken wel winst, maar we geven die mensen een kans en 60% van dat bestand minimaal, is een beetje arbitrair misschien, heeft een afstand tot de arbeidsmarkt/ is arbeidsbeperkt en op die manier bieden wij die mensen een baan. Een zinvol bestaan.
Imke	Het draagt natuurlijk niet alleen bij aan dat ze werk hebben maar ook aan hun sociale netwerk en dat ze mee kunnen doen in de maatschappij het zou andere problemen

	kunnen voorkomen.
RPA Haaglanden	Naja ik vind dat zelf heel interessant dat debat omdat, er zijn mensen en wetenschappers dat werk het belangrijkste is, omdat je zegt je netwerk, je eigen levensonderhoud te voorzien, je ontmoet mensen, je hebt het gevoel dat je ertoe doet. Maar er zijn ook mensen die zeggen het is ook wel belangrijk om te werken, maar laten we het ook niet overdrijven want we willen tegenwoordig ook ons levensgeluk uit ons werk halen en het gaat ook om dat je, ik bedoel in een bureaucratie word je gewoon betaald om het proces gaande te houden ik werk natuurlijk ergens in die zin ook in een bureaucratie en in hun vrije tijd gaan ze bungeejumpen en daar hebben ze hun levensgeluk het is meer een middel om iets te doen ipv een doel opzich en daar is natuurlijk een debat. Ik geloof wel echt dat werk een soort vervulling kan geven en een ritme. Ik vind vakantie echt heerlijk maar op het moment dat je altijd vakantie zou hebben en niet een vast ritme zou hebben, ja is dat wel zo verstandig. Misschien wat minder gezond leven.
Imke	Het geeft structuur.
RPA Haaglanden	Ja ik denk voor iedereen maar aan de andere kant de structuur die er bestond met inklokken, er zijn nog steeds bedrijven die het doen, maarja weet je als ik een dag thuis wil werken kan ik thuis werken die beschikking heb ik gewoon. Ik bepaal zelf als moderne medewerker mijn eigen werk. Ik ga niet vragen aan mijn baas of ik nog ergens mag. Maar goed dat verschilt per werkgever. Ik merk wel dat als je een beetje op een bepaald niveau mag acteren dat die mensen die ruimte ook pakken. Ik ben geen manager in de zin van dat ik mensen aanstuur maar mijn idee is wel dat je dat wel zou moeten doen dat je mensen de vrijheid moet geven hun werk goed te doen. Heldere targets of ik verwacht dat je dit doet en verder vul je het zelf in, daar geloof ik echt in maar goed.
Imke	Er zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die hebben ook meestal een probleem in het vinden van een baan, er is ergens een manier die niet werkt. Dus dan denk ik persoonlijk dat het goed is als zij een extra duwtje krijgen of extra geholpen worden, dat er een manier gevonden wordt waarbij het makkelijker gemaakt wordt om die stap te kunnen zetten en zodat het toch kan lukken.
RPA Haaglanden	Naja, je ziet ook je hebt in Den Haag de jongeren aanpak. Sommige jongeren komen in de categorie zorg in eerste instantie die hebben eerst wat zorg nodig of iets van psychische ondersteuning voordat ze aan het werk kunnen en je hebt (scholing voorziening) dus wanneer mensen nog niet hun startkwalificatie hebben gehaald gaan we eerst kijken of je een opleiding kunnen doen want he je bent nog jong, of mensen gaan aan het werk en dan worden ze zsm bemiddeld waar dat kan en dan worden ze ook ingeschaald in een zoveel maanden afstand tot de arbeidsmarkt of die zou eigenlijk direct aan het werk moeten komen maar misschien is die niet kritisch geweest ofzo, dus dat is er allemaal wel maar dat is er dan binnen het WSP en daarbuiten heb je nog het sociaal ondernemerschap verhaal en hoe die 2 zich tot elkaar gaan verhouden in de toekomst vind ik nog een beetje gissen, want Den Haag heeft een actieprogramma sociaal ondernemerschap maar dat is vanuit de wethouder en taskforce ingezet en de vraag is nu we hoe gaat dit worden ingebed in het WSP verhaal. Of moet je dat niet willen, er zal een manier van overdracht plaatsvinden maar er is natuurlijk ook iets wat buiten overheid zit en waar ze vanuit sociaal ondernemers voor pleiten is zorg er nou voor dat wij die match kunnen maken als sociaal ondernemer met die werkzoekenden. Maak dat makkelijk voor ons en zorg ervoor dat je meer de makelaar of de koppelaar bent als overheid en faciliteer ons dan, klaar. Een van de dingen die hier in Den Haag wordt ontwikkeld is Hallo Werk dat is een soort etalage die digitaal is. Als je werkgever bent kun je daar, er zijn nog wel allerlei privacy dingen die ze moeten regelen, maar daar kan je dan je personeel zoeken zonder dat je direct via het WSP zou moeten, behalve de kandidaten die zijn aangevinkt als 'het moet via ons' dus dat is een stukje faciliteren al en daar zou de sociaal ondernemer ook gebruik van kunnen maken. Een digitaal systeem, een website. Je moet daar dan wel lid van worden, het is nog helemaal in de pilotfase, maar het digitaliseren van de dienstverlening daar zijn ze in Den Haag druk mee bezig en die koppeling wordt ook met de regio gemaakt, zodat ze dat daar ook uit kunnen rollen, ik zie daar wel een kansje voor sociaal ondernemers om ook wat makkelijker zonder in een bureaucratische molen te verzanden om daar geholpen te worden.
Imke	Het zou goed zijn als de gemeente daar een soort tussenpersoon in wordt, die het koppelt of?

RPA Haaglanden	Kijk het interessante is, maar dat is mijn mening, er wordt heel veel goed werk gedaan, en ze zeggen dat met deze kandidaat moet je heel voorzichtig zijn. Ik had laatst een collega die vertelde, ik hoorde een ondernemer die spreekt me aan die komt iemand tegen op een verjaardag niet aan het werk arbeidsbeperking, en die zegt ik wil jou wel bij mij aan de slag hebben. Dan blijkt het dat het iemand is die in de participatiedoelgroep zit, participatie zijn mensen bij wie is gezegd die kunnen nog niet aan het werk want daar is van alles mee aan de hand maar iemand kan gewoon aan het werk. Er is gewoon ooit bepaald jij hoort in de doelgroep die nog niet aan het werk kan, die worden dan ook met rust gelaten die kunnen dan wel iets van vrijwilligerswerk doen omdat ze wel geactiveerd moeten worden terwijl iemand heel graag aan het werk wil en kan in principe ook aan het werk maar die is niet bekend bij de werk mensen. Dat maakt het wel ingewikkeld en dan heb je het gebureaucratiseerd en op het moment dat iemand zelf zegt ik wil gewoon op zo'n website staan en ik wil gewoon zichtbaar zijn dan hoef je niet dat helemaal, en dat is dus uit goedheid he mensen willen die persoon gewoon beschermen van daar ben je gewoon nog niet aan toe en dan denk je er zit ook iets paternalistisch in en samenleving verandert en dat vind ik wel eh..
Imke	Hoe wordt bepaald door wie hoe die mensen op de website komen, is dat vanuit hier of en waaruit is het initiatief genomen?
RPA Haaglanden	Het is uiteindelijk een initiatief vanuit de G4 dus Amsterdam Utrecht Rotterdam Den Haag in samenwerking met het UWV alleen het UWV zit er een beetje dubbel in want die hebben hun eigen systeem met werk.nl maar die doen wel mee het ministerie van SZW participeert daar nu in en iedereen gemeente heeft een of twee modules opgepakt van een onderdeel en het verhaal wat ik nu vertel wordt ook in den haag en rotterdam opgepakt en daar worden nu pilots meegedraaid en de bekostiging van hoe nja misschien dat het ministerie nog wat bij zou kunnen dragen om de regio gemeente aan te kunnen sluiten, want het zou wel een nieuwe manier van dienstverlening kunnen worden. Een van de managers die ik net sprak het is echt bijna z'n kindje hij gelooft er echt heilig in.
Imke	Het klinkt als een goed initiatief. Is dit al lang aan de gang?
RPA Haaglanden	Het is al een tijdje aan het ontwikkelen nog niet jaren, maar wel misschien wel 2 jaar. Het politiek afdekken. Ambtelijke top, je moet in de regio ook kijken van oke ze hebben nu allemaal andere systemen op het moment dat je een eigen systeem hebt waar al je werkgevers in staan dan is het wel handig dat je dat ontsluit voor de regio want dat is echt een soort data integratie want het moet allemaal bij elkaar. Dat is ICT technisch nogal een dingetje daar zijn ze nu allemaal mee aan het piloten en kijken of het allemaal gaat lukken. Dan is wel de vraag van wat ontsluit je en wie ontsluit je en wordt er dan toch niet te voorzichtig mee omgegaan maar aan de andere kant op het moment dat je echt schrijnende verhalen gaat krijgen van mensen die zijn aangenomen en er weer uit gegooid werden en aan hun lot zijn overgelaten ga je de politiek ook over je heen krijgen en dan roepen ze waarom heeft de gemeente niet... Dat is constant een spanningsveld waar je ook in de overheid mee te maken krijgt, aan de ene kant wil je tempo waar het privaat kan gewoon privaat doen en aan de andere kant heb je een verantwoordelijkheid en rechtsgelijkheid dat vind ik ook interessant hoor in het openbaar bestuur. Maar dat maakt het wel ingewikkeld, ik denk zelf ook wel eens waarom kan dat nou niet sneller, het is ook wel logisch. De burger roept het gaat allemaal zo traag. Uiteindelijk de ambtenaar voert over het algemeen uit wat het college wil. Het college bestaat uit politieke partijen die een programma op hebben gesteld die gekozen zijn door de burgers dus op het moment dat je, ik pleit er niet voor hoor maar als 60% van de burgers zou stemmen op één partij krijg je meer eenduidigheid in beleid, maar er wordt zo versnipperd gekozen dat je ook moeilijk coalities kunt bouwen en krijg je een coalitiemodel echt een poldermodel en dat zorgt soms ook voor traagheid. Bijvoorbeeld een groenlinks en een PVV en een VVD in een college zet die hebben andere uitgangspunten van hoe de samenleving moet werken dus uiteindelijk is het ook gewoon een gevolg van hoe we stemmen en als burger un je dat moeilijk beïnvloeden want op burger stem je gewoon op 1 partij maar op het moment zijn er zoveel partijen in een gemeenteraad, je belang wordt wel gediend, maar zoals ik het zie maakt dat het wel ingewikkelder. [Ik vond het ook wel erg traag soms hoor, dat ik soms 5 handtekeningen nodig had voordat een stuk naar de gemeente gaat.]
Imke	Als ik even terugdenk aan één webiste/database met de mensen die zoeken, er is een databse voor sociale ondernemers, de sociale kaart van Den Haag en de Maex ze zijn er heel erg me bezig dit goed te ontwikkelen en om vooral de initiatieven vooral de sociale ondernemers en stichting op die website komen. Zodat ze eigenlijk makkelijker bereikbaar zijn ook voor mensen die zoeken bijvoorbeeld MAEX zou dus opzich een goede instap zijn voor het WSP om die match beter te kunnen maken.
RPA Haaglanden	Zoals ik MAEX heb begrepen is het ook dat je daar een sociaal ondernemer op kunt vinden en als jij, als bijvoorbeeld als Philips of een bouwbedrijf, in het kader van social

	<p>return, ik wil dat die sociaal ondernemer dat voor mij doet. En dat betekent dat een sociaal ondernemer heeft dan op dat moment of al mensen in dienst of die kan daar mensen aannemen en op die manier doe je de match. Dat is niet feitelijk het vinden van personeel voor die opdracht via die etalage zou kunnen gaan. Het is meer om sociaal ondernemers te promoten en zien wat ze doen en welke opdracht ze zouden kunnen doen en het andere is het vraag en aanbod van mensen en werkgevers bij elkaar brengen maar dat zijn niet specifiek sociaal ondernemers. Het kunnen ook werkgevers zijn die gewoon personeel zoeken en het is wel zo wij zijn geen uitzendbureau want een uitzendbureau heeft gewoon iedereen die werk zoekt kunnen ze matchen. Hier maken onderscheiden ze specifieke doelgroepen van onder andere de participatiewet om mensen aan het werk te helpen dat is gewoon wel de opdracht. Het is een specifieke doelgroep die je wil bemiddelen. En dat betekent ook dat je de werkgever uit zou moeten leggen van joh, we hebben personeel maar de werkgever zou wel moeten snappen dat ie net een ander type werknemer dan krijgt dan bij een uitzendbureau want ja sommige mensen hebben gewoon echt ondersteuning nodig zoals ik net al zei vanuit de toolbox is zijn er allerlei ondersteuning mogelijk maar goed dat is wel een verschil, maar het helpt wel als werkgever moet je wel weten dat je een andere doelgroep binnenhaalt dan als je gewoon op de markt gaat kijken.</p>
Imke	<p>Het maakt het allemaal wel ingewikkeld al de verschillende initiatieven plekken waar mensen aan het werk kunnen waar sociaal ondernemers bij elkaar zitten en dan heb je hier een servicepunt waar mensen aan het werk willen. Het is lastig dat netwerk goed in kaart te brengen.</p>
RPA Haaglanden	<p>Snap ik het sociaal ondernemers verhaal bijt soms ook met de reguliere dienstverlening. Ik ben zelf ook altijd wel opzoek naar hoe kunnen we de verbinding nou leggen om dingen logisch te maken, om een voorbeeld te noemen vanuit de uitvoeringswet voor de sociale zaken zijn er 35 arbeidsmarktregio's en daarin staat: gij zult regionaal samenwerken. Dat is hartstikke goed denk ik ook, dat is de wet, maar lokaal heb je gewoon de wethouder die zegt ik wil dat mijn werklozen aan een baan komen, mijn haagse werklozen, mijn westlandse werklozen, dat bijt soms in de zin van dat je dus als haagse wethouder maar mijn werklozen hebben voorrang op een werkloze uit andere steden. Dat betekent dat je dus lokale belangen vs regionale belangen soms tegen over elkaar hebt staan want als je regionaal samenwerkt kan het zijn dat westland zegt ik heb een project voor 10 mensen ik kan er zelf maar 3 vervullen dus er kunnen best wel 7 mensen vanuit den haag bij. Uiteindelijk zou het zo moeten zijn dat Den Haag ook mensen vanuit het westland aan het werkt zou moeten helpen. Maar dat bijt wel want de wethouder zegt: alleen maar haagse mensen. Dat is het spanningsveld waarin je leeft als je zegt van ja dat klopt en het is ook zo je hebt ook nog eens verkokering, dat betekent dus dat economische zaken ook van den haag doet wat met sociale ondernemers, onderwijs kan er wat mee doen, sociale zaken, dat proberen ze veel meer te stroomlijnen. Ook daar heb je nog eens mee te maken met de verschillende potjes en dat maakt het hele spectrum ook heel divers.</p>
Imke	<p>Ik kan begrijpen dat je als sociaal ondernemer dat je soms niet meer weet waar moet ik heen of waar kan ik mijn dienst aanbieden.</p>
RPA Haaglanden	<p>Dat klopt, maar wat ze nu wel hebben gedaan, dat is wel een min of meer integraal verhaal is dat sociaal ondernemers die bijv uit utrecht of ergens anders in het land zaten in den haag aan willen sluiten dan hebben ze van die dagen georganiseerd dat 4 sociaal ondernemers hun pitch mogen geven en dan gaan ambtenaren die gaan helpen om hun netwerk in te zetten om dat proces te versnellen. Dat is heel leuk ik heb daar zelf 1 of 2 keer bij gezeten.</p>
Imke	<p>Is dat vanuit de Social Hub georganiseerd?</p>
RPA Haaglanden	<p>Ja dat is hartstikke leuk want er komt ook energie vrij bij de ambtenaren ze gaan ook letterlijk bellen zo van he wil jij ken de toch nog iemand.. Toen heb ik ook gezegd van je zou ook iets kunnen doen met de ooievaarspas voor mensen met.. je gaat ook meedenken van ja weet wel, niet allemaal, een deel van de doelgroep in die wijk heeft minder geld dan mensen die uit de vogelwijk komen. Dus houd daar rekening mee met de verschillende doegroepen.</p>
Imke	<p>Want is er inderdaad een verschil per wijk hier in den haag als het gaat om de situatie op de arbeidsmarkt.</p>
RPA Haaglanden	<p>Ja Den haag is zoals ze zeggen de meest gesegregeerde stad van Nederland en daar zijn weer allerlei projecten op vanuit allerlei potjes maar goed daar moet je wel rekening mee houden als je je hier gaat vestigen. Je moet als ondernemer weten waar je je kan vestigen en wie de doelgroep is en wellicht zal je iets aan je prijzen moeten</p>

	doen afhankelijk van de wijk waar je je vestigt. Maar ik wou zeggen zo'n social Hub helpt dan om de drempels te verlagen. Ik heb wel begrepen van verschillende ondernemers dat het zou helpen als er één link binnen de gemeente is die deuren kan openen.
Imke	Is er een aanspreekpunt bij de gemeente bijvoorbeeld die dat allemaal in goede banen leidt of die de juiste mensen met elkaar verbindt?
RPA Haaglanden	Ze zijn toen bezig geweest met één loket functie maar dat is wel ingewikkeld want laatst zei toevallig iemand tegen mij ja in zoetermeer hebben ze er een er waren heel veel ondernemers daar hebben ze, dat is weer een voordeel van een kleine gemeente dat economie en sociale zaken beter verbonden zijn. Hier de ondernemers/werkgevers met een afstand tot de arbeidsmarkt en de economie heeft natuurlijk gewoon over het vestigingsklimaat en dat soort zaken. En dat zijn twee groepen en wordt wel gezocht tussen meer integratie maar op het gebied van sociaal ondernemerschap heb je feitelijk gewoon 3 wethouders zitten, dus dan moet je constant zorgen, en alle 3 van een andere partij, die diensten hebben allemaal hun eigen ambtelijke structuren en ja daar wordt aangewerkt maar het is ingewikkeld. Criteria van wanneer je een sociaal ondernemer bent. We zaten op een gegeven moment met inkoop met sociaal return want je hebt natuurlijk people planet profit SZW zit vooral aan de people kant. Ik denk dat we hele goeie stappen aan het zetten zijn maar dat er echt nog wel de komende jaren veel verbeterd kan worden en dat je ook steeds meer ambtenaren hebt die die ontkokering ook willen.
Imke	En ik denk dat het ook alleen maar goed kan doen. Er zijn zoveel mensen die allemaal willen bijdragen en goede ideeën hebben alleen eh.
RPA Haaglanden	Maar goed je hebt soms ook de wet die gewoon zegt dat je iets wel en niet mag. En een wethouder zullen best wel vaak klein beetje burgerlijke ongehoorzaamheid kan wel maar zij hebben zich ook aan de wet te houden iets doet wat de gemeente miljoenen gaat kosten omdat je een boete gaat krijgen vanuit het ministerie ja dan doe je dat ook niet. Dat zijn wel dingen waar je rekening mee moet houden.
Imke	En als het om regelgeving gaat bijvoorbeeld bij RPA Haaglanden, lopen jullie hier wel ergens tegenaan dat jullie iets willen doen maar dat iets dat tegenhoudt in de uitvoering.
RPA Haaglanden	Ik vind dat we redelijk veel ruimte hebben om initiatieven te nemen, maar je hebt natuurlijk wel gewoon de participatiewet waar je mee te maken hebt. Aan de andere kant heb je ook de, we hebben vooral te maken met botsende belangen in de zin van lokale wethouder wil iets en waar wij dan voor proberen te zorgen, dat is iets waar wij dan tegenaan lopen dat we open met elkaar dat delen en die sfeer is er ook echt. Goede sfeer tussen de verschillende gemeenten en organisaties en dat je elkaar niet verrast. Op het moment dat je iets achter gaat houden is dat de dood in de pot van een goeie regionale samenwerking. Maar op het moment dat je zegt mijn wethouder wil dit dat hebben jullie ook allemaal al ergens kunnen lezen in de pers. We moeten wel even uitzoeken hoe dit de regionale samenwerking helpt of juist niet. Daar wordt wel naar gekeken. Als een wethouder iets wil dan wil die dat gewoon terwijl je regionaal net iets andere afspraken hebt gemaakt. Het feit dat je het deelt dat helpt al heel erg, want ze zitten allemaal in hetzelfde schuitje met een politiek die lokaal is. Kijk het zou al een stuk makkelijker zijn als je per arbeidsmarktregio 1 gemeenteraad aanwijst. Maarja zo werkt het leven niet. Dan zouden Delft en Den Haag één gemeenteraad hebben dat zijn natuurlijk wel verschillende steden.
Imke	Dat maakt het ingewikkeld. Is er hier een aanspreekpunt voor sociale ondernemers?
RPA Haaglanden	Volgens mij niet specifiek hier bij het WSP. Je zou dat echt even aan Gert-Willem moeten vragen wat de laatste stand van zaken is. De laatste gedachte was wel om één loket functie maar dan ergens op het Spui of die wilden ze toen bij het MKB neerzetten want dat was dan een makkelijke ingang, maar wat precies de laatste stand van zaken is dat weet ik niet precies.
Imke	We komen een beetje aan het eind van het interview. Dan heb ik nog één vraag, wat is belangrijkste doel van het WSP voor de komende 5 jaar?

RPA Haaglanden	Het is een beetje. Je hebt natuurlijk de regio, het WSP Den Haag en alle andere organisaties, ik denk dat een van de belangrijkste. In Den Haag heb je natuurlijk de Haeghe Groep als een aparte dienst en je hebt de SZW en je hebt nu een tijdelijke organisatie die heet het gemeentelijk werkbedrijf daar zijn de Haeghe Groep en het WSP zijn feitelijk 1 organisatie. Ze gaan de komende 2 jaar vol inzetten op het gelijk trekken van alle processen. En bij de Haeghe groep gaat het vooral om mensen met een arbeidsbeperking dus ook sociale werkvoorziening maar die haalden ook wat mensen vanuit de bijstand gaan aan de slag ook om productie te draaien daar gaan ze heel erg op inzetten de komende tijd?
Imke	Maar is dat dan ook niet een beetje hetzelfde de Haeghe Groep en de WSP?
RPA Haaglanden	Petijnenburg en Werkse hebben dat al geïntegreerd maar de Haeghe groep is echt een sociale werkvoorziening en WSP heeft gewoon mensen met een uitkering. Wat ik al zei op het moment dat je nergens aan de slag komt vraag je een uitkering aan en dan hoor je bij de WSP doelgroep. Gezien je achtergrond is de kans niet zo groot dat je in de SW doelgroep komt dan zal je niet zo snel bij een sociale werkvoorziening aan de slag gaan behalve als je vanuit de bijstand mee gaat helpen om de productie te draaien dus dat is wel echt een verschil. Alleen die groepen komen steeds meer bij elkaar en dat is ook een van de redenen waarom het één sociaal domein verhaal gaat worden. De doelgroep die echt productie draait, metaal buigt en ook echt beschut werk gaat leveren heeft vaker een bepaald IQ de bredere doelgroep van WSP ik zal het niet generaliseren maar daar zou een wat hogere ontwikkelingsmogelijkheid verwacht mogen worden. Zijn mensen die of al hebben gewerkt maar geen indicatie hebben dat ze bij de SW doelgroep horen. Dat is het verschil.
Imke	Dus mensen komen vaak eerst hier en worden dan naar de Haeghe Groep of is er gelijk een link naar de Haeghe groep?
RPA Haaglanden	Ja, nee hoe dat precies geregeld is vanuit de Haeghe groep vanuit de sociale werkvoorziening maar het is natuurlijk wel zo dat op het moment dat jij vroeger, nja je hebt down dan zit je al in een bepaald circuit dan gaan ze kijken of jij arbeidsmatige dagbesteding aan kan en dat is niet specifiek werk waarbij je elke week elke dag etc etc dat je dat besteedt doet of dat je aan het werk kan bij een sociale werkvoorziening en dan heb je een indicatie gekregen maar als je een bijstandsuitkering aanvraagt kom je in principe altijd gewoon hier. Dat is wel een verschil alleen door die participatiewet hebben ze nu gezegd de WSW en de bijstand gooien we op één hoop en dat is waardoor die integratie plaatsvindt. En dat betekent dus niet dat de doelgroep meteen hetzelfde is je zit in dezelfde wet en de gemeente is daarvoor verantwoordelijk voor gemaakt. En ze gaan kijken of je in het doelgroepenregister komt dan heb je officieel een arbeidsbeperking dan gaan ze kijken welke wijze je dan voor de banenafspraken in aanmerking komt. De gedachte is wel om mensen veel meer buiten de sociale werkvoorziening te plaatsen alleen de mensen die echt op loonwaarde lager scoren per gemeente per gebied is dat verschillend die komen op beschut werk en dat kun je vergelijken met een SW werkplek.
	Het klinkt wel wat overzichtelijker dan hoe het nu geregeld is.
RPA Haaglanden	Banenafspraken is wel weer spannend. Het zijn van die golfbewegingen. Je had vroeger open het dorp dat was een actie nog voor mijn tijd. Mies bouwman die stond geloof ik 20 uur op haar benen want ja er moest geld komen, Nederland doneerde massaal want het was een dorp met om mensen met een handicap bij elkaar te laten wonen, met goede voorzieningen etc. De laatste jaren, jaren '60 zie je weer nee maar mensen moeten in de wijk wonen bij andere mensen, mijn zus zit in het basisonderwijs en die kreeg iemand met een beperking in de klas. En dat zijn golfbewegingen en nu zie je de banenafspraken en dat is ook gewoon een bezuiniging maar je hebt best kans dat ze over een tijdje zeggen die beschut werkpopulatie is nu wel heel streng we moeten dat weer uitbreiden want teveel mensen zijn niet aan het werk met een beperking. Dat fluctueert in mijn ogen, elke zoveel jaar heb je weer een andere manier van hoe we de wereld bekijken, manier van kijken.
Imke	Het ligt er ook een beetje aan wie het voor het zeggen heeft denk ik.
RPA Haaglanden	Ja maar het is wel als je nou kijkt naar de jaren '90, paars, dat was toch wel links-liberaal en nu heb je toch een wat meer mensen uitplaatsen en niet pemperen. Iets meer eigen verantwoordelijkheid maar wel helpen waar het moet.

Imke	Als ik het goed begrijp gaat het echt om samenwerking tussen de verschillende partijen en ik denk dat dat heel belangrijk is dat dat verbeterd gaat worden de komende jaren.
RPA Haalanden	en het is ook wel zo dat je niet gaat navelstaren want in mijn specifieke rol ben ik ook heel erg met de interne organisatie bezig terwijl het ook heel erg belangrijk is het contact met de werkgever goed te houden. Want dat is je contact punt om mensen met een afstand aan de slag te kunnen krijgen en er zijn ook wel discussies van ja wie is nou onze klant is dat de werkzoekende of de werkgever? Een beetje allebei denk ik, maar voor gemeente merk je wel dat die veel meer vanuit de klant redeneren en het UWV is ook wat meer dat ze de werkgever als klant zien. Ook allebei maar je hebt natuurlijk ook te maken met een andere populatie maar uiteindelijk hebben we allebei.. We willen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk helpen met respect en meerwaarde voor zowel werkzoekende als werkgever.
	Oke, nou dit waren eigenlijk mijn vragen zijn er vanuit jouw kant nog dingen die je wil weten? Of die je nog kwijt wil.
RPA Haaglanden	Ik ben wel benieuwd wat je onderzoeksvraag is of waar je specifiek naar op zoek bent. Je zoekt naar netwerkstructuren maar ook in relatie met sociaal ondernemers.
Imke	Nou wat ik probeer in mijn onderzoek is om in kaart te brengen hoe in Den Haag dit allemaal geregeld is en hoe sociale ondernemers bijdragen aan de arbeidsparticipatie en dan gaat het vooral om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt dus hoe kunnen sociale ondernemers daaraan bijdragen en hoe doen ze dat en hoe werken ze samen met de verschillende betrokken partijen en wat zijn de knelpunten en hoe kan het verbeterd worden.
RPA Haaglanden	Ik denk dat zo'n loket wel helpt. De mensen tot de arbeidsmarkt definiëren. en welke regelingen er zijn wie vallen er onder de p-wet en mensen uit de WW.
Imke	Dat is voor mij nog een beetje zoeken van wie zijn dan inderdaad die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Nu hoor ik van jou dat het ook mensen zijn die voor langere tijd in de bijstand zitten.
RPA Haaglanden	Er is een grote groep in Den Haag die met rust gelaten wordt daarin. De vraag is ga je die nog activeren, er zitten ook 50'ers in die gewoon al 20/30 jaar.. die moeten eigenlijk wel.. maar dat gaat niet meer.
Imke	Daarom ook zitten denken moet ik me dan meer richten op de jongeren op de doelgroep van een bepaalde leeftijdscategorie, daar ben ik nog een klein beetje zoekende in.
RPA Haaglanden	Ken je het boek. Het zijn geen ambtenaren, het slechtste wat je kunt doen is je eigen beroepsgroep verdedigen zonder enige argumenten maar soms denk ik ook zo werkt het ook niet. Je kan het wel willen, maar wat ik al zei ik zie hem ook weer rond uiteindelijk kies je ook zo divers dat het moeilijker is een heldere lijn af te spreken op het gebied van werkgelegenheid of sociaal ondernemerschap maar dat Sociaal ondernemerschap wel booming is dat is wel helder. Dat is de andere kant, in mijn ogen is er een beetje een liberale wind aan het waaien maar daardoor kun je wel ondernemerschap koppelen aan een maatschappelijke doelstelling en dat zie ik ook wel dat steeds meer mensen ondernemer willen worden en dat ze daar ook iets in willen doen en daar zit ook een heel idealistische club aan, dat vind ik wel leuk.
Imke	Dat mensen niet alleen gaan voor zichzelf en voor het geld maar ook voor de samenleving en dat is leuk om te zien.
RPA Haaglanden	Maar zonder te pemperen. Ik denk dat ik nog steeds een beetje in de sociaal democratische hoek zit maar ik zie wel de excessen daarvan. Geef je mensen een hengel, leer je ze vissen of ga je voor ze vissen of geef je ze vis. Dat heeft te maken met hoe je de samenleving ziet. En nu is het we dat je mensen meer leert vissen. je leert ze zelf een vis te vangen maar goed niet iedereen kan zijn eigen vis vangen daar heb je dan beschut werk voor nodig. Maar ook in de ambtenarij zie je ook veel mensen die veel vanuit de sociaal democratische hoek denken, maar dan denk ik je kunt mensen ook teveel pemperen. Alle kanten hebben negatieve kanten.

Imke	Daarom zijn er natuurlijk ook verschillende ondernemers er zijn mensen die dat willen en die ook niet willen leren per se om te vissen maar die mensen die ondernemers die zijn er ook die zijn er ook we geven je iets en dit is wat je moet doen. De ander zegt we dagen je uit om meer te leren.
RPA Haaglanden	Dat snap ik ook, op het moment dat je sociaal ondernemers alleen maar zou omarmen en er komt geld vrij dan heb je ook een kans dat er mensen zijn die alleen maar iets uit winstbejag iets doen en eigenlijk niks met de doelgroep hebben en denken he daar valt geld te halen en dat is de beschermende kant van sommige mensen die zeggen van kijk uit hoor er zijn ook werkgevers die .. er zijn mensen die alleen maar subsidies aflopen om maar ..
Imke	Dat houd je denk ik altijd.
RPA Haaglanden	Het is wel wat anders dan dat ik nu een loket ga openen ik heb 5 miljoen in mn potje zitten ja daar komen dan mensen op af.
Imke	Maar zo'n loket zou dan niet per se gaan om fondsen te werven of uit te delen maar meer om advies te geven. Het is de bedoeling als sociale ondernemer dat je niet financieel afhankelijk bent maar onafhankelijk wordt dus dat je echt je eigen winst maakt.
RPA Haaglanden	Dat is ook het nieuwe eraan. Vanuit het oude denken geef je subsidie en je gaat dan mensen aan het werk helpen en in het nieuwe denken gaat het om je moet een model hebben. Waar je ook mee rond kunt komen. Wellicht is je winst lager maar hij is er wel. En dan is het heel logisch dat er nog iets van subsidie per werknemer bij komt kijken maar feitelijk heb je dat niet nodig om rond te komen. en dat is interessant. Want je ziet ook wel dat SW bedrijven steeds meer de markt op moeten het ene bedrijf is succesvoller dan het andere. Een SW bedrijf was geen ondernemer die zijn op een andere manier gestart. Die processen zijn steeds meer lean en hoe kunenn we dat nou met zo min mogelijk kosten zo veel mogelijk produceren. Ik heb zelf met gehandicapten gewerkt, op een gegeven moment was het ja leuk we gaan naar een voorstelling spelen maar dat was een vrij hoog niveau van mensen die die voorstelling speelde. Waar ik het mee moest doen was een andere doelgroep veel lager niveau die moest je echt aan de hand meenemen ja de tovernaar werd boos waaarrhjj en dan ging je schreeuwen maar hij kon geen teksten doen.
	Nou hartstikke leuk dit is een beetje het einde denk ik. Zijn er dingen die genoemd zijn die ik niet mag noemen in mijn onderzoek.
RPA Haaglanden	ja iets wat ik net zei off te record ofzo.
Imke	Dat zal ik weglaten. Alleen de organisatie wordt genoemd.
RPA Haaglanden	Als je iets hebt uitgewerkt wel fijn als je dat naar me stuurt dan kan ik er nog eventjes naar kijken.

2. Traubstuc

<p><u>Category:</u> Social Entrepreneur 1</p> <p><u>Interview form:</u> Oral interview</p> <p><u>Organization:</u> Traubstuc</p> <p><u>Name participant:</u> Peet Traub</p> <p><u>Function:</u> One of the founders</p> <p><u>Date:</u> 15-05-2018</p> <p><u>Duration:</u> 1:25:53,0</p>	
Speaker	Content
Traubstuc	<p>Dan pak je natuurlijk, als je 2 tientjes de vierkante meter pakt dan heb je 15 euro winst dan kun je veel meer verdienen dit is zo arbeidsintensief wij ehh krijgen natuurlijk geld vanuit scholen of organisaties, maar het is allemaal marginaal ze hebben al weinig geld, als je een gewone MBO leerling hebt het MBO krijgt maar 3500 euro per pop als jij een jongere hier een jaar wil neerzetten kost dat tussen de 10.000-15.000 euro. Is een hele hoop geld, lijkt een hoop geld, maar als wij kijken wajongers wat dan ook als je die jongens kijkt wat ze normaal kosten het 1 miljoen tot de 65e en als ze het criminele pad op gingen kostte het 1,4/1,5 miljoen tot aan de 65e maar dat is gereserveerd geld noemen ze dat dus dat geld is er allemaal maar als je dan 15.000 euro vraagt om zo'n kongen een kasn te geven en te helpen anar een beter bestaan wat wij dus doen tussen de 10-15 jogneren per jaar hier, zware doelgroep, dan zeggen ze je bent een oplichter en je verdient teveel snappie, terwijl wij zijn eigenlijk gelukkig simmige deeltjes krijg je gesponsord want anders heb je helemaal geen vreten maar wij vinden het maatschappelijk belangrijk dat we wat goed doen voor de maatschappij en ik heb liever dat we als ik me inzet en ik kan daar mn salaris uithalen kijk ik kan morgen weer mn bus in mixer erbij 6 zakken gips kan ik morgen elke dag 600 verdienen elke dag heel simpel. Voor een stucadoor, ik heb nu toevallig een stucadoor een stucadoor die is dan bezig bij een oude klant van mij daar ben ik dan even langs gereden, die gozer pakt gewoon rond de 1200 per dag. Staat ie gewoon te verdienen en dan rijd ie om 14.00/14.30 weg ik zit savonds tot 21.00/21.30 met jeugdzorg, reclassering, scholen alles, vanmorgen 7.15 zet ik mn telefoon aan en de eerste hing al aan de lijn. Dit is er aan de hand met het kind, dus zeg het maar, en dta gaat door tot ik hem om 22.00 savonds uitzet. [onderbreking omdat iemand binnen komt] Nu terwijl wij hier zitten te praten 2 kapotte mixers, kost je gewoon weer een half meijer. 3 geeltjes, daar gaat je winst.</p>
Imke	Ik snap dat de jongens misschien niet iets direct opleveren, maar bijvoorbeeld ernaast nog werkzaamheden die jullie doen om financieel onafhankelijk te houden.
Traubstuc	<p>Het zijn zulke lastige pakketjes die jongens, en wat wij doen is niet alleen leren stucadoren. Wij pakken die jongens op, we kleden ze uit, wassen knippen scheren ze en kleden ze weer opnieuw aan zodat ze opnieuw en omgedraaid de samenleving ingaan. Ze waren negatief ze liepen met de rug naar de samenleving toe, negatief, negatief negatief. Wij knippen wasen scheren ze we leren ze normen en waarden, draaien ze om en gana weer de goed ekant op in de samenleving en dat kost bij sommige gewoon een jaar en bij sommige 13/14 maanden en alle organisaties gemeentes en alles en die zijn op targets van ja je moet 80% halen, ja maar we werken met mensen we werken niet met getaltes. Je hebt jogneren die zijn gewoon eh, wat lastiger dan doe je er 13/17 maanden over wat kan mij dat nou schelen, maar die gaan eruit en die komen ook niet meer terug dus het is duurzaam investeren denk ik, ik denk dat het veel interessanter is als dat je zegt we stoppen er 4 maanden in en na 4 maanden komt jantje weer terug of na een half jaar zit ie weer in de uitkering dan moet het hele systeem weer opnieuw ingeschakeld worden, daar bereik je toch geen donder mee.</p>
Imke	Dus de winst komt vanuit, waar leef je van?
Traubstuc	De organisaties die die organisaties die die jongeren brengen die betalen per kop. We hebben afspraken met het UWV en het UWV zou er 20-25 gaan leveren per jaar maar ze kunnen ze niet vinden. Maar volgens mij heb je zo'n ding, ja bij mij staat ie nu bij de reparateur, maar dan doe je eh ohja we hebben meneer jansen J Jansen, die hebben

	we 1000 euro uitkering [typt op zn computer] oh die woont daar en daar dat is zn 06-nummer joh wil jij niet werken. Dan ben je toch klaar. Maar dat doen ze niet. Er werken bijna 200-300 mensen bij het WSP als ze iedereen aan het werk helpen dan hebben ze zelf geen werk meer. Dan zitten ze zelf in die bak dat zou natuurlijk een hele slechte zaak zijn.
Imke	Dus zij zitten er eigenlijk een beetje tussen, het WSP hoor ik het UWV eh..
Traubstuc	Het UWV doet ook weinig tot niks, ze kunnen ze niet vinden, maar je betaalt toch elke maand 20 miljoen aan uitkeringen dan weet je toch waar je uitkeringen hebt. Ik heb het hier gehad met een turkse man die komt hier binnen scheldend tierend, te laat ook, stof en vieze bende hier en dat haalde we eruit. Tussen het schelden en het tieren, we zaten met een ambtenaar van de gemeente den haag, ik zeg ook goedemorgen vriend, waar de halal keuken was, of er een gebedsruimte was ik zeg luister is vriend je bent hier toch gewoon om te stucadoorn, het geloof en al die rotzooi laat je lekker thuis, heb ik niks mee. Of je nou A gelooft of B of C het interesseert me allemaal geen reet, wij geloven alleen in de stucadoorn, schilder of daar kom je voor en daar moet je je mee bezig houden en de rest interesseert me niet en of je je dan 3x laat besnijden, moet jij weten, ik hoef dat allemaal niet te weten. Voor mij apart geloof je in barbiepoppen, ik heb er niks mee, dus je komt hier binnen en dat geloof laat je lekker thuis of buiten of wat dan ook en als jij wil ramandan wil of weet ik het hoe t allemaal heet. Alleen met de kerst, want dat is een nationale feestdag, en als het een nationale feestdagen zijn, 1 mei of weet ik het, en de nederlandse regering heeft gezegd nou dan krijg je een vrije dag voor dan vind ik het prima. Maar voor de rest gaan we gewoon door. Maar die man scheld die ambtenaar uit en hij loopt boos weg. Wat doe je hier dan nu mee dan, kort je die dan, vroeg ik. Hij zei als ik dat ga doen, dan ben ik de hele dag bezig met mensen te korten. Laat je dit gebeuren dan.
Imke	Maar je moet ook willen natuurlijk en als je niet wil werken en liever geld ontvangt tot op een bepaalde hoogte dan er is dan niet iets aan te doen. Je kan iemand tot op een bepaalde hoogte motiveren denk ik maar
Traubstuc	Ik ben eh ik werk vanaf mijn 14e ik ben 45 ik werk al 31 jaar. Ik heb zeggen en schrijven ik heb paar keer een ongelukje gehad dat ik een paar dagen thuis zat maar denk dat ik bij elkaar 2 weken thuis zat, in 31 jaar tijd. Ik heb nog nooit wat gehad. Maar k zou niet weten wat ik thuis moet doen, ja vakanties. Maar ik zou er niet aan moeten denken. Als je geactiveerd wordt en gestimuleerd wordt door een WSP maar ze roepen ze ze niet eens op.
Imke	Waar komt dat dan door?
Traubstuc	Als ik nu werkloos raak en ik ga daarheen voor een uitkering dan gaan ze zeggen je moet 2x solliciteren. Ik ga 2 keer solliciteren. mr Heineken ik neem uw functie over, meneer de burgemeester als u weggaat neem ik graag uw functie over. Dat is een sollicitatiebrief, doen ze he. Ik hoor dat soort dingen. Geen serieuze brieven. Maar dat wordt gezien als een sollicitatiebrief. Dan krijg je een cursus hoe je een sollicitatiebrief schrijft, maar in de tussentijd gaat je uitkering lopen. Nee je moet zeggen je gaat je om laten scholen, want dat is belangrijk, ja maar ik ben ICT'er en er is geen werk in de ICT, ik noem maar wat. Maar er is heel veel werk in de bouw of in de zorg of lijkt je dat wat. Ja weet ik niet, nou ga maar proberen dan. Maar je krijgt die kans niet. Wij moeten als wij voor de gemeente den haag hebben gewerkt ja nu even niet, want er zat een verkeerde wethouder en die begreep het niet helemaal. Die wilde ons 4 maanden geven, om iemand om te turnen/ om te draaien, om te scholen en weer fatsoenlijk met normen en waarden op de markt te zetten, dat gaat niet. Ik krijg dat niet voor elkaar. Ik heb rond de 6-9 maanden nodig. Eerder 9 dan 6 heb ik nodig om van een drol een gebakje te maken. En thats it. Minder lukt niet. Toen we 9 maanden de tijd kregen toen kregen we gewoon geld, cart blanche, gas. En na 9 maanden leverde ik 87,5% af aan werk. De burgemeester kwam langs en de wethouder de deuren gingen open want we deden iets heel bijzonders en dat zagen ze, toen zeiden ze maar kun je dat ook in 6 maanden. Toen gingen we naar 60% toen kwam de crisis er tussendoor en toen bleven we op 40% steken want toen kregen we maar 4 maanden de tijd. Toen zeiden ze je hebt maar 40% uitstroom zo gaan we niet met je door. ja maar wie doet het nou, ik doe nog steeds hetzelfde trucje. Ik ben alleen maar beter geworden in mijn trucje, ik heb een trucje en dat het jongeren motiveren activeren en leren samenwerken, leren functioneren in de samenleving dat is een heel groot sociaal gebeuren en daarnaast leert mijn broer ze nog een vak. Ik ben de zogenaamde pedagoog alleen ben ik niet pedagogisch bezig. Kijk het interesseert mij helemaal niks, maar als je de hele dag scheldt dan ga ik dat de hele dag naast je hetzelfde doen. Dan zeggen ze op een gegeven moment wat doe je nou? Ik zeg ik doe jou na. De hele dag door dat gaat de hele

	dag door, en dan zeggen ze wil je daarmee stoppen. En dat is een kwestie van een trucje en als ze dat op een gegeven moment snappen dan zij we er.
Imke	Ja je moet een beetje op hetzelfde level komen dan.
Traubstuc	Zo werkt het nou een beetje en dit is dus een lerares van die school die komt dus even kijken. Alles staat hier open. Behalve deze omdat ik in gesprek zit. [wordt geklopt op de deur] In ieder geval al die ehh komen dan even kijken die zeggen dan hoe loopt het hier binnen. Aan het eind van het liedje weten ze dat het goed komt, ze volgen het, ze monitoren het, ze hebben vinklijstjes, dus ze zien dat die jongen die kant op gaat en hoe dat gebeurt vraagt niemand. En ik denk dat wij noem ik ons als voorbeeld maar er staan er meerdere in dat #100sociaal boekje, ik ken ze ook allemaal. Een 'leren doen' doet het op zijn manier met fietsen met, fietsen is een tool, het gaat erom te missen het ouderwetse buurthuis gevoel, vroeger had je een buurthuis en daar ging je zitten en daar werkte een jongeren werker en een wijkagent en daar praatte je mee, daar had je resepect voor, daar kwam je thuis. Zoals je dat thuis niet had met je vader en moeder dan ging je naar een buurthuis dat was sociaal en daar was altijd wel een een of andere wijkagent en die kende al die jongens. Bij mij, ik woon in delft dan, die wijkagent kent al die jongens vanaf 7/8 jaar al, dan gaat ie op dat pleintje staan, hij monitort het allemaal, waar woon je dan precies nou daar meneer. Let je op met voetballen als er een spiegel of auto kapot wordt geschopt dan weet hij van wie die voetbal is en wie die bal heeft geschopt en weet waar ze wonen en dat is belangrijk. Ze hebben teveel wegbezuinigd en daarmee de sociale kern kapot gemaakt en dan zie je zo'n 'leren doen' stichting Nelis noem ze allemaal maar ze doen allemaal hetzelfde. Bij ons is het stucen een tooltje bij hun met glazen wassen bij 'leren doen' is het met fietsen.
Imke	Wat voor mensen/jongens komen hier precies?
Traubstuc	Van alles, veelal komen ze uit de goot. Vader werkt niet, moeder praat geen Nederlands, heel veel van dat soort 3e generatie allochtonen. Jongens die een heel brood leeg eten binnen 10 minuten. Hij komt toevallig van een praktijkschool dat is dus IQ tussen de 70-90. Begrijpen een hele hoop niet. Maar kunnen een hele hoop wel. Dus je moet niet zeggen of hij wil het niet nee hij kan bepaalde dingen niet en hij zal nooit een computer expert worden, maar het is wel iemand die de handjes van de maatschappij is. Die handjes zijn wel 70% van de maatschappij, draait op handjes. Als een van die handjes die vuilnisman is wordt jouw vuil niet opgehaald, die man op kantoor die dat hele zootje aanstuurt ohja ik ga volgende week even 2 weken op vakantie, hartstikke leuk maar daar merk je helemaal niks van. Thuis merk je daar niks van, maar die vuilniswagenchauffeur die niet gaat rijden dan wordt jouw vuil niet opgehaald dan stinkt de hele stad. Dus de handjes in de maatschappij zijn het meest belangrijk. Als jij een nieuwbouw huis koopt, nu stagneert die nieuwbouw die nieuwbouw floreert weer. We zijn uit de crisis. Handjes maken de samenleving. Als jij een huis koopt dan ga je naar de gamma, behang halen, maar daar moet eerst een boom worden gekapt, die boom die moet op transport, dan moet ie in een fabriek, verwerkt worden, papier van gemaakt, papierrollen van gemaakt, rollen naar verffabriek, print opgemaakt, per transport naar de gamma daar sta jij dan. Nou dan heb je al 7 handjes die al aan dat rolletje geld hebben verdiend.
Imke	Die jongens komen dan vooral vanuit scholen, jullie hebben dus linkjes met scholen hoor ik, praktijkscholen en het UWV en WSP zit daar eigenlijk tussen. Met hun hebben jullie dus even niks meer te maken.
Traubstuc	Die staan er naast, momenteel hebben we wel met het UWV die stuurt er ook een paar no, maar ze kunnen heel slecht mensen vinden. Ik heb er nu eentje die moet al 3 weken komen maar die komt gewoon niet.
Imke	Dus het werkt beter om direct de scholen te benaderen.
Traubstuc	Heleboel jongens komen aan die zien ons die herkennen ons die oom neef heeft er gezeten of een buurjongen, maar ik krijg er geen financiering voor omdat ze niet in het UWV in het juiste vakje zitten. Ik had een jongen die wilde dolgraag, zat al 4/5 jaar in het UWV ook een wajong uitkering. Hij zegt ik kan stucadoren want ik heb al bij een stucadoorsbedrijf gelopen, maar ik was niet goed genoeg dus daarom neemt die baas me niet meer mee. Maar als ik nou beter ben zou ik dus wel ... Maar ik krijg er geen

	financiering voor en ik mag ook niet zomaar mensen gratis. Ik doe het wel hoor, we doen er 2 per jaar gratis. Dat kost onszelf geld natuurlijk, want dat kost ons natuurlijk wel materiaal en alles maar dt vinden wij wel maatschappelijk belangrijk. Ik denk dat er hier per jaar 30-35 personen binnen lopen die graag willen omgeschoold worden of wat willen en dan lopen wij tegen de muur van bureaucratie aan van ohja hij zit bij het UWV, hij zit bij de gemeente, hij zit bij het Gak of hij heeft een WW of een WB WIA Wajong dan moet jij weer gaan uitzoeken welk vakje ie zit. Dat gaat helemaal nergens over. Help die jonge het is toch één gemeente zou je zeggen.
Imke	Ja, maar wat was dan de aanleiding om hiermee te beginnen. Die ommezwaai.
Traubstuc	We konden zelf geen normale mensen vinden 8/9 jaar geleden, joh weet je wat we gaan doen, we gaan mensen opleiden. Ik ken ook iemand die deed ook zoiets als dit die zei wij leiden werklozen op. Hij zei die maken we werkzaam en daar kun je dan in jaren bedragen voor vragen. Dat is wel zakelijk maar ook een stukje ondernemerschap. Dat ga ik zelf doen, ik ga ze zelf opleiden dus we hadden gewoon werk lopen stucadoorswerk en dan liet ik er 5 voorstrijken maar wij willen ook stucen zeiden ze, maar dat kunnen ze niet. En dan blijkt dus dat er een hele problematiek achter zit, maar die moet je er eerst uitwassen maar dat kan niet bij tante annie, als ik bijv bij jou thuis kom stucadoren, jij wil dat die muur vandaag klaar is want jouw bankstel moet weer terug. Dus het moet opschieten. Dat hebben we geprobeerd 2/3 maanden lang dat ging m niet worden. Toen hebben we dat pand hiernaast als eerste genomen dat sloeg toen aan en toen hebbenwe dit pand er ook maar bij genomen anders konden we het niet meer kwijt. Wij dachten we nemen een paar werklozen en die gaan we opleiden en dan hebben we gratis krachten.
Imke	Dus in eerste instantie was het om het bedrijf financieel goed te laten lopen.
Traubstuc	Wij dachten wij blijven gewoon stucadoren. Dat konden wel al sinds '95'96, daar hadden we al ervaring mee. Dat konden we wel. Maar we konden geen normale mensen krijgen die een beetje goed waren toen hoorden we je kunt ze gewoon bij de gemeente ophalen dan krijg je er nog geld voor ook. Het zijn geen normale mensen het zijn mensen die veel te lang op de bank hebben gezeten. Als jij nou 2 jaar bij de jumbo hebt gewerkt en je gaat naar de Albert Heijn. Zal je even aan het blietje en aan het uniform moeten wennen maar dan ben je een doorloop medewerker, maar als je 5 jaar op de bank hebt gezeten dan denk ik zo... Die wekker, phoe. Je moet helemaal terug, ze laten ze eerst te lang op de bank liggen en dan op een gegeven moment is het ja zullen we ze is wat gaan leren. Dan ben je te laat. Als iemand binnenkomt en dat was hier 10 jaar geleden had je startbaan en dan kwam je werkloos en dan kwam je bij startbaan dan gingen ze met je zitten en dan vroegen ze wat wil je wat kan je dan, dan zei die ik heb altijd in het hout gezeten maar ik ben er wel klaar mee, oh wat zou je dan willen, metselen, tegelen, horeca. Horeca. Dan mocht je bij de Horeca. Dan stroomde je van daaruit in een baan, maar ja dat is allemaal wegbezuinigd.
Imke	Maar is dat niet dan het WSP geworden.
Traubstuc	Dat hebben ze toen WSP genoemd ja. Maar ja ik heb een kaartje van het WSP en als ik die nu bel dan krijg ik voicemail. Maar zo ben je dus als werkzoekende.
Imke	Wanneer is dat veranderd?
Traubstuc	Ik denk dat dat sinds 4 jaar. We hebben hier een nieuwe wethouder gehad.
Imke	Wie is dat die oude wethouder?
Traubstuc	Dat mag je er niet in zetten. Rabin Waldisingh heette die, die man heft zo'n vreselijk spoor achter zich gelaten. Van de PvdA dan zou je zeggen dat zijn sociaal goed bedoelde mensen het enige wat ie deed was slopen. Dat is echt waar. Bijvoorbeeld de uithof de schaatsbaan, heeft ie een ton uit zn zak laten vallen, schade gehad slecht seizoen, hier heb je een ton. Hallo? Waarom? Dat is een ondernemer. Kijk ik ben ook een ondernemer maar ik doe er wel wat maatschappelijks voor terug. Kijk we hebben een heel plan hierzo [plan van Traubstuc zie bijlage], ik vind als jij, even naar de laatste blz, als we dit kunnen doen, ze sturen 200 man per jaar, SZW OCW UWV dat gaat naar één

	door ons of door de gemeente gecontroleerde butler/ambtenaar/makelaar die gaan naar bij ons in het centrum. Dit is het centrum wat wij willen doen, een soortement vakschool, daar is ie uitgeleerd dan gaat ie terug naar die butler ambtenaar makelar en die zegt je bent klaar je gaat door naar werk of je gaat terug naar school. Je gaat niet thuis zitten.
Imke	Dit is een ambitie van jullie?
Traubstuc	Dit is een hele grote ambitie en die ligt er, het is alleen SZW, mijn dochter heeft een foutje gemaakt, ik ken dat allemaal niet die rotzooi. Dus neem dat hele plan maar mee [zie bijlage voor plan], ligt bij de politiek overal. Nou hebben we dit gepresenteerd en gewoon gezegd van als we dit doen, 200 jongeren per jaar kunnen we makkelijk aan dan ga ik metselen geven, tegel zetten, stucadoren, schilderen en misschien wel zonnepanelen plaatsen of noem het maar. Ik functioneer, ik maak een dak na, het gaat erom dat je dus durft en leert klimmen, je bouwt steigers op en weet ik het allemaal. Daar kan ik dus 200 jongeren per jaar, dan ga ik 7 miljoen besparen.
Imke	Ja dat is een mooie ambitie. En dat plan is al verder gevorderd of
Traubstuc	Top! Fantastisch, fantastisch, en wie doet er wat mee, niemand. Ik heb hier met ehh, ik denk iets van alle politieke partijen, d66, vvd groenlinks allemal hebben we hier gezeten. Er is er geeneen die het oppakt.
Imke	Zonde. En de wethouder nu in Den Haag?
Traubstuc	Die wordt nu gekozen. Dus ze zijn aan het formeren en ik word op de hoogte gehouden en deze week of volgende week komt de VVD langs en dan gaan we weer praten. Richard de Mos heeft er eentje gestuurd 3 weken geleden en dat is ook allemaal in de formatie wordt dat meegenomen. Ik heb de goede hoop, maarja ik kan niet in de toekomst kijken maar dat kijk de vvd dat zijn vrienden van de familie en dat is toch de ondernemerspartij hier en als je daarmee uit de voeten kan en hun zetten de handtekening eronder dan zijn we klaar. We waren heel ver met economische zaken want dat is eigenlijk wat er de afgelopen 4 jaar is gebeurd is een economisch delict. Je houdt iemand in de uitkering dat kost 1000 euro in de maand, maar terwijl eigenlijk zo iemand kan gewoon functioneren in de samenleving en die kan dus belastinggeld gaan betalen. En dat die meer geld gaat betalen, noem is een normaal salaris 2000 euro per maand, betaalt ie dus, heeft ie dus al 1000 euro belasting betaald of lasten betaald gaat weer je sociale voorziening omhoog, gaat ie in zijn eigen waarde omhoog.
Imke	Is een mooie ambitie voor de komende jaren. Ik hoop dat het lukt. Het zou heel mooi zijn.
Traubstuc	Er is een schreeuwend tekort aan mensen. Mijn vrouw werkt in de gezondheidszorg in een bejaardencentrum daar komen ze per afdeling 4 handen tekort. Het is een schande. Het is een schande. Terwijl Jan of Annie lekker thuis zo met die afstandbediening en dat kopje koffie erbij. En die zitten GTST te kijken voor de derde keer die moet je zeggen van Jan of Annie ga jij lekker bij tante Mien lekker koffiezetten in een bejaardenhuis. Of met de rolstoel door delftse Hout of door het zuiderpark, ga maar wat doen voor je geld. Die uitkering mag je terug gaan verdienen. Hier toendertijd onder de vorige wethouder Henk kool. Topper. Die had het uitgevonden, je gaat wat terug doen voor de samenleving als je een uitkering hebt. Iedereen ja tuurlijk. Nou Henk was heel ambitieus en heeft ook zo'n plek op mijn hart heeft ie. Henk deed iedereen een oranje hestje aan en die deed ook uitkering aan Jan en Annie oke zo dat is geld, Jan uitnodigen, Jan komen, Jan jij gaat stucadoor worden of stonden we in de opera hierzo en er werden 3500 man uitgenodigd en er zijn er 600 gekomen en de rest komt gewoon niet. Toen zeg ik dan kort je die anderen toch? Ja er zijn regels en wetten. Hij gaf die 600 die wel kwamen de keus, nee hup oranje jas aan ga maar papier prikken, geen papiertje heb hier gelegen 4 jaar door de hele stad. He maar toen waren die mensen geactiveerd en die mensen die kwamen shit kut maar ik wil niet zo n jasje aan en met zon schoffel door de stad lopen want dat is een afgang. Dus die mensen werden hier gemotiveerd [wijst naar zn hoofd] die werden dus nest uitgetrokken en die werden geactiveerd om wat te gaan doen. Of dat nou schoffelen of papier prikken of in een dierenasiel honden stront ruimen je moet geprikkeld worden om wat anders te gaan doen dan op die bank te gaan liggen en ik heb ze ook hier gehad die zeiden ik wist niet dat werken zo leuk was. En die zaten dan 4/5/6/7/8 jaar thuis.

Imke	Maar ik hoorde net ook een beetje zoiets terugkomen als zonnepanelen en duurzaamheid. Is er ook nog iets van een ambitie die zegt van nou ik ga meer impact maken op het gebied van duurzaamheid bijvoorbeeld?
Traubstuc	Ja tuurlijk, moet je eens luisteren als we nu alle werklozen van NL pakken en ik ga alleen in Den Haag isoleren ben ik 40 jaar bezig om alle panden hier te isoleren. Alle panden. Zoveel isolatiewerk is er. Al die oude huizen zoals dit dat gaan ze nu slopen, maar dat zou je niet moeten slopen want mensen zitten er best wel naar hun zin en die zeggen dus van nou weet je wat we slopen het niet we gaan het renoveren. Je gooit er HR glas in een goed keteltje, je gooit er isolatie tegen de buitenkant en op het dak zonnepaneeltjes.
Imke	Maar de mensen die er wonen die gaan dat niet betalen. Dus wie gaat dat betalen.
Traubstuc.	Dat moet de woningbouw doen. En als jij een koophuis hebt dan moeten ze gewoon kunnen zeggen. We willen verduurzamen en je moet zoveel van je geld herinvesteren in je huis. Klaar. Punt. Ik denk dat dat heel erg belangrijk is. En als jij dan zo'n centrum, we hadden een pand, wilde ik gaan huren, een ton per jaar, ehh, hier verderop in het laakhaven gebied. Dat lag helemaal klaar met de tekeningen en alles hadden we gemaakt, we doen alles op een bierviltje, het lag helemaal klaar van zo gaan we het inrichten, van zo en zo en zo, maar uiteindelijk de wethouder hoorde van onze plannen en heeft het pand verhuurd aan een ander. Doodzonde. Dan hadden we dus bij wijze van spreken kunnen gaan isoleren. Natuurlijk kost het geld maar aan de andere kant als jij vakmensen opleidt en het gaat over jongeren tot 30 jaar zeg nou dat er eentje 30 is en die kunnen we na een half/3 kwart jaar aan het werk zetten dan moet ie nog 37 jaar kan ie zn geld terugverdienen. Is dat een investering dan dat is 2 kwartjes per week, nog niet eens. Ik denk dat het allemaal bekrompen denken is. Ik weet niet of je Mark Rutte wel eens hebt gehoord, [laat filmpje zien van Mark Rutte waar hij praat over Traubstuc]. Dat zei onze minister president. Ik heb hem nu 2x ontmoet hier op werk en laatst nog met hem zitten eten op Scheveningen en ehh Mark zegt waarom gebeurt er niks. Ik zeg omdat je allemaal klootzakken onder je hebt zitten. En dat is ook zo. Hij zegt bij die Traub hoef je niet te vragen hoe het zit, en dat klopt ook want ik zeg het gewoone moet je eens luisteren hij zat daar op dat blauwe stoeltje met zn PE ernaast, hele gewone toplui. Mark Rutte is echt, ik kom niet bij hem op de koffie, maar echt een wereld vent. Hij zit op een gegeven moment van joh wat gaan we doen er zitten wat mensen omheen en joh zn assistent zegt van joh doen we nog een bakkie. Ik vind het wel lekker gezellig en wil ik wel even mn handen wassen en even plassen. Ik zeg nou het ene is links het andere is rechts. Ik zeg als je bruine strepen ziet kun je daar beter pissen en de andere je klauwen wassen. Iedereen ah dat kun je niet zeggen joh Rutte, ik ben nog steeds wie ik ben ik verander voor niemand en al staat morgen de burgemeester op de stoep. althans die is hier ook geweest want die meest den Haag leren kennen er waren 4 politieke partijen die hadden voorgesteld om de burgemeester mee naartoe te nemen, maar nog steeds krijg je die financiële zekerheid niet. Je krijgt niet de ruimte om te ondernemen. Als ze mij morgen een miljoen geven dan maak ik er 7 miljoen van, maar wel in bezuinigingen op uitkeringen op dit maar dat eerste miljoen geven ze je niet en dat is de ellende. Er is geen bank die het financieert. Kijk als ik morgen een pand van een ton neem of 2 ton waar praten we over. Gas/water/licht moet verbouwd worden, terwijl er hiernaast dat pand kost alleen 35 euro om dat in te richten.
Imke	En wanneer is hij hier op bezoek geweest?
Traubstuc	ehh, 2,5 jaar geleden.
Imke	Dus dat is 2016 geweest?
Traubstuc	Ja zoiets.
Imke	Want de participatiewet is in 2015 ingegaan.

Traubstuc	[Peet zoekt filmpje met Mark Rutte op om datum op te zoeken]. Dit was toendertijd het eerste. Staat er niet bij wanneer het is geweest. september 2016 in juni is ie hier geweest. Maar iedereen die zegt het en wat gaaf en wat goed en je ken niet gas geven je wordt geremd in je onderneming en we krijgen 2 meter om onze waren op te zetten. Maar ik wil er nu ook een kratje naast zetten met citroenen of en ehh je komt niet verder.
Imke	Maar is er dan niks veranderd, sinds dat de wet is ingegaan? Is er niks veranderd in de tussentijd.
Traubstuc	Slechter geworden.
Imke	Slechter geworden. Want de bedoeling daarvan is natuurlijk geweest dat er meer mensen zouden meedoen in de samenleving, meer mensen aan het werk. Is er daar geen.. verandering.
Traubstuc	Nee want het is een mismatch. Want als je kijkt, tuurlijk ik ben een groot voorstander van je moet het zelf doen en je moet meer samen doen en alles want we zijn een samenleving we moeten het samen doen, maar ik weet de weg, jij bent mondig genoeg om zelf je weg te vinden, maar er zijn er zo vreselijk veel hier in Den Haag en omgeving die niet de weg weten en dat is veelal allochtoon die gewoon, papa zit thuis, mama zit thuis, vader zit thuis opa oma die nog nooit gewerkt hebben. Als bij jou de hele familie op zondag soep eet ja dan eet jij dat ook.
Imke	Maar ik hoor dat de samenwerking daar dus niet echt soepel gaat.
Traubstuc	Nee want de gemeentes zeggen gewoon wij hebben geen werklozen. Wij kunnen ze niet vinden, de mensen die geïnteresseerd zijn om omgeschoold te worden. Maar dat hebben wij dat hebben een glazenwaterstraject, dat heb een fietsstraject, dat heb een kookstraject eh horeca trajecten ze hebben het allemaal hoe ken dat dan? Ik snap niet dat je als je zoveel werklozen ehtbt dat je daarin niet een handje vol kan vinden en zeggen van luister is jij gaat wat anders doen.
Imke	Ja, want ik heb jullie ook zien staan, niet alleen in dit boekje, op de MAEX, op een website die allerlei sociale initiatieven in Den Haag bij elkaar zet, daar weet je niks van? haha Ik was even benieuwd hoe de initiatieven op die website komen.
Traubstuc	Allerlei organisaties die vinden ons leuk en die komen hier allemaal de koffie opzuipen zeg ik altijd en prima iedereen is welkom, maar voeg wat toe. Snapje. Kijk voor jou is het een stukje stage en ik ben geïnteresseerd ik hoop dat daar dus uitkomt joh die Traub wordt nu weer genoemd misschien wordt het eens opgepakt en niet alleen voor mij want ik red me eigen wel. Ik gooi morgen weer een kuip in mn bus en ik verdien weer een rug per dag dus dat maakt mij toch niet uit.
Imke	Ik ga volgende week met iemand van de gemeente praten toevallig.
Traubstuc	En wie is dat
Imke	Gert-Willem van Mourik programma manager op het gebied van sociale ondernemers in den haag. Hij is heel actief op dat gebied.
Traubstuc	Ja die ken ik wel. Maar ook niet actief genoeg. Want hij is hier nog nooit geweest.
Imke	Hij is wel bij verschillende sociaal ondernemers langs geweest en nja ik heb gezien dat hij dus best wel actief is op dat gebied dus ik ben heel benieuwd wat hij hierover te zeggen heeft. Ik zal dit ook zeker noemen en ben benieuwd wat hij hiervan te zeggen heeft. [peet laat kaartje zien van gert uit zijn map met visitekaartjes]. Het kaartje is er wel in ieder geval.

Traubstuc	Ik ken ze allemaal die klootzakken, nee hoor hele lieve mensen. Nee maar ook hij zit met een wethouder en die wethouder die er gezeten hebt. Je mag het van niemand wenzen maar deze hoeft morgen niet meer wakker te worden. Die man heeft gewoon een spoor van vernieling achter gelaten.
Imke	Zou je dan niet zeggen van, is het niet handig om bij de gemeente bijvoorbeeld een soort aanspreekpunt te hebben voor..
Traubstuc	Wij hebben nu ook een adviseur en die man die vroeger heeft ie voor die heeft toevallig ook voor deze wethouder een jaartje tot anderhalf gewerkt en toen is ie ermee gestopt dus en ik kende deze man uit de vorige periode van de wethouder en van daarvoor en toen was ie bestuursadviseur en hij adviseert de tweede kamer, Jette Kleinsma en na.., aardige vent. En die heb ik nu ingehuurd en die gaat imbeciele gesprekken doen voor mij, ik heb daar helemaal geen zin meer in, ik wil met die jongens bezig zijn, ik wil ondernemen in mijn vijver. En dit is mijn werkterrein dit is mijn vijver en om 3 uur trek ik hier de stekker eruit dan ben ik nog 2/3 uur bezig met bellen tot smiddags/savonds bezoeken aan gevangenissen als het moet. Hartstikke leuk, dat is mijn werk, maar al dat geouwehoer. Daarom had ik in die tekening ook die ambtenaar ertussen en die ambtenaar die gaat praten met boven en die praat met ons en dat noem ik mijn butler makelaar en dat mag een ambtenaar zijn maakt me helemaal niks uit maar ik heb dus hem aangesteld. Dat kost geld, maar hij gaat dus met het UWV en de gemeente praten en hij praat met ons, hij brieft het door. Ik hoef niet meer met de gemeente te praten. Want ik ben daar wel klaar mee. We willen 80% en doe je dat niet en je moet een baangarantie geven. Hoe ken ik hem nou een baangarantie geven ik kende jou tot gistermiddag niet. Iedereen is welkom. Dit vind ik leuk. En dan zegt zo'n ambtenaar je moet 80% positieve uitstroom hebben en je moet een baangarantie geven voor iemand die ik niet ken.
Imke	Dus 80% is de grens anders krijg je het geld niet ervoor.
Traubstuc	Ja, ik heb een intentieverklaring liggen van de gemeente den haag voor 20 jongeren. Het heeft helemaal geen kut te vertellen. We dachten nou zijn we klaar we krijgen 20 peren, nee je krijgt er geen 20. Nee ze gaan zich inspannen om te proberen er 20 te vinden, ze vonden er maar 7 dan krijg ik maar voor 7 betaald.
Imke	En zoeken jullie dan verder naar die andere..
Traubstuc	nee die valt niet in het hokje, kijk de gemeente heeft lades, hierin vallen jij en ik (eerste laatje, mensen die net werkloos zijn of net buiten de boot vallen) die krijg ik niet als leerwerkbedrijf. In het tweede laatje zitten mensen die een jaar of langer werkloos zijn, niet voor mij bedoeld. Die kunnen ze zelf bemiddelen dus daar hebben ze mij niet voor nodig. Hieronder zit een laatje en dat is 1,5-5 jaar, die krijg ik ook niet. En daarna komt het laatje waar de randdebielen in zitten en die langer als 5-6 jaar werkloos zijn met 24 kruisen achter de naam hebben omdat ze levensgevaarlijk zijn. Verleng die uitkering maar die sturen ze hiernaartoe en daarvan moet ik 80% laten uitstromen.
Imke	en die jongens die hier zitten die zijn niet 5-6 jaar werkloos?
Traubstuc	Daarom zijn wij ook, wij zagen dat helemaal verkeerd gaan wij hebben gezegd we gaan die praktijkscholen opzoeken dit zijn jongens met een afstand tot de arbeidsmarkt IQ 70-90 waarvan we hebben gezegd in samenspraak met de directuer van de eijnder die praktijkschool en die heeft gezegd kunnen jullie dat willen jullie dat. We zijn klein begonnen met 2/3 van die gastjes we hadden ze van de met 2/3 gasten ertussen. En die 2/3 gastjes die plaatsen we uit.
Imke	Maar daar krijgen jullie toch geen geld voor.
Traubstuc	Tuurlijk krijgen we daar geld voor, via het schoolgeld. Die school die krijgt tussen de 12-15 duizend euro en die school zegt hij zit niet bij mij hij zit bij Traub en die pompt zo het geld door. Ik hou een lijstje bij, ik zet een kruisje en aan het eind van de maand ga ik er naartoe en doe ik een rekening eruit en dan zeg ik ik heb der zoveel dagen gehad. En daar kan ik van leven. Althans. Maar ik wil niet alleen die schooljongens ik wil ze ook van de gemeente en ik wil ze ook van het UWV ik wil alles.

Imke	Zitten ze er nu van het UWV of van de gemeente
Traubstuc	Ik heb er nu, nee, nu niks van de gemeente. Alleen van de school. Ik heb nu maar 1 vijver terwijl ik uit 3 vijvers zou moeten kunnen putten.
Imke	Er is een mismatch.
Traubstuc	Terwijl er legio jongens zijn die wel willen, maar neejoh hij heb wajong met 2 plusjes daar moet je niet aan beginnen joh zeggen ze dan.
Imke	Maar dat bepaal je zelf toch of je daar wel of niet aan wil beginnen.
Traubstuc	Als ik zeg dat wil ik wel, dan zeggen ze nee dat mag jij niet want er staat een plusje achter zn naam. Moet je niet aanbeginnen zeggen ze dan. Terwijl die jongen of dat meisje dat wil zelf wil die toch bepaalde functies wel doen. Ik zou zeggen iemand wil werken iemand wil uit de uitkering gas erop.
Imke	Want ik heb hier geen meisjes gezien.
Traubstuc	Nee hebben we wel gehad. We hebben 1x een meisje gehad. Niveau 4 expat weet ik wat ze allemaal was, van ja was leuk, en daar kregen ze een beetje lucht van. SBS6 was hier Tv West radio538 hartvnederland de hele klerezooi stond hier voor de deur. Stucadorende vrouw, spierballen. Ook die moet op youtube staan.
Imke	Maar dat is geen succes geworden uiteindelijk?
Traubstuc	Nja moet je eens luisteren als jij [zoekt filmpje op en laat zien].
Imke	Ja het is zwaar denk ik. Is zij de enige geweest?
Traubstuc	Der moeder overleed der kind werd ziek ze zat in een scheiding. Drama. Dat heb je met vrouwen die trekken het leven van anderen veel meer aan dan mannen, gelukkig anders zou het een grote verwaarloosde klote wereld geweest. Maar zij heeft dus gekozen voor der kinderen. Dus zij is helaas niet uit de uitkering. Zij is hier wel 8 maanden binnen geweest en toen is ze gezakt voor het examen. Ze is wel geslaagd als stucadoor ze kon dus uiteindelijk meer dan een ander en ze had het naar der zin ik kan als bedrijf zijnde er niks aan doen dat haar moeder overlijddof dat haar kinderen ziek worden dat zij dus niet meer komt naar de opleiding en dat ze verhuisd naar een andere stad omdat haar vader hulpbehoevend was. Zij zat in de hoek waar de klappen vielen maar mij hebben ze erop afgerekend want ik had geen positieve uitstroom dus Traub we gaan stoppen met je. Dat is dom dat is raar.
Imke	Even over iets anders. Bijvoorbeeld in Den haag heb je een aantal van die platforms social club social hub impact city.
Traubstuc	Geld verslindende organisaties. Ik ken ze. Ik ben er al diverse malen bij gevraagd. Social Club kom erbij. Ik help er 10-15 aan het werk per jaar en dan doe ik er 2 gratis en dat kost mij 40.000 euro en nu ben ik een sociaal ondernemer, nee ik wil verder en ik wil groter worden ik wil er geld aan verdienen. En geld verdienen is geen smerig iets. Nee maar je moet feel good en nou moet je eens luisteren.
Imke	Maar wat je doet is sociaal ondernemen.

Traubstuc	Ik noem me eigen ook geen sociaal ondernemer. Om de naam en om het ge-eikel wat erom heen hangt. Bij de Social Club moet je in een jasje en een dasje. Nee heel eng. Wij zijn 2 stucadoors toevallig broers. Wij zijn dit gaan doen omdat we dachter er geld mee te verdienen maar toen bleek het dus veel meer stront opgelost moet worden. En toen zijn wij hier veel dieper in gaan zitten en wij vinden het erg leuk om te doen. Maar ik ben daarom geen sociaal ondernemer.
Imke	Maar wat is dan een sociaal ondernemer volgens jou?
Traubstuc	Als jij een zorgboerderij hebt ofzo en echt helemaal op in gesteld bent op bepaalde invalide mensen of wat dan ook. Dat vind ik echt een sociaal onderneming die echt alleen maar draait.. een zorgboerderij waar mongolen/sociaal minderen/mensen met een arbeidsbeperking aan het werk zijn. En die boer geeft hem een schouderklopje, dat vind ik veel meer een sociaal ondernemer als ik. Ik ben gewoon een soort school/heropvoedingscentrum die een toevallig..
Imke	Nee vind ik niet, ik vind dat je jezelf nu wel een beetje wegcijferd. Als ik het zo mag noemen. Een sociaal ondernemer is iemand die niet per se alleen maar gaat voor winst maken en aan zichzelf denkt maar gaat om het helpen van andere mensen van impact maken op de maatschappij dat is precies wat jullie doen.
Traubstuc	Dan moet ik misschien meer gaan sociaal ondernemen..
Imke	Ook al vind je misschien de naam niet leuk..
Traubstuc	Ik hou sowieso niet van etiketjes. Jij bent ook niet voor de rest van je leven student.
Imke	Jammer..
Traubstuc	Maar nee moet je eens luisteren, ja wij zijn sociaal, ja wij zijn voor de samenleving ik wil gewoon dat dat hele zootje en eh ik zeg altijd of je nou moslim of christen of het interesseert me niks alles blijft buiten en ze moeten hier gewoon werken samen. We zijn een samenleving en alles moet samen dat vind ik wel belangrijk. Maar ja om daar nou een stempel op te ...
Imke	Nja het hoeft niet van mij hoor. Je hoeft niet een sociaal ondernemer te heten.
Traubstuc	Je zou voor de gein eens, want die zegt dat ook altijd dat wij een sociaal ondernemer zijn. Eh van de fondsen, daar krijgen wij ook als we jongeren hebben. Daar vragen wij geld aan en die heeft het ook erg goed met ons voor. Sanne Bokkel van hij is nu naar fonds1818.
Imke	Van de haagse fondsen is dat geloof ik he. Oke dus jullie vragen wel subsidies aan bij de haagse fondsen. Want de haagse fondsen zijn geloof ik verschillende fondsen bij elkaar?
Traubstuc	Dat zijn er heel veel een stuk of 5/6 en dat hebben ze toendertijd bij elkaar gedaan als SSSF maar dat de naam bestaat nog maar die deden allemaal een beetje geld in de trechter en dat werd dan vanuit 1 punt/loket uitgegeven. Dan hoefde je maar 1 belletje te doen en ze kennen ons daar ook allemaal. Oh wat heb je nodig, ik heb het voor mezelf niet nodig maar er zijn een paar jongens bij die geen fiets of telefoon hebben. Mag ik bij een ander die ook in het boekje staat, een leerlingenproject, ga ik daar een fiets halen.
Imke	Maar je staat wel in het sociaal100 boekje, waarom dan?

Traubstuc	Omdat ze mij daarin gezet hebben..
Imke	Niet met toestemming?
Traubstuc	Ja tuurlijk, dit is eigenlijk een plan geweest van dit moeten we gaan doen. Van Karsten Kleijn van econmische zaken. Dit moet en we gaan doen. Dit moeten we groter maken. Hij begon er alleen te laat aan in zn 4 jaar. Ik hoop dat dit doorgaat de komende 4 jaar dan zitten we er allemaal warmpjes bij en dat is toch waar het in deze onderneming om gaat. Als ik maar weet dat ik over 4 jaar nog de huur en gas water licht kan betalen. Bij mij thuis zeggen ze altijd flikker lekker op met je toko ga gewoon werken dan verdien je 2x zoveel.
Imke	Ja maar daarom zou ik je een sociale ondernemer noemen omdat je meer maatschappelijke impact voorop stelt boven het winst maken. Maar goed, heel leuk gesprek, maar ik heb nog echt een klein vraagje nog over, wat is de investering geweest om dit hele opleidingscentrum op te zetten hebben qua hebben jullie een cursus/training gevolgd van hoe moet ik omgaan met die jongeren of is het gewoon geweest van we gaan het gewoon doen we zien het wel.
Traubstuc	In eerste instantie geld bejag winst bejag we dachten makkelijk aan jongens te kunnen komen door de kaartenbak leeg te trekken en zeiden van geef er maar 10 dan hebben wij voordelig personeel. Dat was in eerste instantie het idee. We halen ons eigen personeel en we krijgen er nog voor betaald ook. Maar ja dat ging hem natuurlijk niet worden, want achter de deur zat heel veel problematiek er zat zo n laag stront op mat dat moet je toch eerst het hel zootje schoonmaken toen hebben we die paar panden gehuurd hiernaast, doordat je je werk niet meer kan doen dus hier bent. Het eerste jaar heeft het wel een tonnetje gekost maar ja al moet het me morgen 2 ton kosten doe ik het weer, want ik vind het leuk. Gisterochtend stap ik uit het vliegtuig van Bali en een andere halve jetlag maar ik mag morgen weer werken. Ik heb het altijd naar me zin.
Imke	Leuk! Zit het in de familie of de achtergrond of ..
Traubstuc	Dat slap lullen zoals met iedereen praten dat ken ik als geen ander en nu doe ik met jou in het nederlands en op vakantie engels. Dat praten gaat wel. IMijn broer is veel meer met het stucadoren bezig. Hlj is in de loods en ik zit hier en ook dat is geboren hoor. September 3 jaar geleden kreeg ik een mes in mn arm van een van die gasten toen kon ik niks meer toen heb ik 3,5 maand mn arm van hier tot hier Toen ben ik noodgedwongen want ik stond gewoon meterstucen we waren allebei meterstucen we hadden geneens een kantoor. Ja we hadden een kantooruimtetje daar maar daar legde ik brood neer en verder deden we eigenlijk niks we hadden de eerste 5 jaar niet eens een computer, toen ging het goed. En nu moet je verslagen en je moet dit en dat, dat doe ik allemaal niet. Ik weiger het. Ik werkte voor de gemeente gouda met de top60 grootste criminelen van NL en dan moest ik elke dag een verslag afgeven maar heb er 6 dus dan x6 nou 6x een verslag van 3 kantjes, ben je gek ofzo. Ik doe dat niet.
Imke	Maar toen is het wel een beetje gegroeid de rol na het ongeluk.
Traubstuc	Precies. Bijna 3 jaar zit ik op kantoor en ehh eens in de maand maak ik een factuurtje Ik ben nog te lui om het uit te printen. Dus ook dat doe ik niet eens. Dan mail ik naar die school en that's it. Alsik een UWV klantje heb dan maak ik er eentje voor het UWV.
Imke	Maar hoe zie je dat dan als je gaat groeien straks..
Traubstuc	Dan komt er een secretaresse. Dan wil ik er eentje op kantoor hebben die gewoon voor 5 uurtjes/8 uurtjes per week en die gewoon dat soort dingetjes moet gaan doen. Maar dan wil ik gewoon een werkloze Annie van 52 hebben.
Imke	En wat wordt jouw rol dan ?

Traubstuc	Dan gaat ik weer gewoon die werkvloer op, ik heb zo vreselijk veel gesprekken her en der en ook het nalopen van die gasten. Nu we kunnen niet weg want ik zit veel te veel met afspraken maar als ik dajik een butler hier neerzet en die gaat al die gesprekken met ambtenaren en weet ik het wat maar dat laat ik hem doen daar betaal ik hem riant voor maar dan kan ik zeg maar even langs alie die problemen heeft met zn baas of piet. Dan kan ik naar die werkgever toe,
Imke	Want jullie hebben ook inderdaad de pool van als ze hier klaar zijn, hoe is die connectie dan met die aannemers hebben jullie die pool gemaakt?
Traubstuc	Wij hebben die pool gemaakt. Maar daarom zeg ik de gemeente heeft hier niks aan gedaan die heeft 2/3 jaar betaald en onder die vorige wethouder en die waardeerde dat ook die vond dat fantastisch wat we deden en die zei dus ook dat heb je goed gedaan maar dan kreeg je af en toe een schouderklopje van en dat is toch wel een hoop waard.
Imke	Jullie zijn als ze hier klaar zijn dan nog deels verantwoordelijk voor de jongens.
Traubstuc	Nee ik ben niet verantwoordelijk.
Imke	Maar je gaat we op gesprek mocht er een probleem zijn.
Traubstuc	Wij voelen ons wel verantwoordelijk. Dus we monitoren ze altijd maar ik heb ze nu van 8 jaar geleden en komen hier nog steeds over de vloer. Dan bellen ze op ik heb een probleem met de gevel of met die muur. Wij hebben ervaring zat en ik heb een heel netwerk van andere stucadoors. Mij hoeft je niks meer uit te leggen over stucadooren. Maar stel je voor er zijn buitengevels op scheveningen dat zijn hele andere buitengevels dan in enschede. Ben ik niet in gespecialiseerd in buitengevels maar daar heb ik wel relaties in.. Mijn jongens gaan ook bij hun afnemen en zo houd je het cirkeltje rond. Maar er zijn ook jongens van 8 jaar geleden die nemen mensen aan. Ik heb er eentje Andre die zat hier in 2014 denk ik maar die heeft laatst een ventje van hier meegenomen. Die cirkel is nu rond en moet je eens luisteren en was er eentje die heeft er eentje meegenomen en die zegt hij schuift een plaatsje door hij krijgt een bus en ik wil dat hij een ventje mee wil nemen. Snappie?
Imke	Maar zijn er dan ook jongens die na die 6-9 maanden niet aan het werk komen of hier langer blijven of teruggaan..
Traubstuc	We proberen ze er pas uit te gooien als ze klaar zijn, maar het lukt niet altijd en moet je eens luisteren we hebben er eentje gehad die had hier 8-9 maanden gezeten en die krijgt een brief op de mat en justitie zegt je hebt ene vechtpartij gehad anderhalf jaar geleden je moet voorkomen en je gaat 16 maanden weg. Zeg het maar. Ik kan daar niks aan doen maar het werd wel op mij afgerekend. Ben ik daar in fout. De maatschappij daaromheen maakt een hele hoop fouten en daarom functioneer ik niet meer.
Imke	Heb jij ook in je netwerk van ondernemers andere ondernemers die hetzelfde doen en die misschien minder succesvol zijn geweest?
Traubstuc	Je had Louis Wildeberg, het lmtd heette dat, leer werk milieu techniek centrum, maar die deed recyclen metaal, leren vorkheftruck rijden, maar die is door de bureaucratie naar de klote gegaan die kreeg subsidie, ja je krijgt mensen en wachten wachten wachten en dood. Die had wel een nieuw pand met leslokalen neer laten zetten, ruimte om auto's te demonteren enzo. En nja ook door gebrek aan mensen, dus inkomsten maar hij had wel zn bolle nek uitgestoken en ik denk een pand neergezet van 1.2 miljoen.
Imke	Daar gaat het misschien al mis dan, teveel geïnvesteerd.
Traubstuc	Ja tuurlijk, maar er worden natuurlijk beloftes gedaan papierloze beloftes en daar ga je op failliet [komt een jongen binnenlopen]. Er zijn dus zat ondernemingen, bijna

	allemaal die hierin staan hebben allemaal hetzelfde probleem instroom instroom instroom is geld en met geld kan je groeien en groter worden. Maar ze geven je geen instroom dus ze geven je geen geld ze laten je niet groeien ze laten je klein bungelen onderaan.
Imke	Nou het is een groot knelpunt die samenwerking merk ik. Tenminste het is een belemmering om te groeien is de samenwerking met gemeente UWV.
Traubstuc	Sociale zaken zou dat heel anders moeten doen en meer naar ondernemers en adviseurs luisteren en niet naar... we hebben er toen gezeten en die wethouder rabin heeft toen gezegd van de WSP werken 295 mensen, er zouden er zo 100 van weg kunnen. Dus jij zegt eigenlijk dat 1/3 van je organisatie kut is. Maar er is nooit iemand ontslagen. Ik zeg eruit. Nog 15 miljoen per jaar.
Imke	Grappig want ik heb vorige week met iemand gesproken van RPA Haaglanden, dat is regionaal platform arbeidsbeleid Haaglanden op het WSP dat gebouw. Hij zat daar dan ook af en toe. En hij was juist heel positief en hij zei ja dan doen we dit en dat en dan zorgen we dat we mensen aan het werk krijgen samenwerking met die met die dus ik snap niet waar de mismatch is.
Traubstuc	Dat is laatje 1 en laatje 2.
Imke	Waarom krijgen jullie laatje 1 en 2 is?
Traubstuc	Omdat dat makkelijk is, dat doen ze zelf. En dan is er een keer doordat wij de politiek aanschietsen. En dan zeggen ze ooh weer een bijdehante ondernemer, dan geven we er eerst 4 uit deze map zo oke gelukt zie je we hebben het gedaan nou wij hebben ze aan het werk geholpen, oke nou dan krijg je uit laatje 3 en 4 en dan zak ie. En zo is het bij ons ook gegaan en zo gaat het bij alle ondernemers, sociaal ondernemers, ondernemers in den haag..
Imke	Want heb je dat gehoord van meer mensen?
Traubstuc	Ja, nou je ziet dus aan zo n wildeberg die is er gewoon aan kapot gegaan.
Imke	Heb je nog een tip voor mij met wie ik bijvoorbeeld eventueel zou kunnen spreken?
Traubstuc	Ik denk dat je die Sanne Bokkel even moet bellen.
Imke	En dat is ook een ondernemer?
Traubstuc	Sanne Bokkel-Ten Huinink is van de fondsen en eh wereld vent. Zo daar zit een partij kak. Hij komt gewoon op zn fietsje, door den haag, wereldvent. Hij is ook leider van een kerkgenootschap. Die vindt ons dus heel erg sociaal en die vindt ons ook heel erg dat wij genoemd moeten worden. Hij zit ook op radio den haag te balten over mij over ons. Dan zit ie ja dat is een sociaal ondernemer en die moet geholpen worden. Maar daarom zeg ik dat soort mensen ja daar heb je er te weinig van, die ons willen helpen zeg maar.
Imke	En een andere ondernemer, een andere sociale onderneming iemand die je kent die je zegt daar moet je ook eens mee praten die zit in hetzelfde schuitje of juist niet ..
Traubstuc	Je zou met die 'leren doen' kunnen praten, die sander heijkenbroek.

Imke	Maar dat is een stichting geloof ik. En jullie zijn een bv?
Traubstuc	Nee wij zijn een VOF. Roelien ook. Die kreeg een ton. [telefoon gaat] lan smeijers de glazenwasser. Ook kapot, wordt gewoon kapot gemaakt.
Imke	En waarom Den haag eigenlijk?
Traubstuc	Omdat wij toen begonnen en toen kregen wij 9 gasten uit den haag en toen we hadden heel veel werk in den haag het had net zo goed in rijswijk gekund het had ook in gouda gekund daar heb ik toendertijd een aanbod van gehad. Zoetermeer. Maar ik zit hier en iedereen kent me en weet me te vinden en ik heb hier de Haagse fondsen en die heb je niet in Zoetermeer en in Delft. 1818 is wel landelijk/regionaal, dan mag je uit de hele regio. Maar ik heb hier zo.. toen ik begon had ik een nokia te met 62 contacten en het zijn er nu 1600 tot de bovenbuurman tot de minister president.
Imke	Ja ik ben wel een beetje door mn vragen heen zijn er nog dingen die je kwijt wil.
Traubstuc	Wil je die nummers nog? Hier van lan smijers dat is die van die glazenwassers die wordt ook zo tegengewerkt.
Imke	Maar dat is een stichting of een onderneming?
Traubstuc	Stichting en een onderneming? Hij heeft er 2 in een. Hij probeert het heel goed te doen. 06.... En dan die van Sanne. 06.... die zou ik even bellen en dan zeg je joh ik ben bij traub geweest, waar gaat het nou mis. Hij heeft toendertijd met die fondsen hebben ze geld bij elkaar gebracht heb ik iemand aangesteld om alle leerwerkbedrijven aan elkaar te koppelen en ik heb iemand jantje maar jantje is niks dus omdat startbaan wat toen zo liep omdat soortment onder de ondernemers te doen zeg maar nou daar heb hij 2 jaar in geïnvesteerd maar de gemeente neemt het gewoon niet over. Is gewoon dom.
Imke	Leuk nou ja, ik stuur mijn onderzoek naar iedereen die ik gesproken heb als het klaar is. En dan hoop ik dat vooral de gemeente er wat mee wil doen.
Traubstuc	Ik zou het naar burgemeester@denhaag.nl mailen. Zij is heel toegankelijk en heel erg voor de jeugdwerloosheid en van dit soort dingen maar zij krijgt het er ook niet door. Raadsleden en wethouders gaan erover en zij niet.
Imke	Ik hoop dat ik ook iets kan bijdragen. Bedankt voor je tijd en het leuke gesprek.

3. Mamoos

<p><u>Category:</u> Social Entrepreneur 2</p> <p><u>Interview form:</u> Oral interview</p> <p><u>Organization:</u> Mamoos</p> <p><u>Name participant:</u> Hafida Mamoos</p> <p><u>Function:</u> Founder</p> <p><u>Date:</u> 17-05-2018</p> <p><u>Duration:</u></p>	
Speaker	Content
Imke	Ik zal me even kort voorstellen, ik ben een student economische geografie in Utrecht en ik ben nu bezig met mijn afstudeeronderzoek. Mijn afstudeeronderzoek gaat over sociale ondernemingen en wat zij in Den Haag bijdragen aan de arbeidsparticipatie en daarbij wil ik het netwerk in kaart brengen van sociale ondernemers maar ook sommige organisaties die daarbij betrokken zijn zoals bijvoorbeeld de gemeente of wat andere support organisaties en hoe die samenwerking is en hoe die verbeterd kan worden. Vandaar dit gesprek. Ik heb de vragen onderverdeeld in kopjes: eerst wat algemene vragen dan wat de investering is geweest voor dit bedrijf wat de samenwerking is en wat je de komende jaren wil bereiken. Ja wat is een beetje achtergrond? Voor dat je begon met de sociale onderneming.
Mamoos	Ik ben Hafida, moeder van 3 kinderen, voordat ik deze onderneming ben gestart deed ik heel veel verschillend vrijwilligerswerk ik deed 6 jaar lang moeders informeren moeders samenwerken met het consultatiebureau daarnaast ben ik ook assistent op scholen of moeders die blijven met overblijven of assisteren in de klas en peuters bij de kleuterschool. Op de vrije school heb ik dat 12 jaar lang gedaan. Ik was eigenlijk continu bezig met vrijwilligerswerk en zwemles voor dames geven en dat doe ik nog steeds. Tot het moment dat ik dacht ik ga iets voor mezelf beginnen. Ik was altijd met mode bezig toen heb ik deze, ik kwam hierzo bij deze locatie Hart van Moerwijk een ruimte beschikbaar voor een kleine bijdrage kon ik mijn Mamoos daar doen. En dat is eigenlijk het verhuren van jurken en daarnaast zit er een visagie en een kapperszaak dus eigenlijk je hebt een concept als je naar een feestje gaat wat doe je allemaal je gaat je haar doen je make up doen en je jurk en dan een feestje dat is het doel van Mamoos. En zo ben ik mijn Mamoos opgestart en daarnaast doe ik nu wat je net hebt gezien doe ik taalles samen met de gemeente heb ik mijn ruimte beschikbaar gesteld voor 2x per week taalles. En heel veel moeders die nu zonder arbeid zitten maar heel veel capaciteiten hebben maar niet aan het werk zitten. Die zijn thuis. Als Mamoos bied ik mijn ruimte voor hun beschikbaar. Ik ken een alleenstaande moeder die is kapster en komt een keer in de zoveel tijd als er klanten zijn dan komen ze iemand doen en zo is ze aan het werk. En ik heb ook visagie en ik heb verschillende moeders of vrouwen die niet voltijd werken of parttime werken is Mamoos beschikbaar voor hun..
Imke	Wat goed! Leuk initiatief en is dit altijd al in Den Haag ben je geboren in den Haag of?
Mamoos	Ik woon al 26 jaar in Den Haag. Nou voordat ik hier begon wat je zegt over samenwerken. Net zoals jij doet nu een onderzoek ik heb ook een onderzoek gedaan in het begin gedaan voordat ik ging starten. De concurrentie is best wel groot in Den Haag vooral in kledingverhuur. Dus ik ben een onderzoek gaan doen van dacht nou weet je ik wil wel samenwerken met de mensen die al heel alng bezig zijn op dat gebied. Ik ben nu anderhalf jaar verder, dus nog best wel nieuw, maar er zijn al heel veel bedrijven die zijn al 17 jaar bezig. Ik ben bij heel veel verschillende bedrijven gedaan ik als starter en zij hebben al ervaring om samen te werken. Geen een bedrijf wil met mij samenwerken of mij helpen. Ik ben zelfs in Amsterdam geweest.
Imke	En waarom willen ze dan niet samenwerken?
Mamoos	Ik weet het gewoon niet. Op dat gebied vind ik dat wel een minpuntje want kijk wat ik zeg ik heb een visagie en een kapster en heel veel meiden die heel veel capaciteit

	hebben ik bied wel die ruimte voor. Ik geef hun wel de kans, maar heel veel bedrijven hebben mij die kans niet gegeven.
Imke	Wat wil je dan bereiken met zo'n samenwerking?
Mamoos	Voordat ik begon, in het begin had ik 7 jurkjes ik dacht nou ik ga naar verschillende bedrijven die al 7/8 jaar zitten in die branche. Als ik mijn 7 jurken af en toe bij hun neerleg en dan ik pak ik van hun 7 jurken voor een periode. Die 7 jurken blijven dan mij en verhuur ik dan voor een periode van 6 maanden. Dan ga ik naar andere bedrijven ja mijn jurken heb jij niet. Geef mij 7 jurken je krijgt van mij 7 jurken, een soort van te leen, een ruil. En zo is het samenwerken. Want ik ben in een zaak in amsterdam geweest Fez winkel, ze hadden 150 jurken dus ik zeg jullie hebben best wel veel als jullie nou 10 jurken aan mij geeft dan laat ik in Den haag voor een periode verhuren dan kunnen we de kosten gewoon samen.. het is voor hun samenwerken en voor mij als starter dan heb ik wat, nee, helaas. EN precies wat ik in amsterdam en den haag ook verschilde hier, twee straten verder zit ook ene locatie precies net zoals Mamoos ben ik ook een paar keer geweest. Ze betaalt 3x zoveel huur ik heb aangeboden een deel van mijn ruimte omdat het groot is, kun jij daar beginnen. Dan kunnen we samenwerken dan hoef jij niet 3x zoveel huur te betalen dan betaal je maar 1x zo helpt ze mij ook met de huur maar nee, doet ze niet helaas. Dat bedoel ik met samenwerken niet iedereen denkt zo ver gewoon en dat vind ik wel echt jammer.
Imke	Ja jammer is dat, maar hoe is dan bijvoorbeeld met de gemeente?
Mamoos	Met de gemeente gaat het wel goed.
Imke	En wat is die samenwerking met de gemeente?
Mamoos	Zij zijn best wel heel erg flexibel net als met die taalles, ze mogen mijn ruimte wel beschikbaar zijn tegen een kleine bijdrage dus. Een soort subsidie. Stel ik wil iets anders zijn ze altijd bereik om mij daarmee te helpen. Ik heb een goeie plan en is goed voor de maatschappij. Samenwerking met de gemeente is best wel goed.
Imke	Dat is wel goed om te horen, want ik heb al wat andere gesprekken gehad of tenminste 1 ander gesprek met een onderneming en die zegt met de gemeente dat werkt allemaal nietwant de mensen krijgen we niet we krijgen dan een subsidie tot een bepaald bedrag maar daar kunnen we niet ons werk voor doen.
Mamoos	Maar ja dat klopt je moet sowieso nooit afhankelijk zijn van de gemeente. Dat ze helpen, alle beetjes is goed. Maar je moet niet afhankelijk zijn, ik ben niet afhankelijk van de gemeente. Mijn onderneming, de investering heb ik helemaal in mn eentje gedaan dus de locatie, ik ben begonnen met 7 jurken en nu heb ik 150 jurken en zo, maar niet afhankelijk zijn van de gemeente, ik zeg stel je voor net als nu met taal in de buurt heb ik nagedacht dan kwam de gemeente met heel veel vrouwen hebben behoefte aan taal...
Imke	Dus de gemeente heeft jou benaderd hiervoor? Oke.
Mamoos	En ik heb gezegd ja waarom niet, ik heb de ruimte en ik heb de tijd. Waarom niet? Je hebt ze gezien die zijn nu daar bezig.
Imke	Oke en dat zijn vrijwilligers die die lessen geven?
Mamoos	Ja Babet is vrijwilliger je kan ook een gesprek met haar als je wil straks als ze klaar zijn. Ze is vrijwilliger en die vrouwen hebben behoefte voor de taal.
Imke	En is dat gratis vrijblijvend?

Mamoes	De keuze is helemaal bij hun ze hoeven niks te betalen. Dat sponsort de gemeente en de gemeente betaalt mij een kleine bijdrage voor mijn ruimte omdat het beschikbaar is. Dus samenwerking is best wel goed, maar je moet nooit afhankelijk van zijn.
Imke	Is het een initiatief vanuit de vrouwen zelf of..maar zeg maar de dat de vrouwen taallessen nemen is dat een initiatief vanuit henzelf of is dat een initiatief vanuit de gemeente dat ze zeggen van het is nodig dat jullie taallessen nemen dus dit is de optie.
Mamoes	Een korte periode hebben ze een onderzoek gedaan en toen bleek dat er heel veel behoefte voor de taal is, vooral in deze buurt. De gemeente heeft daar een onderzoek naar gedaan en misschien is er een verschil in ruimtes kijken. En best wel veel in deze wijk gebeurt het wel vaak. Dus wat je nu bij Mamoes hebt gezien gebeurt hier ook verderop in zo'n buurthuis waar ze taallessen geven omdat er veel behoefte aan is.
Imke	Oke, wat goed dat het dan toch dat je wel financieel afhankelijk bent. Welke fase zit je nu op het moment? Groei fase? Steady? Of nog een beetje zoekende?
Mamoes	Ik zoek nog sowieso, het is anderhalf jaar verder dus om iets op te starten en naam op te bouwen kost wel veel, je moet echt 3 jaar verder dan zeg je nou nu ga ik door of niet. Je hebt gewoon vooral in jurken verhuur je hebt momenten dat het goed gaat en momenten dat het niet zo goed gaat. Dus dat gemeente subsidieert nu 2x per week taallessen is mooi meegenomen voor mij en een goede ondersteuning voor mij. Maar ik ben niet zo ver om te zeggen ik red het wel
Imke	En de mensen die hier dan in dienst zijn zijn die dan in dienst bij jou of is dat dan ook gesubsidieerd door de gemeente bijvoorbeeld?
Mamoes	Nee dat nog niet nee, we zijn nog niet zover. Door jurken verhuur kan ik ze wel betalen dus dan zijn ze gewoon in dienst bij mij. Ik wil ook sowieso niet afhankelijk zijn van de gemeente.
Imke	Wat goed! Want ik hoor ook wel om me heen dat er ondernemingen zijn die dus wel afhankelijk zijn van de gemeente
Mamoes	Maar je hebt ook heel veel subsidie vragen om iets te doen maar juist doen ze niet ze krijgen de subsidie wel maar ze doen het niet. Ook de taallessen precies hetzelfde ze krijgen wel de subsidie maar het wordt wel gedaan. Ik heb de subsidie nog steeds niet gekregen en ik ben al weken verder. Ik wil er niet afhankelijk van zijn.
Imke	Dus de onderneming is een bv?
Mamoes	Ja ja.
Imke	Goed, klinkt goed. Nog een vraag, er zijn wat van die supportorganisaties. Organisaties die ondernemers zoals jij bij elkaar brengt om kennis te delen en en van elkaar te leren en elkaar te inspireren om het netwerk te vergroten, zoals de impac city, zoals social hub en social club.
Mamoes	Social club heb ik wel van gehoord?
Imke	Maar daar geen lid van of..of mee doen aan activiteiten.
Mamoes	Nee ik ben net nieuw en 1,5 jaar verder maar ik probeer best wel mijn netwerk te vergroten nog maar in de toekomst wel.
Imke	Want het is bijvoorbeeld de social club is volgens mij een platform waar sociale ondernemers bij elkaar komen of de social hub is waar ondernemers bij elkaar komen en de

	social club is wel echt dat je lid moet zijn. Maar zij dragen kennis over en het is inderdaad echt voor het netwerk, om het netwerk te vergroten. Maar zie je dat bijvoorbeeld als een toegevoegde waarde van dit zou echt goed kunnen bijdragen aan.
Mamoos	Ja ja jawel. Als ik kan helpen, maar voor mij waren heel veel dingen nieuw dus eigenlijk wat je ook nu zegt heel veel dingen ken ik ook nog steeds niet en best wel om een onderneming in je eentje te doen. Vooral als je altijd vrijwilligers werk hebt gedaan en je gaat eindelijk eens ondernemen.
Imke	Kost heel veel tijd en energie.
Mamoos	Heel veel tijd ik ben 1-1,5 jaar maar ik heb best wel veel gedaan in die tijd. Maar ik wil in de toekomst wel meer gaan verdienen wat positief voor mijn bedrijfje kan zijn.
Imke	Wat wil je bereiken wat wil je de komende 5 jaar bereikt willen hebben?
Mamoos	Ik wil dat eigenlijk best wel ver in de branche van de mode sowieso en ik wil dat eigenlijk omdat ik ervoor heel veel vrijwillig werk heb gedaan en ik ken heel veel moeders die heel veel capaciteiten hebben die heel veel dingen kunnen maar niet aan een baan kunnen komen. Dat ik beschikbaar ben en dat we elkaar kunnen helpen daarin.
Imke	Om ze aan een baan te helpen.
Mamoos	Vooral in de mode, alles wat er bij hoort. Je hebt heel veel visagisten die diplomas hebben en geen baan hebben kappers ook best wel veel ook en niet aan een baan kunnen komen of niet fulltime willen werken. Maar als ik nu mogelijkheid bied om een keer per week of 2x per week dat te doen dan ben ik al zover dan ben ik al blij mee.
Imke	En hoe kom je aan die mensen die inderdaad zoeken naar een baan?
Mamoos	Ja die het netwerk van vrijwilligers wat ik hiervoor deed.
Imke	En daar is niet met de gemeente over gesproken van wij hebben mensen die ..
Mamoos	Nee dat doet gemeente niet, daar doen ze wat te kort eigenlijk aan. Pas als je echt met een aanvraag komt, ze komen niet hoe ze jou daarbij kunnen helpen. Nee nee.
Imke	Oke, en ook niet via het WSP, want daar zitten ook mensen die naar een baan zoeken maar moeilijk aan een baan kunnen komen.
Mamoos	Heb wel veel goed contact met mensen, PEP [vrijwilligersorganisatie Den Haag], die wel heel veel met vrijwillig werk willen doen met hun wel heel veel in contact. Via hun werven ze ook wel veel vrouwen ook maar via de gemeente nee.
Imke	En de afgelopen anderhalf jaar, kun je een aantal noemen van vrouwen die geholpen zijn die een eerst geen baan hadden en die nu bij jou werken.
Mamoos	Ja ik heb wat ik zei die alleenstaande moeder die is bij mij begonnen die heeft haar klantenkring opgebouwd die is nu bezig met een plan om een eigen nagelstudio te doen, dan deed ze bij mij een paar klantjes en die gaat ze nu uitbreiden. Ze moet haar opleiding nog afmaken maar dan doet ze t ernaast en zodra ze haar diploma heeft gaat ze haar eigen nagelstudio beginnen.
Imke	Dan gaat ze voor zichzelf beginnen, maar dan ben je haar weer kwijt. Dus dan komt er weer iemand anders. Is dat dan een opleiding via jou of hoe gaat dat?

Mamoes	Zo is het. Nee niet een opleiding via mij, dat had ze wel. Heel veel hebben diploma's of hebben capaciteiten maar die kunnen niet aan een baan komenvoor die alleen staande moeders zonder hun kindje ik heb haar die kans aangeboden en zo heeft ze haar klantje of durft ze. Ik ken een vrouw die durft niet meer naar buiten durft ze niet, maar ze kan heel mooi mensen opmaken dat is haar hoby. Ze heeft er geen opleiding vor gedaan maar ze kan het echt heel moi het igt in haar. Ik hb haar die kans aangeboden, ze voelt zich bij mij heel veilig. 1 op1. Dan zit ze niet teveel onder de mensen en zo durft ze meer en nu heeft ze een eigen website dat geeft haar vertrouwen, zelfvertrouwen heeft ze opgebouwd echt door met ons samen te werken en nu durft ze meer. Als ik zie wat ze allemaal plaatst en de fotos wat ze allemaal doet dan denk ik echt dat is super voor haar. Haar klanten komen via mij. Ik vind het echt super wat ze nu allemaal doet. In het begin heb ik haar zelfs opgehaald. Een paar keer kwam ik haar ophalen en dan kwam ze bij mij op de zaak klanten doen en daardoor heeft ze heel veel zefvertrouwen gekregen en heeft ze mij niet meer nodig. Ik gun iedereen een kans.
Imke	Dus dat zijn 2 succesverhalen eigenlijk.
Mamoes	Ja ze hoeven niet eeuwig bij mij te blijven.
Imke	Dus afgelopen anderhalf jaar zijn er 2 vrouwen geweest die echt ehh..
Mamoes	Nouuu eigenlijk 1,2,3,4 en ook een kapster die nu is aan een baan is gekomen.
Imke	4 vrouwen die en is er misschien nu iemand bezig?
Mamoes	Nou op dit moment niet. Ze zijn altijd beschikbaar als ik een klant heb. Ik ben niet afhankelijk van 1 persoon. Elke keer als ik iemand nodig heb..
Imke	Jij hebt zo de juiste mensen..
Mamoes	Ik kan ze altijd benaderen. Ze werken 2 of 3x per week.
Imke	Wat goed. En in dit pand zitten nog meer ondernemers zoals jij.
Mamoes	Ja, we hebben hier boven de zorg van medivus die niv3 en 1 en 2 en 3 hebben we ook hier een bedrijf. Er zijn verschillende bedrijfjes. Ik kan het je even laten zien. [lopen naar de hal] Kijk hier kan ik alle bedrijfjes laten zien die hier zitten. [muur met lijstjes van alle bedrijfjes die in dit pand zitten. Dit zijn eh de Zorg. We hebben pedicure. We hebben Peter van stichting eigenlijk Moerweg, van innovatie. We hebben James van de innovatie, kijk bouwkundig advies. Achmed van eh die heeft mijn website eigenlijk ehh
Mamoes	en we hebben elkaar ook zo geholpen. Staedion eh, 10 jaar geleden wilden ze renoveren, en toen dachten ze we gaan verhuren aan bedrijven enzo. Maar omdat het zo mooi is geworden willen ze in de schilderswijk tweede Hart van Moerwijk maken. Omdat hte een succes is. Laagdrempelig beginnen tegen een kleine bijdrage en als het goed gaat en medivus is bijvoorbeeld heel erg groot geworden. Kijk Mamoes dat ben ik en stichting van Harte heb je wel eens van gehoord? Die zit hier ook en een beauty salon zit hier ook.
Imke	En je bent bij hem gekomen omdat je hier in dit pand eh
Mamoes	We proberen elkaar te helpen eigenlijk. Zij werven vrouwen voor taalles of voor jurken of..

Imke	Leuk hoor, super leuk.
Mamoes	Dus de samenwerking is wel redelijk goed. Mensen hebben het in de gaten nu dat het zo n succes zo n gebouw. En ze zijn nu bezig om te kijken hoe hebben we het zo ver gekregen om iets erbij te gaan starten ins schilderswijk omdat het zo mooi is geworden hierzo.
Imke	Wat goed! Leuk. Is er ook een onderneming geweest die gestart is maar eigenlijk geen succes was dus weer is gestopt?
Mamoes	Tot nu toe nee, alleen maar succes. Ik kan laten zien van James met de zorg die is begonnen met een heel klein kantoortje en het schijnt nu dat ie ook in gouda nog een kantoortje heeft en dat hij nu een eigen villa heeft laten bouwen.
Imke	Zoo, goed is het gegaan. En is het ook zo dat Staedion dit gebouw faciliteert dus jullie zitten hier tegen een kleine bijdrage? Of?
Mamoes	Je huurt de ruimte niet als je bijvoorbeeld in de stad gaat huren. Dat zou je nooit kunnen betalen, zo kun je in ieder geval makkelijk de kosten dekken.
Imke	Ja, wat goed! En is de ambitie er dan wel om later in de stad te zitten?
Mamoes	Ja dat zal wel mooi zijn, want wij zitten hier opgeborgen, maar wel heel goed om te beginnen. Je start je netwerk, ook omdat er heel veel verschillende bedrijfjes zitten hier. Kijk Medivus van de zorg ook die kunnen nu echt een pand huren waar ze willen hun bedrijf kost misschien een miljoen. Het is begonnen met gewoon met een vrouw en haar man 1 klasje en 3 mensen misschien en nu hebben ze die hele etage en veel klassen. Nu denk ik toetsen deze week. Daar krijgen ze dus ook diploma's voor in de zorg. Niveau 3.
Imke	Wat goed leuk!
Mamoes	Gigantisch groot bedrijf geworden, ze willen het liefst het hele pand maar niet iedereen wil hier weg.
Imke	Zo dat is ambitieus. Leuk hoor. Ehm,
Mamoes	Staedion werkt wel bij mij vooral Menno Mos, van Staedion die deze regio doet. Heel goed. Die probeert iedereen te helpen hier in de wijk. In samenwerking ook met de gemeente.
Imke	Oke, klinkt als een succesverhaal. Wat leuk, eigenlijk heb ik niet zoveel vragen meer. Zijn er nog dingen die je zelf nog kwijt wil.
Mamoes	Een minpuntje wat ik mis van andere bedrijven. Dat ze niet elkaar helpen wanneer je laagdrempelig begint. In dezelfde sector.
Imke	Want de samenwerking hier in dit gebouw is wel heel goed. Dus het is wel positief, er zitten natuurlijk verschillende bedrijfjes hier en zo kun je elkaar natuurlijk in je klanten werven.
Mamoes	Maar ik denk ook dat meoten ze blijven houden ook dat samenwerken. Niet dat ze ineens een groot pand gaan huren en dat ze dan niet meer omkijken naar de kleine

	bedrijfjes die net begonnen zijn. Ze zijn ook ooit zo begonnen en om zo dus een kans te bieden voor andere bedrijven.
Imke	En zie je ook knelpunten bij een andere samenwerking, met de gemeente bijvoorbeeld?
Mamoos	Nee met de gemeente niet. Als je met een goede klant komt en samenwerken. Maar ik ben neit een voorstander om continu afhankelijk te zijn van de gemeente. Ik wil gewoon mijn eigen dingen doen in samenwerking met de gemeente zou mooi zijn maar ik wil niet afhankelijk ervan zijn.
Imke	En is er daar dan bijvoorbeeld een aanspreekpunt, is het makkelijk contact op te nemen met de juiste persoon die advies geeft?
Mamoos	Ja dat wel. Dat is wel het goede netwerk. Mijn man is van resto van harte en hij heeft ook een sociale onderneming en daardoor weet ik ook meer hoe de samenwerking met de gemeente werkt.
Imke	En resto van harte is ook een onderneming, of een stichting is het geloof ik he.
Mamoos	Ja een stichting maar wel een sociale, je kan daar eten voor een laag prijsje.
Imke	En die zit ook hier in het gebouw? Dat is gezellig.
Mamoos	Het is ook landelijk. Ze zijn ooit begonnen in den haag in het vaderscentrum in een burrthuis en nu hebben ze al 16 vestigingen. 4 jaar geleden door koningin maxima geopend dus echt een groot succes resto van harte. En de eerste resto van harte gingen ze het gebouw renoveren en dan kwam daar boven een restaurant om mensen bij elkaar te brengen en die heeft de verbinding gelegd in dit gebouw en nog steeds. We organiseren 1x per week een diner voor de hele wijk en de bewoners van deze wijk om te komen met elkaar eten ook te praten waar ze problemen hebben of wat we voor elkaar kunnen betekenen. Is best wel een succes.
Imke	En betalen ze daarvoor?
Mamoos	Een kleine bijdrage, als ze een ooievaarspas hebben van de gemeente dan hoeven ze de helft maar te betalen.
Imke	Oke dat is een goeie.
Mamoos	Resto van harte heeft het succes eigenlijk in verbindmiddel tussen al die bedrijven die komt gewoon binnen.
Imke	Maar wel winstgevend? Er kan van geleefd worden.
Mamoos	Jaaa ja jewel.
Imke	Oke leuk verhaal. Heel leuk om zo wat meer te horen over wat er hier allemaal gebeurt. Ik ben zo een beetje door de stad ana het fietsen en dan zie ik ja en het is heel verschillend op verschillende plekken in. Dus dat is allemaal wel heel leuk om te zien. Ja ik heb eignelijk geen vragen meer. Bedankt voor je tijd.

4. Gemeente Den Haag

<p><u>Category:</u> Government 2</p> <p><u>Interview form:</u> Oral interview</p> <p><u>Organization:</u> Gemeente Den Haag</p> <p><u>Name participant:</u> Gert-Willem van Mourik</p> <p><u>Function:</u> Programma manager van Innovation and Social Entrepreneurship and manager of the program Actieprogramma Sociaal ondernemerschap 2015-2018</p> <p><u>Date:</u> 18-05-2018</p> <p><u>Duration:</u> 1:29:17,0</p>	
Speaker	Content
Gemeente	Ik zeg altijd tegen mensen die mij interviewen, ik vertel alles ik ben heel open, maar soms kan ik na afloop misschien als ik het teruglees denken van hoe het er nu staat ik weet niet of mijn baas het wel leuk vindt ofzo, dus dan wil ik wel eventueel daar nog op terugkomen. Heb ik overigens nog nooit gedaan maar dat geeft me wel de vrijheid om alles te zeggen wat ik wil zeggen.
Imke	Dat is logisch, dat zeg ik tegen iedereen. Voordat het in mijn onderzoek komt gaat het eerst nog langs iedereen dan kunnen er eventueel nog op of aanmerkingen aan gegeven worden. Ik zal het niet zomaar publiceren.
Gemeente	Zelfs dan, sommige dingen mogen best gepubliceerd worden.
Imke	Maar goed dat je het aangeeft. Ik wilde wat algemene vragen stellen, de investering/de input van de gemeente. Hoe de samenwerking is met verschillende partijen en wat de effecten zijn, wat het doel is voor de komende paar jaar. Wat jullie willen bereiken. Waarbij het actieprogramma misschien een goed uitgangspunt is. Ik was benieuwd wat jouw achtergrond is, voordat je met het onderwerp begon en wat je gedaan hebt?
Gemeente	Ja goeie. Ik werk al heel wat jaartjes bij de gemeente sinds 2002, ooit als trainee begonnen. Verschillende functies eerst als IT manager en daarna steeds meer maatschappelijk rollen oppakken omdat ik dat het leukst vond en daarnaast het spannende of het lukt of niet dat heeft vaak met mensen te maken en niet met techniek. Op het gegeven heb ik voor publieke zaken gewerkt en dat ging voornamelijk over burgerparticipatie of bewonersparticipatie heette dat toen. En gingen we kijken van kunnen wij op meer innovatieve manieren bewoners betrekken bij het beleid wat de gemeente voert en vroeger werden daar bewonersorganisaties voor gebruikt die werden dan afgetapt werd mee gesproken en uiteindelijk zei de wethouder toen we missen een heleboel mensen. We missen jongen mensen en de mensen die overdag werken. Die hebben geen tijd om naar een bijeenkomst te gaan 's avonds, in zo'n muffig buurthuis. Ze wilden ook dat mensen online hun mening kunnen geven, over wat vind je van hoe moeten we deze ruimte gebruiken. Moet er een speelplek komen of moeten er bankjes komen of moet er groen komen etc. Toen heb ik een online toolkit gemaakt. Daar kwam ik heel erg in gesprek met allerlei innovatieve bewonersprojecten die zeiden van wij willen wel het beheer van het park overnemen kan dat? En toen las ik in theorie of in ontwikkeling dat het wel zou kunnen maar de gemeente vond het super spannend. Toen kwam de functie naar voren waar ik nu zit, bij de taskforce werkgelegenheid. Om op innovatieve manieren meer werkgelegenheid te creëren. Dit is een mooie manier om het netwerk dat ik heb opgebouwd in mn vorige functie met al die innovatieve bewonersprojecten te verbinden met een nieuwe doelstelling namelijk meer werkgelegenheid te creëren op onorthodoxe manieren. Dat programma is ingesteld door het huidige college die nu bijna klaar is, omdat den haag een hele hoge werkloosheid heeft groter dan in omliggende steden, volgens mij zelfs groter dan rotterdam, maar misschien is rotterdam nog wel hoger. Dus er is een programma voor gekomen: Den Haag maakt werk! Dat noemen we ook in het actieprogramma. Collega's gingen ana de slag met jeugdwerkloosheid, ouderen werkloosheid, 50+ werkloosheid, mensen die al heel lang in de bijstand zitten en mijn project ging over

	<p>innovatie, wat doen we nog niet, wat kunnen we leren van andere steden, andere landen, en welke innovaties zijn kansrijk. En eigenlijk kwam ik er al snel achter, dat sociaal ondernemerschap als innovatie aan het opkomen was en dat vond ik interessant. Die heb ik opgepakt en ben ik verder gaan ontwikkelen. Om er wel even bij te noemen. Mijn functie is vanuit sociale zaken en werkgelegenheid, maar ik werd nadrukkelijk gevraagd, leg de link naar de afdeling economie dus een andere dienst, stedelijke ontwikkeling/economie en daar was niet echt een hele goede relatie mee. Eigenlijk geen.</p>
Imke	<p>Terwijl dat juist wel een cruciale verbinding is.</p>
Gemeente	<p>Eens. Dat vind ik ook. Gelukkig gaat dat nu wel beter, maar wat je ziet is dat de focus van afdeling economie ligt op werkgelegenheid creëren voor meer de bovenkant van de arbeidsmarkt en het trickle down effect zorgt ervoor dat uiteindelijk mensen een kopje koffie willen drinken, naar de kapper moeten, en dat zorgt ervoor dat ook laagopgeleide mensen ook aan het werk komen. Toen werd gezegd dat trickle down effect heeft een hefboom van 1 op 10, voor iedereen hoogopgeleide die hier binnenkomt of voor iedereen expat die hier binnenkomt kunnen 10 mensen aan het werk uiteindelijk. Wij denken dat dit niet zo is. We mogen het trickle down effect niet ontkennen als afdeling economie maar we zijn wel heel kritisch en zeggen nou die hefboom van 1 op 10 is misschien eerder 1 op 3. En we merken ook dat het een beetje uitgewerkt is die retoriek. Dus wij hebben gezegd we willen graag samenwerken maar vinden ook dat er expliciet aandacht moet komen voor laagopgeleide mensen, niet opgeleide mensen, mensen met een arbeidshandicap. Het gaat niet vanzelf. Er werd ook gezegd in Den Haag is er geen ruimte. Het punt is dat het een beleidslijn is geworden. We willen ons richten op een diensteneconomie met ICT en banken, het rijk en eigenlijk alles wat meer atelier of fabriek achtig is hebben ze eigenlijk de stad uitgeduwd. En wij pleiten eigenlijk nu voor een heruitvinding voor dat soort bedrijvigheid, dat noem je dan ateliers of kleinschalige maakindustrie. Ik zag een poster staan van Secrid die maken die mooie portemonneetjes, zijn ook heel mooi met leer eromheen. Maar dat levert ook werkgelegenheid op voor laagopgeleide mensen, gebeurt gewoon in Den Haag in de Binckhorst. Dus het kan wel.</p>
Imke	<p>Is het makerskwartier daar ook een onderdeel van, in Boekhorststraat?</p>
Gemeente	<p>Dat is een soort label wat ik dan ken. Ik weet niet hoe dat ontstaan is, ik weet wel dat BSO van afdeling economie dat heeft gepromoot ik weet niet hoe serieus dat is. En ze sluiten vooral aan op wat daar al gebeurt in dat straatje. Ik ken wat initiatieven vinden die daar zitten, die het ook erg ongemakkelijk vinden dat de gemeente er opeens een stempel opplakt zonder dat echt te overleggen. Ze vinden het een beetje..moeten we er nou blij mee zijn.</p>
Imke	<p>Ik had juist het idee dat het meer een initiatief was vanuit de gemeente of of vanuit woningcorporatie die daar staat. Maar ik wist niet dat dat ondernemers waren die daar al zaten en dat het daarna pas..</p>
Gemeente	<p>Het is een beetje van de gemeente ziet van het dat gebeurt hier laten we daar iets groter van maken. Sommige bewoners vinden het heel leuk en sommige denken van ja prima maar waarom kan ik daar niet aan deelnemen. Maar dat soort bedrijvigheid, dit is dan wel heel klein en ik denk toch iets groter, maar daar kunnen we het zo nog wel over hebben. Waarvan ik denk van dit zou je eigenlijk moeten stimuleren in de stad en niet de stad uitjagen. Maar dit is mijn achtergrond. Ik ben projectmanager, ik ben beleidsmedewerker geweest maar ik ben steeds meer richting bewonersparticipatie gegaan. Nu richting sociaal ondernemers maar ook initiatiefnemers die vaak hele mooie ideeën hebben het is vaak een beetje boetsen van hoe kunnen we dit nou zo laten landen dat we er allemaal wat aan hebben. Dat jij je bedrijf kan voeren en dat wij er ook een maatschappelijk doel mee kunnen realiseren en dat we dan elkaar kunnen helpen, dat is een beetje een zoektocht. Ik zie dat wel als het meest ideale functie op dit moment. Ik vind het hartstikke leuk. Je bent ondernemend.</p>
Imke	<p>Je maakt linkjes tussen verschillende disciplines. Dat is heel goed op dit moment en ook heel goed dat er een persoon is, of ik weet niet of er meer mensen mee werken of dat er een team is?</p>
Gemeente	<p>Ik heb een team inmiddels. Ons team is best divers, ik ben zelf bedrijfskundige opgeleid en wetenschapsfilosofie in Enschede in Twente. Aan de ene kant bedrijfskunde maar</p>

	aan de andere kant ook leuk om breed te denken etc. In mijn team heb ik een beleidsmedewerker die is antropoloog en bestuurskundige en ik heb een communicatiemedewerker en nog wat mensen eromheen, staigiare, dus het is best divers en allemaal brede blikken en kritisch kunnen denken en stellen van moeilijke vragen aan iedereen.
Imke	Je had het net ook over de arbeidsmarkt nu en de situatie in den haag, dat den haag een van de hoogste werkloosheidspercentages heeft van Nederland. Hoe kan dat? Waar ligt dat aan? Waarom is dat zo in Den Haag
Gemeente	Dat is een goede vraag. Dat programma waar mijn programma uit voortkomt daar staat het allemaal goed beschreven. Het heeft ook te maken met de structuur van den haag, dat we echt een diensteneconomie zijn, dat er veel werk is in de ambtenarenssector in de dienstverlening, expat, tribunalen etc Dat is gewoon hoogopgeleid werk. Daar speelt gemeente op in. Den Haag heeft geen haven, dat wordt vaak als argument gebruikt. Het westland zit te ver weg en mensen blijven hier een beetje hangen. Hier is niet het werk. Even heel plat gezegd. Er wordt ook wel gesproken over een mismatch op de arbeidsmarkt. Wat wij nodig hebben in den haag is niet wat de werkloze mensen kunnen aanbieden. Die zijn niet geschoold of niet geschoold hiervoor. Nu is er heel veel vraag in de bouw, de mensen die werkloos zijn hebben geen achtergrond in de bouw bijvoorbeeld.
Imke	Ik was vorige week bij een stucadoorsbedrijf, Traubstuc.
Gemeente	Die zullen wel geklaagd hebben over de gemeente.
Imke	Die waren niet heel enthousiast inderdaad. Maar die zijn wel echt ontzettend enthousiast en die willen heel graag al die jongens opleiden tot stucadoor.
Gemeente	Weet je ook, want dat prikkelt mij meteen, weet je hoeveel geld zij van de gemeente vragen.
Imke	Ze vragen veel. Hij heeft een hoge.. toen ik dat hoorde, dacht ik ook nou je vraagt wel redelijk wat geld.
Gemeente	Dat is ook waarom ze steeds voor een dichte deur komen. Ik heb ze een keer gesproken, toen zeiden ze we willen met je verder praten. Ik had al iedereen gehoord moet je doen, maar kijk er mee uit. Ze vragen elke keer de hoofdprijs. Door mijn collega's worden vraagtekens geplaatst bij hun intenties. Of ze echt sociaal ondernemer zijn, maar of ze het echt zijn is maar echt de vraag.
Imke	Omdat ze ook dingen nastreven voor zichzelf? Of waarom zijn ze dan geen sociaal ondernemer als zij jongeren helpen op de arbeidsmarkt?
Gemeente	Naja je mag jongeren helpen prima, maar je moet ook een business model hebben. Dat is voor mij heel belangrijk. Het moet zichzelf kunnen bedruipen, happy tosti is een goed voorbeeld, want hier zit 0 euro subsidie in, vanuit den haag. We helpen ze wel met allerlei manieren, zoals loonkostensubsidie. Maar voor de rest moet dat gewoon in verhouding zijn. Bij Traubstuc is dat wel zoeken, ja we leiden mensen op en daar hebben we geld voor nodig, maar kijk als het uiteindelijk tot een baan leidt, kun je een heel eind komen. Minimaal 6 maanden werken na de opleiding. Daar gaat vaak de discussie over. Dan kunnen we subsidie geven en de opleiding moet wel goed zijn. Het bedrijfsleven moet zeggen de opleiding was oke. Je kunt dan zeggen de opleiding mag, wij zeggen dan, mag maximaal 6 maanden duren. Traubstuc zegt dan nee we willen ze goed opleiden dus we hebben 12 maanden nodig. EN daarom is ie ook heel duur. En wij zeggen dat geld hebben we niet. Traubstuc zegt dat ze dan geen kwaliteit kunnen leveren. Dat zijn de discussies waar het elke keer over gaat.
Imke	Hij had het dan 6-9 maanden die hij graag wilde. En dat kon dan niet.

Gemeente	Naja 6 kan, 9 niet.
Imke	Ik begrijp het ook. Het geld is er niet. Maar leuk om het nu van beiden kanten te horen. Maar wat is dan precies de doelgroep in Den Haag die een baan zoekt. De arbeidsmarkt op moet.
Gemeente	Precies weet ik het niet. Ik zal je een stuk sturen waar het beter in beschreven staat. Maar wat ik beschreven had het gaat met name jongeren, is het grootste probleem. Ouderen blijft een beetje een probleem. Mensen met zonder opleiding. Ook inburgeraars, mensen met een migratieachtergrond, die niet goed geïntegreerd zijn. Ja dat is een beetje grof gezegd. En wat je in heel nederland hebt is de nieuwe participatiewet is afgesproken dat het bedrijfsleven en de overheid vooral het bedrijfsleven mensen met een arbeidsbeperking in dienst zouden nemen. Dat is nog maar op een heel beperkt deel gebeurd en daar willen we ook in ons programma voor een deel aandacht aan geven. Dat kan gaan over hele brede groepen, mensen die moeilijk aan het werk kunnen komen dat kan allerlei redenen. Wij kijken nadrukkelijk ook naar of je een arbeidsbeperking hebt, visueel of zintuigelijke beperking (dus doof blind etc) waarbij formeel volgens de regels die mijn collega's hanteren, je dan niet een afstand tot de arbeidsmarkt hebt, want als je doof bent kun je wel gewoon een universitaire opleiding doen, maar toch zullen werkgevers niet zo snel iemand aannemen zien wij. Wij willen daar aandacht voor. Dat is heel ingewikkeld, want dat betekent dat er geen subsidie beschikbaar voor is en je ziet wel dat sociaal ondernemers deze doelgroep bijvoorbeeld heel goed kunnen bemiddelen op de arbeidsmarkt. Clubjes als C-talent bijvoorbeeld. Die doen dat hartstikke goed en daar willen we dus ook meer ruimte voor maken en de verbindingen leggen tussen bedrijfsleven en dit soort sociaal ondernemers om te zorgen dat ze zo'n treintje kunnen laten rijden.
Imke	Mensen komen dan in de bijstand als het niet lukt?
Gemeente	Uiteindelijk het UWV en als dat niet lukt dan de bijstand, de gemeente financiert dat dan.
Imke	Het WSP is daar een onderdeel van, en de Haeghe group en RPA Haaglanden heb ik ook gesproken. Zijn dit allemaal concurrenten can elkaar. Op welke manier is het een samenwerking?
Gemeente	Officieel zijn ze geen concurrenten van elkaar. Officieel RPA Haaglanden is ook een samenwerkingsverband waarbij alle regio's, het is een regionaal verband, en daar werken alle werkgeversservicepunten in samen, maar ook bijvoorbeeld de verschillende sociale werkplaatsen de Haeghe group is de Haagse variant, werken daarin ook smaen, er is officieel geen concurrentie er wordt ook met elkaar afgestemd en ik zie dat ook terug van mijn collega' in uitvoering die ook zeggen joh als er bijvoorbeeld een bedrijf uit delft komt en die zegt wij hebben werk te vergeven en dan zeggen we eerst heb je al met Werkse gesproken, de delftse sociale werkplaats, want we willen geen werk bij hun afpakken. Dat doen ze wel heel netjes. Er wordt samengewerkt. Het WSP is erop gericht om mensen met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt, dat betekent binnen 6 maanden naar werk zou kunnen, die helpen ze om naar werk te kunnen gaan. Dat betekent ben je hoogopgeleid dan wordt gezegd joh heb je al een linkedin profiel zo nee gaan we daarbij helpen. Daar is een computer ga maar zoeken op vacatures. Maar heb je een grote afstand, sluit je opleiding minder goed aan, of heb je er even uitgelegd dan gaan we ook helpen met trainingen. Dat is heel plat hoor maar bijvoorbeeld, op tijd komen, je haar kammen, u zeggen, dat soort dingen. Dat zijn basis werknemers vaardigheden. Afhankelijk van hoe groot die afstand is, duurt dat langer of korter. We hebben allerlei trajecten die uiteindelijk mensen naar een vacature moeten brengen. Er wordt aan het begin een inschatting gemaakt door het WSP, hoe groot is je afstand? Is de afstand langer dan 6 maanden dan ga je naar participatie toe, dan wordt er in Den Haag eigenlijk niet meer naar je omgekeken, dat is heel erg eigenlijk. In andere steden wordt daar meer mee gedaan, maar in Den Haag wordt er gezegd nee we kijken alleen naar mensen die kansrijk zijn. 6 maanden is kansrijk. Langer is niet kansrijk. Maar daarbinnen wordt dan ook weer een onderverdeling gemaakt.
Imke	Ja, oke dus mensen die echt een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, de doelgroep waar sociaal ondernemers naar kijken, is dus mensen vanaf 6 maanden en langer.
Gemeente	Dat hoeft niet per se. Maar grappig dat je dat zegt, want daar zijn we ook naar aan het kijken, dat is ook waar ons programma over gaat, want met name sociaal

	<p>ondernemers worden door ons WSP gezien als concurrenten, terwijl wij zeggen werk met elkaar samen. Sociaal ondernemers hebben heel veel verstand van bepaalde doelgroepen. En we zien nu wel een beetje, bijvoorbeeld het traject waar we nu mee in gesprek zijn, Code Gorilla uit Emmen en groningen zijn ze actief, we zijn bezig om ze naar Den Haag te halen. Zij leiden mensen met een hele grote afstand, die bij wijze van spreken thuis op de bank aan het gamen zijn, leiden ze op tot programmeur. Zij zeggen, wil je gamen of wil je een game maken, kom dan bij ons. Zij zeggen wij kunnen mensen die in de bijstand zitten langere tijd, kunnen wij motiveren met onze methode om een training te doen, ook online etc dus zij zeggen. Doe ons maar die mensen die langer dan 6 maanden in de uitkering zitten. En collega's van het WSP vinden dat prachtig want dat concurreert niet met hun uitstroom targets etc. In de praktijk zie je ook vaak dat.. Het WSP koopt trajecten in bij bedrijven om jongeren en ouderen op te leiden tot soms ook stucadoor hoor, of in de bouw of verkeersregelaar etc Die worden gewoon ingekocht. Wij zeggen nu dat zou je kunnen inkopen bij sociaal ondernemers. Het WSP dacht eerst dat alle bedrijven bij wie je dat soort trajecten inkoopt dat dat sociaal ondernemers zijn, maar dat hoeft niet. En daar wordt ook soms heel erg op bekibbeld. Er was laatste een documentaire bij de Monitor of bij Brandpunt of Radar of Opgelicht, en dat was een bedrijf die leidden mensen op om in de bouw te werken en die kregen dan van de gemeente 1500 euro per medewerker, dat is super weinig. Maar het WSP denkt dan het mag niet veel kosten, als zij dat willen doen voor 1500 hartstikke goed, maar die partij betaalde zn mensen niet. Die mensen hadden al een afstand tot de arbeidsmarkt maar die kregen niet betaald. Dus die kwamen dan in de schulden terecht. Dat is een beetje het evenwicht. Van joh je kunt of denken dat je voor een dubbeltje op de eerste rang kunt zitten en goedkoop uit kunt zijn, maar als dan vervolgens zo'n bedrijf dit soort louche praktijken op na houdt kun je misschien beter iets meer geld betalen voor een traject dat gewoon goed en deugelijk en degelijk is en waar de mensen ook netjes omgaan met elkaar. En wat wij zien is dat, het gaat beter met de economie, de mensen met wie het goed gaat, die zijn nu makkelijk aan het werk. De mensen met een grote afstand blijven in de bakken zitten. Dus mijn collega's krijgen steeds een moeilijkere doelgroep die ze naar werk moeten begeleiden, daarvan zeggen wij nu in ons programma juist sociaal ondernemers kunnen hier heel goed bij helpen want die kennen die moeilijkere doelgroepen beter. Net als met arbeidshandicap, of mensen die doof, blind, autisme met autistische achtergrond. Vinden wij heel ingewikkeld bij als WSP. Maar in ICT zitten ze te springen om dit soort mensen. Maar dit zijn mensen die niet per se hun haar goed kammen, die niet per se gezellig praatje maken bij de koffieautomaat. Dat zijn precies de dingen waar mijn collega's op sturen. Je moet gezellig kunnen zijn, U kunnen zeggen. Mensen met een autistische achtergrond moet je dat gewoon niet vragen. Dat proberen wij nu ook aandacht voor te geven. Dat is moeilijk maar wel ook leuk. Je merkt ook dat er steeds meer aandacht voor komt.</p>
Imke	Iedereen heeft een eigen gebruiksaanwijzing.
Gemeente	Klopt. Deze mensen zitten in de bijstand. Communiceert niet. Maar willen heel graag werken. In hun huiskamer waar ze de meeste mooie dingen hebben om hun huis te besturen. Drones.. van alles. Echt talenten. Maar het komt er niet uit.
Imke	Hoe kunnen die mensen dan zelf bijvoorbeeld die sociaal ondernemers vinden? Is er een bepaald punt dat jullie zeggen van kijk daar eens naar want daar vind je allerlei initiatieven waar je aan de bak komt.
Gemeente	Nou op dit moment, draaien we hem om. We richten ons niet op de doelgroepen. De mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We richten ons op de ondernemer. In ons programma proberen we ons op de ondernemer te richten die iets wil, bijvoorbeeld ondernemer als code Gorilla die zegt autistische jongeren zijn bij ons van harte welkom. Zeggen we oke hoe gaan jullie die jongeren bereiken. Ze zeggen we doen online campagnes, op facebook, we gaan naar coffeeshops toe om te flyeren. Ze hebben hun eigen manieren. Dat is heel erg aanvullend op wat we als gemeente doen. De gemeente stuurt misschien een keer een brief mee met de uitkering, maar die wordt door de meeste niet gelezen. Mensen denken oeh weer een brief van de gemeente, weg ermee. Dus zei hebben hun eigen manieren en we moedigen dit ook aan om die eigen creatieve manieren ook in te zetten. En bijvoorbeeld code gorilla komt af en toe in het nieuws. Iedere keer als ze in het nieuws komen, komen er weer aanmeldingen bij.
Imke	Het kunnen ook families zijn en kennissen die aanmelden.
Gemeente	Vaak familie. Vaak zijn het ouders, familieleden die zoon of dochter aanmelden of erop wijzen.

Imke	Ik heb geprobeerd een aantal sociaal ondernemingen te vinden. Dan google je, via mijn stage, want zij hebben ook een project gedraaid op burgerinitiatieven in Haagse Hout en Laak, en via hun kwam ik op de sociale kaart Den Haag en de MAEX en dat zijn 2 platforms of website. De sociale kaart is van de gemeente?
Gemeente	Ja is van Welzijn. Uit de zorg.
Imke	Als je daar zoekt op sociaal ondernemers komen er iets van 12 initiatieven uit.
Gemeente	Dan ben ik benieuwd wat daar uit komt, want hier zitten misschien ook zorg instellingen bij.
Imke	Combinatie. Het zijn stichtingen vooral, maar ook Happy tosti, i-Did staat ertussen. Voor mijn idee was het niet echt overzichtelijk, welke zijn een stichting, welke is een zorg en welzijn en welke zijn dan de echte sociaal ondernemers. De MAEX, ken je dat? Volgens mij is dat platform onwijs in ontwikkeling.
Gemeente	Dat stimuleren wij ook. Klopt.
Imke	Ik heb het idee dat daar meer een onderscheid gemaakt wordt welke ondernemingen, nou vroeg ik me af is het met de MAEX ook de bedoeling dat werknemers zo ondernemers vinden? Of dat ondernemers zich aanbieden, kom bij ons?
Gemeente	Dat is een goeie vraag. Eigenlijk weten ze dat niet precies. De site is begonnen als site van bewoners initiatieven. Op een gegeven moment hebben de eigenaren van krachtig NL, die maken de MAEX. Die hebben toen gezegd, we zien eigenlijk een soort spectrum, van bewonersinitiatieven naar uiteindelijk ook sociale ondernemingen en sommige bewonersinitiatieven kunnen ook sociaal ondernemer worden. Dus zij zeiden we zijn in principe opgericht vanuit bewonersinitiatieven maar we zien wel dat die ambitie er is om ook sociaal ondernemer te worden. Vervolgens was de vraag bij ons bij de gemeente, social return, bedrijven die een aanbesteding winnen bij de gemeente moeten verplicht 5% van de arbeidssom maatschappelijk invullen. Dat betekent in eerste instantie door op de arbeidscomponent mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. Dus doe je een bouwproject, dan zeggen wij 5% van de medewerkers willen wij aanleveren vanuit onze kaartenbak.
Imke	En dan krijgen ze er subsidie voor?
Gemeente	Nee dat hoort bij de opdracht. En soms zit er wel weer subsidie bij. Kijk dit moeten ze dan doen, bijvoorbeeld mensen die nodig zijn om de bouwplaats op te ruimen ofzo. Verkeersregelaars, wat we nu zien, omdat het met de economie beter gaat zijn er niet meer genoeg kandidaten om aan te melden bij een bedrijf. Dus we zoeken naar andere middelen om dat in te vullen, bijvoorbeeld door samen te werken met een sociaal ondernemer. Dus als je het zelf niet kunt iemand aannemen misschien kan een sociaal ondernemer wel helpen want die kan mensen vinden etc. En dat proberen we met MAEX project om een match te maken tussen bedrijven die iets moeten invullen of sociaal willen inkopen en de sociaal ondernemer die dit kan invullen. De ondernemer moet aangeven dit heb ik in de aanbieding, dit verkoop ik, deze diensten heb ik. Het is niet de bedoeling dat werknemers gaan zoeken hier kan ik werk vinden. Kan misschien wel een opbrengst zijn maar dat is niet waar wij ons op richten. En er is er nog een, dat is Buy Social, van de Social Impact Factory en Social Enterprise en die doet ongeveer hetzelfde maar dan vooral vanuit sociaal ondernemingen. De elden van Social Enterprise, allemaal hardcore sociale ondernemingen dan heb je het over Tony Chocolonely, daar lobby'd Social Enterprise heel erg voor en die proberen met dat platform ook aan te geven bij andere bedrijven, joh wil je sociaal inkopen doet het dan bij deze bedrijven. En die vragen ook aan gemeentes vna joh gebruik ook dit platform om social return in te vullen of om bedrijven er op te wijzen om zo social return in te vullen.
Imke	Is dit dan niet hetgene waar in de toekomst een beetje het succes gaat liggen?
Gemeente	Wij zien nu op de markt de verschillende initiatieven en proberen grote bedrijven te stimuleren om sociaal in te kopen. We doen het zelf om het goede voorbeeld te geven.

	<p>We vooral ook andere bedrijven en grote bedrijven uit dagen om het ook te gaan doen. Dat is ook een beetje de ratio achter het programma. We zien ook echt een trend dat grote bedrijven dat steeds meer gaan doen, vanuit hun MVO beleid (maatschappelijk verantwoord ondernemen) en die willen niet per se sociaal ondernemer worden. Hoeft ook niet. Maar vanuit MVO kun je wel wat dingen doen, we willen bijvoorbeeld de koffie sociaal inkopen. Of we willen ons bedrijfsrestaurant sociaal invullen. En dan zeggen wij daar willen wij bij helpen, want wij hebben dit rijtje sociaal ondernemers die jullie daar prima voor kunnen gebruiken. En dan proberen de MAEX voor te gebruiken maar ook Buy Social en allerlei andere manieren. We hebben de Social Hub Den Haag als website om een portret te maken van ondernemers om ze daarmee ook een profiel te geven.</p>
Imke	<p>Ja, want in Den Haag zit inderdaad dan de Social Hub, je hebt de Impact city, je hebt de Social Club. Wat zijn dat allemaal voor platforms? Is dat een samenwerking, zijn dat concurrenten? Ik ging zoeken en op een gegeven moment zoveel organisaties dat ik het ook even niet meer wist.</p>
Gemeente	<p>Dat is een goeie vraag, want ... Interessant dat je dat zegt. Dat is ook een beetje mijn indruk. Social Hub (staat hier ook in benoemd, boekje van de G40) is een project wat we hebben opgezet vanuit de gemeente samen met de Social Club. Eigenlijk kwamen we erachter, Social Club is een netwerk van sociaal ondernemers in Den Haag, die vonden wij wel interessant als gemeente. Die bestond al een tijdje en we dachten van joh wat hebben jullie nodig om meer impact te maken. Na gesprek kwamen we erachter van we hebben meer informatie nodig van wat er allemaal kan, wat er allemaal mogelijk is, kennis over regelingen, subsidies, hoe maak ik een goed business model. Dus gewoon een kennisbank, maar aan de andere kant ook mensen om mee te kunnen sparren en 1 ingang bij de gemeente, want er zijn verschillende ingangen. Toen hebben we samen gezegd dan gaan we de Social Hub inrichten en als gemeente willen we zorgen dat er 1 ingang is dat we spreekuren organiseren 1x in de 2 weken en we zorgen voor een kennisbank.</p>
Imke	<p>Social Hub is nu op dit moment dat loket?</p>
Gemeente	<p>Klopt. Daarmee promoten we ook in de stad, sociaal ondernemen kan in Den Haag. Staan we heel erg voor open. Het kan op allerlei manieren. We stimuleren het op allerlei manieren. En wil je stap verder maken dan geeft de site een soort gids van hoe je dat kan doen en kom je er niet uit kun je altijd bellen, mailen of naar het spreekuur komen.</p>
Imke	<p>En is dat dan duidelijk op de site dat dat een samenwerking is met de gemeente?</p>
Gemeente	<p>Ik weet niet of dat duidelijk is. Het staat wel benoemd dat het is opgericht door de gemeente Den Haag samen met de Social Club. We wilden bewust niet weer een gemeentelijk loket maken omdat dat helemaal niet, dat is niet aantrekkelijk. Maar in de praktijk wordt het wel bemand door mij en mijn collega's samen met de mensen van de Social Club. Maar waar de Social Club een community is, het netwerk, is de Social Hub het spreekuur, de kennisbank waar je even informatie haalt. We helpen je en daarna moet je het zelf weer doen.</p>
Imke	<p>Ja en de Social Club is een club ondernemers die elkaar helpen...</p>
Gemeente	<p>Die elkaar helpen en langere tijd met elkaar samenwerken. Dat doen wij niks mee. Dan heb je ook nog Impact City dat is een programma van DSO economie. Gericht op start-ups, het is een start-up programma van de gemeente Den Haag.</p>
Imke	<p>En dat heeft dus niks met sociaal ondernemen te maken.</p>
Gemeente	<p>Ja en nee. Dit is precies, waar toen ik 3 jaar geleden mee begon, mijn spanning. Want ik zag impact city en toen dacht ik wat een mooi programma. Kunnen we niet samenwerken.. nouuuu dat was niet zo makkelijk, want gaan wij dan iets met start-ups doen of bestaande bedrijven. Nee impact city is een start-up programma. Oh hoezo</p>

	<p>dan, het heet toch impact city, impact is toch gelinkt aan sociaal ondernemerschap, nou toen kwam ik erachter het is een start-up programma en hun theorie is en die kan ik nu al een beetje begrijpen en zelfs uitleggen. Je hebt een ecosysteem in Europa en zelfs wereldwijd waarbij je ziet dat allerlei steden zich profileren met een bepaald thema. Leiden op het gebied van biotechnologie. Ik weet niet of het zo is hoor, maar .. Wageningen rond agriculturele technologie, San Fransisco Blockchain start-up blablabla. En die zijn allemaal met elkaar verbonden en Den Haag specialiseert zich dan in impact start-ups, dat zijn start-ups die werken met organisaties voornamelijk NGO's. Bijvoorbeeld je hebt tribunalen zitten, je hebt ook Oxfam Novib zitten, Kordeet, wat je ziet is dat ze veel projecten doen die High Tech zijn gericht op die NGO's, bijvoorbeeld drones voor refugees, met drones vluchtelingenstroom in beeld brengen. Dat soort projecten moet je dan aan denken. En start-ups hebben zich daarmee bezig gehouden. Echt een niche he, dat proberen ze daarmee te stimuleren. Het gaat over impact in de wereld. Terwijl ons richten op impact in de stad, lokaal. En dat wrong een beetje en zij zeiden vooral ga vooral je gang dus dat hebben we gedaan. En wij hopen dat nu met een nieuw college, onze programma's in elkaar kunnen gaan schuiven. Impact city is een heel goed merk hebben hele goeie marketing, zit heel veel geld in ook.</p>
Imke	Ik vond het er inderdaad heel goed uitzien op internet ook.
Gemeente	Wij willen daar graag aan meedoen. En zij vonden ons een beetje suffig, omdat we het alleen maar over werkgelegenheid met moeilijk doelgroepen hadden. Maar dan denk ik ja sorry, maar daar wordt ik wel voor ingehuurd.
Imke	Dat is ook gewoon hoe het nu gaat. Realiteit.
Gemeente	En wij zijn iets later begonnen. Wij zijn 3 jaar geleden begonnen en zij hadden het 4 jaar geleden al klaar. Maar we hopen dat.. het grappige is in de tussentijd zijn we ook een samenwerking aangegaan met het programma circulaire economie, energietransitie, daar kunnen we elkaar heel goed in vinden. Dat vormt nu een soort blokaat, en we zeggen tegen impact city joh sluit je nou aan want wij willen gewoon een impactlab organiseren over circulaire economie en over sociaal ondernemerschap.
Imke	Is het niet een idee om daar een platform van te maken met een soort sub...
Gemeente	<p>Dat is waar we nu aan denken. Wat ook meespeelde is de politieke krachtenveld in Den Haag we hadden 6 wethouders, die wel een collegiaal bestuur hebben maar in de praktijk elkaar wel een beetje de tent uitvechten. Dus dat zorgt er ook niet voor dat we lekker samenwerken. Want het impact city was 1 wethouder en mijn programma was weer een andere wethouder en die hadden af en toe wel ruzie met elkaar. Mijn wethouder vond dat de afdeling economie datgene moest doen wat ik nu deed dus hij zei waarom moet ik nou sociaal ondernemerschap doen dat moet toch bij economie zei mijn wethouder. Toen zei ik dat kan misschien zijn maar ze doen het niet dus als wij het nou wel gaan doen dan kunnen we in ieder geval zeggen van joh dat zouden jullie misschien moeten doen. Het was telkens dat zouden jullie moeten doen, dat zouden jullie moeten doen.. De wethouder van werkgelegenheid, vond dat die van economie zich te weinig bezig hield met werkgelegenheid voor laag opgeleide en dat doet onze dienst vooral symptoombestrijding, als je eenmaal in de uitkering zit, proberen we je eruit te halen, maar er wordt te weinig gewerkt aan een economische infrastructuur die ook werkgelegenheid creëert voor laag opgeleide. Dat is de discussie constant. En ik zie wel dat ook door onze gesprekken, het steeds meer op de agenda staat en dat de afdeling economie dit ook wel snapt en vind dat ze er iets mee moeten. Dat ze niet alleen maar nog op expats kunnen richten en op hoger opgeleide en denken dat de rest vanzelf gaat. Het trickle down effect.</p>
Imke	Nee ja zo werkt het niet.
Gemeente	Maar dat is heel spannend met het nieuwe college. Of ze dit gaan voortzetten met een ander gezichtspunt.
Imke	Want het Actieprogramma loopt af in 2018?

Gemeente	Ja het loopt nu af. 1 juli loopt ie af. Dit is inderdaad de samenvatting. Dit zijn alle 8 feiten die we hebben gedaan. En in juli zijn we klaar en we zijn nu aan het evalueren. Ik ben er nog niet klaar mee maar als ik hem klaar heb zal ik hem je ook toesturen dan krijg je ook een beetje een idee wat we gedaan hebben en hoe we daar op reflecteren. Mijn directeur is inmiddels ook enthousiast, die was in het begin nog heel sceptisch, leidt dit dan tot werkgelegenheid, wat ga je dan doen? We hadden allerlei dingen in de pijpleiding zitten, i_did waren mee aan het voorbereiden, de Prael de sociale bierbrouwerij waren we aan het voorbereiden en toen die eenmaal waren gevestigd toen werd ze helemaal blij. We denken dat we hiermee wel credits hebben verzameld dat we wel een 2.0 programma kunnen gaan oprichten.
Imke	Daar was ik inderdaad ook benieuwd naar, het loopt natuurlijk af. Is alles bereikt?
Gemeente	Grof gezegd ja, alles wat we wilden doen hebben we gedaan en bereikt. Het hele doel was het een en ander op gang te brengen we hebben dingen zichtbaar gemaakt en we hebben ook een paar instrumenten ontwikkeld. Met name de Social Hub als startpunt. Je ziet andere steden nu ook een spreekuur beginnen en een kennisbank oprichten, dat is 1. En de Social Impact Lab, is methode om bedrijven uit andere steden naar Den Haag proberen te lokken.
Imke	En waarom per se naar Den Haag lokken?
Gemeente	Omdat wij een hoge werkloosheid hebben en omdat wij zagen dat ... eerst ben ik begonnen ook met hier welke start-ups welke mensen zijn al bezig met een sociale onderneming dat waren niet echt ondernemingen waar ik heel blij van werd. Dat waren mensen met een hele, hele sociale mensen met een leuk idee, maar ze waren niet ondernemend. Ze vroegen constant aan mij om geld, ook stichtingen maar soms ook mensen die een onderneming wilden maar dan hadden ze wel eerst een ton van mij nodig om te kunnen starten. En dan vroeg ik van joh wat vind de bank hier eigenlijk van? Nou ja de bank vond het niks. Ik zeg naja dan vind ik het ook niks. Sorry. Toen ben ik gana kijken, ik miste een beetje de vastheid, nja happy tosti was toen al wel begonnen en zochten we ook contact mee en die zeiden we willen niet met de gemeente praten, we willen geen knuffel van de gemeente worden, we willen een goede onderneming zijn. En pas sinds een jaar hebben we wel contact met ze, omdat ze nu tegen dingen aanlopen waarbij we ze kunnen helpen. Maar omdat dus het ecosysteem niet volwassen genoeg was, vonden wij, zijn we gaan kijken waar vinden we nou voorbeelden van typische sociaal ondernemen die we graag in Den Haag zouden willen hebben. Toen zag ik i-Did in Utrecht, de Prael in Amsterdam. Een van de ratio's achter het programma was ook om een soort norm te stellen in Den Haag van wat zijn de sociaal ondernemers waar we meer van willen hebben.
Imke	Is er dan bijvoorbeeld in Den Haag een speciale regeling waarmee de ondernemers gelokt worden, aangetrokken worden?
Gemeente	Geen financiële regeling, we hebben wel onderzocht of er misschien een fonds moest komen ofzo. Maar eigenlijk hadden we bij een van de eerste bijeenkomsten die we organiseerde met stakeholders en toen was ASN bank aanwezig en die zeiden joh gemeente ga geen fonds inrichten, met alle respect, jullie zijn gewoon niet goed in met geld omgaan. Laat ons dat doen. Wat jullie wel kunnen doen is faciliteren er gaat heel veel mis met diensten, huisvesting, of een vergunning. Het helpen om gaten dicht te lopen, daarop hebben we ons spreekuur en de Hub op ingericht om te zorgen dat ze dat kunnen regelen. En daar besteden we veel energie en tijd aan, ook wel geld omdat we daar ook mensen voor inhuren, maar we gaan dus expliciet geen geld geven aan ondernemers, want we hebben wel goed contact met de bank Triodos, die hebben we er ook bij kunnen betrekken, als een sociaal ondernemer een plan heeft dan zegt Triodos tegen ons, stuur naar ons door, dan kijken we of we het kunnen investeren. En qua regelingen hebben we vooral dus nu ook het Impactlab het spreekuur, en als we het een leuk idee vinden, kijken we of we het bedrijf kunnen helpen en informeel hebben we ook middelen opgezocht als een accelerator een incubation programma maar dan kijken we vaak, wat is er nodig en waar kunnen bij aansluiten. Op de markt wordt al zoveel aangeboden dus we willen niet nog een keer een incubator programma gaan starten, misschien ook wel in het programma 2.0 maar nu vonden we het niet nodig.
Imke	Ik heb gezien dat Mireille van i-Did zei in het filmpje dat ze voornamelijk erheen was gekomen vanwege de Stip banen afsprakenis dat dan iets wat je in Utrecht niet hebt. Of in een andere stad.

Gemeente	Nee, kijk in Utrecht had ze een bepaalde regeling, waar ze ook op een hele gulle manier omgaan met subsidies voor dit soort projecten, en dat hadden wij niet in Den Haag dus het was heel lastig om een goed voorstel te doen waardoor zij hierheen kwam. Toen kwam de Stip banen, dat is gesubsidieerde arbeid, daar vind ik van alles van overigens, maar dat even terzijde, het feit dat die regeling er is, dat betekent dat mensen... misschien ken je de Melkert banen nog van vroeger. Dat was gesubsidieerde arbeid. Stip banen is dat, iemand krijgt een baan voor 3 jaar wordt voornamelijk betaald vanuit de gemeente dus wij betalen het salaris en die persoon moet worden opgeleid, moet een ontwikkeling doormaken zodat ie daarna aan de slag kan.
Imke	Dus het is een soort leer-werktraject?
Gemeente	Het heet bewust niet leer-werk traject omdat dat weer een aparte naam is voor dingen.. En Stip staat voor Sociaal Traject In Perspectief, het is ook maar een naam maar het is niet duurzaam, dat is mijn bezwaar ertegen. Het is een tijdelijk traject dat door het huidige college is ingezet, door mijn PvdA wethouder die zich heel graag wilde profileren, maar het eindigt ook over 3 jaar. Hij wilde 1000 Stip banen creëren en dat mocht alleen maar bij welzijnsinstellingen, scholen en in het publieke domein. Dus niet bij sociaal ondernemers bijvoorbeeld. Op een gegeven moment haalde hij de 1000 niet, toen bleven we op 800 steken. En toen zeiden wij, i-Did wil graag hierheen komen, en die wil best Stip banen doen. De vraag was toen nog of het mocht of niet.. Uiteindelijk wilden ze heel graag die 1000 halen en toen zeiden ze vooruit. En Mireille van i-Did zei ik kan er wel 36 en zo is dat begonnen. Door die regeling, hele gulle regeling, kon zij hiernaartoe komen. Maar de vraag is even, hoe gaat het er over 3 jaar uitzien. Mireille zegt ik wil een combinatie maken van de utrechtse en de haagse aanpak. Dus ik mag deze mensen in principe 3 jaar houden maar dat wil ik niet, want ik denk dat deze mensen na 6 maanden weer ergens anders kunnen gaan werken en dan is er weer ruimte om een nieuw iemand aan te nemen, dus dat vind ik heel positief. Goed gebruik maken van de regeling en ook creativiteit om aan te geven ik weet dat ik iemand 3 jaar kan aannemen dan kan ik lekker lui worden maar ik wil niet lui worden het gaat om de mensen en niet om of ik als ondernemer er rijk van wordt. Die regeling was voor haar de trigger om hierheen te komen.
Imke	Oke want de regeling is geloof ik iets van een plan van een regeling dit loonkostendispensatie, ofzoiets
Gemeente	Ja dat is een landelijke regeling inderdaad. Stip is alleen in Den Haag geregeld.
Imke	Oke en zo'n loonkostendispensatie wordt een landelijk plan van zo gaan wij proberen de mensen aan het werk te helpen. Is dat een onderdeel van de participatiewet?
Gemeente	Ja klopt, en volgens mij een reparatie op de participatiewet die, er is heel veel discussie over of het wel goed werkt. Waar nu de loonkostensubsidie en de dispensatie, het is heel ingewikkeld hoor, zal het makkelijk proberen uit te leggen, nu is het zo dat loonkostensubsidie wordt aan de werkgever gegeven dus een werkgever betaald aan iemand met een arbeidshandicap 100% salaris. De werknemer die heeft het idee ik heb gewoon een baan ik wordt gewoon betaald. In de praktijk betaald de werkgever een bepaald percentage afhankelijk wat de persoon kan 50 of 40 of 70 % en de rest krijgt de werkgever van de gemeente erbij. In het nieuwe plan wordt er gezegd het is voor werkgevers zo;n grote barriere dat moeten we makkelijker maken. We schuiven het af op de kwetsbare medewerker. Wat ik ook niet snap dat ze dat doen. Dat betekent dat de werkgever 40% betaald en dan moet de medewerker zelf bij de gemeente en bij het landelijke UWV de rest aanvragen. Dat gaat nooit lukken. Ik vind het ook asociaal om het zo te doen ook.
Imke	Heel apart. Ja je schuift eigenlijk af.
Gemeente	En de discussie is ook, voor een bepaalde groep kan het betekenen dat ze dus ook geen pensioen opbouw hebben en onder het minimumloon betaald krijgen en dat werkt ook niet als we het over gelijkheid hebben.
Imke	En dat wordt dus nu.. en dat is nog niet erdoor?

Gemeente	Er is heel veel discussie over. Ja. En D66 ligt ook dwars nu en die wil dat er nu over gepraat gaat worden. Er zal een reparatie op gaan komen.
Imke	En laatst was er de ronde tafel gesprek in de 2e kamer, is daar iets, ik heb hem deels gevolgd. Is daar iets nuttigs uitgekomen? Ik kreeg een beetje het idee om elkaar te begrijpen.
Gemeente	Wij waren er bij met een aantal mensen. Ja dat denk ik ook, als ik zo zie op een afstandje. Ik kende de helft van de mensen die aan tafel zaten. Aantal Haagse ondernemers, Social Enterprise waar we goed contact mee hebben. EN wat je merkt was aan de ene kant de regering heeft in het regeerakkoord gezet er moeten passende regels komen voor sociaal ondernemers met behoud van een gelijk speelveld. Is een ingewikkelde formulering, waarbij de laatste quote, wat wij denken, een beetje van de VVD komt. Omdat die niet wil dat er een onderscheid komt en elkaar in de weg gaan lopen, maar ook niet dat sociaal ondernemingen een status krijgen waardoor je sociale en a-sociale ondernemingen krijgt. Hun redering is dat iedere onderneming sociaal is want ze creëren werkgelegenheid en maken producten en diensten die mensen en bedrijven kopen. Maar dan doe je geen recht aan het feit dat sociaal ondernemers echt wel iets anders doen, namelijk een maatschappelijk doel realiseert. Maatschappelijke meerwaarde wordt vaak gezegd. Het ging in deze sessie erover om meer grip te krijgen van waar moet je dan aan denken en het ministerie van economische zaken zegt we hoeven niks te doen, want het alle regelingen zijn voor bedrijven gelden ook voor sociaal ondernemingen want het zijn ook ondernemingen. Ons betoog is dat sociaal ondernemers een aparte sector is en ook apart bediend moeten worden. Ze kunnen voor een deel ook gebruik maken van het aanbod van het ministerie en het Kvk maar ook bijzonder zijn.
Imke	Vind je dan ook dat er een bepaalde rechtsvorm gemaakt worden? Van ze kunnen zo'n stempel krijgen?
Gemeente	Kijk wij zien wel dat ze wel ooit moeten beginnen ook dat er steeds bedrijven zijn die zich zo noemen maar of ze dat ook zijn of het ook doen dat moet je dan maar afwachten. Wij zijn zelf bezig om criteria te formuleren of indicatoren en we hebben bewust geen definitie omdat we het ook heel lastig vinden en iedereen vraagt er ook om en we zeggen ook bewust nee doen we niet. Maar we zijn wel steeds meer aan het formuleren, dit is er wel één, dit is er niet een. Mijn doel van het programma ik wil gewoon voorbeelden, de Prael is er één i-Did is er ook één. En waarom ze het zijn, daar proberen we nu .. het businessmodel moet gewoon kloppen.
Imke	Precies, dat is één van de criteria van een goede sociaal onderneming. Een goed ontworpen business model.
Gemeente	Maar even om je vraag te beantwoorden een maatschappelijke rechtsvorm zou het ons heel handig maken maar of dat ook gaat werken is het tweede want dan is het ok weer iets heel technisch want het punt is wij gaan straks een markt creëren als wij zeggen wij gaan als gemeente we gaan sociaal inkopen. Dat betekent bij een sociaal ondernemer dat je die juridische vorm moet hebben dat betekent dat je daarmee ook een markt creëert waarbij allerlei cowboys die vorm gaan aannemen. En dat is allemaal prima als je maar dat maatschappelijke doel realiseert, maar de vraag is of dat wel werkt. Want ook dan moet je weer criteria hebben wanneer je het wel of niet bent. Social Enterprise is bezig om de code te promoten die vinden wij heel erg interessant maar de vraag is ook of dat voldoende is om dat onderscheid aan te brengen.
Imke	En heeft bijvoorbeeld het meten van impact, is dat daar bijvoorbeeld een onderdeel van. Zou dat bijvoorbeeld een manier kunnen zijn hoe sociaal een onderneming is?
Gemeente	Wat mij betreft wel. De impact is het allerbelangrijkste dat is waar je het voor doet. Je beoogde impact en je gerealiseerde impact. En daar zit verschil tussen. Het dialoog erover en het communiceren dat is cruciaal. Dus als je dat niet doet, dan vinden wij ook al dat je het niet heel serieus kan nemen. Impact meeting heb je in allerlei soorten en maten. Daar word ik soms ook helemaal tureluurs van wat er allemaal is. En soms ook heel basaal of plat of dat je denkt dit is te ingewikkeld. Maar bij ons gaat het erom als je iemand maar 6 maanden aan het werk krijgt. Dan heb je iets bereikt. Simpeler of ingewikkeld is het niet. Maar impact meten moet je wel altijd, waar wij het over willen hebben altijd. Welke impact beoog je en ook heb je het ook gehaald.
Imke	Even kijken of ik nog meer op mijn lijstje had staan. Wat is nu precies het doel van de komende 5 jaar? Wat willen jullie als gemeente bereiken de komende jaren?

Gemeente	Dat is een goeie. Het officiële antwoord zou zijn, dat bepaal ik niet dat bepaald de raad, omdat we nu met een college wisseling zijn en het is heel spannend voor ons ook om te weten wat wil een nieuw college hiermee. Maar als het aan mij ligt en aan mijn directeur dan willen we deze beweging nog meer ondersteunen. We hebben het een beetje aangeraakt en geëxperimenteerd maar we willen eigenlijk het ecosysteem rond sociaal ondernemers nog meer uitbouwen en zorgen dat sociaal ondernemers die hier willen starten geen stroopreet in de weg wordt gelegd dat er financiers beschikbaar zijn dat ze makkelijk aan personeel kunnen komen en dat ze bedrijven om zich heen hebben die ook graag bij ze inkopen dat er bedrijvigheid omheen plaatsvindt en wij willen daarin faciliteren. We willen het niet zelf gaan doen, maar vooral zorgen dat die ondernemers een goed klimaat hebben waarin ze dat bereikt kan worden. Dus meer faciliteren. Dat betekent ook naar wat hebben we nu, hebben ze bijvoorbeeld nog meer, sommige ondernemers hebben misschien nog meer training / opleiding nodig, een beetje coaching. Misschien samenwerking met bestaande ondernemers die het al heel goed doen.
Imke	Moeten jullie dat ook verantwoorden. Nou we zijn nu met dit programma bezig. We willen zoveel werkgelegenheid creëren. Dit was het vroeger en nu wat is het nu.
Gemeente	Dat is een hele goeie. Toen wij begonnen zei ik tegen mijn wethouder van joh moeten we een target krijgen. Dat wij bijvoorbeeld 100 mensen aan het werk krijgen. Wij durven dat wel aan. Hij urfde dat niet ana want hij zei nee want als ik dat ga doen dan word ik door de raad bevestigd en als ik het niet gehaald heb word ik daarop afgerekend, vind ik zonde. Jullie moeten vooral experimenteren en methodieke en mechanismen aanreiken en op basis daarvan kunnen we misschien gaan kijken of we dat misschien wel gaan doen. Wij hebben toen gezegd in het programma: we willen er 2 helpen met starten, 2 helpen met ospchalen en 2 hiernaartoe halen en nu zijn we aan het denken wat zou nu een bepaald output criterium zijn voor de komende jaren. En wij willen 1000 mensen aan het werk helpen. Niet per se mensen met een uitkering, maar 1000 mensen met een achterstand dat kunnen ook mensen zijn met een beperking. Dat betekent een grote groep dus. Waaronder mensen met uitkeringen, maar ook mensen met een visuele beperking.
Imke	Maar die mensen krijgen ook een uitkering?
Gemeente	Niet altijd. En die wil ik ook kunnen meenemen. Want ik vind dat wij voor werkgelegenheid in de brede zin zijn en mijn collega's pakken het heel eng op. Namelijk alleen maar mensen uit de uitkering duwen, ik zeg het heel plat maar dat is wel waar het op neerkomt. Voorkomen dat mensen in de uitkering komen en als ze er eenmaal inkomen er zsm weer uitduwen. Maakt niet uit hoe, hamburgers scheppen bij Macdonalds is ook duurzame uitstroom. En ik probeer te kijken ja maar ik wil dat mensen ook een carrière kunnen beginnen en daarmee ook duurzaam aan het werk kunnen blijven. Dus ook als je aan de slag kan gaan bij Pwc als consultant ook al ben je blind of doof dan heb je daar heel veel profijt van. Terwijl sommige van mijn collega's zeggen, ja maar die is gewoon hoogopgeleid, ja maar hij is ook blind, nee dat kan ik niet zien want ze mogen van uit privacy overwegingen niet in het systeem vastleggen of ze een beperking hebben. Sociaal ondernemers kunnen daarin wel bemiddelen. Dus dna zegt mijn collega, ja hij is hoogopgeleid maar niet aan het werk, ik begrijp niet waarom het zo is en dan zeg ik nou ik denk dat ik een idee heb. Wist je dat ie blind is. Nee wist ik niet. Mag ik ook niet weten. Dat is waar het mis gaat soms. DUs ik zou graag voor die doelgroep ook een output willen creëren.
Imke	En hoe herken je die doelgroep dan precies?
Gemeente	Door samen te werken met sociaal ondernemer die daar contact mee heeft. Bijvoorbeeld C-talents zit heel goed in het netwerk van de blinde en de doven etc en dat zijne cht communities en zij zitten er middenin. Zij kent de mensen die komen ook naar haar toe en ook als zij een keer in het nieuws is wat ook regelmatig gebeurt dan staat haar telefooo rood gloeiend. Dus dat geloof ik echt in dat je naast het WSP, die dingen echt heel goed doet hoor, ik ben heel kritisch op ze maar dategen wat ze doen doen ze ook wel goed. Maar wat zij minder goed kunnen is ingewikkelde doelgroepen. Of mensen die net tussen boot en schip vallen en juist sociaal ondernemers kunnen dat goed oppakken, omdat die vaak in één niche groep gespecialiseerd zijn bijvoorbeeld autisten of blinden of doven mensen of mensen met en arbeidshandicap. Maar wij willen wel ambitieuze doelen stellen. Als het aan ons ligt gaan we dat ook doen.

Imke	Dat is wel echt heel leuk om inderdaad een actieprogramma 2.0 te maken. Daar kan goed voortgeborduurd worden op de plannen die er nu zijn. Ik heb één voorbeeld. Sociale onderneming in Den Haag in Laak, Paviljoen Kobus, dat is een onderneming die Horeca doet en ook wel mensen in dienst neemt die willen werken. Maar de mensen die er komen dat zijn niet mensen uit de buurt maar mensen die hele fietstochten maken die veel geld te besteden hebben. De onderneming is niet per se gericht op de mensen uit de buurt, de multiculturele buurtbewoners wat ik dan wel een beetje jammer vindt. En een super goed initiatief en hartstikke leuk. Maar de dingen die georganiseerd worden, zijn niet per se gericht op de mensen die het eigenlijk nodig hebben in de buurt. Maar het was wel een samenwerking met geloof ik de gemeente of een initiatief. Hoe kan dat dan toch weer uitgroeien naar een normale horecazaak, terwijl er voor de mensen uit de buurt toch meer nodig is.
Gemeente	Oke, ik zal mijn reactie geven. Ik denk namelijk wel dat de mensen die er werken wel uit de buurt komen. Of uit de buurt kunnen komen. Dat zijn dan ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die daar wel leren. Dat ze aanloop hebben dat er mensen iets komen besteden vind ik hee positief, want je onderneming moet draaien. Dat de mensen uit de buurt niet draagkrachtig zijn kan ik me voorstellen en ik vind het juist wel goed dat ze iets bedenken waar behoefte naar is en waar ze inkomsten uit kunnen krijgen. Ik zie ook wel jouw vraag en daar heb ik ook geen antwoord op. Dat is ook niet mijn beleidsdoel is, sociale cohesie en in de buurt enzo, dat is een mooie bijgelegenheid. Ik zeg altijd zorg voor samenwerkingen komt tussen de Schilderswijk en de Vogelwijk, wat een hele rijke wijk is. Mensen uit de Vogelwijk willen goeie dingen doen en de mensen uit de Schilderswijk hebben het nodig. Zorg voor uitwisselingen op de een of andere manier. Maar ga geen sociale onderneming in de Schilderswijk beginnen die ook inkomsten moet krijgen uit de buurt, want die mensen hebben het geld niet. Dat levert spanning op. Dat zie ik ook. Maar aan de andere kant zorgt het ook voor instroming in andere stadsdelen waardoor mensen ook eens in Laak komen en zeggen het is hier wel ok, er wordt niet elk moment iemand neergestoken, gebeurt wel eens dan. Maar dan zien ze ook eens hoe het werkt. Dat gezegd hebbende, Kobus is een onderdeel geweest van Stichting Eigenwijzer coöperatief Eigenwijzer en dat was een sociale coöperatie die heel erg door de gemeente is gefinancierd en daardoor nooit een goed verdienmodel heeft kunnen neerzetten. De coöperatie is nu failliet, elk jaar was er weer gedoe in de raad, van oh ze hebben geen geld genoeg, zou zonde zijn als het veloren gaat, gemeente leg er wat geld bij. Ik heb gezegd niet doen, kappen nu want ze moeten zelf slimmer gaan opereren. En elke keer kwam er weer een nieuw bestuur en nieuwe plannen, ik ben ook een paar keer gaan praten. Ik dacht ook een keer nou laat ik ze nog eens een kans geven. Er kwamen ideeën voor projecten uit en sommige leken ook kansrijk, sommige lopen ook nog wel. Ze hebben een urban farming project wat hartstikke goed loopt met een eritreische man die groente verbouwt en verkoopt dus dat werkt opzich wel goed. Maar dat zijn een van de weinige projecten die wel goed lopen, want het is zo'n grootschalig project en ze hadden zulke grote ambities. Maar ze zitten midden in Laak. Je hebt niet zomaar een verdienmodel op basis wat er omheen gebeurt. En dat is het kwetsbare van een sociaal ondernemer of ben je dat dan niet zeg maar.
Imke	Maar zou je zeggen dat Paviljoen Kobus nu wel een sociaal ondernemer is?
Gemeente	Ik weet niet hoe het nu eruit ziet. Ze kunnen het worden maar dan moeten ze wel op een gegeven moment los kunnen komen van de subsidie van de gemeente.
Imke	En die hebben ze nu nog?
Gemeente	Ik denk het wel maar weet het niet precies.
Imke	Ik wilde met ze gaan praten was wel benieuwd.
Gemeente	Ja moet je zeker doen en ik zou zeker ook als ik jou was doorvragen op dat financieringsmodel. En zelf hebben wij als principe van er is niks mis met loonkostensubsidies want die krijgt iedereen, maar als je maar wel zorgt dat je voor de basis gewoon een business hebt die zichzelf kan bedruipen. Dat je inkomsten hebt, producten, die nje niet te duur maakt en ook niet te goedkoopmaakt. Dat is wel het dilemma elke keer.
Imke	Ja dat begrijp ik. Maar opzich is het wel, als zij het inderdaad, ik weet niet hoeveel ze in dienst hebben, ik hoop dat ik met ze kan praten.

Gemeente	Maar als zij een project hebben waarbij ze zeggen van wij hebben geen mensen in dienst maar we leiden mensen op en erna komen ze in dienst bij de Hema of de macdonals. Of blijven ze in dienst. Maar ook als ze een treintje op kunnen zetten voor andere bedrijven die overigens ook gewoon subsidie krijgen de Hema en Macdonals krijgen ook loonkostensubsidie dus iedereen heeft daar recht op dus ook sociaal ondernemers. Maar vaak kunnen de grote bedrijven duurzame werkgelegenheid bieden, wat een sociale ondernemer minder makkelijk kan omdat ze weinig ervaring hebben, dus lastiger is voor hun misschien.
Imke	Oke, zijn er nog mensen of partijen of organisaties die je zegt die moet je contacten, daar moet je mee praten de ondernemer is leuk. Tips.
Gemeente	Tips. Vast wel. Hangt er even vanaf waar je de focus op wil leggen in je onderzoek. Wil je het leggen op een goed verdienmodel, op een goeie samenwerking met de gemeente, kijk een happy tosti vind ik heel interessant omdat zij een goed verdienmodel hebben en het loopt hartstikke goed. Alleen zij hebben ook een vraag voor iets van arbeidstoeleiding. Zij raakte met ons in gesprek een jaar geleden. En zij zeiden van joh er lopen nu mensen bij ons rond die zeiden ik kan nu alles, maar wat is mijn volgende carrière stap bij ons. En wij hebben eigenlijk geen vervolgstap, maar eigenlijk zouden we ze wel naar de reguliere arbeidsmarkt brengen. Bijvoorbeeld bij de bakker hiertegenover. Maar dat vinden we lastig en hoe doen we dat en daar proberen we nu bij te helpen. Ze zien nu ook dat ze impact kunnen maken door iemand op te leiden en dan hier te laten werken. Maar verder, waar je nog mee zou kunnen praten is, Greenfox. Renzo Deurloo is dat. Hij is een van de pionieren in sociaal ondernemers in Den Haag maar ook landelijk gericht. Hij werkt vooral met bedrijven die Social Return in moeten vullen. Vooral met bouwbedrijven. De Prael. Als we meer impact willen maken moeten we ook groeien. Dus een andere locatie erbij. Dus die zijn nu ook in Den Haag gevestigd. Hij wil ook mensen beschut werk gaan bieden. Want sociale werkplaats vervalt over een aantal jaar, maar dit kan heel goed door sociaal ondernemers gedaan worden. En nu met een nieuw college hopen wij dat het ook aan sociaal ondernemers gegund gaat worden er staat ook geld tegenover. The Social Club is ook interessant om mee te praten.
Imke	Ja dat vroeg ik me af inderdaad is het misschien interessant om een van de platforms te vragen.
Gemeente	Het bestuur van de Social Club is net vernieuwd en ze hebben binnenkort een bijeenkomst. Dan presenteren ze hun nieuwe plannen waaronder ook met de gemeente. Zij hebben interesse getoond in de code voor sociaal ondernemen. Wij hebben gezegd als je leden geïnteresseerd weet te krijgen om met de code te gaan werken en de code aan te nemen, soort keurmerk ervan te maken. Gemeente wil daar dan voor betalen en dat is de samenwerking die nu met de social club wordt aangegaan.
Imke	En samenwerkende Haagse Fondsen?
Gemeente	Ja ook leuk zeker. Hoe ben je die op het spoor gekomen?
Imke	Ja gewoon aan het zoeken. Samenwerkende Haagse Fondsen kwam ik uit en dat is dan een combinatie van?
Gemeente	Fonds1818, Bosuijsen en nog meer kleinere.
Imke	Kan ik dat als een geheel spreken of moet ik dan met een van de kleine fondsjes praten.
Gemeente	Je hebt dan nodig Sanne Ten Bokkel Ten Huinink. Hij is de voorzitter van het overleg van Haagse Fondsen. Hij is ook directeur of rentmeester van Stichting Boshuijsen en per 1 juni wordt hij directeur van fonds1818, waar wij heel blij mee zijn omdat hij heel positief is tegenover sociaal ondernemers. Hij wil meer gaan investeren. Ik kan een linkje leggen. Als je mij een mailtje stuurt kan ik je introduceren. Even kijken wie hebben we nog meer.

Imke	Het gaat niet 3 jaar duren dit onderzoek. Dus ik moet ergens de grens trekken.
Gemeente	Social Enterprise is interessant. Stefan Panhuijsen. Hij kent de Haagse situatie goed en hij vindt de regionale netwerken heel interessant. Dus dat wij een social club hebben vindt hij heel interessant en daar wil hij meer mee doen. Dus ik ben ook wel benieuwd wat hij ervan vindt. Hij vindt de stad al regionaal. Social Enterprise werkt landelijk, maar dat is vooral Amsterdam en omgeving. Ik weet niet of je het interessant vindt maar misschien ook iemand vna het ministerie ofzo?
Imke	Ja heb ik ook aan zitten denken.
Gemeente	Dineke ten Boer is mijn directeur, is niet van het rijk maar van de gemeente. Maar bij het ministerie kunnen ze meer vertellen over de waar de beleidslijnen heen zouden kunnen gaan. Twee lijnen die elkaar een beetje converteren. Dat zijn de Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Robin Molenaar die wordt hier ook in genoemd trouwens. [G40 stedennetwerk boekje]. Nee toch niet. Maar hij kreeg bij de vorige regering van Lodewijk Ascher de gelegenheid om sociaal ondernemen uit te werken. De VVD vindt het niks. Hij heeft onder andere ook ingezoomd op impact meting. Opdraht gegeven aan social enterprise om een plan te schetsen voor impact meting. Hij is heel positief over de potentie voor sociaal ondernemerschap en werkgelegenheid. Aan de andere kant heb je Lemmers van economische zaken en zij is heel kritisch. Zij wil niet teveel doen. Sociaal ondernemers zijn gewoon ondernemers. Die moeten niet zo zeuren maar gewoon ondernemen. En zij heeft ook het idee van, er moeten nieuwe regels komen, maar dat willen we juist niet want er moeten juist minder regels komen. Als er een regel bijkomt moeten er ook 2 regels weg. Wij als 4 grote steden willen gaan lobbyen bij het rijk om te kijken waar wij nou behoefte aan hebben. Zij vraagt wel aan de grote steden, waar hebben jullie nu behoefte aan en die zijn we nu in beeld aan het brengen. En dat is niet per se een juridische vorm, en wat het dan wel is weten we ook niet precies.
Imke	Maar de samenwerking met de gemeentes tussen de 4 grote steden die is er wel goed?
Gemeente	Ja is informeel we zijn ook aan het kijken of we meer kunnen doen met een label. Gister tijdens overleg hadden we het erover of we misschien 1 label voor sociaal inkopen kunnen lanceren. De sociaal inkoop week doen. Zodat iedereen in NL ermee wordt geconfronteerd en bewst wordt van het feit dat je met iedere euro een stem kunt uitbrengen. En dan kun je een soort paraplu boven al die projecten zoals impact city, amsterdam impact, social impact factory. Dat zou wel leuk zijn.
Imke	Nou ik heb eigenlijk niet zoveel vragen meer. Zijn er dingen die je kwijt wil?
Gemeente	Nee volgens mij heb ik alles wel gezegd. Ik ben sowieso blij met de aandacht voor het onderwerp. Ik vond het een leuk gesprek.
Imke	Ik ook. Ik vond het zelf gewoon interessant dus dat maakt het onderzoek alleen maar leuker. Wie weet kom ik ook in die wereld terecht.
Gemeente	Nou wat wij zien. Het is steeds meer booming. Wij proberen steeds te kijken hoe we sociaal ondernemerschap kunnen ondersteunen want het is nog zo pril waar wij gebruiken vaak het ecosysteem. Wat leuk is om te weten is het OECD komt een assessment doen in NL over sociaal ondernemerschap en zij noemen NL een beetje de blackhole van sociaal ondernemerschap. En zij gaan heel veel interviews doen om aan te geven om met een policy advies te komen. Wat je in NL ziet is dat niet zozeer het ministerie die het trekt maar juist de steden. Dat zie je ook in het boekje. Het rijk antwoord gewoon niet. We vragen ook niet concreet om iets.
Imke	En bijvoorbeeld Starters4communities is dat ook van de gemeente?
Gemeente	Dat is niet van de gemeente maar het is wel iets, ik heb ze ondersteund in een van hun projecten. Toen wilden ze 4 sociaal ondernemers gaan helpen met hun starters door te adviseren. Toen heb ik gezegd alles wat jullie binnenhalen aan crowdfunding zal ik verdubbelen. Dus ik heb hun in die zin gesponsord en daarmee hebben ze ook adviezen kunnen geven aan die 4 sociaal ondernemers. We hebben het geëvalueerd en opzich was ik, ik was sceptisch, maar ben toch enthousiast over wat ze hebben

	opgeleverd. Niet alleen voor de ondernemers maar ook voor de startes zelf. Een aantal ervan gaat een sociaal onderneming opzetten. Of het allemaal wat gaat worden weet ik niet. Maar die beweging wil ik ook aanjagen en het hoeft niet meteen resultaat op te leveren.
Imke	Ik was daar ook positief over en leuk er meer over te weten.
Gemeente	Het is een leuke club en zeker Manon Begger, de oprichter, doet hele leuke dingen. Leuk om dit te hebben kunnen doen.
Imke	Heel veel nuttige informatie.
Gemeente	Waar ik benieuwd naar ben, is hoe je je academische degelijkheid hierop gaat loslaten. Er gebeurt heel veel en we schrijven heel veel en dit is ook een poging van de G40 om er iets aan te doen en de social enterprise is ook een belangenvereniging en we worden be-lobbyd door de social enterprise en wij vinden als g4 dat we ook moeten terug lobbyen. En je merkt dat als je niet uitkijkt dat je gaat roepen wat de social enterprise roept. Dus ik ben ook benieuwd, Bosma is dat jouw professor?
Imke	Ik heb hem gecontact, want ik wilde heel graag zijn hulp dat is niet gelukt, geen contact gekregen helaas. Ik heb nu een andere begeleider die er minder kennis van heeft. Hopelijk wordt Niels een tweede lezer.
Gemeente	Ik merk juist dat wij het interessant vinden om te kijken naar de theorie die jij tot je hebt genomen en wat je er dan van vindt en gewoon wat er ook uitkomt omdat het meer inzicht geeft van wat er gebeurt.
Imke	Het is niet heel makkelijk om wetenschappelijke theorieën te vinden. Vooral het sociale aspect. Dat maakt het lastig om het theoretisch onderzoek op papier te krijgen. Ik vind zelf dat het ondernemerschap heel dicht ligt tegen het sociaal ondernemerschap.
Gemeente	Dat vind ik al een goede constatering. In sommige perspectieven wordt sociaal ondernemerschap gezien als verlengstuk van buurtinitiatieven wat de MAEX ook doet. Wat ik niet gezond vind omdat het dan meer in de subsidie sfeer blijft hangen. Je kunt misschien ook iets doen met de notie dat bedrijven vanuit MVO doelstellingen wel iets willen doen. Dat dat ervoor zorgt dat ze kunnen samenwerken en elkaar kunnen versterken.
Imke	Nou bedankt. Ik zal het onderzoek naar je opsturen als het klaar is.

5. Made in Moerwijk

Category: Social Entrepreneur 3

Interview form: Oral interview

Organization: Made in Moerwijk

Name participant: Donne Bax

Function: One of the founders Made in Moerwijk

Date: 23-05-2018

Duration: 55:09,1	
Speaker	Content
Imke	Welkom. Ik zal mezelf even kort voorstellen, ik studeer dus in Utrecht en ben op het moment bezig met mijn afstudeeronderzoek. Ik kom ook uit Den Haag. Ik heb jou gevonden via het #sociaal100 boekje en via Eelco Koolhaas en ook via Kees Stob. Ik heb gezien dat je met best veel dingen bezig bent (geweest). Stichting Building Better People, Made in Moerwijk en MKB. Ik was benieuwd wat je op dit moment voor werkzaamheden doet.
Made in Moerwijk	Ik ben buiten Den Haag ondernemer. Ik ben gebiedsontwikkelaar. 3 jaar geleden ben ik met een aantal Haagse ondernemers met dit boekje begonnen. Omdat wij tegen jongeren met een rugzakje niet vanuit de jeugdhulpzorg wilde kijken om ze aan het werk te helpen maar vanuit een werkgever. Wat moet je nu doen om een jongere aan het werk te helpen, structuur te brengen, en te zorgen dat het duurzaam is wat ie gaat doen. We krijgen ook geen subsidie daarom kijkt iedereen nog steeds argwanend naar ons want dat snappen ze niet waarom een sociale ondernemer/stichting met maatschappelijke doelstelling geen subsidie krijgt. We zijn begonnen met aantal bedrijfjes op te richten waar jongeren opgeleid kunnen worden/kunnen werken en doorstromen of kunnen blijven hangen. Horeca. Beveiliging. Bouw. Fietsenmaker. Sociaal uitzendbureau. Made in Moerwijk. Maar we kwamen erachter gedurende rit dat op verzoek van de gemeente, in eerste instantie richtten we ons op de groep 17-27 en nu ook de groep 50-66 bij betrokken omdat het ook een prioritaire doelgroep is geworden. Door heel den haag. We zijn in Escamp begonnen, we hebben een honkbal terrein overgenomen die failliet is, daar doen we allerlei activiteiten op. Dat huren we nu al meer dan 3,5 jaar. Maar tegenwoordig zitten we ook in Loosduinen, Schilderswijk. Alle probleemwijken zijn we actief. In de Schilderswijk werken we samen met stichting Jeugwerk. In Laak zitten we in de ketelstraat, in Loosduinen zitten we in het Haags popcentrum. Met allemaal het doel van , de gemeente had enerzijds problemen om jongeren aan het werk te helpen. En het tweede probleem is ze konden de jongeren niet vinden. De Binckhorst is toch een end weg en het OV is klote en ze vinden het een eng gebouw [over het WSP den haag]. Dus wat wij vanaf het begin hebben gedaan is dat we jongeren zijn gaan opzoeken. Dus niet een banenmarkt zoals het stadhuis/gemeente 1x per jaar organiseert. In dat witte enge paleis, zo kijken jongeren met problemen daar ook tegenaan. Je komt daar naartoe als je problemen hebt. Wij zijn in 2015 gestart met banenmarkt in de wijk. We gingen in de Schilderswijk zitten en nodigden werkgevers uit en gingen er zitten met een rapper of vlogger en dat hebben we een paar jaar lang gedaan. De Gemeente neemt het nu van ons over. Ze hebben allerlei activiteiten ontwikkeld om jongeren naar ons toe te trekken maar ook jongeren te koppelen aan werkgevers. Werkgevers in crisistijd waren vaak niet geniegd kwestbare jongeren in dienst te nemen want die dachten dat gaat weer fout dat kost me tijd energie en hoop geld. Dus we hebben jongeren in de lift ontwikkeld samen met stichting boshuijsen dat is een speeddate tussen 10-15 jongeren en 10-15 werkgevers waar ze in 2uur tijd aan elkaar gekoppeld worden en de deuren uitgaan met concrete afspraken en door ons worden ze ook gestalkt dat ze die ook nakomen die afspraken. Vorige week hebben we er eentje gedaan met MKB Den Haag en de gemeente met 12-13 jongeren. We hebben alle 5, als Haagse ondernemers die betrokken zijn bij Building Better People, ook allemaal een eigen bedrijf. Vandaar dat het ook handig is dit soort bedrijven op te richten dan kost het ons ook niet zo heel veel tijd, we hebben mensen in dienst. We stellen een baas aan die erbovenop gaat zitten en die managed het voor ons. Dus het enige is wat wij moeten doen is ik ben van het netwerk en de ouwehoer van de stichting en ik ben vaak savonds op pad om reclame te maken voor ons om te zorgen dat we weer nieuwe samenwerkingspartners krijgen. Waar we nu mee bezig zijn, op het gebied van circulaire economie die van duurzaamheid den haag is er nog een heel groot terrein te winnen. Als je het vergelijkt met de steden als utrecht rotterdam amsterdam daar hebben ze al echt van die creatieve bolwerken op het gebied van sociaal ondernemerschap. Gemeente Den Haag is een aantal jaren geleden begonnen met een programme sociaal ondernemen en die zijn vooral gana kijken naar goeie voorbeelden van buiten den haag en die naar binnen te halen en dan stoppen ze er heel veel geld in enz. Wij zien nu heel veel kanse op gebied van circulaire economie om daar programma's projecten wat bedrijfjes rond op te richten dus dar zijn we nu actief in. Want ook, bij ons doelstelling is werkgelegenheid. Dat mensen voor een langere tijd op de arbeidsmarkt blijven. Zodat ze aan hun rugzakje kunnen werken. Dat is ook bij dit bedrijf. Hier werken nu 15 mensen in vaste dienst allemaal met een afstand tot de arbeidsmarkt van zwerfjongeren, autisme, psychische problemen, mensen die lange tijd niet gewerkt hebben. Dus die komen hier. We zitten nu in de beginfase, maar we gaan het uitbouwen omdat we op het gebied van plastic is heel weinig in NL er zijn heel veel ideeën, heel veel acties op tv en social medaia maar in feite gebeurt er niet zoveel. We zijn nu een coalitie plastic aan het oprichten bij de volvo ocean race, gaat de burgemeester dat openen en gaan we met allerlei partijen rond de tafel zitten die met ons gaan kijken van hoe kunnen wein den haag een sorot plastic bolwerk kunnen worden in nederland dat we richting kunnen geven aan de afvalberg plastic.

Imke	Ja dus op meerdere willen jullie impact maken dus ook duurzaamheid. Ik zag toen ik binnen kwam een mooie poster. People, planet, profit.
Made in Moerwijk	Eigenlijk is dat onzin. Het gaat om werkgelegenheid. Circulaire economie is een middel. We zijn in januari begonnen, we nog niet rendabel we kunnen nog niet de kosten dekken. Dus we moeten andere projecten verzinnen om dit te kunnen financieren. Dus we doen ook bouwprojecten, we schilderen portieken we ruimen tuinen op we zijn emt zuiderpark theater bezig. Het gaat puur om werkgelegenheid. Dus eigenlijk misbruiken we de circulaire economie. het gaat heel simpel we streven naar het aan het werk helpen van bijstandsmoeder op 2 hoog die twee kinderen heeft en niet rond kan komen. Op het gebied duurzaamheid zien we heel veel mogelijkheden. Er zijn heel veel jonge mensen die met duurzaamheid bezig zijn, met afval met grondstoffen om daar een nieuw product van te maken. En heel veel jonge mensen blijven hangen omdat ze niet verder kunnen komen en dan maar weer opzoek gaan naar een vaste baan. Die mensen zijn we op zoek. Die willen we hier naartoe halen of andere plek in den haag en met hun gaan kijken, wij hebben vierkante meters en handen en voeten, werkgelegenheid, kunnen we jouw product overnemen of samen met jou gaan kijken of we het kunnen ontwikkelen. Wat je heel veel ziet bij dit soort mensen is dat ze creatief zijn dat ze aan marketing willen doen hun product willen verkopen en aan allerlei dingen mee willen doen. Maar dat ze steeds bezig zijn om dingen te maken. Daar willen ze vanaf. En daar zijn wij dan van. Wij zeggen we gaan met jullie het product maken. We maken tassen voor laptops, die ondernemster die zat gewoon thuis te pielen, geen collega's, eenzaam, ze kwam van een normale baan af, ze kwam thuis te zitten. Op een gegeven moment heeft ze dat aan ons gegeven en zij kan weer creatief zijn en andere dingen bedenken.
Imke	En jullie doen dan de rest eromheen, dus nemen een deel van haar werkzaamheden over.
Made in Moerwijk	We nemen een deel van haar werkzaamheden over en we gebruiken ons netwerk om haar product te verkopen op de (Haagse) markt en dat soort dingen.
Imke	dus het is de bedoeling dat dit project winstgevend gaat worden? Want het project is onderdeel van SBBP?
Made in Moerwijk	Het is helemaal los komen te staan. BBP wekt wat argwaan. Ze willen je in de klauwen houden ze willen weten wat je precies doet de gemeente. Dat wij opgaven deden over hoeveel mensen we aan het werk hebben gekregen. Om te laten zien zijn wij beter dan zij. Dat heeft wel tot een aanvaring geleid. Dus dat hebben we nog steeds wel. We zijn helemaal los gezet. We proberen BBP los te houden van made in moerwijk. We hebben al een heel aantal mensen aan het werk gekregen hoor. We willen met Made in Moerwijk door heel Den haag heen en in alle wijken willen we zo'n Made in Moerwijk optuigen, dan misschien wel met een andere naam. Dat gaat lukken. We hebben op dit moment veel aandacht van stadsdeelkantoren en stadhuis en ze willen graag meedenken. Wat wij altijd zeggen, we zijn gewoon ondernemers dus hebben ook niet heel veel tijd dus we zitten gewoon op Doen. We slaan de stap van beleid maken over en we proberen dingen uit. Soms lukt het soms niet. Ook in het kader van duurzaamheid wat we hier aan het doen zijn. En je ziet dat de gemeente zeker binnen de stadsdelen dat de stadsdeeldirectuieren dat wel prettig vinden. Die hbben gewoon vierkante meters over en die zeggen van ik hebben een probleem op het gebied van werkgelegenheid een grote groep jongeren of ouderen staat op afstand van de arbeidsmarkt, kom binnen en doe je ding
Imke	En hoe komen die mensen hier ? Door die banenmarkt?
Made in Moerwijk	Ja vorige week hebben we een jongeren in de lift gehad. 12-13 jongeren onder de 22 jaar en van die 13 gaan we er 4 hier naartoe halen. Dat is een hele eenvoudige manier om aan jongeren te komen en het kost 2 uurtjes. Kijk als je een bedrijf hebt en je hebt en vacature, dan kost het heel veel tijd om die vacature te vullen, plaatsen, gesprek.. Bij ons werkt het heel simpel we organiseren een speeddate we vragen allerlei netwerk/samenwerkingspartners heb jij nog jongeren stuur naar ons toe. We willen dan iemand die sollicitatiegesprekken kan voorbereiden, cv's kan opstellen met die jongeren dat doen we diezelfde dag en in een zelfrijdende trein bonjournen we die jongeren naar een jongeren in de lift bijeenkomst en we zoeken de goeie eruit.
Imke	Dus de doelgroep is echt jongeren tussen de 17-22...

Made in Moerwijk	Voornameijk wel maar bij dit soort bedrijven moet het een mengeling zijn tussen jong oud allochtoon autochtoon man vrouw. Dus hier hebben we een mengelmoes.
Imke	En wat merk je dan aan de afstand die ze hebben? De afstand tot een reguliere baan? Is dit een reguliere baan? Krijgen ze minimumloon?
Made in Moerwijk	Ze krijgen iets meer dan een minimumloon. Geen subsidie. We merken veel van de afstand tot de arbeidsmarkt. Tempo laag. Lange tijd uit arbeidsproces geweest. Het is heel simpel om om 9.00 ergens te beginnen, maar als jij 12-15 jaar of nog nooit in je leven gewerkt hebt en je bent gewend om om 12.00 op te staan. Kost dat veel moeite om om te schakelen. We geven ze daar de ruimte voor tot op een bepaald punt. Als ze maar wat wel belangrijk is je mag best om 12.00 beginnen maar we stellen wel eisen aan wat je doet hier. We gaan wel met ze mee en proberen ze ook te helpen met de multiproblematiek die ze hebben. Schulden vaak en psychische problemen. Huisvestings problemen. We tonen ook begrip dat het productieproces dan lager komt. Tot een bepaald niveau. Ze krijgen een aantal maanden de tijd om te acclimatiseren. Te motiveren. We geven ze ruimte om creatief te zijn. Ali maakt van fietsbanden riemen. Ali hebben we hoofd riemen gemaakt. Drugs verleden, schulden. Dus raakt af en toen in de war, dat er niks is geregeld met de kester stichting. Brief dat ie zn huis uit moet. Dan zegt ie kan beter de criminaliteit weer in gaan. Maar we willen hem wel binnen boord houden. Als we m niet helpen zijn we m kwijt. Dus we helpen mee, maar hij moet het doen. Kijken samen naar oplossing. Dus we werken met mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
Imke	Wat was de aanleiding om dit op te starten? Waar komt het idee vandaan om dit te doen?
Made in Moerwijk	Nou, Oscar en ik. Zijn samen met idee gekomen. Oscar zn zoon was verslaafd aan harddrugs. Oscar is grote jongen bij Shell, lag in scheiding gaf zich zelf de schuld. In 2011 waren we met een aantal vrienden in een cafe in Scheveningen waar we al vanaf ons 20e komen. Er stond ineens een beleidsambte naar van justitie die stond te zeiken dat ie nota's maakte waar niks mee gedaan werd en dat het allemaal geen zin had. Toen zeiden wij met onze dronken koppen wij gaan voor jou een plan maken. En we gaan zorgen dat er iets uit komt. EN dat is het project 'Alleen jij bepaalt' geworden. Landelijk lopend project geweest voor jongeren tussen de 12-17 jaar. Is nu overgedragen aan stichting Laurenes van een van de prinsjes, door middel van sport structuur te brengen in het leven van jongeren die problemen hebben en daarmee begeleiding op te zetten. Maar dat was alleen van 12-17 jaar. Dat hebben we non-profit gedaan, maar in 2014 werd het een beetje veel werk, we hebben dit samen gedaan met ministerie van justitie en veiligheid, het werd een goedgekeurde interventie. Dat betekent dat wetenschappers en universiteiten zeggen het werkt wat jullie doen. Het werd voor ons alleen een beetje veel werk en toen hadden we bedacht dit gaat wel heel erg op werk lijken dat klopt niet. In 2014 hebben we het ondergebracht bij een andere stichting en dat is een fonds. Ministerie wilde er minder geld aan geven, want die hadden ineens sporters in dienst en dat kan natuurlijk niet dus toen is het overgedragen. Eind 2014 dachten wij kunnen we dat trucje wat we op die groep 12-17 kunnen we dat ook niet op 17-22 toepassen en dan met arbeidstoeleiding. Kunnen we structuur aanbrengen in iemands leven en kijken of we ze dan op de arbeidsmarkt kunnen brengen. In die tijd vanaf 2015 zijn er heel veel bedrijven die hun vacatures niet kunnen vervullen vooral horeca bouwschoonmaak. In die niche zijn wij eigenlijk gesprongen en zo zijn we gestart.
Imke	En in 2015 is natuurlijk de participatiewet ingevoerd. Hebben jullie daar iets van gemerkt?
Made in Moerwijk	Daar hebben wij helemaal geen verstand van. Ja het is heel slordig. Laatst ging iemand het aan me uitleggen. Participatieladder, trede 1 tm 5 ofzo? Ik weet het echt niet. We houden ons daar helemaal niet mee bezig. Wat je wel merkt vanuit de gemeente, wethouder rabin die nu afscheid neemt, die heeft wel veel opgepakt onder de noemer participatie die goed aansloten bij wat wij deden. Dus voor ons is er niet zoveel veranderd. Maar ook omdat we de situatie ervoor niet kende eerlijk gezegd.
Imke	Je vertelde net ook iets over probleemwijken in den haag. Wat is precies een probleemwijk in Den Haag?
Made in Moerwijk	Een probleemwijk is dat meer dan 85% problematische schulden heeft en dat betekent dat je rekening meer dan 3 maanden blijft liggen. Daarnaast hoge werkloosheid, criminaliteit, veel bevolkingsgroepen, alleenstaande vrouwen/moeders.

Imke	En dat zijn in Den Haag?
Made in Moerwijk	Dat is Escamp, Loosduinen voor een gedeelte, nieuw waldeck, notenbuurt, schilderswijk, transvaal, laak, regentes valkenbos (segbroek), ligt tegen schilderswijk aan.
Imke	Het project made in moerwijk begint hier en in elke wijk willen jullie dat uitstallen. en op welke termijn?
Made in Moerwijk	Ja, we zijn nu druk bezig met zoeken naar vierkante meters. Dat is een probleem in Den Haag. Het is duur. Zeker als je een sociale onderneming wil oprichten, waarbij je een lange aanlooptijd nodig hebt om je centen te verdienen en je huur te kunnen betalen. Je hebt investeringsbudget nodig. Daarbij elke vrije vierkante meter gooien ze woningen neer. We zijn nu al een half jaar in gesprek met DSO (dienst stedelijke ontwikkeling) om op een aantal plekken in den Haag waar nu een oude school staat of een andere leegstaand gebouw, om te kijken of we daar niet een sociale onderneming in kunnen zetten. Kunnen we daar niet bedrijfshuisvesting doen omdat wij vinden dat in dit soort wijken moet je vaak hte werk in de wijk zelf neerzetten. Moeders die kinderen hebben en willen werken die kunnen niet helemaal naar de andere kant van den Haag komen want daar is geen tijd voor. Wij vinden dat in de probleemwijken ook werkgelegenheid gecreëerd moet worden. Niet alleen maar woonwijken, maar het moet wonen en werken worden. Moerwijk is daar een goed voorbeeld van. We gaan de twinkelstraat dat is een straat aan de andere kant van moerwijk gaan we in de onderste laag ook een sociale onderneming in zetten dat is het hele idee. Lngzamerhand komt dit wel aan bij DSO dus werken in je eigen wijk.
Imke	Ja dat is belangrijk, het lokale is heel belangrijk bij het creëren van werk.
Made in Moerwijk	Ja wat je daarbij ziet participatie van de mensen uit de wijk zelf. We doen ook allerlei activiteiten in de wijk. We hebben een 'bij beetje' dat is een buurtkamer/huiskamer in de betje wolfstraat, waar mensen koffie komen drinken, gym met kinderen, 1x in de week eten. We maken tuinen schoon. In dit soort wijken gooien mensen nog eten over het balkon heen. Dat moet van Allah, je mag eten niet weggoien dus dat proberen we op een andere manier aan te pakken. We proberen ze ook mee te nemen in de afvalproblematiek, via de kinderen op scholen komt het bij de ouders. Dat soort dingen op het gebied van schulden proberen we mensen naar binnen te halen. Het is veel makkelijker als je die mensen dan ook kent. Mensen die hier werken komen allemaal minimaal uit Escamp. Dus daaromheen kennen we weer allerlei mensen die zij ook aantrekken. Cooperatie Aishel bijvoorbeeld dat is opgericht door een antiliaanse, een marokkaanse en een nederlandse dame die een grote achterban hebben en op die manier veel vrouwen naar binnen kunnen halen. Dus vandaar dat wij ook heel veel andere activiteiten verzorgen, we organiseren ook verwendagen. Armoedebestrijding, leefbaarheid, veiligheid. Moestuin gaan we ook nog doen door moerwijk heen, zodat ze geen etensresten niet naar buiten gooien, allochtone mensen willen ook graag hun eigen moestuin. Tuinen worden bijna niet meer gebruikt door de gemeente, woningbouwvereniging zet er hekken omheen, kunnen ze huur verhogen, openbare ruimte is dan weg. Dat is juist slecht bij dit soort mensen de huur omhoog te doen. En op duurzaamheid zijn we met essent aan het praten over hoe de energie kosten naar beneden kunnen, we zijn bezig met zonnepanelen, de flat hiernaast nr 40 komen zonnepanelen op. Het lijkt allemaal heel simpel, maar die mensen denken allemaal rot op met je zonnepanelen dan moeten wij zeggen ja je energie kosten gaan naar beneden. We zijn met Dunea bezig, veel mensen zijn afgesloten van water, dat kun je niet voorstellen maar gebeurt vaak. We willen door heel moerwijk waterpompen voor de moestuinen, komen we in discussie met Dunea want er zijn mensen afgesloten van water en die gaan dan een emmertje water halen. Maar goed hoe erg is dat dan.. We zijn ook met dit soort projecten bezig om de leefbaarheid en armoedebestrijding tegen te gaan. Maar het gaat dus om werkgelegenheid. En alles wat we doen proberen we het verdieneffect bij te verzinnen.
Imke	Het is we belangrijk dat je op een gegeven moment financieel onafhankelijk te zijn en niet afhankelijk te zijn van subsidies fondsen om het goed lopend te houden.
Made in Moerwijk	Absoluut, als je kijkt naar dat etensresten over het balkon gooien. We proberen daar een verdienmodel op te bouwen. Binckhorst staat een biogas installatie, kijken of we daar wat mee kunnen doen. Kijken of we iemand kunnen aanstellen die etensresten uit bakken kan halen en naar de Binckhorst te gaan en kijken of dat rendabel is. EN met de moestuin hetzelfde, van hoe kunnen we dat rendabel maken enz.

Imke	En het is best een investering, terwijl het nog niet financieel rendabel is. Willen jullie een samenwerking met fondsen of?
Made in Moerwijk	We krijgen omdat het mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zijn, krijgen we 50% voor een aantal mensen loonkostensubsidie voor een jaar en dit pand hebben we gratis gekregen van tot 1-012019 van Staedion, wij hebben het opgeknapt. Dus daarom mogen we het gratis huren van Staedion. Dus daar hebben we nu nog mazzel mee. Maar vanaf 01-01-2019 willen we graag losstaan. We proberen nu bij fondsen subsidie te vragen maar we zijn daar niet zo goed in gewoon. We zijn dat niet gewend, snel gezeur. Geen geduld voor. Subsidie aangevraagd bij kansfonds, een autistische jongen doet dat bij ons, onze subsidieaanvrager, prachtig verhaal geschreven, en gekeken bij andere projecten van kansfonds en ons project leek op een ander project heel erg en dan komen ze terug van personeelskosten opvoeren, vrijwilligerskosten opvoeren dan denk ik ja en als je ieder project [hhhhhh] dan zie je bedragen van 50.000/60.000 euro dan denk ik ja waar geef je dat dan aan uit en dat soort vragen dat is voor ons altijd wel en dat klinkt een beetje dat we overal moeilijk over doen maar het voor onszelf ook verkoopbaar zijn en als het niet verkoopbaar is dan moeten we dan ook niet doen en als we geen mensen kunnen aannemen moeten we het niet doen. Het is wel een bedrijf. We kunnen nu iemand een baan geven en we kunnen hem volgend jaar niet betalen dan schiet het nog niet op.
Imke	En de samenwerkende Haagse fondsen ken je dat?
Made in Moerwijk	Ja, daar koppelen we vaak mensen aan die problemen hebben, die de huur niet kunnen betalen bijvoorbeeld. Daar maken we dan wel gebruik van. Die mensen helpen we dan met aanvragen, het SSSF. Als mensen problemen hebben met geld. Dan helpen we die mensen om daar geld aan te vragen dat is niet voor ons dat is voor hunzelf. Maar we hebben hier een opleiding uiterlijke verzorging, op dit moment lopen er iets van 14 meiden. Dat is ook een sociaal ondernemer, die moet allerlei dingen kopen om mensen die dingen te leren, zij krijgt subsidie van die Samenwerkende Haagse fondsen per persoon die zij 3 maanden begeleid met een baangarantie. Zij krijgt vergoeding voor spullen.
Imke	En is er bepaald eregelgeving waar jullie tegenaan lopen waardoor jullie plannen niet kunnen uitvoeren of wat jullie tegenhoudt om te groeien.
Made in Moerwijk	De vierkante meters. Binnen de gemeente, grote organisatie, ideeën van dienst sociale zaken sluiten niet aan bij de ideeën van dienst stedelijke ontwikkeling (DSO) en dat zijn toch verschillende banden zitten wanden tussen. Ook als je kijkt naar sociale zaken en duurzaamheid. Ook als je kijkt binnen duurzaamheid, mensen die actief wat willen doen circulaire economie en mensen die wat doen met de afvalberg daar zitten ook dikke muren tussen wat allemaal niet meer mag bij afvalbedrijf. Daar lopen we zeker tegenaan, zijn allemaal hopeloze discussies. Het is allemaal nog redelijk nieuw in dit vak en het kost veel tijd en energie om eromheen te lopen. Regelgeving rond afval is een probleem. Op dit moment wat je ziet is dat het programma sociaal ondernemerschap in den Haag hebben ze vooral gekene naar goede voorbeelden buiten den Haag terwijl er tientallen goede voorbeelden zijn binnen den Haag. Al de jonge mensen die bezig zijn met afval en heel creatief en innovatief zijn. Dat is jammer. Die realisatie is ook niet niet binnen gekomen bij de gemeente. Er wordt heel veel geld aan allerlei andere dingen uitgegeven. Je ziet nu wel dat er een omwenteling is maar dat kost allemaal heel veel tijd. Er komt natuurlijk een nieuwe coalitie enzovoort. Regelgeving verder... ja we bemoeien ons niet zoveel met de gemeente dus daar hebben we ook niet veel last van en andersom ook. Dat merk je echt, bij de gemeente zitten ze vaak vast in hun eigen hoek. Wij willen nu graag projecten opzetten met statushouders maar dan merk je dat veel partijen binnen de gemeente daar mee bezig zijn. Wij moeten kijken welke partijen wij wat mee kunnen en waar we die gasten vandaan kunnen halen. Dat kost zoveel tijd. Dan worden er avonden georganiseerd die je zoveel tijd kosten maar niks opleveren. De gemeente sociale zaken is nu dan een matching day aan het voorbereiden. En dan komen er 40 statushouders die nog op school zitten en dan nodigen we 30 werkgevers uit en die zeggen dan dat is allemaal leuk en aardig maar als ze op school zitten kunnen we ze niet aannemen. Vaak is het probleem de communicatie van gemeente instanties en van de gemeente naar buiten toe. Het lijkt wel alsof het soms een beetje voor de etalge is, kijk nou hoe goed we bezig zijn en we hebben een hele dag georganiseerd voor statushouders. Voor ons kost het een hele dag. Wij blijven gewoon commerciële mensenjes.
Imke	Werken jullie dan ook samen met het WSP of het UWV?

Made in Moerwijk	UWV niet, wel met WSP. Veel van onze mensen die hier werken zitten in de bakken van het WSP. Dus wij melden aan WSP welke mensen wij aan het werk hebben gekregen of aan het werk hebben gezet bij andere bedrijven. Wij zetten vacatures uit bij hun. Of we willen nu een werk-ontwikkelingstraject starten, werken in de bouw met een aantal aannemers/bouwbedrijven. Daarvoor zitten we ook met het WSP aan tafel. WSP is partij waar we het meeste mee samenwerken.
Imke	Zijn dat dan mensen die daar lang zitten? Moeten ze bijvoorbeeld minimaal een half jaar geen werk hebben? Of?
Made in Moerwijk	Langer, veel langer.
Imke	Is het een bepaalde doelgroep, categorie mensen die daar al een tijdje zit?
Made in Moerwijk	Ja, het is zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een heldere definitie heb ik ook niet. Maar het zijn mensen met een rugzakje, zwerf, schuld, wajong, spychisch, of mensen die al 12 jaar in de bak zitten, verstandelijk of lichamelijk beperkt. Een hele rang, maar je zegt nu dat het laaghangend fruit allemaal aan het werk is, en nu kijken we naar het hooghangend fruit naar de mensen die een rugzakje hebben. Steeds meer mensen komen nu aan het werk, het is nu niet meer een heldere grens. Er zijn natuurlijk heel veel vacatures die ze moeten vervullen dus ze proberen mensen zsm terug op de arbeidsmarkt te krijgen en voorheen was het gewoon , e kregen vooral naar de mensen die snel aan het werk konden gaan. In de bijstand zitten of bij het UWV vnaadaan komen en nu hebben ze veel meer aandacht voor deze groep mensen en dat is hartstikke goed natuurlijk.
Imke	En die samenwerking gaat goed? Dat werkt?
Made in Moerwijk	We hebben een accountmanager binnen het WSP en opzich is die samenwerking hartstikke goed.
Imke	Er zijn in Den Haag ook een aantal platforms zoals de Social Club en de Social Hub, de Impact Clty, ken je dat toevallig? Doen jullie daar wat mee?
Made in Moerwijk	Ik vind het bagger organisaties. Het zijn rijkeluisorganisaties van rijke en blanke mensen. Zeg het nu heel zwart wit, zeg het ok tegen hun. Het zijn rijke blanke mensen die bij elkaar gaan zitten en elkaar een hoop geld toe delen via de rabobank en dan zeggen dat ze sociaal ondernemer zijn. Ik vind dat helemaal niks.
Imke	En de Social Hub?
Made in Moerwijk	Social Hub, vind ik dus heel goed, want dat is van de gemeente zelf, gemeente heeft erover nagedacht om te kijken welke instrumenten ze kunnen aanbieden, het is een ontwikkeling ook. Ze trekken daarmee ook door de wijken heen, gert willem van mourik vind ik een goeie peer. Wij organiseren in wijken avonden rond sociaal ondernemerschap en daar is hij of zijn afdeling ook altijd bij aanwezig en dat vind ik wel goed.
Imke	Ja het is wel een aanspreekpunt voor mensen die info willen of advies.
Made in Moerwijk	Ja wij haken bij hun aan. Zij hebben de wetgeving en werkgevende kan ze kunnen ook mensen helpen met vierkante meter en wij helpen die mensen en wij helpen die mensen dan meer op het gebied van ondernemerschap. En de Social Club zijn hele aardige mensen maar ik vind het echt helemaal niks. Het is een community. Je moet lid zijn. Als je kijkt naar de projecten van de afgelopen jaren zijn het ook allemaal mensen die in het bestuur of lid zijn van de social club en er gaan gigantische bedragen in om dan dnek ik ja dat doet me alemaal niks ik vind het veel spannender om met iemand een bedrijfje op te starten die 3hoog woont, zorgcooperatie aishel bijvoorbeeld. Veel spannender dan Bart de Bart, met zn lichamelijk gehandicapten, dat is gewoon een detachingsbureau.

Imke	Toen ik voor onderzoek aan het doen was naar alle platforms en organisaties in den haag vond ik het ook wel lastig van wat .. impact city de social club ik kon het niet allemaal goed onderscheiden en ik was ook benieuwd wat de mensen in den haag en ondernemers bepaalde partijen daarvan vinden. Ik heb vorige week met gert willem gesproken en toen kwam ik er pas achter dat de social hub van de gemeente is en dat de social club wel eens in samenwerking is met hun en dat de impact city weer een heel ander project is ook. En bijvoorbeeld de sociale kaart van den haag ? Ben je daarmee bekend. De MAEX?
Made in Moerwijk	De sociale kaart wel maar, ik weet wat het is maar we maken er geen gebruik van. We netwerken genoeg om onze eigen sociale kaart te bepalen. Dus niet nodig.
Imke	En de MAEX die zich vooral richten op het verzamelen van sociale ondernemers, zodat grote bedrijven dat kunnen inkopen?
Made in Moerwijk	Ik heb er vorige week voor het eerste keer. Ik zit in het bestuur van MKB Den Haag en vorige week hebben we een aantal mensen van de gemeente die met dat Maex heet het geloof ik, we zijn er mee bekend en meer niet eerlijk gezegd. Ik hoor dat iemand was hier mee bezig vorige week en die zei ik moet wel heel veel vragen beantwoorden, ik ben er maar mee opgehouden.
Imke	Dan raak je in eerste instantie al gedemotiveerd.
Made in Moerwijk	Ik vond dat wel een heel goed verhaal.
Imke	Wat doe je precies bij de MKB Den Haag?
Made in Moerwijk	Ik zit op portefeuille sociale zaken. Wij zijn een belangenvereniging van belangen organisaties van MKB den haag en wij zijn een soort praatpaal richting de gemeente voor MKB'ers en voor de rest is het gewoon borrelen en bitterballen eten. En netwerkbijeenkomst, business to business, maar wel altijd in relatie met de gemeente, en daar een thema aan koppelen, om tafel zitten met de haagse fondsen , om tafel zitten met rabobank. Proberen invloed uit te oefenen op het beleid van de gemeente, rond sociaal ondernemern of energietransitie dus dat soort dingen. Invloed van wat wij vinden van hun beleid, dat beleid proberen te veranderen of te wijzigen of aan te passen en wat meer aansluit bij MKB'ers. Dat gaat van betaald parkeren tot aan duurzaamheid naar werkgelegenheid.
Imke	Wat is voor jou de ambitie de komende jaren?
Made in Moerwijk	Goh, nou ik heb niet zoveel ambitie eerlijk gezegd. Sorry. Wat ik net zei, is niet zozeer mijn ambitie maar de ambitie van de stichting is toch wat te doen voor de mensen in Den Haag. In welke vorm of organisatie maakt niet uit, wij horen nog elke dag ontzettend vervelende verhalen wat de jongeren meemaken. En dan verwachten dat ze opgroeien als normale mensen... En daar willen we wat aan doen. Elke jongere die wij kunnen helpen, net als Dennis hier bijvoorbeeld dat is hoofd beveiliging die leid jongerne op stuk of 6 geloof ik. Wij zeggen 99% is niks mis mee van de jongeren die we hebben en 1% wel en iedereen is welkom en de ambitie is gewoon mensen helpen. Kunnen ook een schoonmaakbedrijf beginnen.
Imke	Dat is natuurlijk ook een beetje het doel van sociaal ondernemers.
Made in Moerwijk	Nogmaals zo'n cooperatie Aishel bijvoorbeeld. Aisha en Ellen die had gewoon een bedrijfje daar hebben we een bedrijf mee opgezet. En aisha waarbij van alles is misgegaan in haar leven. Als je die kan helpen en als ze dan trots zijn op wat ze hebben bereikt en een soort rolmodel worden voor eigen achterban. dat is toch helemaal geweldig. Ze hebben geen idee wat ondernemen is. Die hebben een duwtje nodig.
Imke	Laatste vraag dan ben ik erdoorheen. Waarom Den Haag?

Made in Moerwijk	Wij zijn alle 5 haagse ondernemers en komen allemaal uit Escamp, hebben bij elkaar op school gezeten. Liefde voor elkaar, zijn gaan sporten, café blijven hangen en dit begonnen. Er is wat in de plaats gekomen. Mensen helpen. Wat te doen aan de ellende die er nog steeds is. In Moerwijk heeft meer dan 95% problematische schulden dat is heel triest. Moerwijk is een van de grootste wijken van Den Haag. Dan wordt er gezegd het gaat goed met de economie. In Moerwijk gaat het helemaal niet goed. We stappen er allemaal heel netjes overheen en denken het zal allemaal wel.
Imke	Ik ben toevallig vorige week ook in Hart van Moerwijk geweest waar ook veel kleine bedrijfjes bij elkaar zitten. Ook gefaciliteert door Staedion, de ruimtes, bij een vrouw die ook net anderhalf jaar bezig is een bedrijfje op te zetten. Ook een mooi project.
Made in Moerwijk	Er zijn veel mensen bezig met mooie projecten. Gemeente ziet dat er langzamerhand werk in de wijk kan een grote bijdrage leveren en kost tijd energie en geld. Je kan makkelijker een KPN hierheen halen.
Imke	Ik hoor wel vaker Staedion terug komen.
Made in Moerwijk	Staedion en Vestia hebben een vernieuwde stad heet dat hebben een convenant ondertekend dat ze 'sociaal' zijn. Haag wonen heeft het niet ondertekend, heeft alleen commerciële huur. Ik weet niet waarom zij dat niet hebben ondertekend. Staedion kunnen dit, dit kost natuurlijk meer dan 700 euro per maand maar dit is dus een onderdeel van hun sociale gezicht. Vestia doet het ook. Op andere plekken in Den Haag. Die willen absoluut meedenken en helpen. Niet alleen met vierkante meters maar Staedion helpt ook mee met de zonnepanelen en moestuinen en portieken opknappen en denken ook mee. Dat is hartstikke goed. Prettige samenwerking.
Imke	Daar is iemand voor bij Staedion?
Made in Moerwijk	Nee ze hebben een sociaal management per wijk of een deel van een wijk. En hierverderop zit een kantoor van Staedion met mensen die voor de buurt werken. Die met dit soort dingen meedenken. Gbeurt echt heel veel, maar de problematiek is heel groot. In moerwijk alleen al wonen 90 verschillende bevolkingsgroepen, waarbij het vaak ook nog gesloten gemeenschappen zijn en niet makkelijk om binnenkomen. We hebben in escamp in 2015 werkgroep tolerantie opgericht samen emt stichting mooi en daar zitten allerlei maatschappelijke organisaties in, kerken/moskeeen enz, die komen 1x per maand bij elkaar en die organiseren buurtfeesten en vreetpartijen en dat soort dingen en als er iets is met werkgelegenheid dan schuiven we aan. 1 van onze mensen die bij ons in dienst is notuleert daar. En als het over werk gaat schuiven wij aan en dan gaan we een banenmarkt of weet ik het wat organiseren. Stichting Mooi werkt er hard aan om dat bij elkaar te houden.
Imke	Bedankt voor je tijd!

6. De Maaltijd Express

<p><u>Category:</u> Social Entrepreneur 4 <u>Interview form:</u> Oral interview <u>Organization:</u> De Maaltijd Express <u>Name participant:</u> Henk Tramper <u>Function:</u> Founder <u>Date:</u> 28-05-2018 <u>Duration:</u> 1:01:32,0</p>	
Speaker	Content
Imke	Ik studeer economische geografie in Utrecht en ik ben bezig met mijn master scriptie. Op het gebied van sociale ondernemingen. Ik loop ook een stage in Den Haag, bij een onderzoeksbureau Public Result, die doet onderzoek op het gebied van stedelijke economische ontwikkeling. Zij doen niet per se onderzoek naar sociale ondernemingen wel iets met zorgcoöperaties in Den Haag maar ze waren heel geïnteresseerd in het onderwerp dus leuk als ik het onderzoek bij hun zou gaan doen. Ik heb jullie gevonden via internet. Omdat jullie genomineerd waren voor de meest inspirerende sociale onderneming dus ik was heel benieuwd hoe het allemaal in elkaar zit, hoe jullie hier bij zijn gekomen en eigenlijk eerst om deze vragen iets meer in een structuur te vragen, begin ik met wat algemene vragen, erna de investering die er geweest is om dit op te zetten, erna de samenwerking die er is met de verschillende partijen en organisaties in den Haag en wat jullie willen bereiken de komende jaren. Laten we beginnen met wat algemene vragen. Hoe ben jij hierbij gekomen en wat is je achtergrond?
De Maaltijd Express	Mijn achtergrond is horeca activiteit, van alles gedaan, als leerlingkok begonnen, toen eigen horeca onderneming begonnen. Toen ik 50 was. eigenlijk moet je dat niet meer willen dat is 70/80 uur werken in de week. Toen heb ik besloten om bij een klant van me in dienst te treden als cultureel medewerker en dat is mensen opleiden en begeleiden in de horeca en catering en dat is een heel groot bedrijf daar kwamen dagelijks 450 mensen binnenkwamen en kreeg ik 20 doelgroep mensen per dag. Het was een nieuw opgezet project. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en moest ik begeleiden en opleiden en proberen te laten uitstromen naar een betaalde baan dat is 8 jaar heel veel plezier in gehad totdat de gemeente de stekker eruit trok van de subsidie en werd alles directie managers opleiders werden allemaal collectief ontslagen en toen was ik 58 en toen was ik zelf iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt vanwege mijn leeftijd en dat is niet leuk en dan moet je het UWV in en toen heb ik nog 2 maanden zwaar gesolliciteerd maar vanwege je leeftijd krijg je niet 1 reactie erop. Dat was dus niet mijn ding en toen heb ik mn vrouw en mn dochters die nog thuis woonden over gehad van wat moet ik hiermee wat kan ik wat heb ik. Ik had nog her en der wel wat geld en toen zeiden ze allemaal nou doe gewoon wat je nu doet of gedaan hebt probeer dat in een eigen organisatie te krijgen. Projectplan geschreven mee naar de gemeente gegaan mee naar het UWV en eerdere reagerde positief totdat het echt begon, dan zet de gemeente van doe dat zelf maar en de het UWV van joh sorry maar die starterspremie is er sinds 1 januari niet meer terwijl dat een half jaar ervoor nog wel zo was. Toch nog zo 60.000 euro her en der los kunnen krijgen wat we opgebouwd en gespaard hebben. Geïnvesteed in een auto website filters reclame campagnes, mijn hele netwerk overspoeld met informatie om zoveel mogelijk ouderen te krijgen die mn eten af wilden nemen. Dat is aardig gelukt. Toen naar scholen toe gegaan ook via mijn netwerk via de horeca en dan proberen scholen te vinden praktijkscholen met mensen met leerachterstanden die eigenlijk volop talenten hebben maar niet kunnen elren geen concentratie, discalculie, dislectisch maar wel andere talenten hebben en die dan in de keuken laten zien dat ze wel aardappels kunnen schillen en er puree van kunnen maken of weet ik veel wat. Heel langzaam stappen maken, zelfvertrouwen geven. Kinderen tussen de 17-20 duidelijk maken dat ze talenten hebben en dat ze die zelf moeten ontwikkelen met mijn hulp en dat is leuk. voor een kleine organisatie toch wel 6/7 aan een baan geholpen en 2 bij mij hier in dienst genomen.
Imke	En wanneer is dit opgestart?

De Maaltijd Express	Ik ben hiermee begonnen 1 februari, 3 jar geleden, echt operationeel, ervoor en half jaar ervoor alles opzetten, organiseren bedrijfsplan maken de hele mikmak. Dus 3 jaar en 3 maanden nu.
Imke	Oke en de mensen die je een plek biedt of in dienst zijn, komen die van de praktijkscholen?
De Maaltijd Express	Ja 6 stages, snuffelstage en dan kijken of ze het leuk vinden in mijn vak heb je niet de mogelijkhied mensen die geen zin hebben of niet geïnteresserd zijn, je hebt eten te maken als het fout gaat gaat de auto te laat weg hebben de mensen te laat hun eten, dan heb je teveel ruis op de lijn dus ze moeten wel geïnteresseerd zijn en die talenten ontwikkelen we samen en die gaan we steeds verder ontwikkelen.
Imke	En de mensen die dan in dienst worden genomen, blijven die dan hangen?
De Maaltijd Express	Het is niet de bedoeling dat ze langer dan een jaar bij mij werken. En dan ga ik proberen ze via mijn netwerk aan een reguliere baan te helpen, om nieuwe talenten te ontwikkelen. Bedrijfsrestaurants koffieshops, bezinestations, waar ze laag niveau vereisen, qua tempo, nieuwe initiatieven daar heb ik dan mee bezig. Na een stage periode een jaar hier in dienst moeten ze eigenlijk wel doostromen naar een andere plek.
Imke	Dus het is echt meer een opstapje naar een goede baan.
De Maaltijd Express	En sommige trekken dat al na 6 maanden. En dat is mijn ding. Dat vind ik leuk. Financieel laagdrempelig eten koken voor ouderen, omdat je dan hun handjes hebt kun je het wel financieel laagdrempelig doen. We koken iedere dag vers, dat vind ik ook belangrijk, dat die ouderen, als je naar een supermarkt gaat waar je een maaltijd koopt die al 4 dagen onderweg om in de schappen te komen. Het zit geen smaakstof of voedingswaarde meer in. Bij mij wordt iedereen dag vers gekookt. Dan hebben we warme maaltijden die worden iedere dag geleverd dan hebben we ook koelverse maaltijden die worden versneld afgekoeld en dan geseald en dan krijgen ze iederee dag 2 maaltijden dan hoeven ze zelf alleen maandag woensdag vrijdag thuis te blijven en dan kunnen ze de andere dagen naar de golfclub met de rollator of weet ik het wat. En dat is de achtergrond van wat ik met heel veel plezier mee bezig ben. En voor de rest hebben, de voetbalvelden hier liggen leeg iedere dag en gemeente toch, hoe krijgen we ouderen aan het sporten. Vanuit mijn keuken iedere dag op een leeg veld dus toen dacht ik nou dat moet niet zo moeilijk zijn dus toen hebben we de haagse vitaliteitsdagen opgericht en dat is een combinatie sporten/bewegen ant eidereen kan meeodne op zijn eigen niveau en dan een gezonde lunch. We verzamelen om 8.45/9.00 kopje koffie als ik tijd heb een gezond hapje erbij en dan sporten/bewegen ze tot 10.30 jeules de boule tennis een officiële trainer die verzint van alles en dan zijn ze om 11.30 klaar en dan gaan ze zitten en dan is de tafel gedekt en kopje soep en iets gezonds.
Imke	En waar komen die ouderen dan vandaan?
De Maaltijd Express	Hier uit de buurt. Buurtgericht. Uit loosduinen en eentje uit kijkduin die eerst met de auto kwam en nu gaat ze zelfs regelmatig fietsen van kijkduin naar hoek van holland met mooi weer. En dat is top. Heb er 2 die door het bewegen bij ons en gezonde leefstijl die zijn van 4 tabletten per dag voor suikerziekte naar soms niet en soms 1 tablet per dag. Wij geven iedere dag vers eten.
Imke	Nou dan heeft u toch weer een leuke baan gevonden.
De Maaltijd Express	Zelf gecreëerd. Ik had mijn bedrijfsplan bij 6 verenigingen neergelegd met een paar maaltijden van mijn moeder en der vriedinne heeft het geen nut om een pand te kopen en in te richten. Die verenigingen staan allemaal leeg overdag, 6 verenigingen aangeschreven en ik kon er bij 5 terecht en toen heb ik voor deze gekozen omdat ze hier toch wel aan 2/3 wijken grenzen en het ook een leuke vereniging is, sociaal bezig 2 avonden dat je hier komt op di wo do vr za altijd mensen ook atijd ouderen die met

	elkaar bezig zijn en een mooie keuken alles RVS, alles is makkelijk toepasbaar. En deel gemeente loosduinen was enthousiast over mijn plan.
Imke	Hoe zit dat precies hoe is bijvoorbeeld de investering geweest voor dit project is het voornamelijk gemeentelijke subsidies of heeft de vereniging bijgedragen of is het vooral eigen initiatief geweest?
De Maaltijd Express	Ik heb 60.000 eur uit eigen middelen betaald dat ging wel ten koste van de leefstijl van mijn vrouw en dochters maar dat hebben ze geaccepteerd en ze vonden het alleen maar goed dat ik het deed. De vereniging verhuurt het mij dat het meer een vriendendienstje is dat ze daar eigenlijk niks aan verdienen alleen de vereniging heeft problemen met het schoonhouden van de keuken omdat dat allemaal door vrijwilligers wordt gedaan. Mijn tegenprestatie vanwege de lage huur is dat iedere dag de keuken schoongemaakt wordt. Op vrijdag wordt ie extra opgeleverd afzuigkappen, gewoon via hygiëne plannen en daar zijn ze heel blij mee. Dan zou de kantine nog 1 avond leeg staan in de week dus toen heb ik een culinaire rondreis door nederland verzonden dus iedere maand komt er een provincie aanbod, in augustus de zeeuwse kust met mosselen oestertje zeekralen en lamsoren daarna hebben ze rondje texel met lamsvlees volgende maand hebben we haringdag met ook allerlei vissoorten. Ik ben ook ambassadeur geworden van de noordzeevis uit scheveningen. En dat verzorgen we dan hier en daar komen dan een mannetje of 80/90 op af en dat is juist ook voor je stagiaires voor je leerlingen voor je Stip-banen dat is gewoon leuk om te doen. En ook financieel laagdrempelig. We hebben ook het systeem de ooievaarspas, alle 65-plussers met ooievaarspas krijgen van ons op een diner korting. Een deel krijg ik dan van de gemeente terug en het andere gedeelte sponsoren we zelf.
Imke	Red je het financieel gezien? Ga je hier winst maken?
De Maaltijd Express	Nee hier ga je geen winst op maken. Dat is echt knokken om quitte te spelen. Om hoge kwaliteit te leveren en dan toch quitte te spelen en ook met de medewerking van de vereniging ik hoef daardoor geen extra huur te betalen. De drankomzet gaat daar weer naar de vereniging maar het zijn allemaal oudere mensen dus daar loopt de vereniging ook niet vol van. De naamsbekendheid van mijn bedrijfje is de enige winst. Wat we doen we gaan er 3000 folders uit gooien en een advertentie in de krant. En dat kost ook geld. De enige winst is de naamsbekendheid van De Maaltijd Express.
Imke	Want jullie bezorgen natuurlijk ook de maaltijden.
De Maaltijd Express	Ja want die avond is de werkdag van 8 uur sochtens maaltijden weg en dan je voorbereidingen voor diner dan diner zelf dat is toch van 8.00-20.00 dat je onderweg bent, maar je kan beter 12 uur per dag werken met plezier dan dat je er 6 werkt met tegenzin.
Imke	Ook de verkoop van de maaltijden is niet waar je van kan leven, helaas.
De Maaltijd Express	Dankzij de baan van mn vrouw.
Imke	Is het wel de bedoeling voor de komende jaren om een goedlopend verdienmodel te creëren?
De Maaltijd Express	Dat wel. En het gaat ook steeds beter maar niet met de maaltijden, ook redelijk er moet weer een nieuwe reclame ronde komen. Er zijn van de winter veel mensen dood gegaan of naar een verzorgingshuis omdat het zo slecht ging. Winter heeft veel deelnemers gekost, meer dan andere jaren. Maar daar gaan we aan werken?
Imke	Wat is het bezorggebied?
De Maaltijd Express	Dat loopt van kijkduin tot wateringsge veld. Heel zuid-west Den Haag. IK heb ook wel leidschendam geprobeerd maar dat is bijna, zijn het er nou 40 maar als het er maar eentje is dat is misschien voor mijn opvolger over een jaartje of 4/5.

Imke	Voordat je dit begon heb je toen bepaalde trainingen of cursussen gevolgd om jezelf, dat je dacht ik heb dit echt nodig om te starten.
De Maaltijd Express	Nee. Ik had eigenlijk alles al. Erkend leermeester, hygiëne codes. Ervaring in de horeca van 47 jaar. Ik ben als leerlingkok begonnen en altijd meegegroeid altijd tussendoor cursussen computer en weet ik het allemaal, het leermeesterschap heb ik om de 5 jaar heb ik geupgrade en..
Imke	De Maaltijd Express is een stichting?
De Maaltijd Express	Nee. Ja sorry nog wel maar per 1 juni, wordt De Maaltijd Express een bedrijfje en hebben we stichting de haagse vitaliteit dat viel ook onder de stichting maaltijdexpress maar dat werk natuurlijk niet. En dan zegt stichting 1818 ja daar zit ook een bedrijf aan vats we gaan geen bedrijven sponsoren. Subsidies vragen we aan. Niet voor de maaltijden maar voor de evenementen en de ouderen dingen zeg maar. We gaan nu ook beginnen met sporten doen voor mensen met een beperking. We willen ook een paar tandems aanschaffen dus mensen die slechtiend zijn met vrijwilligers wat ik zelf ook doe met een paar vrienden naar Hoek van Holland fietsen. Morgen bespreking met de voorzitter van de stichting en het sport collectief van de gemeente den haag zit in de sportcampus daarzo en dan gaan we kijken wat ze ervan vinden en in hoeverre de gemeente dat ondersteund. Geld om zelf tandems te kopen heb ik niet en kijken we of de gemeente daar wat mee wil doen.
Imke	Leuk. En de mensen die hier, de studenten die hier werk/stage lopen wordt dat ook door de gemeente gesubsidieerd?
De Maaltijd Express	Nee. De stagiaires gewoon omdat ik het leuk vindt. Ik ben ook genomineerd tot de meest inspirerende stagebegeleider dat wordt mijn 2e nominatie dit jaar. Dat heb ik ook geaccepteerd dan hoef ik niet iedereen meer te bellen en te mailen en die ervoor was dan degene die de meeste stemmen kreeg via de mail die won. Als je een groter netwerk hebt dan win je maar dat wil niet zeggen dat je beter bent, maar hier komt dan een vakjury op die gaat dat dan bepalen er zijn er 5 genomineerd. Dus ik zie dat als een prijs/waardering is altijd leuk.
Imke	En u bent de enige vaste werkgever?
De Maaltijd Express	Ik ben de enige die, een mevrouw die is administratief medewerker van stipbanen dan krijg ik een gedeelte van haar salaris terug en ook van 1 leerling die heeft ook een kwalificatie van het uvw dat ze begeleidt moet worden en dan krijg ik een gedeelte terug van haar salaris. Mijn eigen salaris helaas niet.
Imke	Dan was ik ook benieuwd, ik weet nu wel een beetje wat de samenwerking is met de gemeente maar werk je ook samen met andere partijen en organisaties.
De Maaltijd Express	ja ja ja. deelgemeente Loosduinen die me ondersteunen met kerstdiner en dan maak ik een begroting en dan geven ze me daar een bedrag voor en zulke initiatieven ook de haagse vitaliteitsdagen, die trainer wordt er door betaald. Sportmanager die je moet inhuren, geen tijd voor en ben er ook niet voor gekwalificeerd en de gemeente doet ook mee. De vereniging natuurlijk. Voor de normale huurprijs mag ik ook allerlei evenementen organiseren. Ja de vereniging is ook een belangrijke factor. Voor de gemeente doe ik ook regelmatig cateringactiviteitjes waar ik dan wel weer via de omzet normen werk, zodat er wat winst aan vast zit zodat ik wat extra's kan verdienen. Dat doe ik ook voor parnassia daar geef ik eens per jaar sponsor ik daar een kerstlunch. Sponsor, breng ik eten erheen. Dan is er iemand die mijn inkoopbonnetjes terugbetaald. En wij koken brengen opscheppen. Zodat ze een leuke kerst hebben. En zulke dingen doen we dan ook. Ik werk ook samen met Mandela plein dat is een sociaal buurthuis en daar organiseer ik ook diners voor ouderen. En dat doen we ook met stagiaires, samenwerken met en exleerling die daar de keuken doet en ik coordineer alles en dat is dan een betaalde baan van 7 uur in de week. Dat is wel veel wat ik allemaal doe.
Imke	Kent u bijvoorbeeld ook de platforms social club the social hub.

De Maaltijd Express	Ja de social hub die mij heeft genomineerd voor eh. ja er was afgelopen donderdag een evenement maar toen kon ik niet. Had ik graag bij willen zijn maar ik had hier een diner. Een dag later een ouderen diner. The Social Hub vind ik wel belangrijk ook omdat ze mij het podium op geholpen hebben.
Imke	Ja het kan net een extra marketing dingetje zijn of netwerk platform.
De Maaltijd Express	De bestuursleden van de stichting konden ook niet. Want wij hadden daar ook onze nieuwe website/stichting naam nieuwe dingen willen promoten. Kan niet anders.
Imke	Loopt de samenwerking goed met de organisaties met wie je werkt? Dingen die verbeterd kunnen worden.
De Maaltijd Express	Ik ben maar een kleine speler in alle grote organisaties voordat je ermee gaat samenwerken weet je al tegen welke hobbels je aanloopt dan kun je zeggen van joh dat wil ik niet dan moet je ook niet gaan samenwerken met ze. Als je een subsidie aanvraagt dan weet je dat het soms een jaar kan duren na toezegging voordat je dat binnen hebt, maar dat weet je van te voren. En als je bij een Ipse daar heb ik dan een leuk diner gehad en dan moet je daarna je rekening doen met je kostenpost en dan weet je van te voren dat je 10 weken op je geld moet wachten. Dat weet je van te voren. Dat is nu eenmaal zo. Zo zitten die organisaties in elkaar. En ik zit nu in een financiële constructie dat ik dat ook kan. Ik heb het ook in eht begin met de HTM allerlei aanvragen gedaan maar die hadden betalingsgedrag van 16 weken. Ik moet wel mn leveranciers en personeel betalen. Toen vroeg ik om een voorschot en de rest later. Maar dat heeft veel omzet gekost. Maar ik kon het gewoon niet, want als die rekeningen niet betaald worden dan kan ik het ook niet. In Nederland ondernemen is tegenwoordig wel moeilijk om bij grote bedrijven en gemeentes die centen binnen te krijgen. Er is veel veranderd. Ik stem ook niet meer. Die mevrouw van sociale zaken zegt dat deurwaarders goedkoper moeten werken als je ziet hoe ze zelf met boetes en wat voor betalingspatroon als je voor het ministerie werkt. Doe eerst je eigen organisatie en het wordt allemaal erger en als je met kleine ondernemers wil werken, wat toch de hoekstenen van de maatschappij zijn, betaalt ie binnen een week want ik ken heel veel ondernemers die door betalingsgedrag van gemeentes en van de regering van ministerie gewoon door deurwaarders het financiële graf zijn ingegaan en dan waren de schuldeisers konden niet betaald worden omdat de ministeries de subsidies de omzet van die kleine ondernemingen niet betaalden. Dat vind ik dan heel jammer en als dan zo'n staatsecretaris met een uitgestreken gezicht dan zulke verhalen verteld, dan denk ik jij bent toch ook de maatschappij in geweest? Wat jij nu doet hadden zij ook moeten doen voordat ze de politiek in gingen. Wat zijn nou eigenlijk de problemen, research doen.
Imke	Op het gebied van participatie, heeft u iets gemerkt de afgelopen jaren, in 2015 is de participatiewet ingegaan is er iets veranderd?
De Maaltijd Express	Het is moeilijker geworden. In mijn vorige carrière werkte ik bij een grote organisatie waar 400 man zeg maar te participeren. Maar als kleine onderneming ondanks dat je aan alle eisen voldoet, erkend leermeester, veilige werkplek, dan zeggen ze je bent geen toegevoegde waarde voor ons systeem dus dan krijg je weer geen leerlingen met een beperking om ze beter te maken. Het is stukken moeilijker geworden. En voor kleine ondernemingen, zeggen ze nee, ik zeg geef er nou 8, die kan ik opleiden, ik werk samen met een uitstroom organisatie, stichting build better people, die mensen kan laten uitstromen, zet ze bij mij neer ik begeleid ze, nee nee nee. Ik denk niet dat het aan de regels ligt, maar aan de mensen. Ik heb een paar keer met de wethouder gekookt, toen heb ik het aan hem voorgelegd dit is er aan de hand. Toen zei hij ik ga het uitzoeken, maar die komt ook niet verder dan de directeur en die zeggen dan, ja is leuk en goede leermeester en ze vinden bij het WSP jou niet van toegevoegde waarde, dat houdt in als we wel alle waardes die ik nodig heb dat komt omdat ik dan te klein ben. Als ze nou zeggen dat een van mn waardes niet kloppen, dan heb ik daar vrede mee, maar als ze zeggen je hebt alles (ik heb 4 leermeesters, horeca, administratie, facilitair, logistiek, mag ik allemaal doen van SBB, maar ik kom er niet doorheen en elke keer is het op irritatie uitgelopen, omdat je met mensen praat en die zeggen dat het er allemaal goed uitziet en dan hoor je niks meer en dan ga je er achteraan, maar dan hoor je niks meer en dan zeggen ze je bent nog geen verrijking voor ons systeem). Al die wetten en reorganisaties, eerst heette het startbaan toen WSP.. De oude regeltjes zijn nieuwe regels geworden zijn precies hetzelfde als de oude regels. Er waren er 2 die hadden tegezegd dat er een participatie traject van gemaakt kon worden, maar die zijn dan ontslagen en dan zijn ze ook niet meer te bereiken.
Imke	Maar er is ook een samenwerking met de gemeente zei u.

De Maaltijd Express	Deelgemeente loosduinen.
Imke	Hoe kan het dan, want zij hebben weer samenwerkingen met het UWV en het WSP, hoe kan het dat dat niet werkt want de gemeente loosduinen weet dat het hartstikke goed gaat.
De Maaltijd Express	Ja, maar als de wethouder niet door kan dringen tot zijn eigen WSP, wat moet dan de directeur van de deelgemeente loosduinen... Heb je wel eens van de antillen gehoord, ieder eilandje heeft zn eigen ding en samenwerken doen ze niet, komen ze geld tekort bellen ze NL van jo doe even 20 miljoen. Die werken ook niet samen. Deze grote onderdelen van de gemeente, dat moet natuurlijk niet bekend worden want er moet nog wel wat subsidie binnenkomen die me toegezegd is.
Imke	Hoe zou u dat willen zien, de samenwerking met het WSP?
De Maaltijd Express	Zo ben ik begonnen om eerst mn ondernemingsplan te schrijven, dat dat een heel belangrijk onderdeel van was, is door een toen heette het nog startbaan nog voor de reorganisatie, door een accountmamanger en een projectmanager van goed gedaan henk de subsidie zoals ze hiervoor waren, kreeg je geloof ik 8000 euro per half jaar per deelnemer en ik had er 20 in de keuken staan dus mijn baas daar die was niet meer omzet afhankelijk natuurlijk. Die subsidies die zijn niet meer zoals toen. Ik zeg nou als ik dan een bonus kan krijgen als ik positieve uitstroom heb, dat vonden ze een goed plan. Dat was helemaal uitgesproken voor de kerst, omte beginnen in februari. Huurcontract getekend, auto gekocht, we kunnen gaan beginnen. Toen hoorde ik dat dat de mensen met wie ik een afspraak geen contract verlenging hadden gekregen en weg waren. Daar zat ik dan met al mn spullen en afspraken. Zonder enige melding. Toen kon ik niet meer teru met alles wat ik al geregeld had en ben ik gewoon doorgegaan. Blijven lachen.
Imke	En wat is de ambitie voor de komende jaren?
De Maaltijd Express	Mijn ambitie is om toch nog mijn rug te zetten onder de maaltijden. Om door te gaan naar 40 maaltijden epr dag. Zodat ik er ook wat aan ga verdienen en niet afhankelijk ben van welke organisatie dan ook. Doelstelling 2 is om de Vitaliteitsdagen uit te breiden. Hopelijk keurt de gemeente dat plan goed. Reclame en marketing, meer bekendheid creëren. De mensen die nu meedoen zijn allemaal via de krant gekomen. Dus dat is goede reclame. Ik heb 9000 adressen verzameld en loosduinen is de grootste ouderen inwoners van heel den hag. De meeste 65 plussers. Alleen ze kunnen allemaal wel redelijk mailen maar websites opzoeken niet echt. Meestal alleen advertenties, posthoorn, de krant. Ook bij winkelcentra staan en een balletje schoppen, maar toch meer negatieve reacties. Mensen zijn alleen maar aan het rennen vliegen. Het was wel een goed idee. Alleen het resultaat bepaald. Ouderen hebben het meer druk dan vroeger. Bij het Mandelaplein hadden we een bakfiets ingericht als soepfiets. Gaan we de grote markt op, soep uitdelen. Niet eentje. De directeuren van verzorgingstehuizen zitten vaak ook onder een vlag van een grote organistie en kunnen niet veel doen aan bijvoorbeeld het beleid van de maaltijden. Het moet zo goedkoop mogelijk.
De Maaltijd Express	Eens in de maand doe ik bij een verzorginstehuis ook zo'n diner wat ik hier ook doe. Dat zijn allemaal rijke mensen die betalen allemaal netjes mee. En ja dat is van Staedion die zeggen we willen hier best een dagelijkse kok hebben. Ik zei nou daar kan ik best voor zorgen. Maar dan moet wel die keuken aangepast worden. Iemand anders had de keuken eruit gegooid en zo'n keramische plaat en afzuigkapje erop gezet, maar als je 3 pannen tegelijk erop zet dan gaat het al fout. Dus dat werkt daar niet. Ik mag wel flyeren en folders neerleggen. Ik heb er ook 4 mensen gehad, maar die zijn helaas overleden.
Imke	Oke en bijvoorbeeld wat ik ook wel vaak hoor is dat ze dan producten die door de supermarkt weggegooid worden dat die gebruikt worden dat die gebruikt worden om maaltijden te maken.

De Maaltijd Express	Dat mag alleen de voedselbank.
Imke	Maar bij de voedselbank hebben ze geen verse producten.
De Maaltijd Express	Daar mag je niet als organisatie iets mee. Omdat ze over de officiële datum heen dat zijn de HCCP normen. Dat moet ook eens aangepakt worden. Verse producten kosten ook meer geld. Bijvoorbeeld een andere maaltijdservice in rijswijk bied maaltijden aan voor 2 euro goedkoper, maar die zijn niet vers. Mensen kiezen vaak toch voor de portemonnee.
Imke	Eigenlijk nu een beetje aan de laatste vragen aangekomen. Zou u de onderneming een sociale onderneming noemen?
De Maaltijd Express	Ja zonder meer. Ik vind als je 60 uur werkt voor een inkomentje van 1000 dan vind ik het een sociale onderneming. Investering is er nog niet uit. Hoop ik wel. Een stichting ben ik sowieso ook. Zolang ik nog niet boven de 4000 euro per maand wat je met mijn uren en opleiding zou moeten krijgen vind ik het een sociale onderneming.
Imke	Dus u vind dat als je meer gaat verdienen dat het geen sociale onderneming meer is.
De Maaltijd Express	Dan vind ik het woord sociaal, dan is het gewoon een bedrijf.
Imke	Maar dit is ook een bedrijf.
De Maaltijd Express	Nou ja, ik sta ingeschreven als zzp. Ik werk voor een sociale onderneming. Ik vind niet dat je dan een bedrijf bent.
Imke	Interessant. En zelfs niet als je zoveel verdient en je hebt nog steeds mensen in dienst die je helpt in een opstap naar de arbeidsmarkt. Mensen met een afstand dan doe je iets sociaals. Dan doe je iets voor de mensen.
De Maaltijd Express	Dat is wel zo, maar dan word je er wel ruim voor betaald. En dan vind ik het niet meer sociaal. Als ik dit niet had gedaan en in de WW was blijven zitten had ik meer inkomen gehad dan nu. En dan heb ik bewust voor gekozen om dat niet te doen, ook omdat ik dit leuk vindt. Maar zolang ik geen goed salaris aan kan verdienen. Maar op het moment dat ik dat wel doe, blijft het werk wel sociaal maar dan ben je geen sociale instelling meer. Net als alle stichtingen met directuieren die 1,5 ton salarissen verdienen en die wel met de gemeentes hun ingangen hebben die wil ik niet noemen onder sociale onderneming. En gelukkig MKB en social hub en de gemeente die vinden dat mensen die hard werken voor de maatschappij en sociaal bezig zijn die hebben geen van allen een goed inkomen. Ik heb daar nog niet echt een onderbouwde mening over. Maar mening is gewoon dat je als je zoveel verdient je de mensen net zo goed kan helpen met dat salaris. Je bent dan misschien sociaal bezig als je mensen met en afstand tot de arbeidsmarkt in dienst hebt maar je bent geen sociale onderneming.
Imke	Bedankt voor je tijd.
De Maaltijd Express	Als je verhaaltje klaar hebt zet het dan even op de mail. Dan zet ik mijn naam eronder en laat ik het ook op de website zetten zeg maar. Ik hoop dat de kleine ondernemingen ook die rechten krijgen. Dus niet alleen de grote organisaties die wel die doelgroepen krijgen van het WSP.
Imke	Zijn er nog dingen die u kwijt wilt. Andere ondernemingen die iets minder goed gingen misschien?
De Maaltijd	Ja maar die willen allemaal niet meer genoemd worden.

Express	
Imke	Oke nou bedankt voor de tijd.

7. Paviljoen Kobus (not useable)

8. Fonds1818

<p><u>Category:</u> Support organisation 1</p> <p><u>Interview form:</u> Oral interview</p> <p><u>Organization:</u> Fonds1818</p> <p><u>Name participant:</u> Sanne ten Bokkel Huinink</p> <p><u>Function:</u> Director</p> <p><u>Date:</u> 14-06-2018</p> <p><u>Duration:</u> 48:30,0</p>	
Speaker	Content
Imke	Ik heb via gert willem van mourik de tip gekregen om met je te gaan praten omdat ik bezig ben met mijn afstudeeronderzoek richting sociaal ondernemers in den haag. Wat zij dan bijdragen aan de arbeidsparticipatie, daarbij wil ik in kaart brengen welke partijen daarbij betrokken zijn. Welke personen belangrijk zijn hoe zij zich tot elkaar verhouden, of er belemmeringen zijn in deze samenwerkingen of dat er iets verbeterd kan worden. Vandaar dit gesprek. IK was benieuwd wat jouw achtergrond is, waar je vandaan komt. Ik heb het gezien dat je veel doet op het gebied van sociaal ondernemerschap en ik ben benieuwd wat precies en wat je rol nu is bij fonds1818.
Fonds1818	Die laatste vraag is makkelijk. Ik ben directeur bij fonds1818 sinds 1 juni. hiervoor rentmeester bij 2 andere fondsen in den haag en wat wij als fondsen proberen is, bij dit fonds is in de slogan de maatschappij een beetje beter maken en dat doen we op allerlei vlakken. Cultuur milieu natuur maar ook werkgelegenheid, wat ik erpsonlijk heel belangrijk vindt. Toevallig vanmogen een presentatie gehoord van Kim Puttens van het sociaal cultureel planbureau en dan zie je dat er toch op de arbeidsmarkt nog grote verschillen zijn tussen groepen mensen. En dus een hele grote groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die er niet komen als ze niet een beetje geholpen worden. En dat vinden wij als fonds1818 heel belangrijk want als je maar werk hebt kun je in je eigen levensonderhoud voorzien en dat helpt enorm om zich goed en gelukkig te voelen. En dat kunnen we op verschillende manieren doen dus door projecten donaties te geven, maar ook door, dat zijn dan vaak stichtingen of organisaties die iets organiseren wat geld kost daar geef je als fonds geld aan en dan gaan ze weer verder en Social Enterprise of een sociale onderneming is een onderdeel van een pallet van dingen die worden ondernomen op het gebied van werkgelegenheid waarvan wij als fondsen vinden we moeten op alle terreinen te kijken waar we mee kunnen doen. En vanuit hier hebben we daar ook duidelijk beleid op. Je kan als fondsen geld geven maar je kan als fondsen ook financieel participeren in ondernemingen. Dus wat je bij fondsen ziet is dat ze hebben geefgeld en dat is meestal grofweg de rente of of het rendement op het vermogen wat er is. En het vermogen is vele malen groter en doet eigenlijk niks voor hde doelstelling van het fonds maar als je nou een stukje van dat vermogen gebruikt om te beleggen om als deelneming in een sociale onderneming dan heb je kans dat je daar ook rendement mee maakt. Maar je hebt ook een deel van je vermogen dat ook nog iets doet voor de doelstelling van je fonds. Dus op die manier wordt er soms een

	<p>beetje naar gekeken.</p> <p>Ik ben dus vorige jaar 3/4x bij de Social impact labs geweest om eens vanuit ons gezichtspunt mee te kijken wat er gebeurt en waar wij een steentje kunnen bijdragen in het verhaal.</p>
Imke	Wie zijn die mensen dan met een afstand tot de arbeidsmarkt?
Fonds1818	<p>Dat zijn mensen die om wat voor reden dan ook nooit een schooldiploma hebben gehaald, mensen die een arbeidshandicap hebben, mensen die wel een diploma hebben maar daarmee niet ana de bakn komen, werkloze jongeren die geestelijk in de problemen zijn en bij de hulpverlening lopen, ex-gedetineerden waarvan werkgevers zeggen die moet ik niet, discriminatie (mensen met een niet-nederlandse achtergrond), het kan heel divers, autistische (jongeren).</p> <p>Een voorbeeld van een project van vorig jaar is eentje die zich richt op dove en blinden mensen. Dat soort groepen die om verschillende redenen niet bij de standaardarbeidsmarkt passen en dat zijn juist de groepen die een beetje tussen wal en schip dreigen te vallen dat zijn de groepen waar wij als fondsen ons juist over willen ontfermen.</p>
Imke	Op wat voor manier, als je een voorbeeld zou kunnen geven, helpt fonds1818 ondernemers. Want ik heb gezien dat fonds1818 vooral stichtingen helpt en orgnaisties die gene winstoogmerk hebben.
Fonds1818	Dat is de donatiekant. Dus het geefgeld en aan de andere kant hebben we een programma voor het investeren en financieel participeren in ondernemingen en dat is de andere kant van de medaille. Binnenkort gaan we in gesprek met een project, via gert-jan, over de happytosti en de lekkere bakker die willen een groot nieuwe plek gaan maken waar ze brood bakken en tostis waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen gaan werken en dat vraagt investeringen, voor bijvoorbeeld een oven. Wij kunnen dan helpen om die oven aan te schaffen als voorbeeld en als dat brood verkocht gaat worden verdien je weer geld en dat is het leuke van een social enterprise en dan kun je op een gegeven moment ons weer afbetalen met eventueel een beetje rente. Dat is het model. Dat is een lening die we dan geven of we nemen een aandeel in een onderneming. Dat is het onderscheid wat we maken met onze donaties.
Imke	Aan welke voorwaarden moet een onderneming voldoen om daarvoor in aanmerking te komen?
Fonds1818	We kijken naar de maatschappelijke kant van het verhaal. Als het een rechttoe rechtaan uitzendbureau is zullen we er niet zo snel doen. Er moet iets van een maatschappelijke kant aan zitten. Het financiële plaatje moet kloppen. We moeten vertrouwen hebben in de organisatie. Wat Gert-willem met zijn groep doet, de Prael hebben we nu ook gesteund de bierbrouwerij die is succesvol in amsterdam dus hebben laten zien dat ze het kunnen. Die komen nu naar Den Haag. Dat geeft ons vertrouwen om daar aan mee te werken. Meer dan iemand die in het wilde weg zegt we gaan een brouwerij beginnen. Daar heeft het wel mee te maken.
Imke	Zou dit ook een reden kunnen zijn dat ze verhuisd zijn naar den haag omdat ze weten dat er in den haag een aantal organisaties of fondsen zitten die kunnen helpen bij het opstarten van zo'n locatie in den haag?
Fonds1818	Weet ik niet. De gemeente den haag heeft met het programma waar gert-willem van is. Als er iets succesvol is in Amsterdam dan kan het ook succesvol zijn in Den Haag. Dus ze zijn enorm gaan kijken in het land waar zijn succesvolle projecten, kunnen we die naar Den haag halen, zitten er onderdelen bij die in Den Haag ook spelen? Dat vind ik heel slim want waarom zou je het wiel opnieuw uitvinden. Wat ze met die impact labs hebben gedaan is die clubs uitnodigen en zijn we met wij als fondsen maar ook makelaars banken en gemeente iedereen is eromheen gana zitten enhoe kunnen we helpen om dit succesvol te maken. Financiering is daar wel een onderdeel van. Maar ik sluit niet uit dat ze in eindhoven ook fondsen hebben zitten die ze zouden kunnen helpen. Ik weet niet of wij de onderscheidende factor zijn. Het helpt natuurlijk wel.

Imke	Je noemt impact labs, zijn die in elke grote stad aanwezig? Of wat moet ik me daarbij voorstellen?
Fonds1818	Volgens mij is dat iets van Den Haag. Ik heb het nog niet gezien in een andere stad. Wat ze dus doen is ze nodigen 3/4 initiatieven uit op een middag en daarbij alle relevante ambtenaren. En die man zegt ik ben van de Prael maar ik heb vergunningen nodig, locatie..Ter plekke wordt met elkaar heel energiek bedacht, hoe kunnen we die man helpen. En dat is onwijs leuk. En die mensen zeggen echt we schieten hier een paar maanden op qua tijd we weten direct welke ambtenaar welke fondsen we moeten hebben. Sommige organisatie proberen ter plekke mensen aan de telefoon te krijgen. Dat is onwijs leuk en dat helpt die mensen enorm. Een van de succesfactoren is dat je een van de mensen kent die je moet kennen. En in Den Haag begin je dan op 0 en dat is dan mooi dat je in 1x een grote slag maakt.
Imke	Is dat dan een deel van de Social Hub?
Fonds1818	Hoe dat precies zit weet ik niet precies. De social labs kunnen een activiteit zijn van de social hub maar dat weet ik niet precies.
Imke	Ik probeer het netwerk en de situatie in den haag een beeld van te schetsen maar het is best wel lastig om al die initiatieven de goede plek te geven.
Fonds1818	Gert-willem en edgar oomen hebben daar het totale beeld van.
Imke	Hoe ben je eigenlijk hierop gekomen. Hoe ben je hier in gerold in het hele sociaal ondernemerschap onderwerp?
Fonds1818	Vanuit de maatschappelijke kant. We zien de vragen en problemen die er zijn. En we zijn hier bij fonds1818 ook heel erg voor het leggen van verbindingen, samen dingen oppakken in de stad. Alleen als fonds met alleen maar geld kunnen we niet alles doen. Dus je hebt voortdurend je oren en ogen open om te kijken hoe wij ons steentje kunnen bijdragen. We hebben 2 jaar geleden een convenant gesloten tussen de fondsen gemeente den haag en mkb den haag en daar hebben we regelmatig overleg over wat we met elkaar samen kunnen doen. En ik denk dat uit of via dat convenant de gemeente dus gertjan en edgar op mijn pad gestuurd zijn. Het zou ook anders gelopen kunnen zijn. We zijn altijd aan het kijken hoe we dingen samen kunnen doen met partijen in de stad.
Imke	En heeft de participatiewet daar iets mee te maken gehad met dat convenant?
Fonds1818	Nee de participatiewet maakt vraagstuk zichtbaar van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wat kunnen die gaan doen. Maar vanuit ons perspectief mijn peerspectief dat vind ik een van de problemen van de overheid dat ze heel erg denken langs lijntjes, vsv, ocw, wsp, wajong, er zijn allerlei lijntjes, stickertjes en labeltjes die mensen kunnen hebben en wij zeggen juist draai het nou om en zet de mensen centraal en kijk hoe je die kunt helpen en als je die kan helpen door bij de Prael te gaan bierbrouwen is dat prachtig en dan maakt het niet uit of dat nou participatie is of weet ik veel. Maar de overheid, en dat is ook wel begrijpelijk, heeft zn geld natuurlijk georganiseerd langs die lijnen. En dat merken wij als belemmerend om dingen goed te laten organiseren. Wij proberen het juist andersom aan te vliegen. Mensen lopen er juist tegenaan dan willen ze graag fietsenmaken maar dan is het fietsenmaken net een project van het ocw en zij hebben een szw pet op. Dan denken wij los het op. Maar dat is dan voor de overheid of de gemeente dan heel lastig.
Imke	En dat ligt echt aan dat er bepaalde regelgeving is..
Fonds1818	Ja de regelgeving geormerkte gelden, bepaalde projecten worden vanuit de gemeente mogelijk gemaakt vanuit bepaalde budgetten. En zijn dan dus alleen maar toegankelijk voor mensen die bij die budgetten passen. Dat is vanuit de organisatie gedacht te begrijpen maar vanuit de mensen totaal onbegrijpelijk.

Imke	Hoe zou dit verbeterd kunnen worden?
Fonds1818	Ja meer vanuit de mensen redeneren. Meer de burgers cliënten centraal stellen ipv eigen regelgeving en wetten. Dat zie je bijvoorbeeld in Tiel, ben ik geweest, daar is één mevrouw die gaat over jeugdwerkloosheid en die kent alle jeugdwerlozen van Tiel en die kent alle werkgevers van Tiel en die regelt het gewoon linksom of rechtsom. Het punt met zo'n gemeente als Den Haag, het is zo groot, er zitten geloof ik 7000 ambtenaren dan kan je dat dus niet meer zo organiseren en dan wordt het dus een bureaucratie. En verlies je het contact met de mensen. Een van mijn voorbeelden, wij hadden een mooi project met doven en blinden mensen en dat project kwam niet van de grond hier in Den Haag, de gemeente wist niet wie er blind en doof zijn dat mogen ze niet registreren in de systemen van alle andere wetten. Maar als ik nooit jou spreek en alleen maar emails krijg weet ik niet en dan kan ik dus niet aan de organisatie vertellen wie er blind of doof zijn. En dat is een voorbeeld maar wat wij vinden is dat er veel te weinig persoonlijk contact is met de mensen die dat wel nodig hebben. Dat is een van de problemen met de social enterprise dat het niet lukt, terwijl er een hele bak met werkloze mensen is. Dat het niet lukt om voldoende mensen naar die projecten te krijgen. Dat is een bizar probleem dat niet alleen in Den Haag zo is maar in heel NL.
Imke	Er zijn eigenlijk teveel lijntjes die zich ermee bemoeien. Of teveel manieren manieren waarop het gorganiseerd wordt.
Fonds1818	Teveel wet en regelgeving die het uiteindelijk belemmert om het gewoon te doen. In Den Haag is de Businessclub een van de sociaal ondernemingen die weer weggegaan is uit Den Haag omdat het ze niet lukt om 3x per jaar een groep van 25 jongeren te laten instromen. Terwijl er een paar 1000 in de kaartenbakken zitten. Dan denk ik hoe kan het. Dat maakt mij ook een beetje cynisch ook naar andere projecten. Nu hadden we ook weer een heel mooi project met een autistische jongen uit Amersfoort die wil ook in Den Haag beginnen. Ik wil met alle plezier meedenken en ook in financiële zin maar hoe borg je dat de deelnemers komen. Toen zei hij er zijn er genoeg in deze stad. Maar dat heb ik nu helaas te vaak gehoord. Het is wel zo maar hoe ga je ze dan vinden.
Imke	Dit is wel het grootste punt wat elke keer terugkomt.
Fonds1818	Een ander punt is in hoeverre is de gemeente bereid, daar lopen gert-willem en zijn mensen geloof ik tegenaan, die halen die clubs naar den haag maar uiteindelijk moeten andere clubs/afdelingen binnen de gemeente gaan meewerken.
Imke	Zoals? WSP?
Fonds1818	Ja het wsp is een knelpunt, maar we hadden ook een heel mooi initiatief die waren heel succesvol in Zeeland om kinderen jongeren van praktijkonderwijs naar werk te helpen. 90% van hun uitstroom komt aan het werk, dat is waanzinnig want praktijkonderwijs is heel moeilijk om die mensen aan het werk te helpen die wilden in Den Haag beginnen, aan ons gevraagd willen jullie meedoen. Toen zat ik nog in een andere functie maar heb ik samen met de directeur hier hebben gezegd dat willen we wel doen maar met de voorwaarde dat de afspraken met de gemeente zwart op wit komen te staan. Er zit ook een verdienmodel bij met loonkostensubsidie systeem tot op de dag van vandaag, dit speelde vorig jaar, heb ik het niet gezien. En dat komt omdat... en dat is ook wel begrijpelijk want een ander bureau van de gemeente zegt ja als we dit goed vinden moeten we het daar en daar ook goed vinden. Ondertussen, heeft de ene afdeling van de gemeente het project naar den haag gehaald en de andere afdeling zegt ja dat kan niet. En dat is leuk voor ons als fondsen wij hebben makkelijk praten de overheid moet ook als ze dat project goedkeuren moeten ze die en die ook goedkeuren en wij kunnen als fondsen gewoon rustig zeggen die doen we wel die doen we niet. Dat is het voordeel dat wij privaat geld zijn en de overheid moet zich gewoon aan de wet houden en rechtvaardig zijn gelijkheidsprincipe en weet ik het allemaal.
Imke	Werken jullie samen met de gemeente op dit gebied? Als het gaat om geld?
Fonds1818	Dat proberen we wel. Vind ik erg belangrijk sta ik erg voor open maar dat is nogal lastig om dit soort redenen.

Imke	Oke en het geld komt voornamelijk uit donaties of werving..
Fonds1818	Ons geld? Wij hebben een heel groot vermogen een half miljard en dat rendeert en daar doen we het mee, dus er komen geen donaties we hebben dit geld uit het verleden en het rendement gebruiken we om dit te doen. We geven 12 miljoen ongeveer per jaar weg uit het vermogen wat we hebben. Dit is helemaal privaat dus daar kunnen we mee doen wat we willen en daar kunnen mensen ook geen rechten aan ontlenen en dat heeft de overheid allemaal wel.
Imke	Dat kan de samenwerking emt de overheid bemoeilijken.
Fonds1818	Ik zie het juist als een voordeel. Wij kunnen dingen doen die de overheid niet kan doen. We moeten dat samen verkennen om te kijken waar kunnen we complementair zijn en dat is best lastig maar daar zie ik allerlei mogelijkheden voor.
Imke	hoe gaat dat nu op het moment is er een bepaald contactpersoon bij de gemeente die met jullie hierover spreekt?
Fonds1818	Gert-willem en edgar en matthijs de jong zijn mijn contactpersonen en die weten mij wel te vinden. Zij moeten ook het puzzeltje leggen. En elke social enterprise is natuurlijk wel anders. Andere financieringstructuur, ander verdienmodel. Het moeilijkste vind ik, we doen het uiteindelijk voor de doelgroep, wie het ook zijn, en dat blijkt elke keer heel erg lastig om die erbij te betrekken wat idioot is maar wel de realiteit helaas. Daar kan ik me echt boos over maken. Zoveel mensen die een kans verdienen, en de mogelijkheden zijn er.
Imke	Ik heb ook met RPA Haaglanden gesproken en hij zei dat ze bezig zijn met het ontwikkelen van een systeem waarbij de mensen geregistreerd worden en vanuit dat systeem wordt gekeken of de mensen gematcht kunnen worden op een bepaalde werkplek. Het lijkt mij een goed initiatief.
Fonds1818	Die gedachte is heel goed. Maar de vraag is of ze niet ernstig belemmerd worden door de nieuwe privacy wetgeving. En de vraag is, kijk ik geloof in het persoonlijk contact. Dan ga je registreren in dat systeem dat pietje kan timmeren. Maar misschien vindt pietje loodgieten of elektriciteit ook wel leuk, maar daar is dan geen vakje voor. Nou ja we hebben geen timmerprojecten nou jammer. Volgende. Terwijl als je met hem gaat praten dan kom je erachter wat hij wel erg leuk vindt. Ik geloof dat je moet investeren in persoonlijk contact. En dat moet je natuurlijk op de een of andere manier vastleggen ergens. Maar mensen online formuleertje in laten vullen werkt niet. Het is een verbetering alleen de gedachtegang al om vanuit de mens te denken. Persoonlijk contact en het registreren ervan kost heel veel tijd en geld, maar ik denk dat dat zich terugbetaald omdat je het werk veel beter kan doen. Maar dat betekent dus dat je met mensen in kamertjes moet gaan zitten om te praten. Al die dingen achterliggende probleem is dat als je daar in investeert dat je het uiteindelijk beter kan doen en dat er meer mensen uit de uitkering gaan en op termijn bespaart dat de samenleving geld. Alleen dat zijn hele moeilijke sommetjes om te maken en geen korte termijn resultaten. Onze politiek zit nou eenmaal zo in elkaar dat we korte termijn resultaten willen zien. Dus dan is het korte termijn resultaat het bezuinigen op di soort gesprekjes we doen en systeem is een snelle winst. Wat heel gek is bij het WSP, die hebben met allerlei partijen in de stad afspraken en contacten en je zou verwachten als je op de website van het wsp kijkt als individu dat je kan kijken wat je allemaal kan doen. Maar die etalage is er niet. Je kan dat daar niet zien. Dit schermen ze af op de een of andere manier. We proberen hier al jaren iets aan te doen. Er is een reden waarom dat niet gebeurt. Iemand hiervoor aannemen kost geld, terwijl je zou kunnen redeneren dat het ook wat gaat opleveren maar dat is lange termijn dus dat is lastig rekenen.
Imke	Ik heb ook met traubstuc gesproken, die was ook niet heel erg te spreken over het WSP en ook om dezelfde redenen. Er zijn zoveel mensen maar ik krijg ze niet.
Fonds1818	En bij Traub komen ze gewoon zelf aangewandeld, van jongens ik wil stucen.

Imke	ja dat super goed maar daar krijgt traub dan geen subsidie voor.
Fonds1818	Ik heb een bekend voorbeeld bij traub was een jongen die was 17,5 die was eigenlijk leerplichtig. Die jongen moet naar school zegt de overheid, maar die jongen gaat niet meer naar school. Traub neemt zo'n jongen dan onder zijn hoede, maar wie betaalt dat. De overheid kan dat niet betalen want volgens de wet moet die jongen naar school en daar is dan wel geld voor maar niet om bij traub te leren stucen. Toen hebben wij als fondsen betaald want traub moet ook weer ergens van leven.
Imke	Zie je dan traub als een goed sociaal ondernemer als je kijkt naar zijn model.
Fonds1818	Hij leert de jongens een vak waardoor ze als zelfstandige stucadoor of bij een bedrijf aan de bak kunnen, maar hij heeft het heel moeilijk om het financieel rond te brengen. Ze zijn niet financieel onafhankelijk. Dus is het dan een goede sociaal ondernemer. Hij is wel sociaal maar of hij ondernemer genoeg is dat is lastig. Dat is überhaupt lastig met sociaal ondernemer, waar is het een ondernemer en waar is het een maatschappelijk. Dat zie je overal wel. Voor onze rol als fondsen is dat ook dubbel. Bijvoorbeeld een tearoom die eigenlijk veel te weinig rekent voor eten en drinken. Zij moet dus eigenlijk commercieler worden anders ga je het er nooit uit krijgen en financieel onafhankelijk worden. Maar als ze dat gaat doen dat wij als fondsen dan zeggen ze wordt wel erg commercieel we steunen der niet meer. Want als het geefgeld is steunen we geen commerciële organisaties. Wij meten ook een beetje met 2 maten. Daar zijn wij ook nog zoekende van hoe doe je dat. Met traub is dat ook. Aan de ene kant moet hij zijn eigen broek ophouden aan de andere kant zijn zijn trajectkosten wel hoog.
Imke	Maar bijvoorbeeld happytsoti heeft een heel goed model neergezet. Financieel onafhankelijk en sociaal bezig.
Fonds1818	Op een gegeven moment. Het is nu gunstig om daar het label social enterprise op te plakken maar is dat niet gewoon een onderneming. Is het alleen omdat er een bepaalde doelgroep werkt. Maakt dat het sociaal?
Imke	Het gaat een beetje door elkaar ook. Sociale ondernemers en commercieel ondernemers overlappen elkaar natuurlijk ook.
Fonds1818	Het past in de tijdgeest om het een social enterprise te noemen en dat helpt om fondsen binnen te halen. Maar happytosti is gewoon een onderneming.
Imke	Zij hebben ook als een van hun doelen wij dienen ook een maatschappelijk doel en niet alleen een financieel doel. Ze gaan niet alleen voor winst, maar hebben ook een maatschappelijk doel.
Fonds1818	Toch is dat lastig. Ik sprak laatst een ondernemer in de straat die heeft een gewone lunchroom en er zit een downies voor brownies lunchroom naast hem, die vinden we sympathiek en die krijgen subsidies en van alles. Maar als ze gewoon draaien, wat is dan nog het verschil met de andere lunchroom? Behalve het personeel. Dus die gewone ondernemer zei nu heb ik er nog niet zoveel last van maar ergens wordt het ook een beetje concurrentie vervalsend dat die andere vergunningen makkelijk krijgt bijvoorbeeld. Dat is een zoektocht waar dit hele onderwerp mee bezig is. Je moet natuurlijk ook niet hebben dat de gewone ondernemer daar de dupe van wordt. Kan ook niet de bedoeling zijn.
Imke	Ik heb ook wel eens gehoord het wordt het nieuwe ondernemen. Maatschappelijk en winst maken. Voor mensen of voor de wereld. Het zou natuurlijk heel mooi zijn als in elke onderneming ook zo'n doel verborgen zit.
Fonds1818	Dan wordt het voor ons als fondsen de vraag, hebben wij daar dan nog een rol in. De bestaande happytosti formule hoeven wij dus geen geld meer aan te geven.
Imke	Het is al moeilijk om als ondernemer je zaak op te starten met een goed idee. Als je dan ook nog een maatschappelijk doel daarbij inneemt. Kan ik me voorstellen dat het

	<p>extra moeilijk is.</p> <p>Oke zijn er andere partijen met wie jullie samenwerken behalve de gemeente?</p>
Fonds1818	Ja vanuit hier wel maar daar heb ik nog onvoldoende zicht op. Welke partijen dat zijn. Collega die dit allemaal weet die is er niet.
Imke	Mag ik vragen wat je hiervoor gestudeerd hebt, niet specifiek hiervoor maar wat je hiervoor gedaan hebt?
Fonds1818	Ik heb in Delft civiele techniek gestudeerd. Ondergronds bouwen ben ik afgestudeerd, heeft hier dus helemaal niks mee te maken.
Imke	Hoe ben je in het werk wat je nu doet ingerold?
Fonds1818	Na mijn studie ben ik de wereld van de subsidies terecht gekomen. innovatieve projecten dus daar was de link met mijn studie nog. Vandaaruit ben ik subsidie adviseur geworden breder. Van daaruit in de fondsen wereld en van daaruit hier terecht gekomen.
Imke	Is er een bepaalde wijk of stad, want ik heb ook gezien dat delft of zoetermeer en leiden ook geloof ik deel zijn van fonds1818, is er een stad of een bepaalde wijk waar jullie structureel veel aanvragen van krijgen? Met name social enterprise.
Fonds1818	Dat weet ik niet precies. Maar mijn inschatting is dat de meeste aanvragen uit Den Haag komen voor wat ik er tot nu toe van gezien heb. En bij de donaties zien we dat Den Haag en Delft is samen net zo groot als de rest van het werk gebied. Den Haag en Delft zijn echt de kernen in. Den Haag is natuurlijk ook de grootste stad in de regio maar het heeft er ook mee te maken dat de gemeente den haag er aan trekt. In een grotere stad ehb je misschien ook meer kansen dan in een kleiner dorp.
Imke	Voor zover je het netwerk in den haag veder kent. Zijn er bepaalde partijen die een cruciale schakel zijn in het netwerk? Bijvoorbeeld zo'n netwerk partij is dat echt van toegeogde waarde voor de sociaal ondernemers.
Fonds1818	Die Social Hubs denk ik wel aan de andere kant denk ik dat goede ondernemers succesvolle ondernemers zich kenmerken dat ze goed zelf hun boontjes kunnen doppen en hun weg wel vinden. Bij heel veel dingen merk ik dat de gemeente echt cruciaal is als het gaat om werk projecten en de aanlevering van de mensen ou dus daar vandaan moeten komen. Wat dus moeilijk is. Voorbeeld: een succesvol project in delft waar ze met mensen uit de psychiatrie kleine busjes laten rondrijden voor toeristen. Dan willen we dus ook in Den Haag beginnen. Maar ze krijgen gewoon de vergunning niet om met die karretjes door de stad te rijden. Dat is dus een andere afdeling van de gemeente die over de vergunningen gaat. Zij halen het binnen en de andere afdeling geeft de vergunning niet. Het zijn in Den Haag andere karretjes dan in Delft ietstje groter, het gaat om meer toeristen. Die man had in januari willen beginnen om rond te tuffen hier in den haag, alles en iedereen geregeld maar hij rijdt nog steeds niet. En dan is het de gemeente die de vergunning niet geeft. Als buitenstaander begrijp ik het enigszins maar andere kant haal je eerst binnen als gemeente en dezelfde gemeente zegt dat het niet kan. Volgens mij moet er gewoon op hoger niveau een wethouder zijn die zegt jongens nu is het afgelopen we doen het zo. Dat merk je dus wel veel. Belangrijk is voor veel projecten is huisvesting. De gemeente speelt daar een rol in maar bijvoorbeeld ook makelaars en projectontwikkelaars een rol. Veel projecten ook met de social hub, waar gaan we dan beginnen is de vraag. Plek is vaak cruciaal.
Imke	Want zit er bijvoorbeeld ook een woningbouwcooperatie bij? Want ik weet dat Staedion wat panden verhuurd voor een lage prijs.
Fonds1818	Die zijn soms wel bij soms niet. Sinds het geduw met alle woningcooperaties zijn die aan veel strengere regels gebonden en moeten ze vooral woningcooperatie zijn en alle andere dingen mogen ze niet teveel meer doen.

Imke	Oke, in Moerwijk zit een groot gebouw die door Staedion verhuurd wordt.
Fonds1818	Ik was gister in een mooi pand, ik zei van wie is het, ja van de woningbouwcooperatie maar ze willen er eigenlijk vanaf want het mag eigenlijk niet meer zo. Dat komt door het geduw met woningcooperaties, vestia. De lijn in de samenleving is om woningen te verhuren aan mensen die dat nodig hebben en verder schoenmaker hoe je bij je leest. Maar dat is opzich een partij die daar een mooie rol bij kan spelen.
Imke	Interessant om ze misschien te spreken. vanwege huisvesting die je noemde.
Fonds1818	Bij die social hub bijeenkomsten gaat het met name over huisvesting en over de toestroom van de doelgroep. Dat zijn de 2 belangrijkste.
Imke	Klinkt logisch in zo'n grote stad. Ik ben door mijn vragen heen. Wat is het doel van fonds1818? Wat wil je bereiken de komende 5 jaar?
Fonds1818	Een betere maatschappij en dat doen we dus heel breed. Eenzame ouderen, gehandicapten, natuur milieu, festivals, duurzaamheid, jeugdwerkloosheid. Heel breed.
Imke	Zijn er nog partijen of ondernemers dat je zegt die moet je echt spreken.
Fonds1818	Je bent zeker bij de traubjes al geweest. Dat zal wel hilarisch geweest zijn. Er zijn een hele reeks traub achtge projecten. Als je op de website van het JIP kijkt. Jeugd Informatie Punt, daar hebben wij voor gezorgd bij mn vorige werk dat ze daar dus allemaal zichtbaar zijn. Particuliere projecten. Leren doen, nelis, tearoom, sleutelen met jongeren. Wat ik wel een interessante zou vinden, is de buzinezzclub die is dus uit den haag vertrokken voor den haag een slecht verhaal maar die is in rotterdam eindhoven wel succesvol. Intressant voor je onderzoek kan zijn waarom lukt het daar wel en hier niet.
Imke	dat was inderdaad mn tweede vraag. Zijn er ook nog ondernemingen die minder succesvol zijn geweest.
Fonds1818	Ja Leo van Loon als je zegt dat je via mij komt dan komt het wel goed. As maandag is er een Social lab rond 1 ondernemer. Zou leuk zijn als je daar bij zou kunnen zijn. Een hele leuke werkwijze. Daar word ik ook echt enthousiast van.
Imke	Bedankt voor je tijd.

9. The Social Club Den Haag

<p><u>Category:</u> Support Service <u>Interview form:</u> Oral interview <u>Organization:</u> The Social Club Den Haag <u>Name participant:</u> Judith Madigan <u>Function:</u> Chairman of the board <u>Date:</u> 18-06-2018 <u>Duration:</u> 1:07:45,0</p>	
Speaker	Content
Imke	<p>Welkom! Fijn dat je met mij wil praten.</p> <p>.. met de maaltijdexpress, happtosti wilde ik ook praten maar het is lastig in de korte tijd dat ik dit onderzoek doe.</p>
Social Club	<p>Het is vaak ook lastig. Er zijn ook best wat initiatieven. Het is ook een hot topoic in Den Haag, ook met zo'n impact city, doing good doing business. En je merkt dat er zoveel initiatieven zijn en dan komen dit soort vragen ook aan bod. Zeker met ondernemers, waar heb ik de tijd voor. Wan neer zie ik hier wat van terug.</p>
Imke	<p>En vooral omdat er zoveel zijn en het een klein beetje onduidelijk is. Heb vooronderzoek gedaan. Waaruit bleek dat het wat tijd kost hoe het netwerk in elkaar zit.</p>
Social Club	<p>Wat vind je er onduidelijk aan?</p>
Imke	<p>Ik vond allereerst , ik heb ook met RPA Haaglanden gesproken. Je hebt RPA haaglanden, Werkgeversservicepunt, Haeghe groep, UWV, de gemeente, daar begint het al als het gaat om arbeid. Aan het begin vond ik het lastig wie doet wat, wat hoort er bij elkaar. Het blijkt dat ze nu ook wel willen reorganiseren en het allemaal wel willen samenvoegen. Dan had je inderdaad wat netwerkgroepen de Social Club, Social Hub, Impact city. Ik wist ook niet hoe dat zich allemaal tot elkaar verhoudt. En dan wanneer ben je sociaal ondernemer en wanneer niet. Hoe zien mensen dat zelf. Een brei van partijen. En dat is ook de reden waarom ik het in kaart wil brengen.</p>
Social Club	<p>Ik denk dat dat heel slim is. Dat was ook toen ik dacht toen je mij belde. Daarom wil ik ook graag meedoen want het is een vraagstuk wat wij zelf ook hebben. Ik zou ook graag gebruik willen maken van je informatie als je onderzoek klaar is en het graag willen delen. Kijk jongens dit is het zo werkt het in den haag. Het onderdeel waar wij ons sterk voor willen maken is kennis delen en daar een facilitator in willen zijn.</p>
Imke	<p>Oke, nou laten we even bij het begin beginnen. Mijn eerste vragen wat algemeen, erna samenwerking erna toekomst. Ik ben wel benieuwd wat jouw rol is binnen de social club, wat de social club precies is?</p>
Social Club	<p>Judith Madigan, voorzitter binnen het bestuur van de social club. Bestuur bestaat uit 5 mensen, 1 community manager, wordt betaald door het bestuur om allerlei activiteiten te ondersteunen. De Social Club is heel simpel de haagse community voor ondernemers die duurzaam ofwel maatschappelijk willen ondernemen dat is de groep die dat al doet maar ook voor de ondernemers die dit beogen en de ondernemers die eraan willen bijdragen. En ikzelf schaar me onder die laatste groep, met mijn bedrijf.</p>

	Ik heb een merk en communicatiebureau en ik wil ervoor zorgen dat iedereen die een goed verhaal heeft dat dat ook voor de boenen komt en met name voor de social driven impact organisaties en ik vind het namelijk vanuit mijn eigen oogpunt heel erg belangrijk dat den haag op de kaart komt te staan als de gezonde vitale stad waar men rekening houdt met elkaar en bijdraagt aan een beter milieu, groene economie, circulair whatever, het is meer dan alleen profit en daar willen wij ook voor staan als social club. Dat is onze ambitie die duurzame gezonde vitale stad en ja dit roepen heel vele netwerken en wij willen dat insteken door te faciliteren, inspireren, en nog iets, waar ik blij van wordt is het inspirerende. Hoe kun je een ander verder helpen, dit was mijn bottleneck, ik heb het zo opgelost, ik zie hier een probleem hoe zouden we dat kunnen oplossen. Dat is het stuk van inspireren en kennis delen maar het faciliteren van ons als netwerk zit het in het feit van nu eind deze zomer begin herfst september willen wij de pilot laneren van de code sociaal ondernemen. Dat is een heel traject dat door de social enterprise NL wordt aangeboden. Wij hebben die kennis intern niet. En dat hoeft niet. Maar we willen het wel aanbieden. Voor en met leden. Waar kun je gezamenlijk dingen initiëren.
Imke	Hoe ben jij hier ingerold?
Social Club	Met mijn bedrijf, mijn achtergrond van mijn bedrijf zit in ontwikkelingssamenwerking, 80% van cliënteel is NGO's of social impact organisaties, binnen-en buitenland, zelf reis ik 6 maanden van het jaar over de wereld. Dat doet mij veel. Daar kom ik met veel projecten in aanraking. Dat mensen hun doelen kunnen bereiken door wat ik hun kan aanreiken. Ik zie ook wat hier in de stad gebeurt. Ik wil ook wat in Den Haag bijdragen. Zo ben ik in contact gekomen met de social club als het gaat om social driven ondernemers. Van het een kwam het ander dat ik lid bent geworden. Zo ineens in het bestuur. Eer ontzettend leuk om zo bijdrage te kunnen geven in eigen omgeving. Er zijn zoveel projecten over de hele wereld maar ook leuk dat dat hier in Den Haag kan.
Imke	Oke en waar is de link met de impact city dan precies. Van Gert-willem heb ik gehoord, Social Hub is echt van de gemeente, Social Club is samen dan met de Social Hub een orgaan, het hoort bij elkaar, zeg ik dat goed?
Social Club	Nee, maar ik kan het je uitleggen. Er zijn heel veel ondernemers die starten in het veld van arbeidsparticipatie dus ik wil zorgen dat mensen die geen toegang hebben tot de arbeidsmarkt dat ze dat wel krijgen door middel van een restaurant of een bedrijf. Er waren talloze vragen over vergunningen en hoe zit en dan met de mensen die in die kaartenbakken zitten kunnen we daar toegang tot krijgen. Op een gegeven moment kwam de gemeente in gesprek met de social club want wij werkten al samen met de gemeente. Hoe kunnen we dat tastbaarder maken en die informatie toegankelijk kunnen maken ipv dat we een loket in het gemeentehuis maken. En zo is er eigenlijk een online loket ontstaan, toentertijd ik ben er niet blij mee als merk en communicatieprofessional, is er gekozen voor de naam Social Hub, maar eigenlijk zou je het door moeten strepen en moeten zeggen dit is het loket voor sociaal ondernemen en met name voor ondernemers die wat met arbeidsparticipatie willen. want het is onderdeel social hub het loket is onderdeel van het programma van de gemeente als het gaat om arbeidsparticipatie en dat is sociale zaken. Tegelijkertijd heeft ook economische zaken een programma en dat is impact city.
Imke	Maar economische zaken heeft impact city niet opgezet voor sociaal ondernemers maar meer om den haag goed op de kaart te zetten.
Social club	Impact city zit ook meer gelinkt aan de tech kant, financial tech, startup is ook een credo hier. Skillups. Ik ben een beetje cynisch over die termen. Het is een promotieprogramma. Maar het ligt wel in lijn met de peace justice en nog iets. Het credo van de stad. De Social Hub, pikant detail, wij hebben dit samen met de gemeente vormgegeven. Door ons eigen toedoen zijn we wat op de achtergrond geraakt. Maar daar zijn we mee bezig. En een van de pleidooien is naamsverandering voor een van de twee partijen, maar dat moet even buiten je onderzoek blijven. De namen verwarren. Social Hub is een loket voor allerlei vragen, vergunningen, gemeentelijk. Als Social Club hebben we heel veel gereorganiseerd waarin de communicatie een beetje is achtergebleven moet het nu komende periode allemaal beter gaan. Nieuwe site wordt gelanceerd binnenkort. Waarin we ook kracht bijzetten in inspireren en faciliteren en die HUB wordt wat mij betreft een soort vraagbaak en dat stuk van inspireren gooi dat naar ons toe. Daar zijn we nog wel over in gesprek. Het lastige maakt dat het actieprogramma is groter dan de social hub alleen het is dermate populair dat men associeert social hub is dus iets met de social club en de gemeente terwijl deel van het actieprogramma is ook de Social Impact Labs. Door de gemeente wordt dat georganiseerd maar is geen onderdeel van de social hub.

	Maar als we het hebben over bottlenecks waar wij tegenaan lopen is, kreten die gebruikt worden impact city, social impact lab, impact hub, noem maar op. En dat maakt het lastig. Daardoor worden het containerbegrippen.
Imke	Hoe zien jullie dit in de toekomst, de samenwerking met de social Hub? Of worden het 2 losstaande organisaties?
Social Club	Het zijn 2 losstaande organisaties. Voor mij geldt de relatie die er nu is met de gemeente is met de afdeling arbeidsparticipatie. Of het actieprogramma, dat door gert-willem geleid wordt. Voor mij geldt de social hub is één van hun onderdelen uit het grotere programma. Ik zie de toekomst heel rooskleurig want er gaat meer duidelijkheid komen en dat wij vol aan de bak gaan over naar buiten treden. Wij zijn een club gedreven ondernemers. Het programma van de gemeente, hoe goed het ook is is wel een gemeentelijk apparaat. Zij zijn wel overgeleverd aan de keuzes die we als burgers maken. Wat wordt het nieuwe beleid, is er straks nog wel een actieprogramma. Sociaal ondernemen staat staat nog steeds op de agenda. Het gaat nog wel door maar in welke vorm en focus geen idee.
Imke	Maar je ziet geen samenwerking met de social hub in de toekomst? Samen organiseren van een evenement, het werven van ondernemers, advies geven. Social hub heeft ook de versnellingstafels?
Social Club	Die komen van ons vandaan. De versnellingstafels komen van de Social Club. We zijn ooit de Social Club begonnen als de sociale beurs vloer. Vraag en aanbod. Het concept daarbij waren inderdaad versnellinstafels of verdiepingstafels. Je hebt een 6-tal sprekers, 6 toekomstige of bestaande sociaal ondernemers die gaan pitchen die hebben een hulpvraag. Die gaan samen brainstormen. Dat concept komt uit onze hoed. Dat zien we heel veel terug op verschillende sessies en events. Het is een populair middel. Maar wij stappen er een beetje vanaf. We willen meer variatie brengen in wat we onze leden kunnen bieden. Dat zit hem in een speakers academy, of een social breakfast club waarbij het kleinschalige gecombineerd wordt met grootschalige events en topsprekers en in combinatie met kennissessies of kennistracten als een code sociaal ondernemen wij zoeken hier zelf een variatie in. De rol van de Social ub moeten we uitzoeken. Ik zie eerder de gesprekspartner als gemeente dan dat ik mijn peilen richt op een onderdeel van het grotere programma. Social Hub echt als loket.
Imke	Volgens mij was dat volgens gert-willem ook de bedoeling. Een plek waar ondernemers naartoe kunnen met vragen.
Social Club	Voor de gemeente. Gemeentelijke vragen. Maar als je wil weten hoe je een businessplan op moet stellen of waar je rekening mee moet houden. Ze zijn een ambtenaarstructuur en die heb je zeker nodig ook, maar het zijn geen ondernemers.
Imke	Wat ik nu zo hoor is dat de social hub en de social club dezelfde ideeën hebben. Zou het niet juist een idee zijn om dat op de een of andere manier samen te brengen. Er is een onderdeel die gemeentelijke vragen beantwoord er is een activiteit als versnellingstafels de activiteiten die jullie organiseren. Zou het niet handiger zijn om dat één te maken.
Social Club	Nou als je het op papier zet. En je kijkt naar organisatiestructuren dan heb je een punt. Maar als je kijkt naar de oorsprong of de authenticiteit van de mensen die erachter zitten, ik ben echt wel een ondernemer. Ik voel me niet geroepen om gemeentelijke vragen te beantwoorden of regelgeving of vergunningen. Ik denk voor ons geldt als club van ondernemers dat de autonomie en ook echt het feit dat we een get together club zijn bij ons gaat het om ontmoetingen. Tijdens events bijvoorbeeld. En het online loket van de gemeente is waar je vragen kunt stellen die dan beantwoord worden door de juiste persoon. Het gaat bij ons om het grotere verhaal. Met de Social Club kijken we niet alleen naar arbeidsparticipatie, wat Social Hub wel doet, maar naar meer zoals duurzaamheid circulair. We willen meer samenwerken met duurzaam den haag of MAEX, om dat ook breder te krijgen.

Imke	Zijn er nog andere partners of organisaties waar jullie nauw mee samenwerken? Of zouden willen samenwerken?
Social Club	Ja willen, nou we zijn eigenlijk heel uidelijk opzoek naar corporate partnerships dat zijn bedrijven die ook in maatschappelijk veld iets willen betekenen dat vinden wij interessant. Niet alleen de startup die vanuit niks begint, maar het is juist ook interessant om bij corporates te raden te gaan van hoe kun jij jouw bedrijfstructuur veranderen dat het dan ook voldoet aan sociaal ondernemen of dat het socialer wordt. Die vinden we interessant om aan te trekken binnen onze community, maar ook als het gaat over partnerships als het gaat over armoede, duurzaamheid en daarin aan te sluiten. Ook een interessante gesprekspartner is het MKB daar komt ook duurzaam en sociaal ondernemen steeds meer op de kaart. Duurzaam Den Haag, die ik net ook al noemde. Als we het hebben over onze event. Dan zijn we ook opzoek naar gedreven sociaal bevoegen locaties zoals een apollo14. Zo geef je het ook echt een locatie. Wij als Social Club hebben een adres en dat is ter registratie maar we hebben niet een vast kantoor. We zijn daarin heel hybride. Veel verschillende evenementen op verschillende locaties. Dat zorgt dat we op verschillende plekken in de stad komen. En daar horen ook verschillende bewoners bij en actieve ondernemers. Zo willen we dus binnen de verschillende lagen van de ondernemers en bevolking ook doordringen.
Imke	Hoe komen ondernemers bij de Social Club? Zijn jullie daar actief in? Of komen mensen meer naar jou?
Social Club	Dat is wel een goeie, als het gaat om het echte lidmaatschap en betalende leden dat is wel een ding ja. Al het nieuws wat online is dat moet blijkbaar gratis zijn, zoals ook geld met de journalistiek. Dat geld eigenlijk ook voor netwerken. Wanneer is een netwerk voor jou van waarde en wanneer heb je daar geld voor over. Hoe men ons vindt is omdat wij bij verschillende events aanwezig zijn doordat we zelf dingen organiseren. Het gaat wel echt om het kennen van mensen en daardoor ook op basis van referral. IK geloof dat we het heel goed doen op de ranking op google maar het beste is om ons te leren kennen is door een keer naar een event te gaan waarbij of meehelpt of zijn of zelf initiëren en dan kom je er zelf achter. Dat is de beste manier. Maar als we het dan hebben over de Social Hub, daar ben ik dan misschien een stuk opportunistischer in, ik zou bij wijze van iedereen die bij de Social Hub door de molen gaat en vragen stelt over sociaal ondernemen verwijzen automatisch door naar ons of maak ze automatisch lid bij ons.
Imke	Dan zit er toch een beetje samenwerking in.
Social Club	Dat geldt ook voor de impact lab. Waarom zouden die organisaties die zich daar voor aanmelden ook niet automatisch lid worden van de Social Club.
Imke	impact lab is impact city?
Social Club	Nee, impact lab is de Social Impact Lab. De Prael is ook een van hen die is meegekomen vanuit Amsterdam hiernaartoe.
Imke	Dus de social impact lab zorgt ervoor dat ondernemers buiten den haag zich in den haag vestigen. Onderdeel van het actieprogramma Sociaal Ondernemen van de gemeente.
Imke	Het wordt stukje bij beetje steeds duidelijker. Ik kan wel begrijpen dat dit als startende sociaal ondernemer je kan demotiveren, voordat je het eindelijk begrijpt. Wat krijgen leden ervoor terug als ze zich bij jullie aansluiten?
Social Club	Dat is wel interessant. We hebben naam en faam gemaakt met de Social Club investmentdays. En daar werden gericht sociaal ondernemers gekoppeld aan een fonds at mede beheerd werd door fonds1818 en de rabobank en die werden investeerders in deze startup sociaal ondernemers en een heel mooi voorbeeld is studeren en werken op maat. Doordat zij de financiële injectie kregen zijn ze enorm gegroeid. en even an de succesvollste ondernemers van de stad. Nee ze zijn geen restaurant en doen niks in de horeca maar ze zorgen er wel voor dat jongeren met een achterstand tot de arbeidsmarkt aan de bak kunnen door middel van een trainingsprogramma. Dat linken daar zijn ook de verdiepingstafels voor. Elkaar erop wijzen dat je businessmodel klopt enzovoort. En dat ze dus met een kant en klaar verhaal aan konden komen bij fonds1818 en

	de rabobank. Van dit hebben we nodig en zo kunnen we groeien. Voor ons staat voorop dat ze gewoon stel aan de slag kunnen. Dus ze krijgen een stuk kennis, inspiratie, contacten, dat is het meest belangrijk. Je bent wie je kent. Daar draagt ons netwerk aan bij. Binnen het lidmaatschap krijg je gratis toegang tot verschillende events en ben je als eerst op de hoogte van kennissessies zo'n code voor sociaal ondernemen.
	Worden er dan bijvoorbeeld structureel evenementen georganiseerd, zodat ze bijvoorbeeld elke week of elke maand naar een evenement kunnen?
	Dat zou heel fijn zijn. Zou ik willen aanbieden, maar we zitten met een capaciteitsprobleem. We zitten als bestuur naast onze eigen ondernemingen, slap excuus, maar het is wel de waarheid. Er moet een strakke programering komen. Speakers academy gaat eens per kwartaal terug komen. De breakfast club gaan we een keer in de 6 weken in kleinschaligheid naar voren willen laten komen en dat we op zn minst een aantal programma's per jaar aan kunnen bieden. Er moet regelmaat in komen. We zitten in een transitie van een nieuwe richting en strategie een aangescherpte strategie en die wijkt af van het oude principe. Dat zijn 4 events per jaar en dat zijn deze pich events met vriediepgstafels enw e willen dat anders gaan inkleden dus dat verschuift.
	Want laatst, ik denk 2 weken geleden was een presentatie van de nieuwe plannen klopt dat?
Social Club	Dat was heel spannend voor ons. En heel leuk dat wil ik ook wel met je delen. Wat hebben we gedaan. We hebben eerst als bestuur gekeken wat iedereen vond van waar de social club precies heen moet. Dat hebben we geformuleerd en daar is een strategie uit voort gekomen. Maar dat is allemaal aan de keukentafel geweest. Dit was het moment dat we dat presenteerden en dat we zeiden we denken dat dit het beste is maar vinden jullie dat ook? De sessie deels vanuit onze optiek maar ook de mening van de community terug te krijgen. De opkomst was ook best goed. 50 mensen. We hebben namelijk 80 hardcore leden. Maar er zaten ook veel nieuwe toekomstige leden bij. Er kwam concreet uit, we hebben onze plannen getest, dmv een mentimeter van wat vinden jullie nu belangrijk. En welke vraagstukken vinden jullie dat we ons in moeten verdiepen. Die lijst werd eindeloos. Maar als het gaat om wat het belang is van de community, inpiratie kennis delen en het hebben van contacten. Lid van een vereniging. Dat was leuk om terug te horen. Wat mij verder is bijgebleven van de avond is dat er een hele leuke sfeer hing. Ondernemers gingen in gesprek. Waar maak jij je nou druk om, kleine gesprekstafels. Mensen hebben elkaar beter leren kennen. We hebben concreet aan de community gezegd, we zijn een bestuur van 5/6 dit is niet ons feestje dit moet ook van jullie zijn. Wie gaat meehelpen wie wil er wat terug doen. Meer dan de helft heeft gezegd ik wil wel wat doen ik heb wel ideeën. Dat is het leuke van ondernemers, handen uit de mouwen, maar ook wat is mijn win als ik hieraan bijdraag. Gert-willem was er ook bij bijvoorbeeld. Die heeft de code gelanceerd. Positieve reacties.
Imke	Wat had ik ook alweer allemaal opgeschreven. Als het gaat om arbeidsparticipatie, de werkloosheidscijfers zijn best wel hoog in den haag, spelen jullie daar dan ook expres op in omdat jullie weten dat die cijfers zo hoog zijn? Of een bepaalde situatie. Over de afgelopen periode zijn de focuspunten veranderd als het gaat om sociaal ondernemerschap. Meer aandacht voor een bepaald onderwerp?
Social Club	Het valt mij wel op als men het heeft over sociaal ondernemers, bijvoorbeeld afgelopen event zei zeker 60% wel iets met arbeidsparticipatie heeft. Dus vindt dat iedereen een gelijke kans op de arbeidsmarkt moet hebben. Dat zie je bij heel veel sociaal ondernemers terugkomen. Wij willen het eigenlijk alleen maar breder trekken en het veel meer de sociaal ondernemers op het gebied van duurzaamheid aan ons te binden. Milieu, gezondheidszorg, ouderenzorg. Het is juist de kruisbestuiving die je een open mind kan geven. Zorg concept werkt misschien ook in andere thematiek.
Imke	Er zijn best wel wat ondernemers die misschien arbeidsparticipatie focus hebben maar daarbij ook duurzaamheid meenemen.
Social Club	Haagse Zwam is daar een heel mooi voorbeeld van.
Imke	Ja die wilde helaas niet met mij spreken.

Social Club	Ja zij is heel druk volgens mij.
Imke	Ze heeft het nog even overwogen. Helaas niet doorgegaan. Is er ook bijvoorbeeld iets veranderd na de invoering van participatiewet? Is er daarna een toename gezien bijvoorbeeld?
Social Club	Dat is een goeie raag. Dat zou ik moeten vragen. Wanneer is die wet ingegaan?
Imke	2015. Is die wet ingegaan.
Social Club	Ik denk wel dat het programma van de gemeente wel bij heeft gedragen aan meerdere sociaal ondernemers. Maar degene die echt succesvol zijn geworden en nog bestaan, zijn wel op één hand te tellen.
Imke	Weet je toevallig van een aantal ondernemers die minder succesvol zijn geworden? Ik heb gehoord van de Buzinezzclub. Die zijn verhuisd uit den haag omdat het hier niet werkte. In Rotterdam en Eindhoven werkt het wel.
Social club	Glorious basterds ken ik wel. Zij hebben ooit meegedaan aan de social club investment days. Bij hen ging het om de afdankertjes van de wereld. Zowel als mens als product. De 50+-ers die niet meer aan een baan komen en de afgedankte paprika's die de buitenbeentjes waren. Zo gingen ze lekkere recepten maken. Maar dat is niet van de grond gekomen. Maar het concept is grandioos. Waar zit dat dan in. Financiering? Regelgeving? Locatie? Geen idee, dan zou je met hun zelf moeten spreken. Zij kunnen je de beste insights geven. Het goede concept is dus niet altijd leidend. De rest moet ook kloppen.
Imke	Is er bijvoorbeeld bepaalde regelgeving waar ondernemers vaak tegenaan lopen, dat jij weet?
Social Club	Als je met de Prael gaat praten komen er vast veel voorbeelden. Dat heeft te maken met het behoud op een bijstand, behoud op uitkeringen. Hoe vind je ze ook echt? Dat zijn denk ik de meest voorkomende problemen waar mensen tegenaan lopen.
Imke	Hebben jullie dan bijvoorbeeld ook contact met het WSP of het UWV? Van nou kom anders bij ons een keertje vertellen over hoe het werkt.
Social Club	Ik weet dat het oude bestuur daar nauwere banden mee had. En dat is het enige wat ik ervan weet.
Imke	Die kwamen daar wel eens praten en vertellen hoe het zat?
Social Club	Ik kan me zo voorstellen dat er ooit een evenement is geweest waar er iets over verteld werd.
Imke	Het klinkt wel als een goede mogelijkheid om veel ondernemers hierover te informeren en te bereiken.
Social Club	Ik denk dat het een hele interessante is als arbeidsparticipatie nog steeds door zoveel leden als een top één wordt gezien. En dat je de 3 meest gehoorde problemen uitlicht en die in een kennissessie naar voren laat komen. Dat is eigenlijk trouwens wel een heel goed idee. Zeker met het nieuwe beleid wat er aan gaat komen en de nieuwe regels.

Imke	Wat is eigenlijk het meest belangrijke wat je de komende 5 jaar zou willen bereiken met de Social Club?
Social Club	Onze ambitie is dat iedereen die duurzaam en maatschappelijk gaat ondernemen bij ons lid zijn.
Imke	Gaat het dan ook om bedrijven die je eerder noemde die al lang bestaan en maatschappelijk verantwoord ondernemen?
Social Club	Ja zeker. Net zo min. Ik vind dat het een hele interessant groep. Dat is een interessant kruisbestuiving. Wanneer ben je nou wel of niet een sociaal ondernemer, er zijn ook vaak burgerinitiatieven die het karakter hebben van sociaal ondernemingen maar gedreven zijn op subsidies. En één ding wat wij als club , je bent echt een ondernemer, tuurlijk dat er subsidie regelingen zijn om op te starten snap ik en ook dat je een investeerder nodig hebt ook, maar de gemeente is niet de eerste waar je heen gaat als je geld nodig hebt. Ondernemerschap staat bovenaan. Juist de grote corporates die in die transitie zitten zijn net zo interessant. Je hebt gewoon een goed businessmodel nodig als sociaal ondernemer. Inschrijving bij kvk, hup lid worden van de Social Club. Langs het loket geweest van de gemeente? Inschrijven bij de Social Club. Een bestuurslid zei laatst misschien moeten we naar het idee dat alles en iedereen lid is en dan maar niet betaald en dat de programma's die we faciliteren dat dat uit andere potjes gaat komen.
Imke	Het zou misschien de drempel verlagen voor een aantal mensen.
Social Club	Ja maar het is een contributie van 100 euro. Over een heel jaar gezien en wat je ervoor terugkrijgt is het gewoon heel weinig. Ik kwam laatst van een businessclub uit. Als je een omzet had van zoveel en zoveel werknemers dan zat je op een contributie van 1500 euro. Kun je je ook afvragen wat je daar dan voor terug krijgt. Drempel verlagen is een ding. Duidelijk maken aan de toekomstige leden en de huidige leden, dit is waarom je lid bent. Omdat we samen de stad duurzamer en socialer willen maken. Daar heb je elkaar voor nodig.
Imke	Nog een laatste vraag, omdat je net zei ik zou het leuk vinden om je onderzoek eventueel te gebruiken. Wat zou je graag terug willen zien in mijn onderzoek. Jij zit helemaal hierin in Den Haag. Wat specifiek terug moet komen, extra uitgelicht zou moeten worden.
Social Club	Wat ik interessant zou vinden is dat het, ik weet niet hoe visueel onderlegd jij bent, maar ik zou het heel graag visueel zien, in een model of weet ik veel welke vorm, dat je als een soort mind note hebt van. Dit is het pallet van organisaties en dat je in 2 steekwoorden kan aanduiden. Hier is deze club goed en daar houdt deze zich mee bezig. Zodat je de verschillen duidelijk ervaart. En dan dat dat duidelijk is voor de ondernemer. Wat heb ik aan deze organisaties om mij heen. Als je het hebt over het in kaart brengen, zou ik het graag willen zien vanuit het perspectief van de ondernemer. De startende of de corporate ondernemer.
Imke	Zijn er partijen/ondernemers organisaties die ik echt nog moet spreken?
Social Club	Als het over arbeidsaprticipatie gaat en sociaal ondernemen dan denk ik dat je de juiste mensen wel gesproken hebt.
Imke	Ik probeer Staedion nog. Omdat ze een aantal gebouwen en ruimtes aanbieden voor ondernemers. Ik hoop dat dat nog gaat lukken. Als het gaat om huisvesting. Wat zou jij doen? Staedion? Of zeg jij er is een andere woningcoöperatie?
Social Club	Ik weet dat de werkfabriek ook social impact erg belangrijk vindt. Huisvesting zouden zij een interessante partij zijn. Je zou ook kunnen praten met Fransje. Zij is de community manager van Apollo14 van dit pand. Maar zij is ook werkzaam bij impact city. Zij was ooit community manager bij

	social club en mede oprichter en denkkraft van de Social Hub. Dus als je het hebt over huisvesting en het aanbieden van diensten voor doing business doing good. Maar dat zit niet in het lak van arbeidsparticipatie. Als dat echt je niche is dan zou ik het niet.
Imke	Ik zou het het liefst veel groter brengen. Ik moet ergens een grens trekken anders wordt het veel te uitgebreid. Oke leuk.
Social Club	Maar wat natuurlijk wel interessant is. Wat ik nu als balletje opgooi. Stel je rond dit straks af, en je hebt tijd dat je dit verder zou kunnen uitbreiden rond andere thema's.
Imke	Denk je niet dat dat veel overlapt. Als het gaat om netwerkorganisaties in Den Haag?
Social Club	Ja dat denk ik ook wel. Maar dan nog.
Imke	Want ik denk impact hoeken in den Haag die er zijn. Dat die niet specifiek op één gericht zijn.
Social Club	Omdat je net zei ik had het wel breder willen trekken.
Imke	Er zijn ook veel ondernemers die zich alleen op andere dingen richten.
Social Club	Ik zou zelf wel geïnteresseerd zijn in at is er te vinden over duurzaamheid, want daar is nog geen loket voor bij de gemeente. Tja Sociale zaken.
Imke	Economische en sociale zaken zouden beter met elkaar moeten samenwerken.
Social Club	Als we het hebben over sociaal ondernemen wordt dit geassocieerd met sociale zaken, helaas.
Imke	Ik zie het juist meer richting economie.
Social Club	Het is een nieuwe bedrijfsvorm.
Imke	Zou jij ook zijn voor een nieuwe rechtsvorm voor sociaal ondernemers.
Social Club	Ja zeker, het is af en toe bizar in wat voor kronkels bedrijven zich moeten wurmen als het gaat om ik heb een bv en daarnaast een stichting en dat ze een loepsysteem hebben om te gebruiken van bepaalde diensten en subsidies, voor het een moeten ze een bv zijn voor het ander een stichting. Dat is waardeloos. Daar zijn ze over in gesprek en zijn ook plannen voor ingediend. Een aansporing daartoe kan die Code wezen.
Imke	Denk je dan niet dat er dan mensen zijn die daar misbruik van gaan maken? Die zeggen ik ben een sociaal ondernemer en ik kan gebruik maken van allerlei kapitalen en subsidies maar eigenlijk niet.
Social Club	Hetzelfde geldt voor greenwashing. Die grote corporates die zeggen dat ze een groene ondernemer zijn maar hoe dat dan tot uiting komt? Impact en transparantie zijn hele belangrijke zaken voor sociaal ondernemers. Ook waarin je keuzes maakt om degene die met jou en voor jou werkt op één stelt.

	Je zal dat altijd houden. Er zijn in de aanloop hiernaartoe zeker ondernemers geweest waardoor door omstanders wordt gezegd dat zijn geen sociaal ondernemers. Ik hou me daarbuiten.
Imke	Bijvoorbeeld de starters4communities heb je ook nog in Den Haag. Dat is een soort trainingsprogramma voor mensen die sociaal ondernemers willen worden of die intentie hebben of er meer over willen weten of willen weten hoe het in elkaar zit. Maar dat is dus niet van de Social Club. Dat is dan waarschijnlijk ook van.. Het start 1x in het jaar en dan ga je in 21 weken startende ondernemers helpen om bepaalde problemen/cases oplossen.
Social Club	Klinkt wel meer als een programma ja. En dat komt vanuit de gemeente? Weet je waar ik ook ineens aan zit te denken een ander project dat heet Future proof, maar dat zit wel echt in de hoek van duurzaamheid, groen, beter milieu, betere leefomgeving. Dat zou ik hier bijna onder willen scharen dat dat ook zo iets is maar dat is wel een hele informele vorm geloof ik.
Imke	Er zijn in Rotterdam ook dit soort organisaties, hebben jullie contact met deze organisaties? We leren van elkaar, of kom een keer op bezoek?
Social Club	Een hele interessante is de Social Impact Factory, omdat dat een Public -private partnership is. Urban farm in Den Haag. Ik vind de mix wel interessant. Die publieke private partnerships. daar zit wel een stuk innovatie in. The new farm is een concept deels vanuit de financiering van de gemeente. Er is veel geld in gegaan.
Imke	Ik ben wel door mijn vragen heen. Zijn er nog dingen die jij kwijt wil?
Social Club	Wanneer ben je van plan je onderzoek af te gaan ronden?
Imke	Mijn plan is voor 10 augustus. Maar dat is best wel snel. Dit is de deadline vanuit mijn opleiding in die zin dat het de laatste deadline is voor dit collegjaar. Als ik het dit jaar afrond zou mooi zijn. Ik ben ook nog bezig met een stage bij Public Result.
Social Club	Het onderzoek wat je nu doet is je scriptie?
Imke	Ja klopt. Stage staat los daarvan. Is meer ervaring opdoen.
Social Club	Kan ik jou verleiden om ook na te denken over de Social Club. Als je denkt ik kan een bijdrage leveren of meer betrokken willen zijn bij de Social Club.
Imke	Ja zoals ik het al zei. Ik vind het natuurlijk heel interessant allemaal. Dus ja het ligt er natuurlijk een beetje aan op wat voor manier. Ik sta er zeker voor open.
Social Club	Zou bijvoorbeeld kunnen in de vorm van een Q&A onderzoek toelichten, of dat je zelf meer in contact wil komen met het netwerk, meer achter de schermen. Ligt er ook natuurlijk aan welke kant je op wil gaan als je werk gaat zoeken. Dat soort zaken. Op die manier. Deels ben ik een beetje bang stel je deelt dalijk het onderzoek en we kunnen dat misschien online in een summary delen of in welke vorm dan ook, maar dat het daarmee stopt. Misschien is het wel leuk om dat toe te lichten.
Imke	Dat klinkt wel leuk. Ik bedoel als ik kan bijdragen eraan. Daar is mijn onderzoek natuurlijk ook voor. Dat lijkt me leuk.
Social Club	De inhoud kan ons ook heel erg helpen. Wat maakt ons dan anders dan anderen. Op onze site willen wij ook inzichtelijk maken van deze organisaties zijn er allemaal mee bezig. Mag ik jou deze nog meegeven. nog met het oudere verhaal. Het is wel iets meer gefinetuned al maar de grote lijnen zijn hetzelfde.

Imke	Bedankt voor je tijd.
------	-----------------------

10. Brouwerij de Prael

<p><u>Category:</u> Social Entrepreneur 5 <u>Interview form:</u> Oral interview <u>Organization:</u> Brouwerij de Prael <u>Name participant:</u> Ronald <u>Function:</u> Manager and host <u>Date:</u> 03-07-2018 <u>Duration:</u> 22:21,0</p>	
Speaker	Content
Imke	Welkom, ik doe mijn onderzoek aan de Universiteit Utrecht en het gaat over sociaal ondernemers in Den Haag. Ik wil het netwerk in kaart brengen samen met de samenwerkingen met onder andere de gemeente. Ik loop nu richting het einde van het onderzoek. Mijn eerste vraag. Is het van jou?
De Prael	Ik ben gewoon uitvoerend zeg maar. Bedrijfsleider. De eigenaar is echt de Prael.
Imke	Jullie hebben ook nog een locatie in Amsterdam? Wat is de reden geweest dat jullie naar Den Haag zijn verhuisd?
De Prael	Omdat we graag meer bier willen verkopen. Bij de Prael staat bier en mens centraal. De mens dus eigen medewerkers met verschillende doelgroepen en achtergronden. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om het concept verder uit te rollen in het land. Er gaan ook meerdere locaties komen in Utrecht en Groningen dit jaar ergens nog.
Imke	Waarom is Den Haag aantrekkelijk om te vestigen?
De Prael	Een van de mede eigenaren komt ook uit Den Haag en heeft ook een horeca achtergrond.
Imke	Dus de gunstige regels hier is niet per se de reden geweest om je hier te vestigen?
De Prael	Een combinatie van meer bier verkopen en het concept van mensen een kans geven en in een veilige omgeving kunnen werken en kunnen zijn.
Imke	Is er een samenwerking met de gemeente den haag bijvoorbeeld of met andere partijen?

De Prael	Ja met name om mensen te werven via het WSP. Via de gemeente gaat dat en ook het UWV. Daarnaast nog een aantal instellingen, ante constantse ook veel doelgroepen. Met een aantal scholen hebben we contact. plaisir college wat hiernaast zit. Stichting Medin hebben we contact mee. Soms komen er ook gewoon mensen aanwaaien. Stichting Ja voor een kans. Jongeren die langdurig op straat hebben geleefd of de kans is heel groot. Langdurig uit de arbeidsmarkt, dat is rond de 1 à 2 jaar.
Imke	Blijven die mensen hier dan lang werken of is het meer een soort tussenperron omerna naar een andere baan te stromen?
De Prael	Beiden. Het doel is de mensen die goed zijn die geef je een contract en die probeer je te houden en het is nog leuker als ze bij ander bedrijf verder kunnen. In Amsterdam zie je dat het wel lastig is, want ergens anders werken is leuk om lekker te werken en je goed te voelen, maar je ziet ook dat mensen weer terug komen omdat dat toch vertrouwd is of omdat ze daar meer kunnen aarden of meer kunnen zijn. Je ziet dat mensen binnen komen als flessendopper afwasser of ober en dat het zo goed gaat dat ze ook binnen de Prael kunnen groeien naar floormanager of barman of kok zeg maar. In Amsterdam is er een chefkok en een brouwer vanuit de doelgroep die konden doorgroeien binnen de Prael.
Imke	En is de Prael een soort trainingsbedrijf? Leer-werk bedrijf?
De Prael	Ja dat is in Amsterdam zo en we zijn ermee bezig dat we dat hier ook kunnen doen. Papieren zijn nog niet rond alleen. Dat we mensen kunnen opleiden bediening barman kok.
Imke	Vanuit het WSP krijg je dan een subsidie voor een bepaalde periode?
De Prael	Voor 3 jaar. Is bij elke instelling weer anders maar mijn collega ja chefkok, manager zorg die is er nu niet die weet er alles van, maar je krijgt een bepaald bedrag ik weet niet precies hoeveel. Sommige mensen werken hier vrijwillig, dan krijg je een vrijwillige bijdrage, dat is iets van 1500 euro per jaar.
Imke	Maar is de Prael dan wel financieel onafhankelijk van?
De Prael	Combinatie van, hard op weg om eigen zelf broek op te kunnen houden. Ook omdat er steeds minder subsidies komen. We verkopen ook gewoon bier en horeca. Dat doen ze in Amsterdam ook. Het gaat redelijk goed. Maar nog niet helemaal. De plek heeft ook iets meer bekendheid nodig.
Imke	Er is dus een samenwerking met een aantal partijen maar ook als je het bijvoorbeeld over sociale onderneming hebt een aantal netwerkorganisaties zoals de Social Club en de Social Hub.
De Prael	Daar is Henk de eigenaar die zit ook in het bestuur van de Social Hub dus die heeft daar veel contacten mee. Dat netwerk zit er ook in. Daarnaast moeten we nog wat meer bij netwerkborrels in den haag gaan zitten. Ze komen ook vaak hier borrelen. De Social Hub is een paar keer geweest hier met vergaderingen en borrels. We hebben ook andere banden met Lekker Brood. Happytosti. Daar hebben we ook een samenwerking mee om te kijken of we elkaar kunnen versterken of helpen.
Imke	Zij hebben geen alcoholvergunning geloof ik als lunchroom.
De Prael	Ja dat moet je dan bij de gemeente aanvragen. Daar zijn ook weer allerlei regels voor. Allerlei regelgeving.
Imke	Leuk. Dat is de wat er de komende jaren gaat gebeuren. De plannen voor de komende jaren.

De Prael	We willen graag onze eigen broek ophouden en een begrip worden en met name ook lokaal in de buurt en een soort grote huiskamer.
Imke	Ik zag ook een soort werkplek inderdaad binnen.
De Prael	Je ziet ook al wel veel gasten terugkomen. Je hoort alleen maar goede kritieken. Maar het moet nog een beetje meer aanloop krijgen. Maar goed even geduld hebben. Facebook instagram moeten iets meer aandacht aan geven. We hebben ook wel in de krant gestaan. Je kan ook lekker werken hier.
Imke	Dit is de oude energiecentrale hier he.
De Prael	Hij is nog in gebruik. Stadsverwarming door die grote buizen. Het idee is dat de brug open gaat dit jaar. Dat loopt door naar die wijk hierachter.
Imke	Ohja leuk. Hippe wijk. Leuk buurtje. Wat voor mensen werken hier precies. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar wie zijn dat?
De Prael	Twee jongens van het plaizir college die lopen stage. Die hebben wel een rugzak. ADHD. In Den Haag heb je de zogenaamde Stipbanen dat zijn mensen die langdurig werkloos zijn. Daar hebben we er een stuk of 10 van. Die komen na een maand in dienst als het goed gaat. Voor een deel worden die door de gemeente betaald. Daar hebben we eigenlijk alleen maar leuke mensen van binnen. Twee jongeren van stichting ja voor een kans, die hebben het wel zwaar, een is al gestopt. Die hebben een lange tijd op straat geleefd en die moeten dan ineens 4 dagen gaan werken. Dat is best veel gevraagd. Vaak ziek in het begin. Eentje is in dienst maar die heeft een beetje achterstallig lichamelijke onderhoud.
Imke	Stipbanen zijn wel tijdelijke banen.
De Prael	Je krijgt 3 jaar een subsidie van de gemeente en erna is het de bedoeling dat ze dan bij ons in dienst komen of dat ze doorgroeien naar een andere baan en die worden dan ook begeleidt vanuit de gemeente.
Imke	Hoe gaat dat contact met de gemeente?
De Prael	Ja er zijn afspraken voor. Ze komen langs, veel papierwerk. Ik ben meer van de voorkant. Ik heb er niet veel mee te maken, maar wat ik van Jan begrijp is dat het best pittig is om alles bij te houden in te vullen. Best een administratie. Dat hoort erbij.
Imke	Komen de mensen zomaar zelf aanhuppelen? Of waar komen ze vandaan?
De Prael	Er zijn af en toe banenmarkten. Met name voor Stip banen of langdurig werklozen. Daar hebben we een paar keer bij gestaan. Daar zijn best wat mensen op afgekomen. Ook via die andere stichting ante constantse hebben we aan het begin een aantal bijeenkomsten gehad. Dat was echt hier dat ze via ante constantse werden uitgenodigd. Mensen werden gevraagd of ze wilden werken. Daar hebben we nu een stuk of 10 mensen van in dienst die hier werken regelmatig. Eerlijk gezegd weet ik niet hoe het met hun zit financieel. Een deel krijgen we subsidie voor. Belangrijk om te vertellen is. Er wordt echt wel gekeken naar de mensen hoeveel ze kunnen werken. De één 1 dag in de week 2 uurtjes en de ander 4 dagen in de week 4 uurtjes. Rustig aan per persoon wordt gekeken of het opgebouwd kan worden.
Imke	Jullie hebben geen problemen met de aanloop van mensen die kunnen werken.
Prael	Nou het mag wel iets meer. Wat we ook wel tegen komen is dat mensen liever niet werken in het weekend. Al is het wel een Horeca ding. Dus daar ontkom je niet aan. Daar

	zijn we wel mee bezig, om te zorgen dat we mensen trekken die in het weekend kunnen.
Imke	Opzich jonge mensen zou je nog wel in het weekend aan het werk kunnen krijgen.
De Prael	Mensen langdurig werkloos zijn meestal toch wat ouder, hebben een gezien, of opa of oma.
Imke	Dus echt wel een grote doelgroep.
De Prael	Jong tot begin 60 wel. Het is best een grote tent hier dus het is fysiek is het ook best zwaar. Als je het niet gewend bent is het gewoon pittig.
Imke	Het scheelt wel dat je voor heel veel verschillende functies hebt. Horeca maar ook de brouwerij?
De Prael	Brouwerij wordt in augustus gebouwd hier met eigen ketels en er is één brouwer en de rest is ook allemaal voor de doelgroep waar we dus mensen voor moeten aantrekken.
Imke	Ja precies je kan veel mensen kwijt in ieder geval.
De Prael	In Amsterdam werken op beide locaties iets van 120 man. Niet allemaal full-time maar het is echt veel.
Imke	En wat is ongeveer de verhouding dan van mensen die een afstand hebben van de arbeidsmarkt en de rest?
De Prael	In Amsterdam werken er denk ik zeker 10-15 normale mensen en de rest is allemaal met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Imke	Wat goed!
De Prael	Daar zijn ze natuurlijk al 16 jaar bezig. Zijn ooit zo begonnen als hier. Hebben aardig wat opgebouwd. Het is hard werken.
Imke	Echt wel een aanwinst voor Den Haag. Aardig wat mensen kunnen geholpen worden.
De Prael	Je ziet het op steeds meer plekken. Volgens mij hier het marriot hotel, werken ze ook met stip banen. Het is fijn dat de afstand verkleind wordt ook tussen de mensen zelf.
Imke	Ja want je merkt natuurlijk nu dat de werkgelegenheid wel stijgt maar voor reguliere banen en dat de doelgroep die het lastig heeft daar gebeurt niet zoveel mee. En dit pand is dit tijdelijk of voorlopig een goede plek?
De Prael	Voor de komende jaren is dit goed. Voor 5 -7 jaar misschien wel langer. Meer leven in de brouwerij.
Imke	Wat is de reden dat jij hier werkt? Hoe ben je hier terecht gekomen?
De Prael	Ik ben gevraagd maar ik ben ook best wel sociaal betrokken en vond het ook wel leuk om niet alleen maar bier te verkopen maar ook gewoon met de doelgroep te werken

	en beide te doen. ik heb een horeca achtergrond en de mensen dat vind ik leuk en is nieuw en spannend.
Imke	Maar verder geen ervaring mee of..
De Prael	Nee ik heb wel tijdens mijn opleiding dingen gedaan. Wel een beetje met doelgroepen gewerkt maar geen achtergrond hierin. Dat is ook niet erg. Je moet ze iets anders benaderen enzo. Het is wel gewoon een werkrelatie. Ze make wel veel meer fouten. Je moet je lat iets lager leggen die in de horeca vrij hoog ligt in de horeca als je een goede bent. Meer geduld hebben en dat is soms lastig want soms is het heel erg druk. Je hebt je gasten en je moet alles in de gaten houden en regelen en managen. Is ook leuk maar soms pittig.
Imke	Ik heb ook in de horeca gewerkt ik weet hoe het zit. Degene die hier werkt de normale mensen hebben niet een training of cursus gevolgd van hoe om te gaan met een bepaalde doelgroep. Of de eigenaar?
De Prael	Nee, hij is bij amsterdam betrokken maar niet op de vloer zeg maar.
Imke	Is er nog iets wat ik wil weten. Bijvoorbeeld zo'n netwerkclub, zie je dat als een toegevoegde waarde om het netwerk te vergroten de komende jaren? Is het iets onmisbaars hier in den haag?
De Prael	Ik denk dat het zeker wel kan versterken. Vanuit die netwerkborrels kunnen mensen het hier leuk vinden en ook een borrel organiseren of weer doorvertellen dus het is fijn als je daarin kan netwerken en je plek kan laten zien en kan vertellen. Niet alle netwerken hoor maar.
Imke	Oke. En jullie maken dus sociaal impact op gebied van mensen. Is er ook een ander gebied waar jullie ook impact op willen maken zoals bijvoorbeeld duurzaamheid. Of zeggen jullie nee echt alleen mensen?
De Prael	Voorlopig wat meer op mensen richten. Als het wat meer lekker loopt gaan we meer kijken naar duurzaam, meer lokaal, meer biologisch maar dat heeft even iets meer tijd nodig.
Imke	Zijn er nog dingen die jij wil weten of kwijt wil? Of dat je zegt dat moet je echt weten?
De Prael	Nee eigenlijk niet. Alles is volgens mij wel langgekomen.
Imke	Iets wat jullie echt willen bereiken de komende 5 jaar?
De Prael	Dat het een huiskamer wordt waar iedereen kan zitten en kan zijn. Sociale ontmoetingsplek.
Imke	Klinkt hartstikke leuk. Ik kom hier vaker terug denk ik. Ziet er wel gezellig uit.
De Prael	Kom je uit de buurt. Ohnee delft.
Imke	Ja in den haag wel gewoond en familie woont hier. Maar bedankt voor het gesprek.

11. Anonymous social entrepreneur

<p><u>Category:</u> Social Entrepreneur 6 <u>Interview form:</u> phone interview <u>Organization:</u> Anonymous social entrepreneur <u>Name participant:</u> Anonymous Social Entrepreneur 1 <u>Function:</u> Director <u>Date:</u> 11-07-2018 <u>Duration:</u> 22:08,0</p>	
Speaker	Content
Imke	met imke
Social entrepreneur	hallo met social entrepreneur, vertel waar gaan we beginnen.
Imke	ehm nou ik heb wat algemene vraagjes, daarna zou ik graag iets over de samenwerking en wat jullie ambities zijn voor de komende jaren. Ik ga dit gebruiken in mijn afstudeeronderzoek dat gaat over sociale ondernemers in den haag en wat zij voor invloed hebben op de arbeidsparticipatie. Nu heb ik van Sanne ten bokkel huinink en van gert willem de tip gekregen om met jou te praten omdat jullie in den haag gevestigd waren en daar weer vertrokken zijn. Dat maakt het interessant om wat vraagjes aan jou te stellen.
Social entrepreneur	En ga je mij anoniem quoten of ga je mijn naam gebruiken?
Imke	nou in ieder geval niet je naam eventueel het bedrijf maar dat is ook nog niet per se nodig mocht je dat niet willen.
Social entrepreneur	Nee liever niet. Ik weet niet of je veel anderen gaat noemen. Ik denk dat het beter is zonder. Dat vind ik prettiger praten in ieder geval.
Imke	Oke dat is helemaal goed. Dan ja kan ik in mijn scriptie wel schrijven dat er een bedrijf voormalig gevestigd in den haag en toen weer vertrokken is dat is wel oke?
Social entrepreneur	Ja zeker. Dat schetst de situatie en daar zijn er velen van. Daarin voel ik me niet alleenstaand
Imke	Dat is helemaal goed dan lijkt het me voldoende. Ik wilde als eerst eigenlijk weten wat jou achtergrond een beetje is heb jij dit opgezet of heb je ervaring met het runnen van een onderneming?
Social	Ja ik ben al 17 jaar sociaal ondernemer. Ik heb het opgezet. Bij [bedrijf] sinds 2009, maar dat maakt je toch niet uit want dat kun je toch niet quoten. Al heel wat jaren en ik

entrepreneur	wil met mijn idealen geld verdienen.
Imke	Oke, en wat was de aanleiding?
Social entrepreneur	Eigenlijk een wegstreeppactie bedrijven zijn niet tof bezig, maar goede doelen ook niet, dan blijft de overheid over. En dan is de rijksoverheid te ver af van echte impact, dus dan blijft de gemeente over en dan is het gewoon het allermooiste om kansarme jongeren kansrijk te maken maar dit zijn allemaal teksten die echt als je mij een beetje kent direct aan mij kunt toeschrijven.
Imke	Hoe komt dat naar voren?
Social entrepreneur	Naja kansarme jongeren kansrijk maken is ja daar hebben we een hele vorm van georganiseerd dat door koningin maxima is geopend, maar dat roepen we de hele tijd zeg maar, dat is gewoon wat we willen doen. We roepen wel NL is een democratisch land egalitair maar ondertussen zijn we behoorlijk ver daarvandaan en je geboorteplek en je geboortedatum maken ontzettend veel uit voor de kansen die je krijgt en de deuren die voor je geopend of gesloten blijven. Dus ja discriminatie bestaat en is behoorlijk hard zeg maar, nederlandse werkgevers kiezen gewoon voor hele objectieve factoren ben je man, kostwinner, tussen de 25 en de 40 dan wil ik je hebben, val je daarbuiten dan eh heb je veel minder kans. En ben je dan ook nog een marokkaan met een half diploma dan heb je echt behoorlijk weinig kansen. Zo simpel is dat in mijn ogen.
Imke	Oke, wat is [bedrijf] precies?
Social entrepreneur	Nou we brengen jongeren vanuit de uitkering naar een opleiding, baan of eigen onderneming. Jongeren tot 30 jaar. Elke route de uitkering uit, wat je ook wil. Heel vaak zeggen ondernemers we doen alleen een opleiding of we doen alleen werk of we doen alleen ondernemerschap. Wij zeggen elke smaak, alle 3 tegelijk kan ook zodat wij jouw ontwikkeling niet in de weg zitten maar je op alle fronten kunnen versterken zeg maar.
Imke	En zijn dat ook jongeren met een beperking bijvoorbeeld of gaat dat alleen om jongeren die in de wajong zitten?
Social entrepreneur	Nee het is meer bijstand maar dan wel multiprobleem, er is verschillende problematiek zodat de gemeente het eigenlijk meer niet zo goed wat ze met die jongeren aan moeten. Ze kunnen niet op een snel werk-bemiddelingstraject ofzo. Sollicitatiecursussen. Er is veel meer aan de hand, veel schulden, wienig diploma's, criminaliteit. Acute verslavingsproblematiek, of acute psychische problematiek zijn een uitsluitingsfactor, maar verder is alles eh als het maar niet acuut is kunnen wij ermee dealen, maar echt een verstandelijke beperking is af en toe kom je het wel tegen maar ja het is niet heel ana de hand dan kom je toch meer uit bij beschut werk.
Imke	En wat voor traject kunnen de jongeren volgen bij jullie?
Social entrepreneur	Heb je nog heel veel van dat soort vragen want mijn tijd raakt wel op. Ik denk dat de interessante kant meer bij den haag ligt.
Imke	Dan gaan we gelijk naar den haag. Wat was de reden dat jullie naar den haag wilden verhuizen in eerste instantie?
Social entrepreneur	Het was een van de eerste steden waar we naartoe trokken. Grote stad, grote problematiek, grootste verschillen tussen de armste en de rijke wijken zeg maar van alle steden in NL, dus in die zin de brug van kansarm naar kansrijk die zit er heel erg in als je die kunt slaan zeg maar. Er zijn ook heel veel 'do-gooders', de lions, de rotery, allemaal actieve netwerken, maar vinden ze dan deze jongeren wel. En ons programma is niet alleen maar empowerment voor jongeren van he je kunt alles, wat wil je nou echt, maar ook een vrijwilligerscoach en vervolgens ook pay for succes werken, dat zit er heel erg in. Dat is de kern van onze aanpak. Dat de jongeren ook het gevoel hebben van he geloof je mij dan? Niemand gelooft mij, iedereen verdient geld aan mijn problemen. Dus waarom zou jij dan wel in mij geloven, nou we geloven in jou en in de

	<p>aanpak, je hebt meer in je mars dan iedereen denkt dus zo zitten wij erin. Den haag leek gewoon een fantastische partner hierin. Dus het leek een fantastische partner in de zin van, den haag heeft het behoorlijk ingewikkeld ingericht, de sociale dienst doet eigenlijk niks, die doet beleid, die zit op afstand. Het werk wordt gedaan door het WSP. Dit maakt dat er iets heel wonderlijks gebeurt, degene die de mensen begeleidt, zit er eigenlijk met de pet van, iedereen zsm naar een baan, plaatsen, plaatsen, plaatsen en dan het liefst op hun eigen trajecten want ja je wil eerst je collega's aan het werk houden. Dus die collega's zijn allemaal bij bedrijven aan het shoppen naar werktrajecten. Dus daar moeten de beste mensen zsm naar toe. En dan de leftovers, mensen die steeds uitstuiten of waar ze even geen zin in hebben, die komen bij andere interventies terecht die niet door de gemeente zelf, door het wsp, worden uitgevoerd en wat krijg je dan. De mensen waar het meest mee aan de hand is, daar kan ik opzich mee leven, maar je krijgt er veel te weinig en veel te laat en daar kan ik veel minder goed mee leven. Dus als je met halfvolle groepen werkt, dan betekent dat uiteindelijk dat he de gemeente belooft er bijv 100 en je krijgt er 50 in een jaar dan ben of ik ben het aan het sponsoren als sociaal ondernemer of de fondsen van den haag, die ook behoorlijk hebben meegedaan of de gemeente rotterdam of een andere stad is je aan het sponsoren want daar heb ik wel volle groepen en in den haag niet. Dus ik moet wat ik in Rotterdam of ergens anders over houd moet ik in den haag weer bijstorten. Dus zo simpel is, als het glas half leeg is dan is je schooltje half leeg dan heb je een probleem, en als je schooltje in een andere stad wel vol is dan is een andere stad den haag aan het sponsoren en dat is precies wat er is gebeurt. Terwijl ze zeiden nee nee iedereen van de wethouder tot uitvoering ook het wsp hoog iedereen hieperdepiep hier staan we achter maar we kregen gewoon de mensen niet omdat het systeem zo is ingericht dat eerst de eigen programma's worden gevuld. dus het is een heel logisch probleem ik zou mn collega's ook als eerst aan het werk willen houden en dat zie je in heel veel steden gebeuren en dan moet je ook gewoon eerlijk zijn en gewoon zeggen van joh leo ik ga er geen 100 leveren maar het worden er waarschijnlijk 30 dan zeg ik van te voren al nou doe maar niet. En nu is het zo dat de wethouder het belooft en de top belooft het maar in uitvoering zeggen ze nou toedeledoki leuk dat dat belooft is maar dat gaan we allemaal niet doen want eerst mijn collega's.</p>
Imke	Dat betekent dus dat ze wel de mensen hebben want anders kunnen ze er niet 100 beloven, dus waar gaat het dan mis. Waarom doen ze er alsnog 50 ipv 100 dat vraag ik me af.
Social entrepreneur	Omdat ze niet anders kunnen onder grote druk dat aantal kunnen leveren, maar eigenlijk hadden ze ze liever niet geleverd en gespaard voor hun eigen projecten voor de volgende maand. Dus kijk op aantallen zijn ze er wel, maar in de realiteit weet zo n gemeente gewoon niet wie er in de bakken zitten, zoals dat zo flauw heet. Dan krijg je dat er wilde acties gedaan worden, zoals we nodigen wel 100 man uit en we zien wel wie er komen enzo, van bestanden waar niemand dan hel in ziet zeg maar, die worden dan voor de externe interventies nog soms opgeleid naja dat is natuurlijk ook een manier maar ja dat maakt het gewoon heel lastig nog steeds om de groepen te vullen. Het probleem is, de helft van het bestand wordt permanent afgekeurd, als in er is veel te veel zorg en veel te veel gedoe daar gaan we niet aan beginnen en de rest die gaat dan eerst naar de programma's van de collega's en komt daarna pas bij anderen uit.
Imke	Kan het ook zijn dat het teveel geld kost voor de gemeente om de mensen ergens te plaatsen?
Social entrepreneur	Dan zouden ze die hele deal niet aan moeten gaan. Het probleem is gewoon dat de gemeente er 100 belooft maar in het contract staat het kunnen er ook 0 worden en daarom wentelen ze.. dat doen ze met alle sociaal ondernemers. Dat is gewoon standaard practice, dat vinden ze heel logisch, iedereen tekent ervoor dus waarom zeur je daarover nou het is niet fair. De enige manier waarop dit kan gebeuren is als jij een monopolist bent tegenover een vrije markt met ook de toetredingsbarriers, ik ben econoom, dus zo kijk ik ernaar. Het is gewoon heel simpel ze herkennen zichzelf niet als monopolist want ze zijn toch een dogooder bij de gemeente. Ja maar dan kan je nog steeds wel een monopolist zijn, jij hebt al die jongeren in een uitkering, ik wil met ze werken want dat zijn de jongeren waar je het meeste verschil mee kunt bereiken dus ik moet wel met jou werken dus ja ook ik teken bij het kruisje. Dat doe ik 2x maar als ze ze dan niet kunnen leveren dan spreek ik met de volgende gemeente wel wat anders af. En dan stop je ermee. Dat is dus ook wat ik gedaan heb. Ja sorry jongens dit doen we maar even, ik blijf jullie niet sponsoren vanuit de andere steden.
	Hoe werkt dit in Rotterdam. Krijg je daar wel genoeg mensen?
Social	Ja, daar en ook contracten die we in andere steden hebben afgesproken onder het doel van ik wil zoveel deelnemers ik wil een minimum aantal deelnemers gegarandeerd

entrepreneur	hebben, want anders loop ik er op leeg. Dan beloof je er zoveel en dan krijg ik de helft of een kwart. Je zet een heel team een hele locatie neer, aantal mensen erop. Als die dan maar de helft van hun productie kunnen draaien, lomp gezegd. Dan komt het nooit uit, ook al doe je het fanatistisch. We hadden in den haag ook 60-75% succes. Dat is een hartstikke goed percentage zeker met deze moeilijke groep. En ook veel duurzamer dan de projecten van het WSP, want die plaatsen wel op al die banen maar na 3 maanden staan ze weer voor de deur, maar dat is natuurlijk ook weer heel erg interessant want dan kunnen ze mensen weer op een nieuw traject plaatsen en weer een intake doen en weer laten zien aan de wethouder dat ze succes hebben bereikt, terwijl ik denk nee dat is dezelfde persoon die al vanaf zn 5e bekend is vanuit jeugdzorg, je doet wel alsof het steeds een uniek geval is maar laat nou eens zien of je echt iets betekent voor die mensen en of je ze uit de uitkering houdt. Dat is wat wij doen, in Rotterdam hebben we gewoon 74% de uitkering uitgebracht en maar 14% viel terug. Dat is belangrijk, dat ze niet terugvallen naar dat shit systeem van afhankelijkheid.
Imke	Maar, wat vond de gemeente van deze resultaten. Want het is best een goed percentage. Hebben ze niet gedacht dit is zo'n goede ..
Social entrepreneur	De wethouder vindt het dan heel jammer dat je vertrekt, van joh zullen ze nog eens praten, maar die verandert het systeem niet. Zeker de vorige niet. Maar er is een onbetrouwbare overheid, dat is waar we mee te maken hebben.
Imke	Dus jij denkt dat de verandering moet gaan zijn, bij de overheid, bij het ministerie zelf.
Social entrepreneur	Ja die hebben nu geen enkele prikkel om niet 10x zoveel in te kopen als ze gaan inzetten, want dat doet hun geen pijn. Ze kopen lukraak alles in. Het risico ligt bij de dogooders die denken ik wil zo graag met die jongeren en met die doelgroep aan de slag. Zolang iedereen dat accepteert, blijft het allemaal zo lekker doorhobbelen.
Imke	Dus eigenlijk zou het WSP hier niet zelf, of de gemeente den haag, hier niet zelf iets aan kunnen doen.
Social entrepreneur	Jawel, de gemeente moet niet 10x teveel inkopen en moet niet WP alle macht geven om het volledige bestand.. wat er normaal gebeurt is dat de gemeente een sociale dienst heeft, die kijken welke mensen zijn geschikt voor werk. Die breng ik naar het WSP, dan gaan ze bemiddelen, lukt het daar toch niet, dan zal er waarschijnlijk wel wat aan de hand zijn. Dan komen ze alsnog in een interventie en de mensen die direct te zwaar worden voor werk die gaan direct naar de interventie toe. Dan heb je een soort onafhankelijke keurmeester. Nu is degene die iedereen naar werk toe leidt ook keurmeester. Tja, wat ga je dan doen, dan doe je natuurlijk alle ballen op je eigen mensen en de beste ook en de rest wordt voor je ingekocht vanwege de wethouder op een afstand maar daar ben je niet voor je bent er voor je eigen organisatie. Je ziet ook echt dat ze zich onafhankelijk voelen van de gemeente en een aparte entiteit zijn. het vraagt dus echt naar structuur verandering volgens mij. Hoewel het dan nog steeds zo is, maar dan heb je in ieder geval..
Imke	In Den Haag waren er nog andere partners waar veel mee samengewerkt werd. Wat voor samenwerkingen waren er nog meer? Of was het voornamelijk de gemeente?
Social entrepreneur	Nee ja, verschillende partners. Ook het sociaal domein, ook wijkteams, de jongeren wijkteams, de rotery. We werken met alles en iedereen samen om maar die jongeren op te sporen. Om maar die deelnemers binnen te krijgen.
Imke	Werd er ook samengewerkt met andere sociaal ondernemers? Er bestaan in den haag wat support/netwerkorganisaties? Denk je dat dat een toegevoegde waarde kan hebben?
Social entrepreneur	Ja, zeker. We zochten iedereen op. Maar dit is dan wel weer 3 jaar geleden.
Imke	Er is natuurlijk weer veel veranderd.

Social entrepreneur	Dus de vraag die met name relevant zijn maar.. dat deden we zeker. Je wordt dus ook verplicht om je eigen jongerne te gaan vinden. Terwijl dat zit natuurlijk niet in de offerte, daar staat we gaan ze empoweren en aan werk brengen en niet dat je nog iemand nodig hebt om ze te vinden en de gemeente plat te lopen om maar vriendjes met ze te worden zodat je ze krijgt.
Imke	Is er een ambitie om ooit weer terug te gaan naar den haag?
Social entrepreneur	Ja, morgen. Als ze garanderen dat we deelnemers krijgen.
Imke	Oke dus er is een plan om inderdaad terug te verhuizen.
Social entrepreneur	Ja natuurlijk. We hebben een propositie voor alle steden liggen met jongeren en ook met statushouders, maar zeg dat er maar niet bij want dan weten ze echt weer wie we zijn. Maar tuurlijk ik wil heel graag met ze verder. Maar ik vind het niet fair dat ze als monopolist alle risico's afwentelen op een organisatie die dar voor het grootste deel geen invloed op heeft. Ik heb invloed op mijn successen maar niet in of zij de mensen aanleveren of niet.
Imke	En is er een duidelijk aanspreekpunt bij de gemeente of bij de WSP?
Social entrepreneur	Met name de wethouder en het WSP. Hoog en laag, van projectleider tot directie. Het wordt echt wel gezien en er wordt echt wel van gebaald.
Imke	Bedankt! Ik hoop dat het gaat uitlopen op een goede locatie in den haag. En echt een goede toevoeging als ik het zo hoor.
Social entrepreneur	Nou geweldig, dankje wel. Succes met je scriptie. Stuur hem toe als je wil.
Imke	Bedankt! Yes zal ik doen. Bedankt voor je tijd.